

Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

1. JAARVERSLAG OP HOOFDLIJNEN	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Resultaat op hoofdlijnen.....	5
1.3 Analyse resultaten	6
2. PROGRAMMAVERANTWOORDING.....	12
2.1 Inwoner op 1	12
2.2 Duurzaam.....	22
2.3 Werk aan de winkel.....	30
2.4 Samenredzaam	40
2.5 Mijn Steenwijkerland.....	50
2.6 Financiën en Overhead.....	65
3. INTEGRALE PROGRAMMA'S.....	70
4. SPECIFIEKE PARAGRAFEN.....	74
4.1 Lokale heffingen	74
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	78
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	91
4.4 Financiering	96
4.5 Bedrijfsvoering.....	101
4.6 Verbonden partijen.....	106
4.7 Uitvoering grondbeleid 2021	119
5. VERKLARING ENSIA.....	121

1. Jaarverslag op hoofdlijnen

1.1 Inleiding

Met dit jaarverslag blikken we terug op het jaar 2021. Het laatste jaar van de bestuursperiode van het vorige college. Het jaar waarin we nog geen afscheid hebben kunnen nemen van de wereldwijde pandemie, het coronavirus. Eind 2021 is Nederland zelfs in quarantaine gegaan vanwege de sterk toenemende coronabesmettingen en de stijgende ziekenhuisopnames.

De gevolgen van deze pandemie zijn ook in 2021 verstrekend gebleken. De maatregelen die zijn ingezet om het virus te bestrijden hebben grote invloed (gehad) op de samenleving. Inwoners, ondernemers, verenigingen en organisaties worden op allerlei manieren getroffen, zowel in sociaal als in economisch opzicht.

Wij zijn in 2021 voortgegaan in het daar waar mogelijk te ondersteunen van onze inwoners en ondernemers en zoveel mogelijk geprobeerd een helpende hand te bieden.

Ook voor onze organisatie zijn de gevolgen groot geweest. Allereerst omdat er ook in 2021 een grote inzet benodigd was (en nog is) voor de crisisorganisatie, maar in feite heeft de crisis voor zo ongeveer alles wat wij als organisatie doen effect gehad. Deze effecten varieerden in alle soorten en maten. Is het niet omdat er extra taken bijkwamen dan was het omdat bepaalde taken niet uitgevoerd konden worden. Of dat ze anders uitgevoerd moesten worden omdat er geen fysiek contact mogelijk was. Veel overleggen, gesprekken of huisbezoeken zijn we digitaal gaan voeren.

In dit document leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten van het afgelopen jaar op basis van de begroting 2021. Terugkijkend zien we dat we 75% (2020 71%) van onze doelstellingen hebben weten te behalen.

In juli vorig jaar hebben wij u een prognose voor het financiële resultaat over 2021 afgegeven. In de perspectiefnota gingen wij uit van een negatief resultaat van bijna € 1 miljoen. Met het verschijnen van de meicirculaire bent u in juni geïnformeerd over de sterk verbeterde financiële positie omdat deze circulaire € 2,5 miljoen extra voor de gemeente betekende. Na verwerking in de Najaarsnota 2021 was de prognose van het financiële resultaat bijgesteld naar € 1,5 miljoen positief.

Inmiddels kunnen we u nu melden dat het rekeningsaldo over 2021 zelfs uitkomt op bijna € 3,1 miljoen positief.

Enkele grote financiële afwijkingen die zijn opgetreden na vaststelling van de Najaarsnota zijn:

- € 537.000 op het taakveld bestuur. Deze wordt voor € 342.000 veroorzaakt door vrijval / niet storten van voorzieningen voor pensioenverplichtingen en wachtgelden in de toekomst omdat de rekenrente is gestegen.
- € 896.000 hogere leges opbrengsten Omgevingswet.
- Voordeel van € 226.000 ruimtelijke ordening veroorzaakt door exploitatiebijdragen Eeserwold door grondverkoop.
- Lagere kosten van inkomensregelingen van € 247.000.
- Financieel nadeel op wegen van ruim € 1 miljoen door een storting in de voorziening wegen omdat de onderhoudstoestand op basis van de inspecties in 2021 dit noodzakelijk achten.

In paragraaf 1.3 Analyse resultaten is een totaal beeld van de alle afwijkingen weergegeven.

De in het afgelopen jaar opgestelde meerjarenbegroting 2022- 2025 is sluitend vastgesteld. Dat ging ten opzichte van het voorgaande jaar een stuk soepeler en zonder extra nieuwe bezuinigingen en forse maatregelen. De begroting is vastgesteld met:

- Prijsinflatie en looninflatie van 1,7% en 1,2%
- Geen OZB verhoging
- Verlaging van de afvalstoffenheffing en rioolheffing met 4%
- Afschaffen van de hondenbelasting

In 2021 heeft de focus in navolging van 2020 met name gelegen op het voorkomen en bestrijden van de coronapandemie. Dit heeft de gehele organisatie veel inspanningen gekost en ook nu is dit nog niet ten einde. Dit heeft ook geleid tot vertraging in het realiseren van beoogde doelen in het afgelopen jaar. Hierbij kunnen we noemen:

- Initiatievenloket
- Regio bijeenkomst circulair Steenwijkerland
- Bestemmingsplan Steenwijkerdiep
- Meer personen werkzaam in de toeristische sector / meer omzet in de toeristische sector
- 90% van de 2 en 3 jarigen gaat naar voorschoolse opvang
- Evaluatie amateurkunst / Kunst in de openbare ruimte

Zoals aangegeven hebben wij desalniettemin 75% van onze doelstellingen weten te realiseren en zijn er mooie resultaten te benoemen. Zoals bijvoorbeeld:

- Inwonerstevredenheid bij contacten scoort een 7,9
- 35% bezwaren via mediation opgelost
- Vaststellen RES West Overijssel
- 64 oplaadpunten voor auto's
- Grote deelname cursussen lezen rekenen en digitale vaardigheden voor mensen die hier moeite mee hebben
- Realisatie 24 beschutte werkplekken.
- Versterking van biodiversiteit door een zestal fysieke maatregelen
- Aanstellen cultuurmakelaar
- Renovatie Bernhardschool Steenwijk

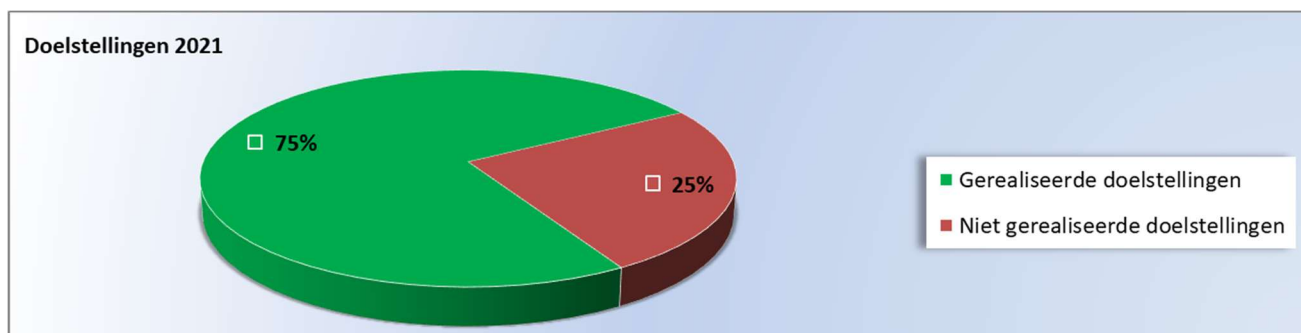
Voor u ligt nu een uitgebreid document met veel verantwoordingsinformatie over het afgelopen jaar. Wij hopen u hiermee een goed inzicht te geven in de realisatie van de begroting 2021 en wensen u succes met het lezen en analyseren van deze informatie.

Het college van burgemeester en wethouders van Steenwijkerland

1.2 Resultaat op hoofdlijnen

Ingaande 2021 zijn per programma ook speerpunten opgenomen. De voortgang hiervan zijn in de desbetreffende programma's voor u gerapporteerd. Deze speerpunten hebben veelal ook een relatie met de geformuleerde doelstellingen. Om dubbeltellingen te voorkomen zijn deze resultaten dan ook niet opgenomen in onderstaande resultaten.

❖ Totaal gerealiseerde doelstellingen

Het totaal gerealiseerde doelstellingen in 2021 bedraagt afgerond 75% (2020 71%). Dit ligt iets hoger dan de prognose in de najaarsnota, waarin is gerapporteerd dat 69% van de doelstellingen zou worden gehaald.

Alle behaalde en niet behaalde doelstellingen worden in hoofdstuk 2 nader voorzien van een toelichting. In totaal gaat het om meer dan 110 beoogde doelen. Deze zijn evenals in de begroting per bestuursprogramma gegroepeerd.

1.3 Analyse resultaten

Het jaar 2021 sluit financieel met een positief rekeningssaldo van € 3,1 miljoen.

Het totaaloverzicht van de onder- en overschrijdingen is opgenomen in onderstaande tabel:

bedragen x € 1.000

Analyse resultaat jaarrekening (> € 20.000)	PPN	NJN	Jaarrekening	Totaal
Saldo begroting				
Saldo begroting 2021	15	-	-	15
Raadsbesluiten voorafgaand aan de PPN				
Omgevingsdienst IJsselland	- 11	-	-	- 11
Diverse raadsbesluiten	- 35	-	-	- 35
Subtotaal resultaat	- 31			- 31
1. De inwoner op 1				
Bestuur: Loonkosten Raad en B&W / vz pensioen	- 9		432	423
Bestuur: Acc. kosten / benchmark/ representatie/ kindergemeenteraad / fractievergoedingen	- 28	- 25	105	52
Burgerzaken: Kadaster			34	34
Burgerzaken: Leges		- 20	- 11	- 31
Openbare orde en veiligheid	- 4		- 85	- 89
Crisisbeheersing en BRWR: Veiligheidsregio IJsselland	115			115
Samenkracht en burgerparticipatie: Kernenbeleid	- 80		130	50
Verkiezingen		- 25		- 25
Ruimtelijke Ordening			226	226
Bouwen en wonen			896	896
2. Duurzaam				
Duurzaam Beleefbaar Toerisme				-
Beheer openbare gebouwen en gronden (De meenthe)	- 15	- 70	- 81	- 166
Mileubeheer			- 105	- 105
Wonen en bouwen			- 80	- 80
3. Werk aan de winkel				
Economische ontwikkeling	- 120		131	11
Beheer openbare gebouwen en gronden		220	328	548
Wonen en bouwen		- 20		- 20
Economische promotie			- 159	- 159
Sportbeleid, evenementen			27	27
Grondexploitatie : bedrijven en woningen			- 108	- 108
4. Samenredzaam				
Arbeidsparticipatie : Inburgering	- 107			- 107
Geëscaleerde zorg 18+	- 32			- 32
Cultuurpresentatie- productie en participatie	47		39	86
Inkomensregelingen			247	247
Sociaal Domein		740	- 330	410
Ond. bel. en leerl. zaken: Peuteropvang			100	100
Ond. bel. en leerl. zaken: Leerlingenvervoer			77	77
Ond. bel. en leerl. zaken: Gymnastiekonderwijs			- 29	- 29
Ond. bel. en leerl. zaken: Achterstandsbestrijding			144	144
Volksgezondheid			133	133

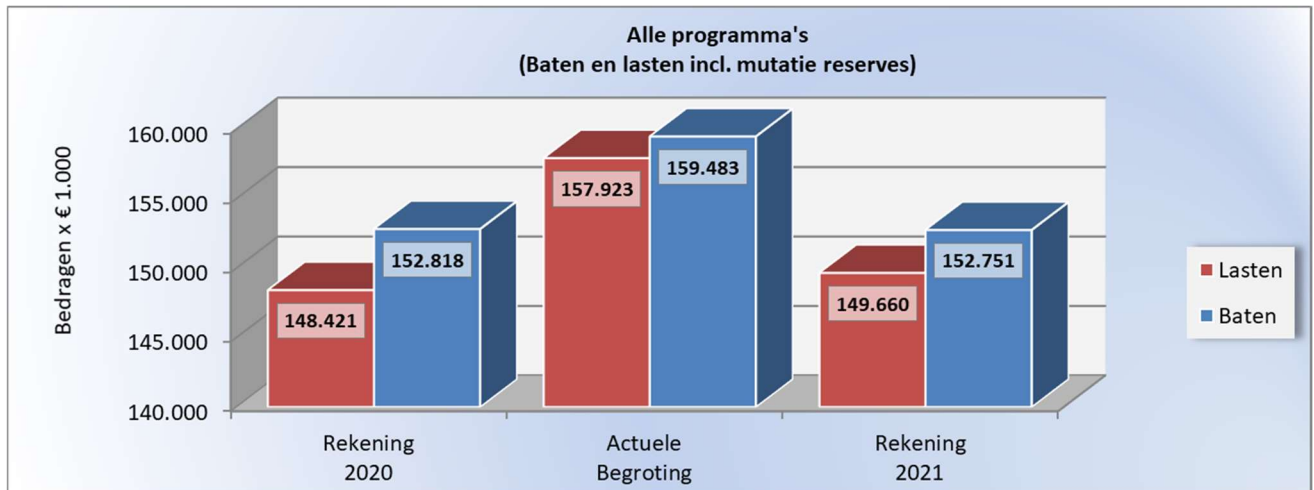
Analyse resultaat jaarrekening (> € 20.000)	PPN	NJN	Jaarrekening	Totaal
5. Mijn Steenwijkerland				
Parkeren	- 10		- 22	- 32
Verkeer en vervoer	- 56	- 69	- 1.019	- 1.145
Openbaar vervoer			- 32	- 32
Openbaar groen	3			3
Onderwijshuisvesting			37	37
Sportbeleid en Activering			163	163
Sportaccommodaties	- 1	- 115	51	- 64
Cultuurpres.- productie en participatie: Kunst & Cultuur			155	155
Musea	- 35		- 30	- 65
Cultureel erfgoed	- 75		100	25
Wonen en bouwen	- 23	125	68	171
Samenkracht en burgerparticipatie: dorpshuizen			38	38
6. Financiën en overhead				
Algemene uitkering: sept / dec / mei / sept circulaire	- 114	1.513	192	1.591
Treasury: Rente		60		60
Treasury: Dividenden	- 206			- 206
Economische promotie: Toeristen- en Forensenbelasting		100		100
Belastingen overig: Hondenbelasting		- 32		- 32
OZB (niet) woningen: WOZ kosten	- 133	- 65		- 198
Overhead: Bedrijfsvoering 2021			- 326	- 326
Overige baten en lasten: Corona	- 55			- 55
Overige baten en lasten: Onvoorzien		- 30	105	75
Kapitaallasten		223		223
Diversen < € 20.000	- 13	- 34	55	8
Subtotaal resultaat PPN / NJN / Jaarrekening	- 980	2.476	1.596	3.091
Totaal resultaat jaarrekening (cumulatief)	- 980	1.495	3.091	

In de jaarrekening wordt per programma een uitgebreide toelichting gegeven op de verschillen na vaststelling van de najaarsnota 2021.

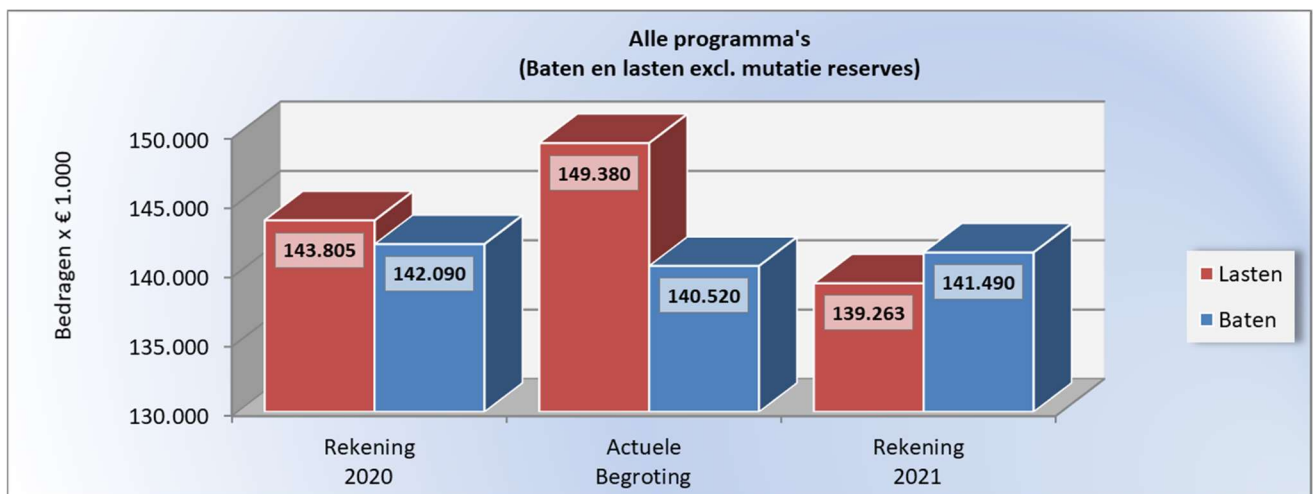
Saldo van de rekening:

De begroting en rekening van de gemeente Steenwijkerland bestaan uit 6 programma's. De mutaties van en naar de reserves maken integraal onderdeel uit van de rekening 2021. Ook de investeringen die uitgevoerd zijn ten laste van reserves maken hier onderdeel van uit. Dit geeft het resultaat weer over het jaar.

Het saldo van de baten en lasten (inclusief mutaties aan en van reserves) bedraagt bijna € 3,1 miljoen positief.

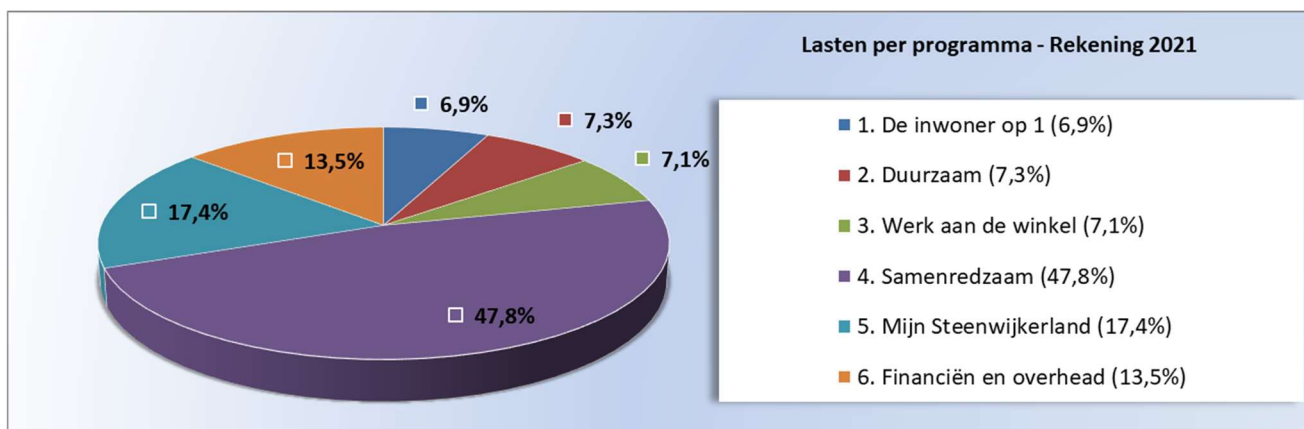
In bovenvermelde tabel zijn de mutaties aan en van reserves meegenomen. Als we deze uitzonderen krijgen we een beeld van het effect op onze reservepositie. Onze reserves nemen af omdat we tal van investeringen uit reserves afdekken. Hier komt het positieve rekeningresultaat weer bij. Per saldo zijn de lasten in 2021 € 2,2 miljoen lager dan de baten.

Dit komt overeen met de verhoging van de omvang van onze reservepositie eind 2021.

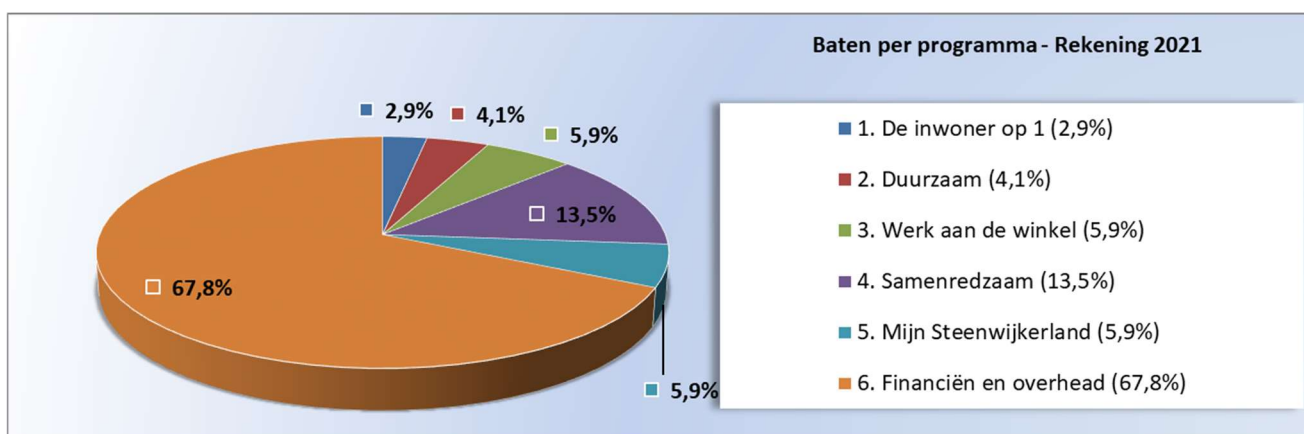
Aandeel van de lasten per programma:

De begroting is opgebouwd uit 6 programma's overeenkomstig het collegeprogramma 2018-2022 (Door verbinding naar resultaat). Om u een beeld te geven op welk gebied / programma de bestedingen in 2021 zijn gerealiseerd is een verdeling van de lasten per programma in onderstaande grafiek weergegeven.

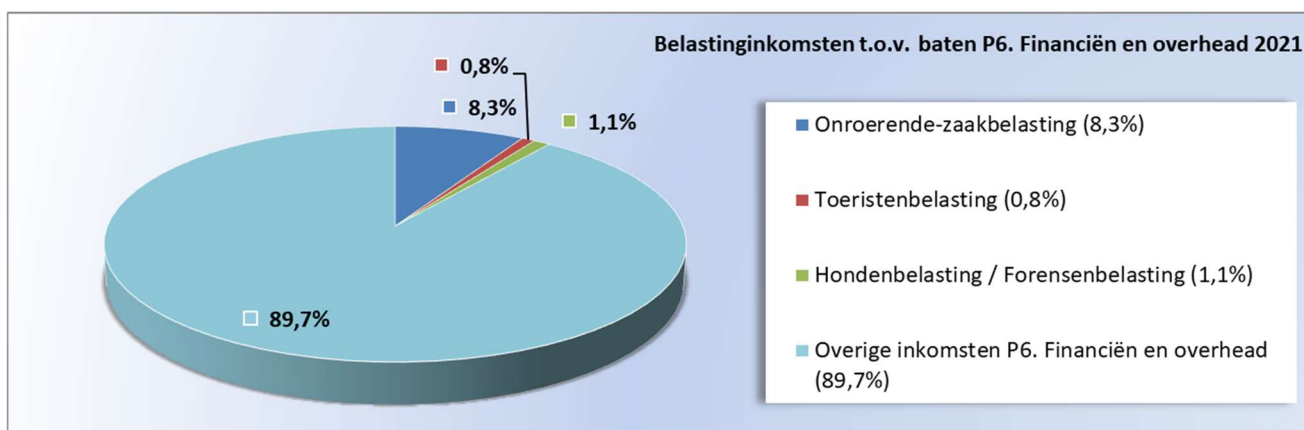

Aandeel van de baten per programma:

Zoals u kunt zien wordt het overgrote deel van de inkomsten van de gemeente Steenwijkerland gerealiseerd in het programma Financiën en bedrijfsvoering. In dit programma zijn de lokale belastingen (OZB, toeristenbelasting, forensenbelasting en hondenbelasting) en de Algemene uitkering van het rijk verantwoord.

De lokale heffingen maken deel uit van programma "Financiën en bedrijfsvoering". Het aandeel van deze heffingen in de inkomsten van het programma kunnen onderstaand als volgt worden weergegeven:

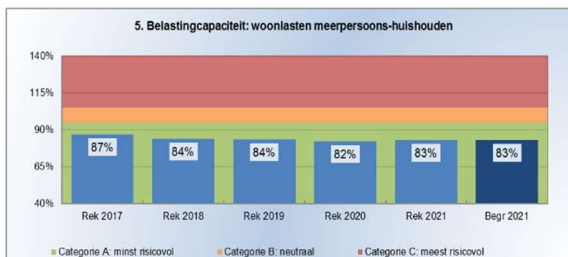
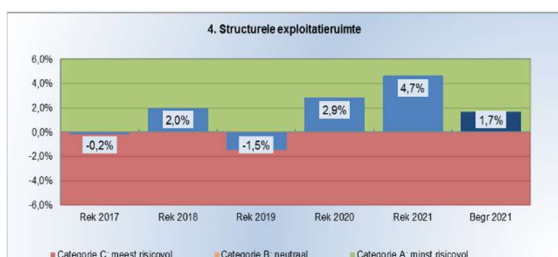
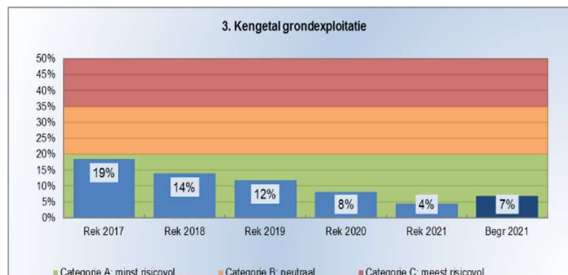
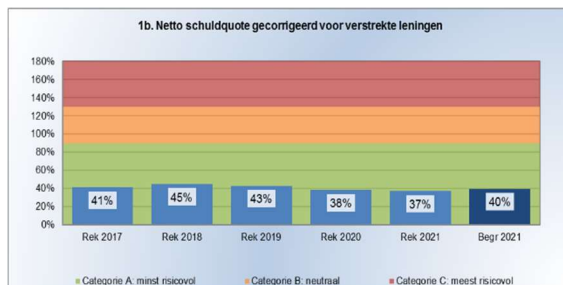
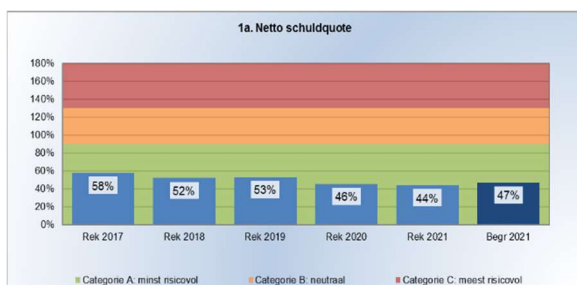
De overige inkomsten omvatten de inkomsten uit het gemeentefonds. Duidelijk wordt hiermee dat de afhankelijkheid van de Algemene uitkering vele malen groter is dan van de lokale heffingen.

Kengetallen

Het rijk hanteert een drietal categorieën voor de beoordeling van de financiële positie, categorie A (groen), B (oranje), C (rood). Categorie C is daarbij het meest en categorie A het minst risicovol. Deze kengetallen hebben betrekking op:

1. Netto schuldquote & netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen
2. Solvabiliteit
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

Onze (historische) kengetallen 2021:

Met ingang van 2019 is met de vaststelling van de nota "Weerstandvermogen en risicomanagement 2019" naast bovenstaande kengetallen een "eigen" kengetal opgenomen.

Deze weerstandsratio is een hulpmiddel waarbij de beschikbare weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's die wij lopen. Het zegt iets over het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen. In de nota is vastgelegd dat de signaalwaarde minimaal 1,0 is.

Bij een stabiele exploitatiebegroting zullen bovenvermelde kengetallen een "normale" ontwikkeling ondergaan. Omdat de gemeente in 2020 en 2021 extra taken heeft uitgevoerd (zoals de Tozo en Tonk, met als gevolg een sterke toename van de lasten) die op termijn weer zullen wegvallen worden de kengetallen netto schuldquote / netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen en het kengetal grondexploitatie op dit moment positief weergegeven. Bij een "normale" exploitatie zouden deze kengetallen minder positief naar voren komen.

De weerstandsratio is sterk afgenomen ten opzichte van de ratio in de programmabegroting 2021 - 2024. De risicoscan die is opgenomen in de begroting 2022-2025 is geactualiseerd. Door de coronacrisis en effecten op het gebied van rente / inflatie / toename instroom PW / kosten jeugdhulp en lagere dividenduitkeringen zijn de risico's sterk toegenomen.

Verder verwijzen we naar de databank van de provincie Overijssel voor informatie over de kengetallen van alle gemeenten in onze provincie.

De databank is te vinden op https://overijssel.databank.nl/jive/?cat_show=Gemeentefinanci%C3%ABn.

Ook kunt u deze gegevens van de programmabegroting 2021 op de site van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) bij de houdbaarheidstest gemeentefinanciën versie 2021 raadplegen.

Dit jaarverslag blikt terug op 2021. Vele projecten worden en/of zijn afgesloten. In bijlage 6 van de jaarrekening is een totaaloverzicht weergegeven van de afgesloten projecten en in bijlage 7 worden de nog beschikbare kredieten per eind 2021 van € 25,1 miljoen, (eind 2020 € 27 miljoen) gepresenteerd.

2. Programmaverantwoording

2.1 Inwoner op 1

Waar gaan we voor?

Programmabegroting 2021-2024

AMBITIE: BEREIKBAAR EN BENADERBAAR

Benaderbaar bestuur

Gemeenteloket en dienstverlening op locatie

Behoeften inwoners centraal

Centraal in ons collegebeleid staat dat wij een dienstbare en faciliterende gemeente voor inwoners en ondernemers zijn. Dienstverlening op locatie en op maat.

AMBITIE: PARTICIPATIE

We participeren met lef

Ruim baan voor initiatieven

Ideeën van inwoners halen we op en gebruiken we

We werken integraal samen met maatschappelijke partners om vraagstukken in de kernen goed aan te vliegen. Dat doen we onder meer via het gebiedsoverleg (inwoners, Sociaal Werk, bewonersorganisaties en politie).

AMBITIE: COMMUNICATIE

Helder taalgebruik

Persoonlijk waar nodig/digitaal waar kan

Wij willen een gemeente zijn die begrijpelijk communiceert.

Onze ambities uit het HHP zijn hieronder vertaald in doelen, beoogd resultaten in 2021 en bijbehorende acties/processtappen. Dit presenteren we volgens de 5 thema's uit het programma 'De inwoner op 1': Dienstverlening, Participatie met lef, Wij bewegen mee, Goede ideeën zijn goud waard en Laten zien doet verkopen.

❖ Trends en ontwikkelingen

▼ Corona

Als er een ontwikkeling is die een stempel heeft gedrukt en drukt op alle mogelijke terreinen, dan is het wel corona of COVID-19. Zo ook voor (inwoners)participatie en dienstverlening: voor het (ontbreken van) face-to-face contact en (toename van) online. Inwoners-bijeenkomsten werden uitgesteld of moesten online. Dit blijkt voor een aantal inwoners een hoge drempel te zijn en dat ging dan ten koste van een optimale inbreng.

▲ Social media

Social media spelen een belangrijke rol in het dagelijkse leven van veel inwoners. Dat zien we ook tijdens de coronacrisis: ook dan of juist dan gebruiken inwoners en ondernemers digitale manieren om hun vragen te stellen of zorgen te uiten. De vragen die via Twitter en Facebook binnenkomen zijn op een soortgelijke, structurele manier belegd als vragen via de telefoon: via het KCC. In 2022 voegen we WhatsApp toe: een makkelijke manier om contact te hebben met de gemeente.

▲ Digitalisering

Inwoners regelen steeds meer online en zijn gewend geraakt aan het hoge niveau van online dienstverlening door commerciële aanbieders. Dat vragen zij ook van de overheid. Daarin zijn we nog niet zo ver als commerciële organisaties. Hoewel het proces voor aangifte van overlijden en geboorte nog niet volledig gedigitaliseerd is, hebben we tijdens de coronacrisis ervoor gezorgd dat inwoners voor de aangifte van overlijden en geboorte niet naar het gemeentehuis hoefden te komen. Ook het aanvragen van de financiële regelingen (corona) gebeurt allemaal digitaal. We werken eraan om steeds meer producten volledig digitaal aan te bieden. En de website toegankelijk te houden: duidelijke taal, opmaak die voor iedereen geschikt is en makkelijk vinden van wat (de meeste) mensen zoeken op de website. Daarnaast zorgen we ervoor dat mensen die niet digitaal zaken willen of kunnen doen een alternatief hebben. Niet alleen voor dienstverlening op het gemeentehuis, maar ook voor inwonersparticipatie is en wordt door coronamaatregelen gezocht naar digitale vormen.

▼ Privacy

Privacy blijft een actueel onderwerp doordat het vaak, meestal niet positief in het nieuws is. Ook tijdens de coronacrisis, denk aan apps voor digitaal vergaderen, verzamelen van telefoongegevens voor inzicht in aantallen mobiele telefoons op bepaalde plekken en datalekken. Of de zorgen die er zijn over de Coronamelder-app en Coronacheck-app. Mensen zijn daardoor bezorgd over hun (online) privacy. Wij moeten daar rekening mee houden en zorgen voor een goede beveiliging van persoonlijke gegevens, conform de AVG. De beperkingen die de wet oplegt, kunnen haaks staan op het verbeteren van onze dienstverlening door het niet mogen delen van gegevens met andere (semi-) overheidsorganisaties of het gebruiken van bepaalde gegevens.

▲ Persoonlijk

Naast een trend van steeds meer digitaal, blijven een aantal zaken meer geschikt voor de persoonlijke aanpak. Denk aan vragen in het sociaal domein en ook burgerzaken. Dan wordt van de medewerker deskundigheid en vriendelijkheid verwacht. Ook voor inwoners die niet zo digitaal vaardig zijn, blijft het persoonlijke contact altijd mogelijk. Tijdens de coronacrisis was en is juist dat persoonlijke contact niet altijd mogelijk of althans niet in fysieke vorm. Er is en wordt gezocht naar oplossingen om daar mee om te gaan.

▼ Complexere vragen

We krijgen naast de reguliere vragen, steeds complexere vragen. Of het nu op het gebied van burgerzaken is (adresonderzoeken bijvoorbeeld), inwonersinitiatieven of vergunningaanvragen. Het gaat daarbij vaak om vraagstukken die meerdere disciplines binnen de gemeente betreffen, maar ook andere netwerk- en ketenpartners.

▼ Verkiezingen

Het organiseren van verkiezingen is elke keer een enorme klus, maar afgelopen jaar is het een monsterklus geweest door de coronamaatregelen, extra stembdagen en briefstemmen.

▲ Integrale toegang

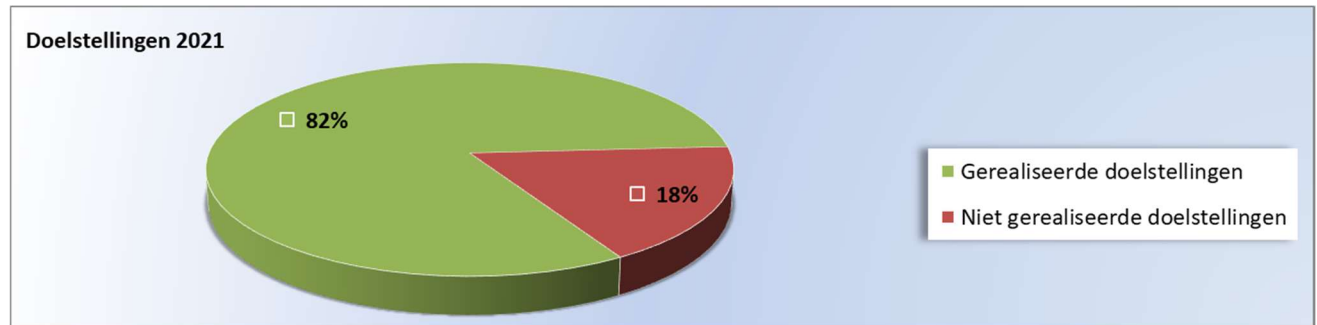
Naast de inzet op een integrale toegang voor het sociaal domein wordt er ook gewerkt aan een letterlijke centrale toegang, of beter gezegd ontvangst. De verbouwing is achter de rug en inwoners kunnen nu voor alle dienstverlening in het gemeentehuis terecht.

▲ Omgevingswet (participatie, integrale afweging)

De Omgevingswet sluit aan bij ontwikkelingen in de maatschappij, zoals inwoners meer en eerder betrekken bij plannen voor hun buurt/omgeving (participatie) en integrale afweging van aanvragen. Er moet nog veel gebeuren voordat het digitale stelsel en de overheden klaar zijn voor de Omgevingswet. Steenwijkerland is hierop geen uitzondering. Daar zijn we dan ook mee bezig in het programma Invoering Omgevingswet.

▲ (Inwoners)participatie

We zien dat inwoners betrokken willen worden bij de ontwikkelingen in hun omgeving. We zien dat aan de reacties die de (mogelijke) veranderingen in de omgeving oproepen. Zoals de (mogelijke) komst van een zonnepark, individuele bestemmingsplanwijzigingen of het uiterlijk van (nieuwe) gebouwen op een in het oog springende plek. We zien het ook in de uitkomsten van de peiling onder het Inwonerspanel. De bereidheid om mee te denken is groot. Een uitdaging daarbij is om de verwachtingen vooraf over en weer helder te krijgen en te hebben. Over de ruimte voor invloed, het proces en de rollen en belangen van initiatiefnemers, belanghebbenden en overheden. Heldere en tijdige communicatie is daarbij essentieel. Deze elementen zijn verwerkt in de visie op (inwoners)participatie die richting geeft aan de invulling van (inwoners)participatie. Ook voor de verplichtingen die de Omgevingswet op dat gebied vraagt.

Speerpunt 1: Initiatievenloket

De opzet van een initiatievenloket moet ervoor zorgen dat inwonersinitiatieven integraal worden afgewogen en niet meer tussen wal en schip vallen. Goed verwachtingsmanagement bij initiatiefnemers is daarbij cruciaal. Dit was één van de doelen in de vorige programmabegroting. Bij nader inzien is goed verwachtingsmanagement een continu proces en daarom niet langer als afzonderlijk doel opgenomen in voorliggende programmabegroting. Het initiatievenloket past bij de dienstverlening voor initiatieven onder de Omgevingswet.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	
Opzet initiatievenloket	De website is nog niet gerealiseerd maar wel in opbouw. Dit is mede veroorzaakt door capaciteitsproblemen afgelopen jaren. In de praktijk werken de gebiedscoördinatoren overigens wel met het loketprincipe om een initiatief mogelijk verder te brengen.	✗

Speerpunt 2: Gereedschapskist participatie

Het ontwikkelen van een gereedschapskist (Eerste Hulp Bij Initiatieven) voor het ondersteunen van initiatieven en zo bijdragen aan zelforganiserende en –redzame buurten. De inhoud van deze gereedschapskist stemmen we af op de behoefte van initiatiefnemers. Deze ontwikkeling sluit aan bij de beweging die door de Omgevingswet gestimuleerd wordt, namelijk meer zeggenschap over en verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van je eigen leefomgeving. Natuurlijk kijken we voor de vulling van deze 'toolkit' naar goede voorbeelden elders uit het land.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	
Ontwikkelen gereedschapskist	Zie ook speerpunt 1. De gereedschapskist en initiatievenloket zijn aan elkaar gelieerd.	✗

We zien bij deze twee speerpunten en ook verderop bij de doelstellingen op de diverse thema's dat er op 5 onderdelen gerapporteerd wordt dat de doelstelling niet behaald is. 4 Van deze 5 hangen met elkaar samen en hebben betrekking op de website van Kernen en Wijken die nog in ontwikkeling is.

Speerpunt 3: Duidelijke taal

Steenwijkerland sluit aan bij de Duidelijk Taal Brigade (2020) om een extra impuls te geven aan helder communiceren. Duidelijke taal (B1-niveau) in brieven, op de website, in e-mails en formulieren, zodat inwoners en ondernemers begrijpen wat we bedoelen. De eerste acties zijn in 2020 ingezet. In 2021 geven we daar een vervolg aan.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Duidelijke taalniveau (B1- niveau)	In 2020 hebben we vertraging opgelopen door de coronacrisis. Die is ook in 2021 nog van invloed op de beschikbare capaciteit. Wel zetten we dit jaar nog in op opleiding en bewustwording. Ook de hulpstructuren in de organisatie zetten we neer. In de tweede helft van dit jaar hebben we voorbereidingen getroffen voor het opzetten van een divers testpanel van inwoners die we vragen om brieven, e-formulieren en informatie op de website te testen. De informatie op de website en e-formulieren worden op basis van feedback uit de klantcontactmonitor continu verbeterd. Er was extra aandacht voor de leesbaarheid van brieven die naar veel inwoners gaan, zoals de brief 'voormelding WOZ'. Alle medewerkers kregen een training aangeboden, gericht op het schrijven van collegevoorstellen. Hierin was ook aandacht voor B1-taalniveau. De standaardbrieven voor vergunningen worden in de aanloop naar inwerkingtreding van de Omgevingswet vervangen door regionaal ontwikkelde sjablonen. Bij de ontwikkeling van deze sjablonen is ook de Duidelijke Taal Brigade betrokken. En tot slot zijn we bezig met de voorbereidingen voor de ondertekening van de Direct Duidelijk Deal (jan 2022)	●

Thema 1: Dienstverlening

Aansluiting op de wensen en behoeften van haar inwoners

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Inwonerstevredenheid bij onderzoeken	≥ 7	De cijfers van de cliëntervaringsonderzoeken WMO (7,9) en Jeugd (7,5 ouders en 8,0 jongeren) in 2021 zijn ruim boven de 7.	●
Inwonerstevredenheid bij contacten	≥ 7	Via de klantcontactmonitor volgen we de tevredenheid van onze inwoners over hun contacten via balie (8,5), telefonie (7,7) en website (7,9). Deze zijn allemaal (ruim) boven de 7: de totaalscore is een 7,9.	●
Tenminste 3 onderzoeken per jaar via inwonerspanel	≥ 3	In 2021 hebben we via het inwonerspanel inwoners bevraagd over een schone buurt (zwerfafval), (inwoners)participatie en duurzame energie.	●
Introductie van servicenormen/ serviceformules;		Er is een aantal servicenormen (zoals binnen 2 werkdagen terugbellen, social media berichten binnen 6 uur verwerken, binnen 30 seconden de telefoon opnemen (140521), binnen 5 werkdagen meldingen verwerken), maar we ontwikkelen ook door op servicenormen, onder andere gerelateerd aan Omgevingswet. Vanuit het programma Omgevingswet vullen we voor initiatieven onder de Omgevingswet de	●

		snelserviceformule en ontwerpformule in. De ingangsdatum van de Omgevingswet is wederom uitgesteld. Het verschil in (de behandeling van) spoedeisende en niet-spoedeisende meldingen openbare ruimte is een vorm van het werken met serviceformules.	
Maandelijks spreekuur voor wethouders / collegevergaderingen in de kernen	spreekuur	Het maandelijks spreekuur is in 2021 doorgegaan, ondanks de coronamaatregelen, maar wel voor een deel telefonisch. Na het zomerreces zijn de gesprekken tweewekelijks ingepland.	●

Persoonlijk contact heeft de voorkeur

Persoonlijk contact is regel		We hebben als gemeente tijdens de pre-corona maanden veel op locatie/op maat aangeboden en ook door ons ingeschakelde partijen hebben veel op locatie en op maat aangeboden, van zorg & boodschappen, keukentafel-gesprekken voor WMO, energieloket tot inwoners-initiatieven. De corona-maatregelen/crisis hebben niet tot minder persoonlijk contact geleid, maar wel tot minder fysieke ontmoetingen op het gemeentehuis of op locatie. Er zijn bijvoorbeeld digitale alternatieven geboden, zoals 1-op-1 beeldbellen en webinars o.a. van het energieloket. Daarnaast is onze dienstverlening aan de balies grotendeels 'gewoon' doorgegaan.	●
Tenminste 30% van het aantal bezwaren wordt via mediation opgelost	30%	Bij bezwaarschriften is er eerst persoonlijk contact en afhankelijk van de casus (en de corona-maatregelen) vindt een gesprek op locatie plaats. 35% van de bezwaren wordt via mediation opgelost.	●
Regelmatig locatiebezoek bij aanvragen subsidies en bezwaren (voor zover mogelijk en gewenst (corona))		De corona-maatregelen/crisis hebben geleid tot minder bezoek op locatie, maar niet tot minder persoonlijk contact.	●

Heldere begrijpelijke en toegankelijke communicatie, met aandacht voor laaggeletterdheid

Uitvoering motie 'duidelijke taal';		Zie onder speerpunt	●
Inzet klantcontactmonitor. Dit een continu onderzoek naar de tevredenheid van onze inwoners over het contact met de gemeente		De klantcontactmonitor (KCM) is een continu onderzoek naar de tevredenheid van onze inwoners over het contact met de gemeente. Inwoners krijgen een uitnodiging om deel te nemen aan een enquête als ze contact met de gemeente hebben gehad (bijvoorbeeld telefonie, burgerzaken, vergunningaanvraag, onlinedienst). Via de KCM krijgen we signalen als de communicatie niet helder en toegankelijk is. Deze informatie gebruiken we onder andere om de informatie op de website aan te passen.	●

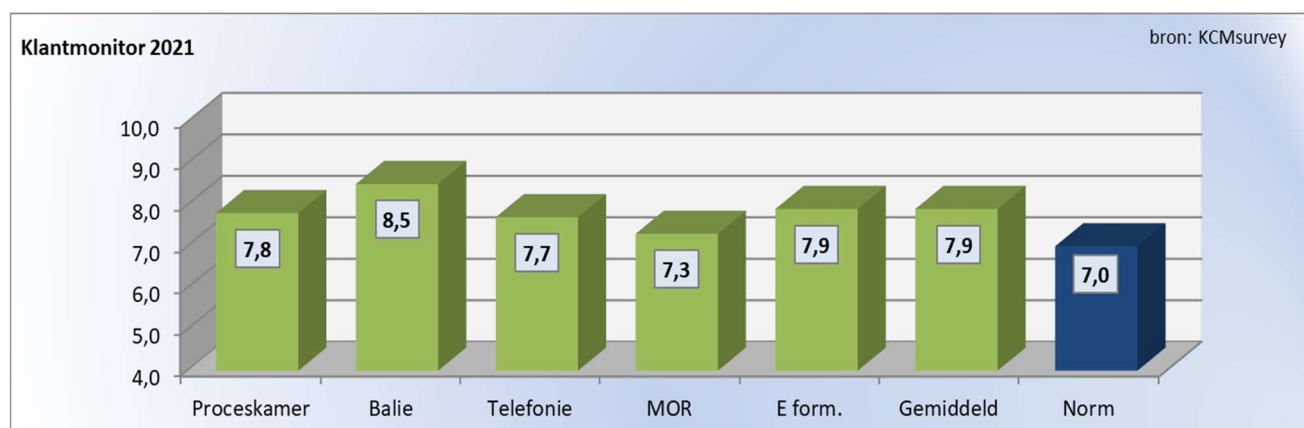
❖ Ontwikkeling doelstellingen

We vragen steeds meer en vaker aan onze inwoners en ondernemers wat zij vinden van een onderwerp, of ze mee willen denken of doen bij het ontwikkelen van visies, plannen en activiteiten. De afgelopen jaren hebben we veel bijeenkomsten georganiseerd om de inbreng van inwoners en ondernemers in plannen en visies te kunnen verwerken. Het afgelopen jaar hebben we noodgedwongen door de corona-maatregelen voor een deel ook andere middelen ingezet. Een van de manieren die wel door kon gaan, was de inzet van het online Inwonerspanel. De laatste peiling van 2020 ging over corona en een van de vragen ging over de mogelijke alternatieven voor fysieke bijeenkomsten. De online enquête wordt het meest als alternatief genoemd. We zullen dan ook als inwonersavonden niet door kunnen gaan vanwege coronamaatregelen, per onderwerp kijken of een online enquête een goed alternatief kan zijn. Afgelopen jaar zijn we vanwege de coronamaatregelen tijdelijk gestopt met de mogelijkheid om zonder afspraak langs te komen. De evaluatie van deze 'vrije inloop' kon daardoor ook niet doorgaan. In de 2e helft van 2021 konden inwoners wel weer terecht zonder afspraak. De geplande evaluatie van de 'vrije inloop' zal dan ook in 2022 plaatsvinden.

Ondanks de coronamaatregelen en –effecten (ziekteverzuim, coronaproof werken) én de verbouwing van de ontvangsthuis hebben we de telefonische dienstverlening en dienstverlening aan de balies grotendeels ‘gewoon’ in de lucht gehouden. Gelukkig zien we daarvoor in de metingen van de tevredenheid van de inwoners voor onze dienstverlening ruime voldoende.

Vanwege het uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet van 2021 naar 2022 is de grote opgave in 2021 om te zorgen dat we klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet. Naast de juridische component, is er ‘werk aan de winkel’ op het gebied van digitale en persoonlijke dienstverlening.

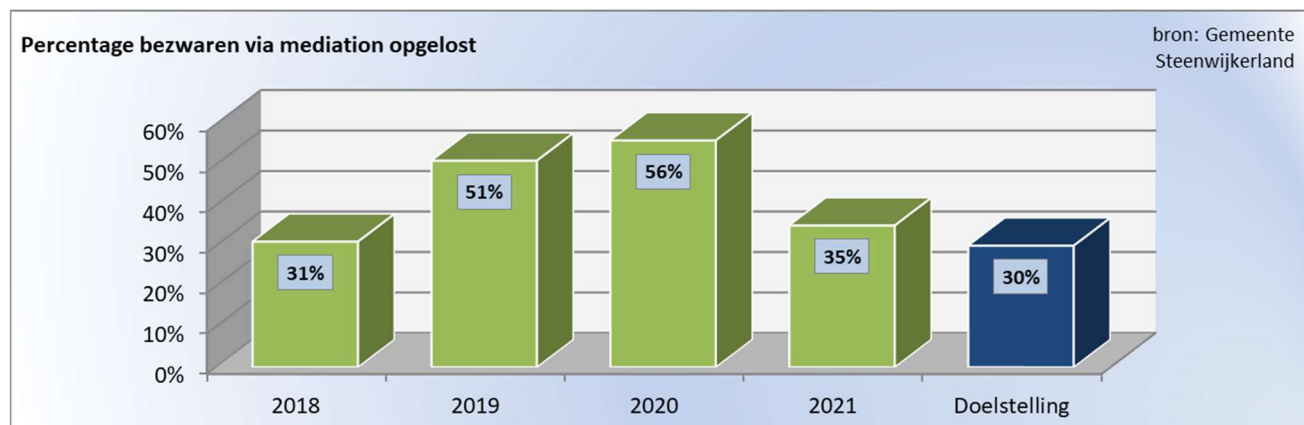
Na het coronajaar 2020 wilden we in 2021 volop aan de slag met de doorontwikkeling van de digitale dienstverlening, maar veel tijd van de betrokken collega’s is ook dit jaar weer gegaan naar taken vanuit de crisorganisatie. We hebben gekeken naar waar nog wel tijd en ruimte voor was in 2021 (facelift website, eformulieren 2.0 en sjablonen), zaken die meer voorbereiding vragen of nog niet zover zijn nemen we op in de planning.

‘Persoonlijk contact blijft belangrijk’

‘In coronatijd is onze digitale dienstverlening uitgebreid; bijvoorbeeld met de online aangifte van geboorte en overlijden. Het gemak dient de mens, al merk je toch dat persoonlijke contact ook belangrijk blijft. Dat je als bestuurder aanspreekbaar bent. Het gemeentehuis was tijdelijk alleen op afspraak geopend, maar de balies zijn nooit dicht geweest. Het live spreekuur van wethouders werd erg gemist. Daarom hebben we georganiseerd dat het telefonisch kon. Soms was het al genoeg dat mensen hun verhaal deden, hun zorg of klacht konden uiten. Een luisterend oor is al belangrijk.’

Tiny Bijl

Het betreffen de bezwaren van de Algemene en Sociale kamer in 2021: 35%.

Dit cijfer bestaat uit 2 delen; 1 deel voor de Algemene kamer en 1 deel voor de Sociale kamer. Het percentage bezwaren dat is afgehandeld via mediation verschilt sterk. Namelijk 21%, respectievelijk 63%.

Met name het percentage voor de Algemene kamer is lager. Dit komt onder andere doordat er meerdere zaken waren waarbij meerdere partijen betrokken waren. Daardoor is het moeilijker om door middel van een informele aanpak dan wel mediation tot een oplossing te komen (bijvoorbeeld omgevingsvergunningen Eeserwold). Verder is de mediator enige tijd afwezig geweest.

Thema 2: Participeren met lef

We doen het samen. Bouwen aan leefbare en toekomstbestendige kernen

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Optimale samenwerking met maatschappelijke partners om de leefbaarheid in de kernen en wijken te bevorderen.		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	
		De samenwerking tussen de maatschappelijke partners (sociaal werk, woningcorporatie, politie) is inmiddels een werkwijze die steeds verder wordt geprofessionaliseerd.	●

Stimuleren eigenaarschap

Gereedschapskist voor initiatiefnemers om van idee naar uitvoering te komen		De website is nog niet gerealiseerd maar wel in opbouw. Dit is mede veroorzaakt door capaciteitsproblemen afgelopen jaren. In de praktijk werken de gebiedscoördinatoren overigens wel met het loketprincipe om een initiatief mogelijk verder te brengen.	✗
---	--	--	---

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Vraagstukken die leven in de kernen en wijken vragen veelal een integrale benadering. Vele onderwerpen raken verschillende organisaties en zijn dus niet alleen voor een woningcorporatie, politie, sociaal werk of gemeente. Om te voorkomen dat de inwoner van de ene naar de andere organisatie wordt verwezen, worden deze onderwerpen (tenzij privacygevoelig) in het zogenaamde gebiedsoverleg besproken. Dit stimuleert een integrale aanpak én de samenwerking tussen de professionele organisaties.

Initiatiefnemers worden geholpen met tips en handreikingen om van een idee een initiatief te maken dat uiteindelijk uitmondt in realisatie. Deze tips en handreikingen, de zogenaamde gereedschapskist, stellen wij digitaal beschikbaar via onze website.

Thema 3: Wij bewegen mee

Participatie zit in ons bloed

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	
We organiseren inspiratietours / workshops voor medewerkers over buurinitiatieven	Inspiratietours / workshops	Vanwege de coronamaatregelen zijn er geen inspiratietours en workshops georganiseerd. Vanwege de vele online besprekingen is er besloten om geen digitale workshops te organiseren. We pakken deze activiteiten weer op zodra het kan.	✗

De vraag staat centraal

Initiatievenloket voor buurinitiatieven voor snelle en integrale beoordeling.		De website is nog niet gerealiseerd maar wel in opbouw. Dit is mede veroorzaakt door capaciteitsproblemen afgelopen jaren. In de praktijk werken de gebiedscoördinatoren overigens wel met het loketprincipe om een initiatief mogelijk verder te brengen.	✗
---	--	--	---

Gemeente is zichtbaar en goed benaderbaar

De gemeente beschikt over meerdere gebiedsmanagers	3 ^e gebiedscoördinator	Inmiddels kent de gemeente een drietal gebiedscoördinatoren met elk een aandachtsgebied.	●
--	-----------------------------------	--	---

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Steenwijkerland kent een drietal gebiedscoördinatoren met elk een aandachtsgebied. Veel gemeenten met een dergelijke omvang als Steenwijkerland kennen soortgelijke functies. Zij stimuleren de samenwerking tussen inwoners en de gemeente als het gaat om inwonersinitiatieven en gemeentelijke initiatieven. Inwonersinitiatieven zijn goud waard. Zij bevorderen de leefbaarheid en samenwerking in de buurt. Hierdoor hebben inwoners invloed op hun eigen leefomgeving. Voorwaarde is wel dat de initiatieven op de juiste plek bij de gemeente binnenkomen en dat het maatschappelijk belang wordt erkend. Gebiedscoördinatoren, een initiatievenloket, inspiratietour en workshops voor medewerkers over buurtinitiatieven helpen hierbij.

Thema 4: Goede ideeën zijn goud waard

Goede initiatieven zijn goud waard

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Vernieuwde regeling voor inwonersinitiatieven (2020)	Regeling	Een nieuwe regeling voor inwonersinitiatieven is in 2020 geformaliseerd. In 2021 zijn 14 inwonersinitiatieven tot uitvoering gebracht dankzij deze regeling. Het gaat om een grote diversiteit aan initiatieven zoals het inrichten van buurttuinen waar jong en oud kunnen bewegen en elkaar kunnen ontmoeten zoals bijvoorbeeld in St Jansklooster en Vollenhove, het tot stand brengen van diverse kunstwerken zoals het corsokunstwerk in Vollenhove (oplevering in 2022), uitzichtpunt Kaap de Voorst in Vollenhove, het opknappen van het dorps huis in Basse, AED-projecten bijvoorbeeld in Giethoorn, bloemrijk Belt-Schutsloot, en nog veel meer.	●

'Frisse start boost voor de buurt'

'We hebben het Vitaliteitsfonds in 2021 uitgebreid met de subsidieregeling "Frisse start na corona". Het gaat hierbij echt om ondersteuning van activiteiten in een straat, buurt of dorp waarbij de ontmoeting centraal staat. Een boost voor de samenleving die een moeilijke tijd heeft doorgemaakt. Het blijkt in de praktijk soms lastig om de draad weer op te pakken met elkaar. De "frisse start" – een geldbedrag van maximaal duizend euro voor de organisatiekosten - versterkt die sociale samenhang en stimuleert mensen om elkaar weer te ontmoeten. Tijdens een buurtbarbecue, een bingoavond of eetclub voor alleenstaanden. Er zijn veel kleine initiatieven die de onderlinge binding en betrokkenheid vergroten. Er zijn tot nu toe 19 aanvragen toegekend.'

Trijn Jongman

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Inwonersinitiatieven in Steenwijkerland komen tot stand door een groot organisatievermogen van inwoners. Wij ondersteunen hen in de planvorming en het peilen/creëren van draagvlak in de buurt. De voorbereiding en met name de uitvoering kosten vaak geld. Naast de bestaande financiële middelen voor de plaatselijke belangen en wijkverenigingen is er een nieuwe laagdrempelige regeling voor inwonersinitiatieven. Hiervan wordt goed gebruik gemaakt. Een onafhankelijke commissie (van inwoners) beoordeelt de aanvragen. Deze commissie komt maandelijks bijeen om de ingekomen subsidieaanvragen te beoordelen. Na een positieve beoordeling wordt de subsidie zo spoedig mogelijk (veelal binnen 2 weken) beschikbaar gesteld.

Thema 5: Laten zien doet verkopen

Delen is inspireren

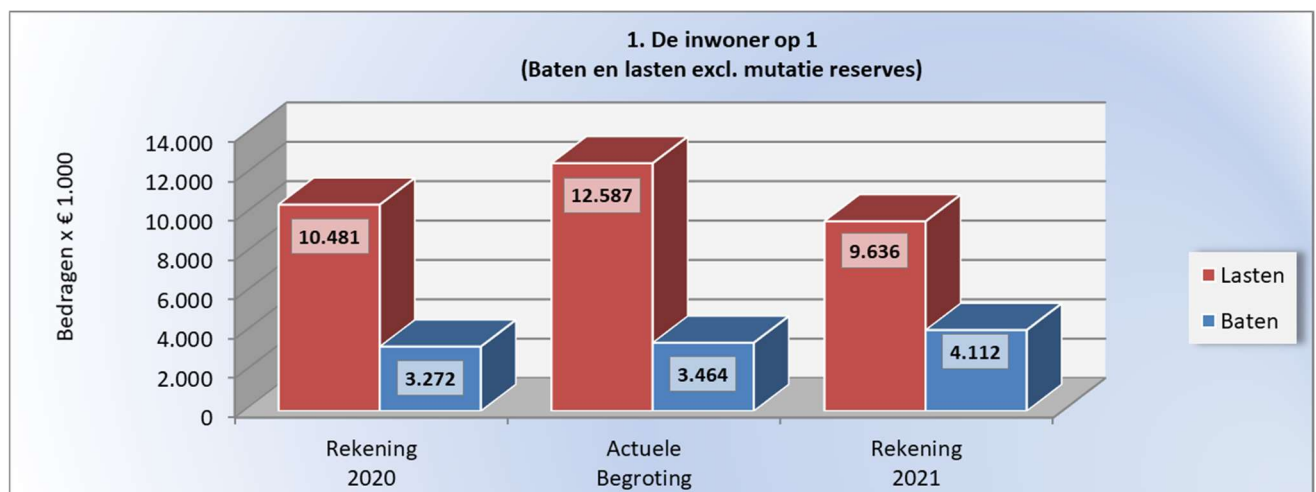
Wat wilden we bereiken in 2021	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	

			NB = Niet bekend
Regelmatig aandacht voor vernieuwde regeling en geslaagde inwonersinitiatieven.	(Media) aandacht	Er is via de gemeentelijke website, social media en de gemeentelijke pagina in de Steenwijker Courant (huis-aan-huis) aandacht besteed aan de regeling, de commissieleden en initiatieven.	●

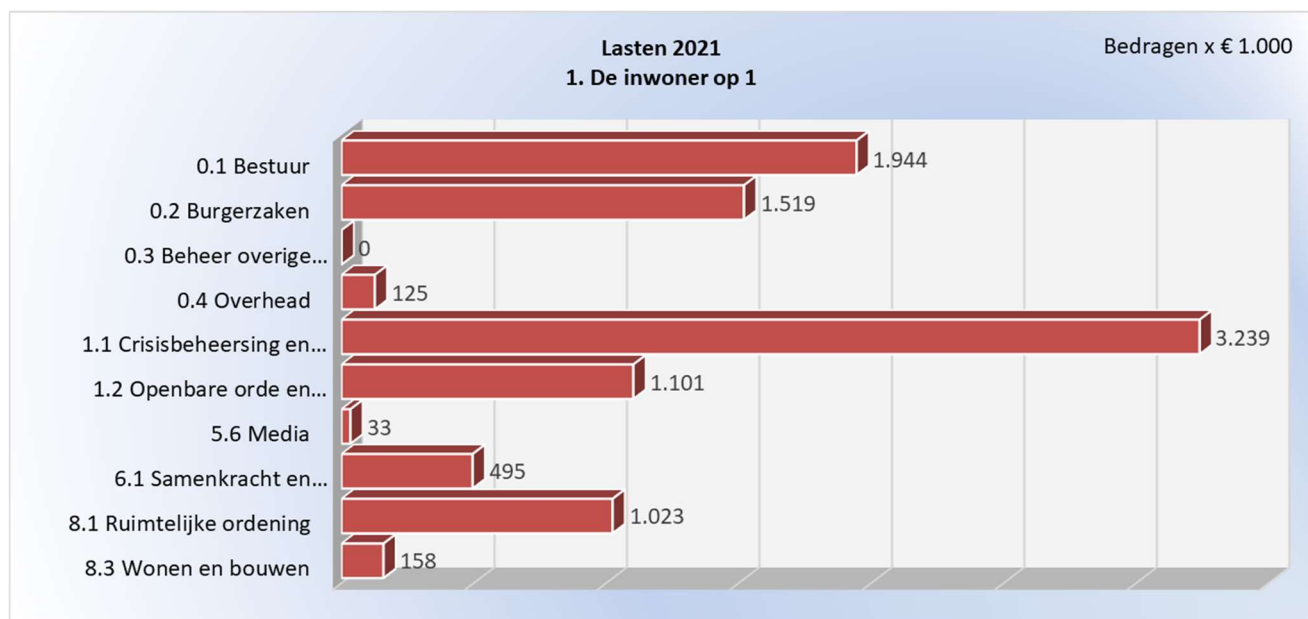
Wat voor effect / impact heeft corona voor het programma “Inwoner op 1” in 2021 gehad

Onderwerp	Extra	Uit- of afstel
Verkiezingen	Het organiseren van de verkiezingen in 2021 was een monsterklus. Niet alleen konden inwoners dit jaar op 3 dagen hun stem uitbrengen, ook kon er via briefstemmen gestemd worden. Daarnaast werden er strenge eisen gesteld aan de inrichting van de stemlocaties. Veel extra werk wat het team verkiezingen van burgerzaken voor haar rekening nam.	
Representatie		Diverse evenementen en bijeenkomsten zijn niet, of in een andere vorm doorgegaan. Zo bijvoorbeeld de naturalisatie bijeenkomst, de aubade, de veteranendag (niet doorgegaan) en de 4 mei herdenking (andere vorm).
Kernenbeleid / participatie	Meerdere onlinevergaderingen hebben plaatsgevonden. Het merendeel met de besturen van plaatselijke belangen en de maatschappelijke partners.	Meerdere initiatieven die in de startblokken stonden en nog een brede consultatie in de omgeving vroegen, zijn uitgesteld. Ook de activiteiten voor gemeentepersoneel, de inspiratietour en workshops, hebben geen doorgang gevonden.
Dienstverlening	Om onze inwoners ook in coronatijd goed te kunnen helpen hebben we van diverse diensten een online variant ontwikkeld. Zo bijvoorbeeld het online doen van aangifte van geboorte of overlijden.	In de coronapijk hebben we ervoor gekozen te stoppen met de vrije inloop voor burgerzaken. Zodra dat mogelijk was is deze service weer opgestart.
Communicatie / pers	Ook in 2021 is er veel inzet gestoken in de coronacommunicatie; dit liep gewoon door. Daar kwam de inzet voor het in goede banen leiden van het schaatsen in coronatijd in Q1 van dit jaar nog bij.	Diverse acties die in 2020/ 2021 opgepakt zouden worden hebben vertraging opgelopen. Zo bijvoorbeeld het herontwerpen van de website, het onderzoek MijnOverheid/ persoonlijke inlogpagina en social media 2.0. Daar waar er dit jaar ruimte was zijn we met deze onderwerpen aan de slag gegaan. Zo gaat de nieuwe website in Q1 2022 van start en zijn we bezig met de implementatie van Whatsapp als extra social media kanaal. Ook dit gaat begin 2022 van start.

Overzicht baten en lasten programma: Inwoner op 1

Waaraan is het geld besteed?

2.2 Duurzaam

Waar gaan we voor?

AMBITIE: ENERGIENEUTRAAL

Energieopwekking met lusten en lasten lokaal
Maatschappelijk/gemeentelijk vastgoed energieneutraal
Afhankelijkheid aardgas verminderen

Ons streven is een energieneutraal Steenwijkerland in 2050. Samen met particulieren en bedrijven spannen we ons in het energieverbruik terug te dringen en meer energie op te wekken.

AMBITIE: BEWUSTWORDING

Actief informeren en communiceren
Klimaatadaptatie

Wij nemen onze verantwoordelijkheid om een duurzame woon-, leef-, en werkomgeving te ontwikkelen. Het actief benaderen van inwoners is hierin belangrijk. Bewustwording is ook nodig rondom klimaatadaptatie.

AMBITIE: CIRCULAIRE ECONOMIE

Minder restafval
Gemeentelijke organisatie in 2030 circulair
Bewustwording bij bedrijven
Asbest eraf, zon erop

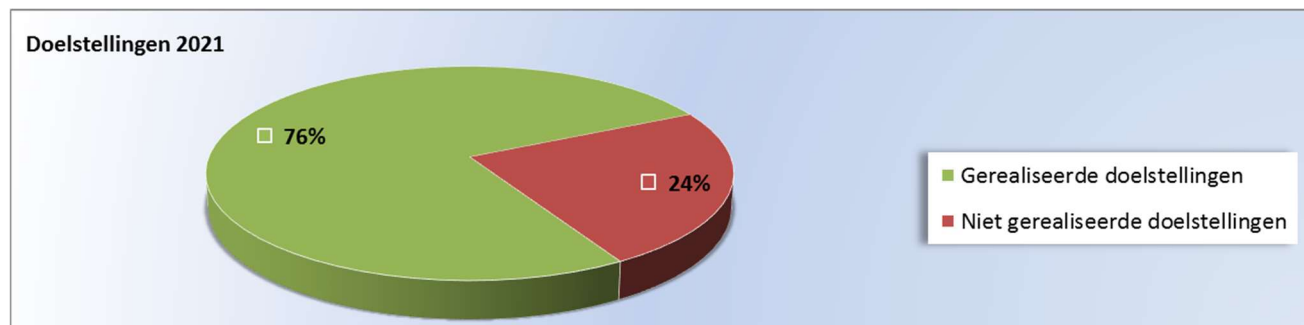
Voor de circulaire economie willen we niet alleen inwoners thuis uitdagen om grondstoffen te scheiden maar juist ook buitenshuis: bij ondernemers, een evenement, op de camping, op school en tijdens het sporten. Alle grondstoffen die niet verbrand worden dragen bij aan de circulaire economie.

Onze ambities uit het HHP zijn hieronder vertaald in doelen, beoogd resultaten in 2021 en bijbehorende acties/processtappen. Dit presenteren we volgens de 3 thema's uit het programma 'Duurzaam': Energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen weer, die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ Meer en meer aandacht voor biodiversiteit en klimaatadaptatie
- ▲ Stijgende grondstof- en energieprijzen zorgen ervoor dat steeds meer inwoners en ondernemers zich zorgen maken over het klimaat en zich bewust worden van en aan de slag gaan met verduurzaming.
- ▲ Van de projecten en acties in Steenwijkerland op het gebied van energie en besparen is ons energieloket / duurzaam-bouwloket het meest bekend.
- ▲ Driekwart van de inwoners van Steenwijkerland heeft al duurzaamheidsmaatregelen genomen. 55% geeft daarbij aan plannen te hebben om nog meer maatregelen te nemen voor duurzame energie.
- ▲ Heel veel inwoners zijn voorstander van het plaatsen van zonnepanelen op eigen daken én op bedrijvenpanden.
- ▼ Over zonneparken op land en windmolens zijn inwoners minder positief.
- ▼ Huurders wonen vaker in een niet energiezuinig huis dan huiseigenaren.

Speerpunt 1: Onze inwoners zijn en blijven de beste ambassadeurs

Met de G1000 als basis zijn veel inwoners gemobiliseerd om in actie te komen. Het ondersteunen van alle acties, ook van de energiecoöperaties, vergt continu aandacht en onderhoud.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?		
Ondersteuning van acties	Stichting Duurzaam Steenwijkerland heeft in 2021, ondanks alle belemmeringen door corona, veel activiteiten ontplooid. Het Infopunt Duurzaam Doen – Groene Stappen in de Kop (de energiewinkel) in de Kerkstraat in Steenwijk heeft gedurende haar openingstijden al veel inloop van inwoners gezien en organiseert steeds meer activiteiten rond het thema duurzaamheid. De energiecoaches leggen veel huisbezoeken af, zowel digitaal als fysiek. Energiecoöperaties in Steenwijkerland zijn bijna dekkend voor de gehele gemeente en blijven zich inzetten door nieuwe zonnedaken te ontwikkelen.	●

Speerpunt 2: Energie die we niet gebruiken hoeft ook niet te worden opgewekt/uit de grond te worden gehaald

Het beperken van de warmtevraag in gebouwen draagt er aan bij dat het energieverbruik vermindert. Het mes snijdt aan 2 kanten: de gebouweigenaar bespaart direct door verminderde energiekosten en de energie hoeft niet meer (fossiel of hernieuwbaar) opgewekt te worden.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald?
---------------------------------	----------------------------	----------

	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Beperking van de warmtevraag in gebouwen	Eind 2021 is de transitievisie warmte van Steenwijkerland vastgesteld. Hiermee zijn ook de eerste wijkaanpakken van start gegaan. In de wijken Woldmeenthe, Oostermeenthe en Nieuwe Gagels wordt in 2022 met inwoners een project gestart om woningeigenaren actief te ondersteunen bij energiebesparende maatregelen. Ook in Belt-Schutsloot en De Gagels wordt gekeken naar een mogelijke wijkaanpak. Daarnaast wordt gemeentebreed ingezet op het ondersteunen van woningeigenaren die aan de slag willen, bijvoorbeeld door de subsidie voor doe-het-zelvers en de sociale duurzaamheidslening.	●

Speerpunt 3: Droogte en hittestress verdienen onze aandacht

Met het opstellen van het actieplan klimaatadaptatie geven we aan hoe om te gaan met deze actuele thema's evenals de thema's wateroverlast en waterveiligheid. Dit doen we samen met onze inwoners.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	
Actieplan klimaatadaptatie	In de Klimaatatlas zijn de risico's die klimaatveranderingen met zich mee brengen inzichtelijk gemaakt. De lokale adaptatiestrategie en lokale uitvoeringsagenda (LAS/LUA 2022-2027) zijn eind 2021 in concept vastgesteld.	●

Thema 6: Energietransitie

Meer duurzame elektriciteit

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	
Stijging van het percentage duurzaam opgewekte elektriciteit	> 2019	De afgelopen jaren is een toenemende groei te zien van de absolute hoeveelheid opgewekte hernieuwbare elektriciteit in Steenwijkerland. Het percentage hernieuwbare elektriciteit neemt zelfs harder toe. De belangrijkste bronnen hiervoor zijn zon en biogas. Zon zorgt daarbij voor de grootste groei. Deze zonnestroom is met name afkomstig van zonnepanelen op daken, gezien het beperkte aantal zonneparken in 2019 (recentste cijfers).	●
Realisatie eerste zonnepark(en)		De eerste grote zonneparken (Wanneperveen en Willemsoord) zijn in 2021 in procedure gegaan. De realisatie van de eerste grote zonneparken zal leiden tot een flinke toename van hernieuwbare elektriciteit.	●
Vaststellen definitief bod Regionale Strategie West-Overijssel.		In juni 2021 is de RES 1.0 West-Overijssel door uw raad vastgesteld. Voorafgaand hieraan is ons bod voor deze RES 1.0 vastgesteld, gebaseerd op de doelstellingen uit ons beleidskader Ruimte voor zonnepanelen op (Steenwijker)land.	●

Woningen met een betere energetische kwaliteit

Toename isolatiewaarde bestaande woningvoorraad		Er worden verschillende trajecten ingezet om woningeigenaren te stimuleren hun woning te isoleren. Denk hierbij aan webinars, energieadviezen, energiebespaartassen en (informatie over) subsidies en leningen. Het is echter onduidelijk wat het effect is van deze trajecten op de toename van de isolatiewaarde. Het gemiddelde aardgas- en stroomgebruik in Steenwijkerland is tussen 2019 en 2020 nagenoeg gelijk gebleven.	●
---	--	--	---

Terugdringen van gasverbruik

Transitievisie Warmte wordt vastgesteld	Warmte-transitieplan	In december 2021 is onze Transitievisie Warmte vastgesteld. De vervolgstap is nu enerzijds de wijkaanpakken, om inwoners in geselecteerde wijken te motiveren voor en ondersteunen bij het energiezuinig maken van hun woning en anderzijds het stimuleren van alternatieven voor aardgas. In Steenwijkerland gaat dat met name om groen gas. Onze netbeheerder Rendo benadert agrariërs om te kijken naar mogelijkheden voor aanvullende productie van groen gas.	●
---	----------------------	--	---

Informereren en stimuleren van inwoners en ondernemers

5 wijk-/dorpaanpakken zijn gerealiseerd	≥ 2	In de eerste drie wijken wordt in de eerste helft van 2022 gestart met een wijkaanpak. Hierbij worden woningeigenaren proactief gestimuleerd tot het energiezuinig maken van hun woning. Zij krijgen daarvoor energieadviezen aangeboden, waarmee het hen duidelijk wordt op welke aspecten zij hun woning het effectiefst kunnen verduurzamen.	✗
Energiecoaches zijn actief onder meer ook via Wetland Wonen en Woonconcept		De energiecoaches zijn in 2020 begonnen met de eerste huisbezoeken, vanwege corona digitaal. Begin december 2021 legden de energiecoaches hun 100e huisbezoek af. Inmiddels hebben de energiecoaches een volle agenda en zoeken we nieuwe coaches ter ondersteuning van het project.	●
De energiewinkel wordt goed bezocht		Helaas heeft de energiewinkel een deel van het jaar haar deuren moeten sluiten. Gelukkig zien we dat de zichtbaarheid en bekendheid van de winkel toeneemt.	✗

Schone mobiliteit

Realisatie 10 openbare oplaadpunten voor auto	≥ 10	Momenteel zijn er 64 oplaadpunten voor de auto in de openbare ruimte. In 2021 zijn er 15 geplaatst. We zien dat dit aantal snel aan het groeien is.	●
Ondernemers stimuleren om minimaal 10 oplaadpunten voor fiets te realiseren ten behoeve van een dekkend netwerk	≥ 10	Momenteel zijn er 20 oplaadpunten voor de fiets gerealiseerd bij recreatieondernemers.	●

Gemeentelijke eigendommen zijn in 2050 energieneutraal

Verdere afbouw CO2 gebruik vastgoed en wagenpark		Verduurzamingsmaatregelen bij gemeentelijke vastgoed zijn zoveel mogelijk toegepast en gekoppeld aan planmatig onderhoud. Het komend jaar zal projectmatig ingezet gaan worden op verduurzamen om het proces te versnellen. Op dit moment zijn 13 voertuigen volledig verduurzaamd waarvan 6 volledig emissie vrij zijn. In 2022 gaan we nog 11 voertuigen verduurzamen waarvan 7 elektrisch. Op de Stadswerf beschikken we over een vier dubbele laadpalen die gevoed worden door zonnepanelen op de remise. In 2021 zijn we gestart met het in beeld brengen van ons eigen CO2-footprint. We krijgen hiermee inzicht in onze directe en indirecte uitstoot. In 2022 hebben we onze footprint inzichtelijk.	●
--	--	--	---

'Honderd gesprekken met energiecoach'

'Je merkt dat duurzaamheid steeds meer tussen de oren gaat zitten. In 2021 hebben de energiecoaches van Steenwijkerland honderd gesprekken gevoerd met inwoners die energie willen besparen. Dat vind ik zeer positief! Het begint vaak met kleine dingen; je kunt thuis al eenvoudig besparen door bewuster om te gaan met isolatie, verlichting, verwarming, je waterverbruik, het gebruik van elektrische apparaten. Dat vinden mensen zeker nu, met de stijgende energieprijzen, heel belangrijk. De energiecoach voorziet duidelijk in een behoefte, helpt met praktische adviezen én het gesprek is gratis, dus laagdrempelig. Mensen die zich aanmelden krijgen ook een energie-bespaartas met slimme producten mee.'

'Kleine stap naar duurzame winkel'

'De energiecoach is een van de initiatieven van de Stichting Duurzaam Steenwijkerland, die in 2021 een winkelpand opende in Steenwijk. Vrijwilligers bemensen het infopunt Duurzaam Doen en de respons is goed: de stap om hier aan te kloppen met vragen is kennelijk minder groot dan naar het gemeenteloket te komen. Het werkt beter als inwoners elkaar vertellen wat er mogelijk is op het gebied van duurzaamheid – zoals deelauto's, zon op het dak, aardgasvrij wonen - dan dat de overheid dat doet.'

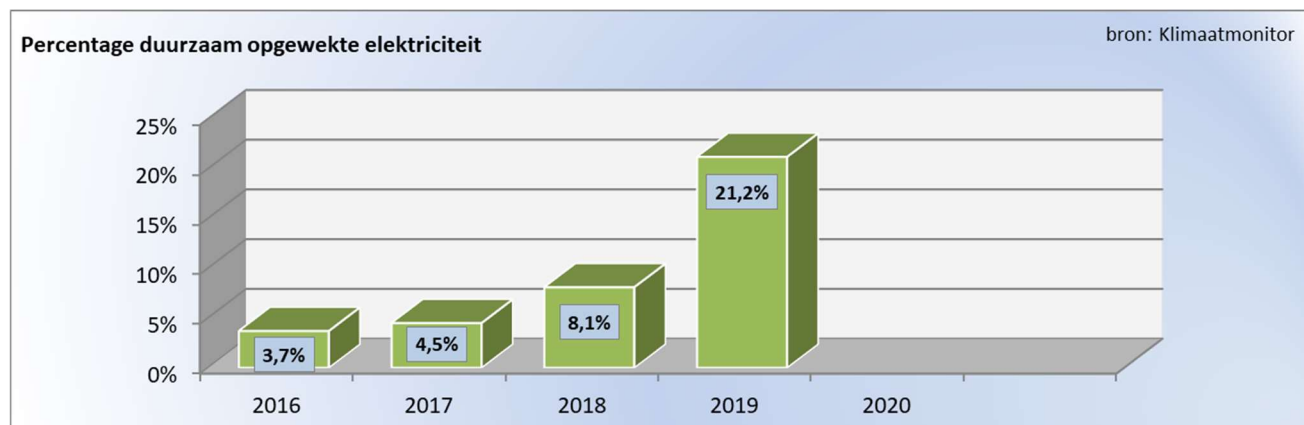
'Renteloze lening is een uitkomst'

'Woningeigenaren of huurders met een laag inkomen hikken vaak al aan tegen hun hoge energierekening en hebben geen geld "over" voor besparende maatregelen in huis of om duurzame energie op te wekken. Daarom is de sociale duurzaamheidslening van Steenwijkerland, de eerste van Nederland, ook zo'n uitkomst. Met deze renteloze lening maken we het wél aantrekkelijk om te investeren in duurzaamheid, terwijl je tegelijkertijd flink op je maandlasten bespaart. De gemeente heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid in het energieverhaal, hierin nemen we een voortrekkersrol.'

Tiny Bijl

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Het jaar 2021 was een belangrijk jaar voor de energietransitie in Steenwijkerland. Ons RES-bod is vastgesteld, net als de Transitievisie Warmte en het beleidskader voor kleine windmolens. Met deze documenten hebben we de basis vastgelegd voor het verduurzamen van warmte en elektriciteit, twee van de belangrijkste bronnen van broeikasgassen. Ook zijn in 2021 de eerste grote zonneparken vergund, naast vele kleinere initiatieven voor zon op dak. In 2022 scherpen we het beleidskader voor zon op land aan, zodat inwoners beter betrokken worden bij de aanleg van toekomstige zonneparken. Daarnaast verwachten we de eerste kleine windmolens en gaan we aan de slag met het aardgasvrij en/of -arm maken van woningen in de eerste wijkaanpakken.

Thema 7: Circulaire economie

Gemeentelijke organisatie is in 2030 circulair

Wat wilden we bereiken in 2021?

Norm 2021

Wat is er bereikt in 2021?

Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?

Gehaald?

● = gehaald

✗ = niet gehaald

NB = Niet bekend

Minimaal 2 aanbestedingen zijn volledig circulair		Meer en meer worden aanbestedingen op onderdelen circulair. Een volledig circulaire aanbesteding heeft niet plaatsgevonden.	X
---	--	---	---

Minder afval per inwoner

Het percentage hergebruik afval per inwoner neemt jaarlijks toe	> 2017: 83%	In 2021 84% van ons afval hergebruikt. Dat is 375 kilo per jaar! Inwoners in Steenwijkerland zijn een kei in het gescheiden inzamelen van GFT en PMD. Belangrijk blijft dat we aandacht houden voor de kwaliteit van de grondstoffen.	●
Hoeveelheid restafval per inwoner neemt per jaar af	> 2017: 64 kg	In 2021 heeft een inwoner in onze gemeente zo'n 69 kilo aan restafval. ROVA breed zien we dat het cijfer, net als in 2020, wordt beïnvloed door corona. Inwoners zijn veel thuis geweest en hebben daardoor meer restafval.	X
Hoeveelheid gestort gratis asbest stijgt tov vorig jaar		In november heeft plaatselijke belang Kuinre, samen met de gemeente een asbestactie georganiseerd. 15 adressen hebben hieraan mee gedaan. Vanuit de gemeente zijn hiervoor persoonlijke beschermingsmiddelen en een container voor het asbest beschikbaar gesteld.	●

Ondernemers zijn bewust van de circulaire mogelijkheden binnen hun bedrijf

Circulaire economie blijvend op de agenda van ondernemers		In 2021 zijn meerdere bedrijfsbezoeken gedaan om circulaire ondernemers te verbinden en te versterken. Een ondernemer in Steenwijk heeft de wens en het plan om circulair een 'nieuw' bedrijfspand te bouwen. Daarnaast heeft onze partner de Businessclub de werkgroep Circulariteit in oprichting. Stichting Duurzaam Steenwijkerland, de Kringloopwinkel Steenwijk-Vollenhove en de gemeente zijn in overleg over het vormgeven van een circulair ambachtsnetwerk. In het netwerk streven naar we hoogwaardig product en materieel hergebruik binnen een sociale samenhang.	●
Jaarlijks een regiobijeenkomst circulair Steenwijkerland		De (circulaire) Week van de ondernemer in november 2021 is helaas afgelast vanwege corona. Ook de jaarlijkse bijeenkomst is verplaatst naar 2022.	X

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In september 2021 heeft uw raad het grondstoffenplan vastgesteld. Samen met inwoners, ondernemers, scholen, sportverenigingen, evenementenorganisatoren en vele anderen werken we toe werken naar een afvalarm Steenwijkerland. Daarvoor zijn tien stappen geformuleerd. Communicatie is daarvan de belangrijkste stap: We gaan meer en op verschillende manier communiceren over het belang om grondstoffen en afval te scheiden. In maart 2022 starten we met een campagne.

In 2021 hebben we ook mooie stappen gezet bij de twee corso's in onze gemeente. We hebben een pilot op het gebied van afvalinzameling uitgevoerd en gaan, aan de hand van de resultaten, voor 2022 aan de gang met een nieuwe werkwijze voor de corso's en gondelvaarten.

Thema 8: Klimaatadaptatie

Klimaatbestendig handelen in 2021

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald NB = Niet bekend
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	

Actieplan klimaatadaptatie		In de Klimaatatlas zijn de risico's die klimaatveranderingen met zich mee brengen zijn inzichtelijk gemaakt. Aan mogelijke oplossingsrichtingen van klimaatkwetsbaarheden (hitte, wateroverlast, overstromingen, droogte) wordt gewerkt. De lokale adaptatiestrategie en lokale uitvoeringsagenda (LAS/LUA 2022-2027) zijn eind 2021 in concept vastgesteld. Bijbehorend participatieproces vindt plaats eerste helft 2022. En wordt daarna voorgelegd aan de raad ter vaststelling.	
Bewustwording rondom klimaatadaptatie en biodiversiteit		In 2021 zijn verschillende acties en activiteiten georganiseerd om de bewustwording rondom biodiversiteit te vergroten. Zo zijn er diverse workshops 'De levende Tuin' georganiseerd, is er op verschillende scholen vlinder-onderwijs gegeven en is er met een groep vrijwilligers geplant en gesnoeid op verschillende locaties in de gemeente, ook is er specifiek aandacht geweest voor het ecologisch maaibeheer in de gemeente.	

'Aardgasvrij: nog een grote opgave'

'In 2021 is de Transitievisie Warmte opgesteld. Een "coproductie" van plaatselijke belangen, energie- en woningbouwcoöperaties, ondernemers, inwoners en de gemeente. Hierin staat welke alternatieven er voor aardgas zijn in Steenwijkerland en op welke termijn huizen en andere gebouwen aardgasvrij kunnen zijn. Het komt nu op uitvoering aan, waarbij we als gemeente nauw samenwerken met woningbouwcorporaties, zodat we slim aansluiten op renovatieplannen en daar ook koopwoningen bij kunnen betrekken. Behalve groen gas zijn warmtepompen mogelijke opties, in andere buurten kijken we of een warmtenet mogelijk is. Welke oplossing het beste past bij de straat, wijk of kern wordt samen met bewoners onderzocht in het Wijkuitvoeringsplan. Dat vraagt om zorgvuldigheid: goed overleg en onderlinge afstemming.

Tiny Bijl

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De Bloemenbuurt in Steenwijk-West is opgeleverd en de eerste bewoners zijn ingetrokken. Bij het ontwerpen van de Bloemenbuurt is nadrukkelijk aandacht gegeven aan klimaatadaptatie, biodiversiteit, leefbaarheid en duurzaamheid. Wij hebben het goede voorbeeld gegeven en de wijk voorzien van water-infiltrerende parkeerplaatsen, cementloze stenen en wijkgroen met bomen en struiken. Daarnaast zijn de voortuinen voorzien van een beukenhaag (goed voor de stadsvogels).

Om betegelde (voor)tuinen te voorkomen, bewustwording te creëren en de "Bloemenbuurt" eer aan te doen, hebben we met maar liefst 36 bewoners een groene bloemrijke invulling gegeven aan hun voortuin! Al met al een mooi resultaat. Hier gaan we mee door.

'Wijk voorbereid op ander klimaat'

'Onze ambitie is dat de nieuwe woonwijk Steenwijk-Zuidoost de meest klimaat-robuste en natuur-inclusieve wijk van de gemeente wordt. Daarmee bedoel ik: minder hittestress, door méér groen en minder steen in de wijk te brengen. Door klimaatverandering krijgen we te maken met hogere temperaturen, drogere zomers, nattere winters, extreme regenval. Om voorbereid te zijn op wateroverlast of juist verdroging moeten we onze leefomgeving aanpassen. Dat noemen we klimaatadaptatie. Regionaal werken gemeenten, provincies en waterschappen al samen om die klimaateffecten aan te pakken, Steenwijkerland heeft ook een eigen "klimaatatlas" opgesteld. Daarin hebben we lokale knelpunten in beeld gebracht en gekeken naar mogelijke ingrepen.'

'Sociale huur en kansen voor starters'

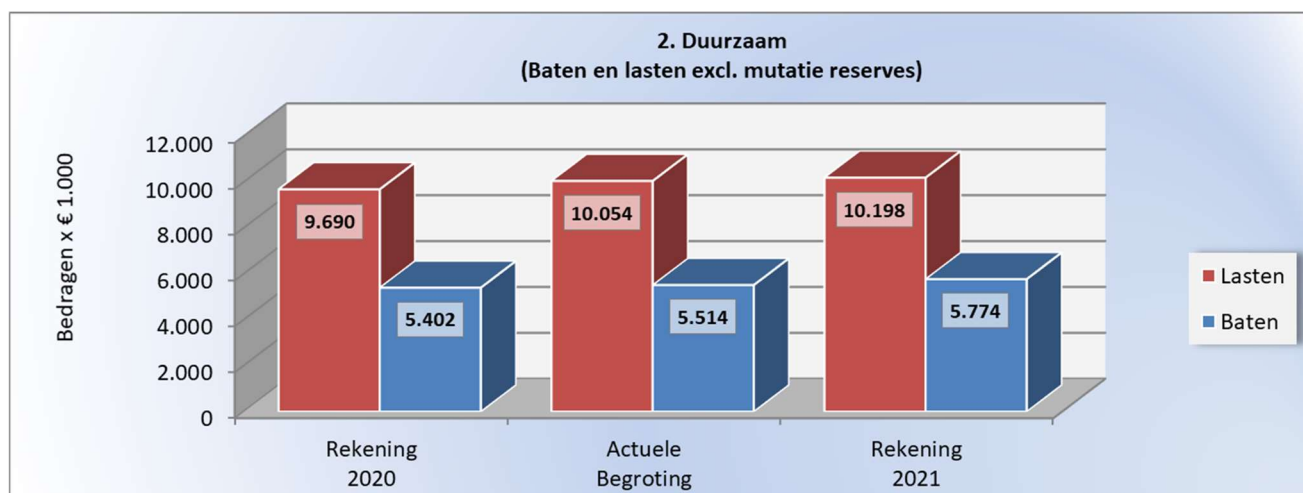
'We hebben vorig jaar een mooie slag gemaakt met het toevoegen van extra sociale huurhuizen aan het woningbestand van de gemeente. In Steenwijk staan diverse plannen op stapel (zoals in de Woldmeenthe, Scheer & Foppenlocatie, De Gouden Engel) en ook in Oldemarkt, Tuk en Willemsoord zijn we bezig. In Scheerwolde zijn de eerste acht woningen opgeleverd. In andere kernen zijn in 2021 gesprekken gestart met bewoners: aan welke huizen is behoefte, en waar? Ook kijken we naar geschikte plekken voor jonge starters in Blokzijl, Wanneperveen, Scheerwolde en Sint Jansklooster. Daar liggen kansen.'

Marcel Scheringa

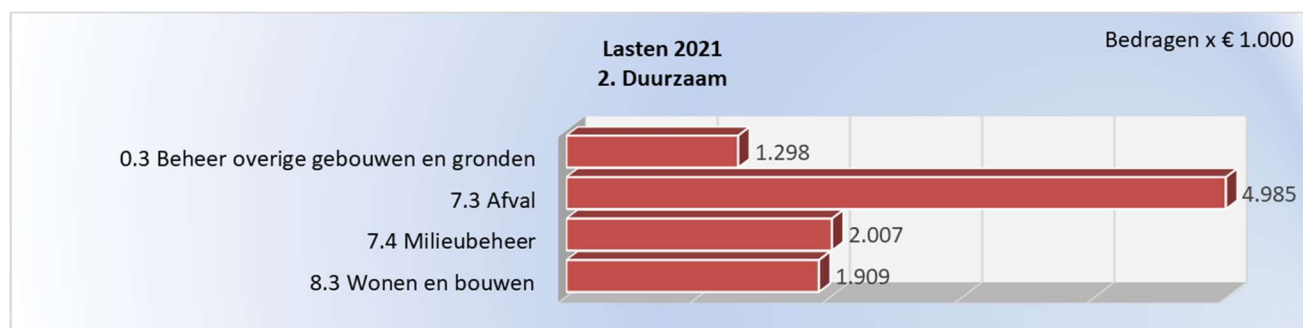
Wat voor effect / impact heeft corona voor het programma “Duurzaam” in 2021 gehad

Onderwerp	Extra	Uit- of afstel
Algemeen	Fysieke bijeenkomsten zijn een groot gedeelte van 2021 niet mogelijk geweest. Gelukkig hebben we voor een heel aantal digitale alternatieven kunnen organiseren. We merken wel dat bij digitale bijeenkomsten de interactie lastiger is. Ook zien we dat de aandacht voor de eigen leefomgeving toeneemt. Meer en meer inwoners vragen bijvoorbeeld een opruimset aan en gaan aan de slag met zwerfafval opruimen.	
Bewustwording	Doordat het Infopunt gedurende een heel aantal weken gesloten is geweest zijn er minder bezoekers ontvangen dan gepland.	n.v.t.
Afval	Inwoners zijn meer thuis geweest, daardoor stagneert de dalende lijn van het aantal kilo's restafval en de stijgende lijn van het scheidingspercentage.	n.v.t.
Circulaire bedrijvigheid	Ook hier geldt dat fysieke bijeenkomsten zoals de Week van de Ondernemer niet door konden gaan.	De bijeenkomsten zijn verplaatst naar 2022.

Overzicht baten en lasten programma Duurzaam

Waaraan is het geld besteed?

2.3 Werk aan de winkel

Waar gaan we voor?

AMBITIE: TOERISME

Spreiding toerisme

Uitbreiding werkgelegenheid

Weerribben-Wieden als sterk merk

Het programma Duurzaam (Be)Leefbaar Toerisme (DBT) is gericht op het versterken van de (toeristische) economie met daarbij een duurzame balans tussen ecologie, economie en leefbaarheid. De op de langere termijn gerichte ambitie is: meer welvaart en welzijn voor de bewoners van Steenwijkerland.

AMBITIE: BEDRIJVGHEID

Ja-gemeente voor ondernemers

Schrappen overbodige regels

Steenwijkerland koploper in de regio

We willen een koploper zijn in de regio. Niet zozeer om de beste te zijn, maar wij beseffen dat we in regionaal verband sterker staan en dat willen we uitstralen. We zijn een economische topregio, samen met Amsterdam, Rotterdam/Den Haag en Eindhoven behoort de Regio Zwolle tot de economische pijlers van Nederland.

AMBITIE: ARBEIDSMARKT

Verkleinen mismatch arbeidsmarkt

Onze inwoners gaven bij de start van deze collegeperiode werkgelegenheid aan als belangrijkste prioriteit voor het college. Mede daarom hebben wij hiervoor een apart bestuursprogramma ingericht, dat zich onder meer richt op het bij elkaar brengen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Juist nu de werkloosheid zal oplopen als gevolg van de coronacrisis zal dit een speerpunt blijven.

AMBITIE: BINNENSTAD STEENWIJK

Levendige en economisch vitale binnenstad

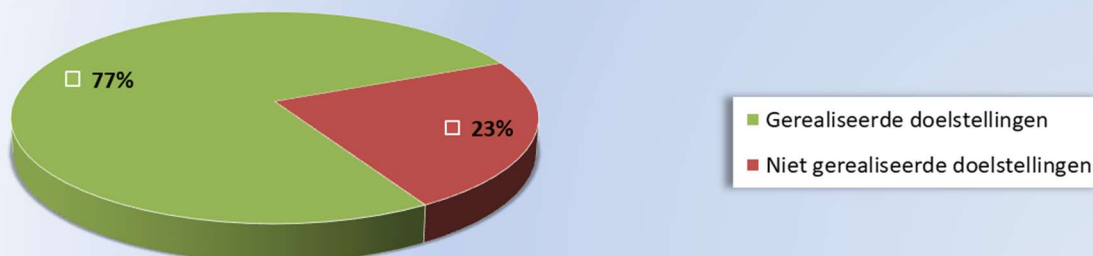
Ambitie is de binnenstad van Steenwijk levendig en economisch vitaal te houden.
Onze ambities uit het HHP¹ zijn hieronder vertaald in doelen, beoogd resultaten in 2021 en bijbehorende acties/processtappen.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ Ondanks de coronacrisis is er veel belangstelling voor bedrijfskavels. Met name het bedrijvenpark Eeserwold is in trek.
- ▲ Accent verschuiving zichtbaar: van inrichten noodloketten, het verlenen van coronasteun, naar nieuwe economische ontwikkelingen, zowel bij de gemeente als ondernemers.
- ▲ Versnelde acceptatie digitalisering (thuiswerken en online vergaderen).
- ▲ De bestedingen bij het binnenlands verblijf bezoek hebben zich veelal in de zomerperiode 2021 hersteld, o.a. doordat meer Nederlanders vakantie in eigen land doorbrachten. Dat was vooral merkbaar bij bungalowparken en horeca in het landelijk gebied. Bij het inkomend verblijfsbezoek was dat herstel ook in de zomerperiode nog niet echt zichtbaar.
- ▼ Besef dat digitale toepassingen de fysieke contactmomenten (participatie) niet kunnen vervangen.
- ▼ Vanwege de coronacrisis liggen de prioriteiten van ondernemers – terecht – bij hun bedrijfsvoering, waardoor participatie en deelname aan projecten in het gedrang komt.
- ▼ De krapte en de mismatch op de arbeidsmarkt wordt – ook door corona – actueler.
- ▼ Veel openstaande vacatures die niet vervuld kunnen worden, zal effecten hebben op economie.
- ▼ Het aanbod van bedrijfskavels wordt schaarser.
- ▼ Leveringstermijnen zijn langer geworden en grondstoffen fors duurder. Dit kan effecten hebben op de planning en dekking van de diverse plannen en ontwikkelingen.
- ▼ Ook in 2021 heeft de coronacrisis grote invloed gehad op het bedrijfsleven in de toeristisch-recreatieve sector. Hoewel de zomerperiode 2021 voor veel ondernemers in de sector goed is geweest heeft dit over de brede linie de coronaverliezen van de periode niet goed gemaakt.

Doelstellingen 2021

Speerpunt 1: Realisering van smart mobility en smart hospitality (Regio Deal 2020)

Binnen het programma DBT zal het accent verschuiven. De focus komt meer te liggen bij de uitvoering van projecten die de afgelopen periode zijn voorbereid. Dit betreft o.a. de transformatie van het station Steenwijk als poort van de regio en het realiseren van smart mobility en smart hospitality in de gehele gemeente.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Transformatie station	Er zijn grote stappen gemaakt die de basis vormen voor de uiteindelijke transformatie uiterlijk 2023 van Intercitystation Steenwijk als poort, visitekaartje en mobiliteitsknooppunt voor de (toeristische) regio. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de NS, ProRail en de Meenthe. Zo is er een ontwikkelkader opgesteld en een waardestellend onderzoek uitge-	●

¹ Het Hernieuwd Perspectief

	voerd. Inwoners en ondernemers zijn nauw betrokken bij de toekomst van het station door een enquête en inloopbijeenkomsten.	
Realisatie smart mobility en smart hospitality (innovatie in mobiliteit en gastvrijheid)	Smart mobility of in goed Nederlands innovatie in mobiliteit en gastvrijheid zal de komende periode steeds meer zichtbaar worden. De basis is gelegd in 2021. Samen met ondernemers en in samenspraak met buurgemeenten zijn plannen ontwikkeld. De realisatie van de eerste hubs waar diverse vormen van duurzaam vervoer beschikbaar komen worden vanaf 2022 uitgerold. Voor het seizoen 2022 zal bovendien een gebiedsapp beschikbaar komen waarmee het toeristisch aanbod en de bereikbaarheid digitaal inzichtelijk zijn gemaakt. Een gepland symposium over dit onderwerp om hierover breed te communiceren en partijen nog meer te betrekken kon helaas niet doorgaan vanwege corona maatregelen.	●

Speerpunt 2: Meer en betrouwbare lokale data (Steenwijkerland als experimenteergebied)

Het realiseren van actuele, volledige en betrouwbare data op het niveau van Weerribben-Wieden / Steenwijkerland.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	
Realiseren betrouwbare data	Om meer inzicht te krijgen en eventueel te kunnen sturen is het nodig dat we meer betrouwbare en actuele data verkrijgen. In 2021 hebben we meer inzicht gekregen door o.a. tellingen en sensoren en hiermee is een model ontwikkeld om de drukte in Giethoorn te voorspellen. Dit model wordt inmiddels ook in andere gebieden in Overijssel gebruikt. Naast een landelijke en provinciale data alliantie wordt gewerkt aan een data alliantie Weerribben-Wieden. Dit zetten we op samen met onze partners in de Stichting Weerribben-Wieden en met Marketing Oost.	●

Speerpunt 3: Nationaal Park Weerribben-Wieden wordt Nationaal Park van Wereldklasse

Het doorontwikkelen van Nationaal Park Weerribben-Wieden naar een Nationaal Park Nieuwe Stijl waarbij de balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid voorop staat.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	
Doorontwikkelen Nationaal Park	De doorontwikkeling van het Nationaal Park Weerribben-Wieden naar een Nationaal Park van Wereldklasse is in 2021 succesvol geweest. De realisatie op basis van het projectplan Nationaal Park Weerribben-Wieden (welke door het Rijk en de provincie Overijssel financieel wordt ondersteund) is opgepakt. De werkorganisatie van de Stichting Weerribben-Wieden is vormgegeven. Samen met de partijen verenigd in deze stichting (waar de gemeente deel van uit maakt) zal de doorontwikkeling de komende periode doorgaan; op weg naar een Nationaal Park van Wereldklasse. Ons Nationaal Park en de nabijgelegen natuur is eind 2020 door de Commissie Verkenning Nationale Parken o.l.v. Pieter van Vollenhove geselecteerd als één van de vijf Nationale Landschapsparken (internationaal onderscheidende gebieden die kenmerkend zijn voor natuur en landschap in Nederland).	●

Speerpunt 4: Inzetten op vitale, aantrekkelijke stad Steenwijk (Station, Rams Woerthe, Binnenstad, Steenwijkerdiep)

Voor ons is de herinrichting van het Steenwijkerdiep een belangrijke prioriteit. Op basis van de te verwachten gesloten contracten in 2020 zal worden ingezet op beeldkwaliteit openbare ruimte en het opstarten van de bestemmingsplanprocedure.

Een vitale, aantrekkelijke stad Steenwijk als integraal onderdeel van het toeristisch potentieel van het gebied Weerribben-Wieden staat centraal. Dat betekent dat we blijven inzetten op het stimuleren van de toeristische kansen van de stad, het neerzetten en uitbouwen van de stoere vestingstad en de verbinding met het station, het park en de entree van het gedempte Diep versterken. Een uitvoeringsplan wordt in de loop van het jaar vastgesteld.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Beeldkwaliteit en bestemmingsplan Steenwijkerdiep	Voor de openbare ruimte is een inrichtingsschets gemaakt waarin onze ambities op het gebied van klimaatadaptatie, het voorkomen van hittestress en de opvang van water zijn opgenomen. Het inrichtingsvoorstel voor de kop van het Steenwijkerdiep kan in 2022 worden uitgevoerd. Het opstellen van het bestemmingsplan kost, mede als gevolg van de benodigde onderzoeken, meer tijd dan was voorzien. Streven is het ontwerpbestemmingsplan in de loop van 2022 in procedure te brengen.	● ✗
Uitvoeringsplan	Ondanks de beperkingen van de coronapandemie op de uitvoering van de diverse projecten in de binnenstad, kijken we terug op een succesvol jaar. Samen met onze gebiedspartners werken we aan het economisch versterken van de binnenstad, het stimuleren van de toeristische potentie en het leveren van een kwaliteitsimpuls aan de openbare ruimte. Dat we hiermee op de goede weg zijn, wordt o.a. bevestigd door de grote steun van de ondernemers voor de BIZ (het ondernemersfonds voor de binnenstad). Er is draagvlak voor de ontwikkelingsrichting voor de binnenstad (versterken identiteit, transformatie naar wonen, cultuur, toerisme). Het met de provincie afgesloten stadsarrangement is op alle fronten in uitvoering. Wel is mede als gevolg van corona met succes uitstel aangevraagd bij de provincie om de projecten af te ronden. De projecten m.b.t. Street art, het opwaarderen van de Kalverstraat zitten in de eindfase, zodat op relatief korte termijn hier ook zichtbare resultaten kunnen worden verwacht. Er dient wel rekening gehouden te worden dat als gevolg van corona de leveringstermijnen van materialen aanzienlijk zijn verlengd en ook de prijzen fors zijn verhoogd. Er zijn stadscheques uitgereikt voor projecten die de binnenstad vitaler en leefbaar maken. Zo maken we samen met relatief kleine ingrepen de stad aantrekkelijker. Het aantal ingediende plannen en initiatieven (meer dan 30) geeft aan dat de samenleving betrokken is bij de binnenstad. Met een aantal ondernemers in de pilotgebieden (Kalverstraat en rond de Waagstraat) zijn verregaande afspraken gemaakt voor het realiseren van een ondergrondse bedrijfsafvalcontainer. Containers worden zo uit het straatbeeld gehaald, hetgeen de uitstraling en de verblijfsklimaat versterkt. Met inachtneming van langere levertijden verwachten wij dat we in 2022 daadwerkelijk kunnen overgaan tot het plaatsen van een dergelijk ondergronds systeem. Uit het fonds stimuleren binnenstad zijn inmiddels 2 aanvragen beschikt, en een derde is in voorbereiding. Gezien de vele positieve reacties uit de samenleving op m.n. de steun aan de bioscoop (als één van de aanvragers), is dit een zeer geschikt instrument voor het behoud van belangrijke voorzieningen in de binnenstad van Steenwijk. Ook voor het versterken van de routing van het station naar de binnenstad zijn stappen gezet, mede met inzet van een omgevingspsycholoog. Het plan dat voorligt heeft draagvlak bij Steenwijk Vestingstad en zal verder worden uitgewerkt. In 2022 verwachten wij dit ook te kunnen opleveren.	●

Speerpunt 5: Inzetten op werkgelegenheid / arbeidsmarkt en Actieplan werk(t)

De uitvoering van het Actieplan werk(t) is gezien de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt onverminderd van belang. Juist vanwege deze ontwikkelingen (groeiende werkloosheid en sectoren waarin nog wel krapte ontstaat) willen we nieuwe output afspraken maken over ons "Steenwijkerlands model". Hoe kunnen we een proactieve bemiddelende rol vervullen tussen bedrijven/sectoren die personeel vragen en waar aan de andere kant overschotten ontstaan?

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Output afspraken "Steenwijkerlands model"	Grotendeels als gevolg van corona zijn er in 2021 minder werkervaringsplekken (13) gerealiseerd dan in voorgaande jaren. Voor 2021 zijn vooraf geen aantallen afgesproken met de BCS ² . Wel zijn er in 2021 in totaal nog 110 uitkeringsgerechtigden uitgestroomd naar werk en/of studie.	●

'Eeserwold enorm in trek'

'In de geschiedenis van deze gemeente zijn nog nooit zoveel bedrijfskavels verkocht als in 2021. Bedrijvenpark Eeserwold bij Steenwijk is bijna uitverkocht, vanwege de grote interesse zijn ook de werkzaamheden voor het bouwrijp maken van kavels en de aanleg van wegen flink versneld. Groene energie is een belangrijke trigger voor duurzame bedrijven om zich hier te willen vestigen. Dat bieden we op Eeserwold, met koeling vanuit het Eesermeer, zon op het dak en de productie van waterstof. Maar als bedrijvenpark biedt het veel meer voordelen: het is een magnifiek woon- en werkgebied, de faciliteiten zijn op orde zowel lokaal als regionaal, we hebben parkmanagement, glasvezelnetwerken, cameratoezicht en de ideale ligging direct aan de A32. Dit is de poort naar Noord-Nederland.'

'Vakmensen voor eigen regio'

'Met de oprichting van de Horeca Academie Weerribben-Wieden en de Regionale Praktijk Academie hebben we twee vernieuwende projecten opgezet. De roep om vakmensen is groot en door zelf voldoende gekwalificeerd personeel op te leiden kunnen we straks de schaarste op de arbeidsmarkt oplossen. Het zijn sectoren die goed passen bij het karakter, en het economisch profiel van Steenwijkerland. Je ziet dat ondernemers de handen ineenslaan, dat is mooi, en er wordt regionaal samengewerkt om de beste vakmensen op te leiden en te behouden voor de regio. Vanwege corona hebben deze plannen helaas wat vertraging opgelopen, praktijkopleidingen kun je nou eenmaal niet digitaliseren, maar de Regionale Praktijk Academie staat nu in de steigers en start in september van 2022.'

Bram Harmsma

Thema 9: Ondernemersklimaat

Excellent vestigingsklimaat

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
We streven ernaar dat zich 3 nieuwe bedrijven vestigen op Eeserwold		De belangstelling voor het bedrijvenpark is groot, zowel lokale als bedrijven elders zijn geïnteresseerd in vestiging. In 2021 is maar liefst 12 hectare verkocht. De BCS heeft een aantal ondernemers ingezet die als ambassadeur voor het terrein optreden. Zij vertellen vanuit hun bedrijfsvoering en de kansen en mogelijkheden op Eeserwold het goede verhaal.	●

² Business Club Steenwijkerland

		Het beeldkwaliteitsplan is nog niet vastgesteld. Er is weliswaar overeenkomst over de uitgangspunten, maar over de exacte invulling en nadere detaillering vindt nog overleg plaats. Het bestemmingsplan Eeserwold Werken heeft als ontwerp ter inzage gelegen. Hierop is een aantal zienswijzen ontvangen. Afhankelijk van de door te voeren wijzigingen zal het vervolgproces worden vormgegeven (ofwel besluitvorming college/raad bij kleine wijzigingen, ofwel wederom er inzage bij doorvoeren grotere wijzigingen).	
Vastgesteld bestemmingsplan voor het Gedempte Steenwijkdiep		Zie speerpunt 4	
Vastgesteld MKB (Midden- en kleinbedrijf) beleid met daarin aandacht voor het rood looper beleid		De resultaten van het onderzoek MKB vriendelijkste gemeente waren ronduit teleurstellend. Mede op basis van een bespreking met de raad (Politieke markt 23-11-2021) zal een plan van aanpak worden opgesteld, resulterend tot een MKB beleid. Als gevolg van andere prioriteiten door corona en beperkte capaciteit is dit nog niet tot een afronding gekomen. In het eerste kwartaal van 2022 wordt een plan van aanpak voor het verbeteren van de ondernemersdienstverlening opgeleverd Wel ligt er inmiddels het rode looper beleid. Dit is samen met de BCS opgesteld. Ondernemers worden in het zonnetje gezet bij speciale prestaties en nieuwe ondernemers worden welkom geheten. Dit is onderdeel van het verbeteren van de ondernemersdienstverlening.	X
We bouwen aan een vitale, aantrekkelijke binnenstad van Steenwijk		Zie speerpunt 4	
Realisatie aantrekkelijke verbinding station met binnenstad van Steenwijk		Zie speerpunt 4	

Versterken regionale samenwerking

We blijven investeren in de regionale samenwerking		Als Steenwijkerland zijn we als een van de 22 gemeenten samenwerkingspartner binnen de Regio Zwolle. Hierbij hebben we zeker ambities, binnen de Regio Zwolle willen we op gerichte beleidsterreinen koploper zijn. Daar hebben we de afgelopen jaren concrete stappen in gezet. Binnen de thema's Menselijk Kapitaal (HCA) en vrije tijdseconomie zijn we koploper door concrete regionale projecten en financieringsstromen vanuit de regio. Begin dit jaar heeft er een BOT ³ overleg met het voltallige college plaatsgevonden met als onderwerp 'Regio Zwolle'. Dit als evaluatie. Conclusie is geweest dat we aan tafel zitten bij de onderwerpen die wij prioriteren. De uitdaging is om blijven aangehaakt te blijven bij de ontwikkelingen binnen Regio Zwolle, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Deze beweging blijven we voortzetten, om Regio Zwolle integraal en over verschillende thema heen aan te vliegen. Begin 2022 zetten we deze concretiseringslag voort en dit moet zorgen voor meer regie.	●
--	--	--	---

Versterken arbeidsmarkt

Uitvoering actieplan Werk(t)		In 2021 is er op vier projecten ingezet: Stapelbanen: In 2021 is er dankzij een samenwerking met Werkcoöperatie "de Middencirkel" de pilot	
------------------------------	--	---	--

³ Benen Op Tafel

		Stapelbanen van start gegaan. Er zijn inmiddels meer dan 8 werkgevers aangesloten bij het concept die hun vacatures aanbieden via de puzzelmodule. Bovendien deelt ook het WSP⁴ haar vacatures met het projectteam. Inmiddels worden de eerste gesprekken met kandidaten gevoerd. NEXT⁵: NEXT heeft voor de voortgang in 2021 het meeste last gehad van de coronamaatregelen. Dit omdat de bedrijven die hier aan deelnemen (zowel de bestaande deelnemers als de potentiële) internationaal opereren en veel tijd kwijt zijn aan de actuele bedrijfsvoering van hun bedrijven. In 2021 zijn de concrete resultaten dat het 'concept NEXT' vormgegeven is met de drie founding partners. In 2021 zijn we begonnen om meer bedrijven te werven, in 2022 zullen er minimaal 6 nieuwe bedrijven aansluiten. Tevens is een onderdeel van NEXT; NEXT services eind 2021 operationeel gestart met de begeleiding van de eerste expat. (buitenlandse werknemers) Horeca College Weerribben Wieden: In 2020 leek het Horeca College al een feit. Helaas hebben de ondernemers door de eerste lockdown het project on-hold gezet. In 2021 heeft het plan een doorstart gemaakt met 10 ondernemers zich hier volop voor inzetten. In 2021 is er veel ingezet om de plannen weer opnieuw vorm te geven op de huidige situatie en de plannen verder te brengen. Tevens is er eind 2021 een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie Overijssel. Februari 2022 is het Horeca College opgericht om vervolgens in september 2022 met de eerste groep van 20 leerlingen te starten. RPA⁶: In april 2021 is het RPA in een stroomversnelling gekomen. Circa 30 geïnteresseerde ondernemers, bedrijven en organisaties uit verschillende disciplines hebben meegedacht en hebben een actieve rol binnen het RPA. Voor de installatietechniek en de procestechniek zijn de plannen concreet gemaakt en er zal een eerste groep leerlingen in september starten.	●
Prestatieboom		Gerealiseerd.	●
HCA		Als een van de 21 gemeenten zijn wij participierend aan de Human Capital Agenda. Dit betekent concreet voor onze inwoners en ondernemer dat ze bij HCA (in de volksmond Upgrade Jezelf) aanvragen in kunnen dienen voor het om-, her- en bijscholen van henzelf of personeelsleden. Dit dragen wij uit richting ondernemers en inwoners. Met de projecten uit het Actieplan Werk(t) voldoen we aan de doelstellingen van het HCA programma. Hierin zijn we een voorbeeld voor de rest van de regio en zijn we koploper. Onze projecten zijn enkelen van de eerste grote initiatieven die ervanuit de regio ontstaan. In 2021 hebben 117 inwoners zich gemeld voor een loopbaantraject. Hieruit zijn inmiddels 37 aanvragen voortgekomen (personen die een opleiding vergoed krijgen uit het fonds). Tevens zijn er 18 bedrijven die een aanvraag hebben ingediend voor een bijdrage aan de ontwikkeling van personeel.	●
Focus op Toerisme & Recreatie			
Meer personen werkzaam in toerisme en recreatie		Het aantal personen, werkzaam in de toeristisch-recreatieve sector van Steenwijkerland is in 2020	

⁴ Werkgevers Service Punt

⁵ Network for international EXchange of Talent

⁶ Regionale Praktijk Academie

		gedaald ten opzichte van de jaren daarvoor. Hoewel de cijfers over 2021 nog niet bekend zijn mag ervan uit worden gegaan dat dit in 2021 niet is toegenomen. Het lijkt logisch dat dit samenhangt met de onzekere corona periode. Er is krapte op de arbeidsmarkt en dat gold, voorafgaand aan de coronacrisis al voor de horeca. Door de coronacrisis wordt dit probleem nog groter. Door het starten van het Horeca College Weerribben-Wieden willen we bijdragen aan het oplossen van deze problemen.	X
Meer omzet in de toeristische sector		We hebben nog altijd onvoldoende inzicht in de omzet van de sector. Landelijk wordt gesteld dat de sector het relatief goed heeft gehad in de zomerperiode doordat veel Nederlanders in eigen land vakantie hebben gehouden. Hiermee zijn de coronaverliezen niet goed gemaakt. Uit de contacten met ondernemers uit Steenwijkerland horen we dit ook veel terug. Vooral de lockdowns hebben geleid tot lagere omzetten. De overheid heeft de sector hierbij financieel ondersteund.	X
Inzicht in vitaliteit van toeristische verblijfssector en toename van de kwaliteit		Er is meer inzicht gekomen in de vitaliteit en kwaliteit van bedrijven in de verblijfssector door oplevering van het Vitaliteitsonderzoek Verblijfsrecreatie Overijssel.	●
Langer verblijf en hoger bestedingspatroon van de verblijfstoeurist in het gebied		Langer verblijf en een hoger bestedingspatroon van toeristen is een beleidsuitgangspunt van de toeristische visie 'Bestemming Weerribben-Wieden 2025' en is een criterium bij de beoordeling van toeristische initiatieven. Wanneer we meer data beschikbaar krijgen kunnen we het effect van onze inspanningen beter meten.	●
Betere spreiding van toeristen in het gebied en over het jaar		Betere spreiding van toeristen in het gebied en over het jaar is een beleidsuitgangspunt van de toeristische visie 'Bestemming Weerribben-Wieden 2025' en is een criterium bij de beoordeling van toeristische initiatieven. Wanneer we meer data beschikbaar krijgen kunnen we het effect van onze inspanningen beter meten. Door de verbetering van meer dan 20 km fietspad zijn de mogelijkheden om te verspreiden bovendien vergroot.	●
Toename kwaliteit toeristische infrastructuur door uitvoering bidbook "Land van Weerribben en Wieden"		De toeristische infrastructuur is zichtbaar verbeterd in de gemeente door het aanpakken van een aantal (fiets)paden in de gemeente. Extra middelen voor het beheer van de gemeentelijke havens leidt ook tot toename van de kwaliteit.	●
Duurzaam toerisme met behoud van dagelijkse leefkwaliteit		Toerisme is belangrijk vanuit economisch perspectief en dat zal ook zo blijven. In met name Giethoorn leidt dit ook wel eens tot overlast. De gebiedsgerichte aanpak Giethoorn is er o.a. op gericht de balans tussen dat economisch perspectief en de leefbaarheid in balans te houden/krijgen (zoals dat voor ons gehele gebied geldt). Voorbeeld hiervan is de introductie van de gemakkelijksheidsretributie in Giethoorn.	●

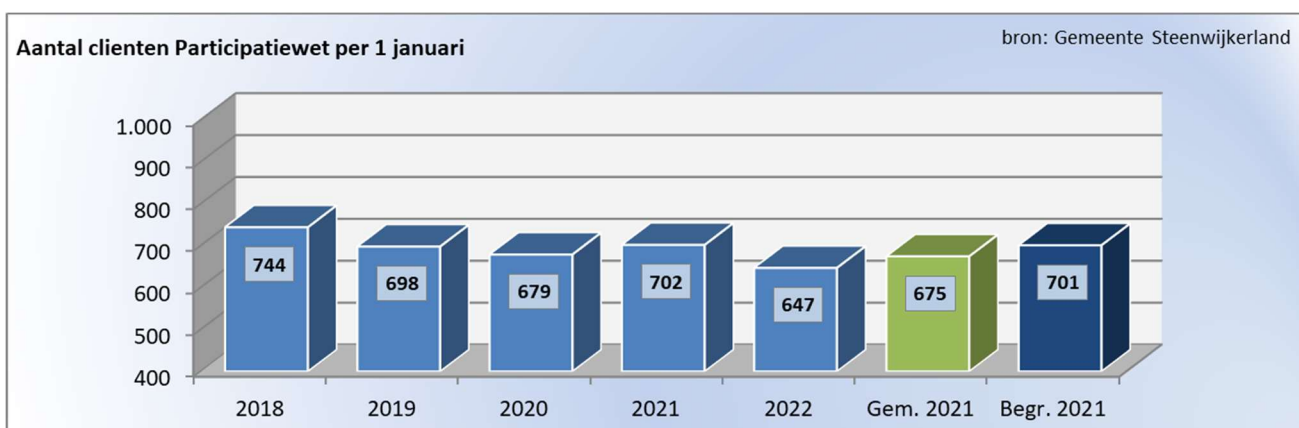
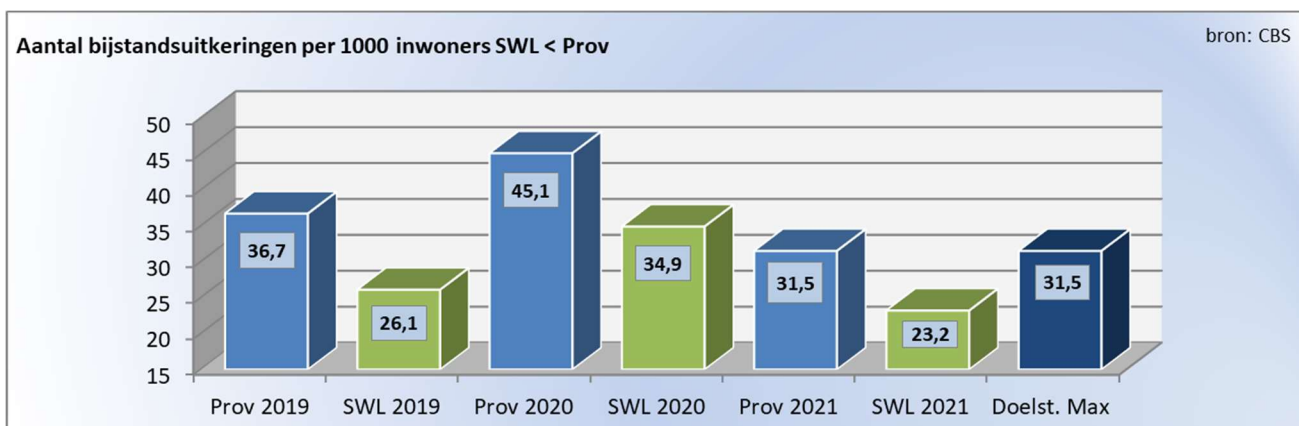
'Schaatsen: dát hadden we nodig'

'Het lijkt heel vanzelfsprekend in februari: schaatsen. Maar in de winter van 2021 was niets normaal. Ik denk dat veel mensen zich daarom zo euforisch voelden, dat er iets wél kon en we met inachtneming van de regels het ijs op konden. Toertochten en wedstrijden op natuurijs gingen vanwege de veiligheidsmaatregelen niet door, maar de verschillende ijsbanen in onze gemeente konden onder voorwaarden open. 'Coronaproof' schaatsen in je eigen omgeving was weer mogelijk en dat voelde als een feestje in een tijd met zoveel beperkingen. Iedereen was op zoek naar ruimte en ontspanning binnen de geldende begrenzing. Om die reden was de tijdelijke schaatspret in Steenwijkerland voor mij een groot moment in 2021. Even geen slecht nieuws berichten, maar gewoon met anderen buiten zijn in een sfeer van gezelligheid, van onderlinge verbondenheid. Er was koek en zopie, je zag overal lachende gezichten. Ja, dat hadden we écht even nodig met z'n allen.'

Rob Bats

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De effecten van de coronacrisis werken nog door in de doelstellingen. Wel is een ontwikkeling zichtbaar van het verlenen van directe steun en inrichten van de diverse noodloketten en de bemensing daarvan weer naar de uitvoering van ons 'reguliere' werk en wordt voorzichtig weer vooruit gekeken en vinden weer ontwikkelingen plaats. De uitvoering van een aantal projecten komt als gevolg van het gebrek aan participatiemogelijkheden en de langere levertijden van materialen en grondstoffen wel onder druk te staan.

'Leven tussen hoop en vrees'

'Wat het coronajaar 2021 mede zo ingrijpend maakte, was dat mensen heen en weer geslingerd werden tussen hoop en vrees. Het was best een goede zomer, met weer opbloeiend toerisme in Giethoorn en de rest van onze gemeente, gevulde terrassen voor de horeca. Dat wekte positieve verwachtingen. De hoop groeide op herstel bij ondernemers die een slechte tijd beleefd hadden, die noodgedwongen een deel van hun pensioen moesten opeten of zich in de schulden staken. Maar dat we toen, in het najaar, vrij onverwachts opnieuw voor een maatschappelijke lockdown stonden hakte er zwaar in. Iedereen liep op z'n laatste benen.'

'Rek eruit, maar toch solidair'

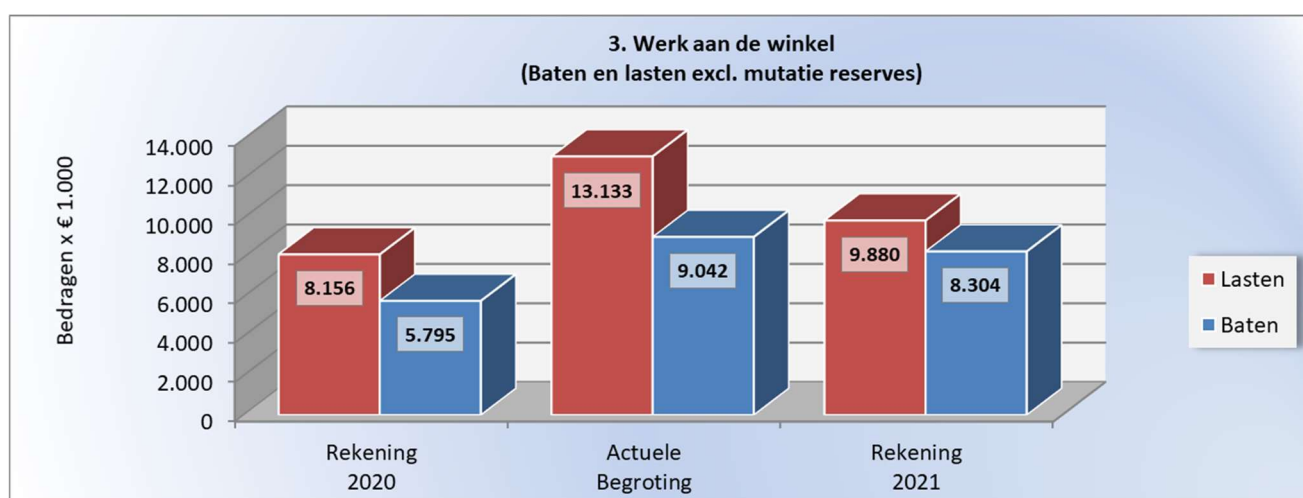
'Ik weet niet of de samenleving nog zo'n derde jaar op rij aan zou kunnen. Corona heeft een zware wissel getrokken op mensen persoonlijk en op hun bedrijven, op het hele maatschappelijke leven. Je merkte de laatste maanden van 2021 echt dat de rek eruit was. Steeds duidelijker klonk ook de roep om aandacht voor onze geestelijke gezondheid, naast de medische gevolgen van corona. Hoe moest het met onze ouderen, en met de jongeren die dreigden te vereenzamen? Hoe verder met onze lokale economie? Toezichhouders en Buitengewoon opsporingsambtenaren kregen het soms zwaar te verduren, frustraties werden afgereageerd op handhavers en hulpdiensten; dat vond ik zorgelijk. Tegelijk was de coronatijd niet alleen maar kommer en kwel; ik vind dat men redelijk solidair bleef aan elkaar. Het was mooi om te zien dat de bereidheid er was om begrip te tonen voor anderen.'

Bram Harmsma

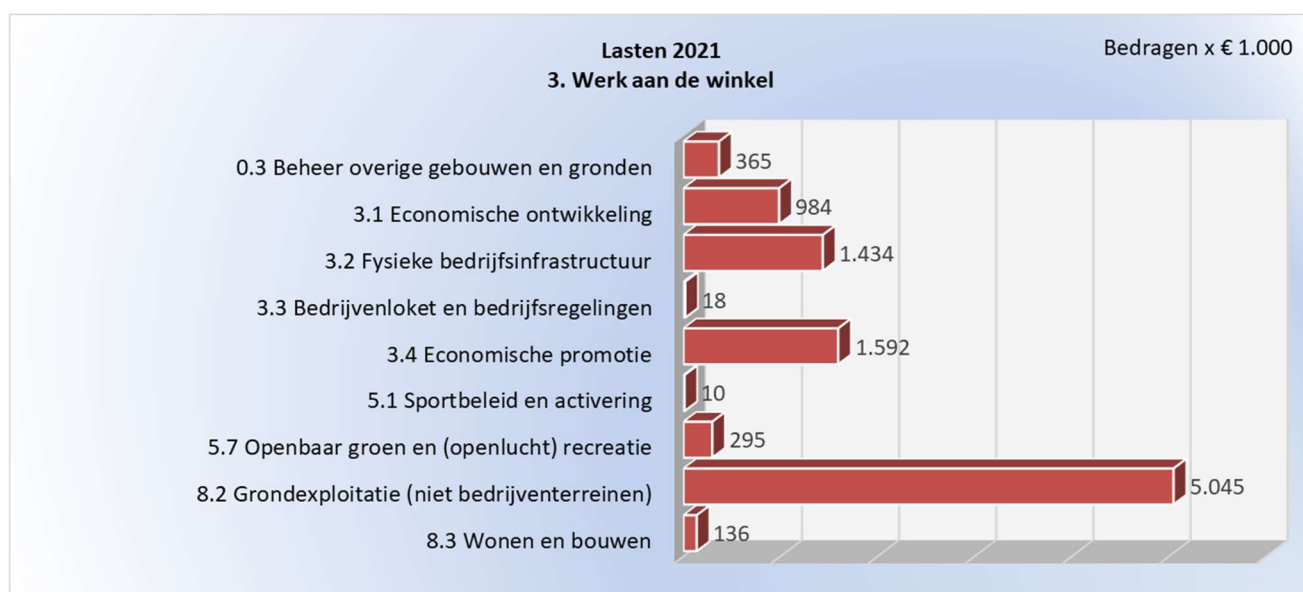
Wat voor effect / impact heeft corona op het programma “Werk aan de Winkel” in 2021 gehad

Onderwerp	Extra	Uit- of afstel
DBT / toerisme	De noodzaak om de toeristische projecten in het kader van het programma Duurzaam (Be)leefbaar Toerisme (DBT) te realiseren is niet verdwenen door het corona virus. De toeristische sector heeft hier baat bij. De sector kan dit goed gebruiken om wanneer de impact van corona afneemt weer te kunnen ondernemen.	Corona heeft beperkt invloed gehad op het behalen van de toeristische doelstellingen uit dit bestuursprogramma. Doordat het lastig was om bijeen te komen zijn zaken vertraagd maar is geen sprake van afstel geweest.
Gebiedsgerichte aanpak Giethoorn	Zie hierboven	Zie hierboven

Overzicht baten en lasten programma Werk aan de winkel

Waaraan is het geld besteed?

2.4 Samenredzaam

Waar gaan we voor?

AMBITIE: MEEDOEN (EEN INCLUSIEVE SAMENLEVING)

Steenwijkerland sluit niemand uit
Passend werk voor wie dat nodig heeft
Inwoners kunnen lezen, schrijven en internetten
Kinderen verlaten school met een diploma

Als college willen we dat inwoners zoveel mogelijk de regie over hun eigen leven kunnen voeren en mee kunnen doen.

AMBITIE: STIMULEREN

Vrijwilligers worden gewaardeerd en ondersteund
Verbeteren gezonde leefstijl voor inwoners

De helft van onze inwoners is actief als vrijwilliger en laat zien zich (samen) verantwoordelijk voor de samenleving te voelen. Een belangrijk speerpunt van ons is hen te waarderen, te ondersteunen en waar mogelijk op meerdere terreinen in te kunnen zetten.

AMBITIE: ONDERSTEUNEN

Passende zorg voor jong en oud
Hulp op maat voor wie dat nodig heeft
Verminderen en voorkomen armoede

De toegang tot Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), Jeugdwet en Participatiewet zijn eind 2019 onder 1 dak gehuisvest om integraal goed te kunnen onderzoeken wat inwoners nodig hebben. Integraliteit en samenwerking zijn erg belangrijk om passende zorg en ondersteuning te kunnen bieden.

Onze ambities uit het HHP zijn hieronder vertaald in doelen, beoogd resultaten in 2021 en bijbehorende acties/processtappen. Dit presenteren we volgens de 3 thema's uit het programma 'Samenredzaam': Inclusieve samenleving, preventie en ondersteuning.

Algemene inleiding

We merken allemaal de gevolgen van opnieuw een jaar in het teken van corona. Corona heeft directe en indirecte invloed gehad op ons welzijn en onze gezondheid. Op allerlei terreinen is onze veerkracht aangesproken. Jongeren misten hun school en sociale omgeving. Eenzaamheid onder ouderen én jongeren is toegenomen, net als mentale druk en problematiek. Een grote groep inwoners hebben te kampen met onzekerheid ten aanzien van werk en inkomen. Veel mensen zijn minder gaan sporten en bewegen.

De coronacrisis heeft ook een beroep gedaan op het aanpassingsvermogen van de gemeentelijke organisatie. Ten gevolge hiervan hebben we in 2021 een aantal doelen moeten temporiseren. Toch is op deze doelen wel voortgang geboekt, omdat ze in de uitvoering zijn aangepast. We zijn blij te constateren dat het overgrote deel van de transformatie- en de programmadoelen is behaald.

Dit jaar is, zoals verwacht, de vraag aan jeugdzorg opnieuw toegenomen en we zien ook een grotere complexiteit van de casuïstiek. In de Wmo is het aantal voorzieningen per saldo heel licht gestegen. Het aantal uitkeringen is in tegenstelling tot de eerdere verwachting gedaald. Een van de verklaringen hiervoor zijn de coronasteunpakketten als TOZO⁷ en TONK⁸.

Van de verwachte toename van werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis is evenmin sprake geweest. In tegendeel, we begonnen in 2021 de krapte op de arbeidsmarkt te merken, bij onze partners en uitvoerende partijen. Ook merken we als gemeentelijke organisaties dat vacatures en tijdelijke vervanging minder snel vervuld worden.

De grote maatschappelijke opgaven vereisen samenwerking met ketenpartners. Hierin zijn in 2021 stappen gezet door onder meer:

- intensievere samenwerking met huisartsen;
- brede samenwerking in "Samen voor Ryan" rondom kinderen;
- start van het "Geldloket", Voorzieningenwijzer en vroeg-signalering van financiële problemen;
- gezamenlijke trainingen positieve gezondheid met ketenpartners.

Dit jaar stond ook in het teken van grote wettelijke veranderingen. Zo zijn de voorbereidingen getroffen voor de decentralisatie Beschermd Wonen en de start van de Wet Inburgering per 1 januari 2022.

We zijn gestart met een brede aanpak in de transformatie, om de ondersteuning uit het Sociaal Domein toekomstbestendig en duurzaam te houden.

Transformatie 2.0; verrijken, verbeteren en versoberen:

In 2021 is er binnen het programma Transformatie 2.0 hard gewerkt om de met de raad afgesproken mijlpalen te realiseren. Hierbij heeft de focus in 2021 gelegen op de basis op orde (verbeteren) en grip op kosten (versoberen).

We merken allemaal de gevolgen van opnieuw een jaar in het teken van corona. Corona heeft directe en indirecte invloed gehad op ons welzijn en onze gezondheid. Op allerlei terreinen is onze veerkracht aangesproken. Jongeren misten hun school en sociale omgeving. Eenzaamheid onder ouderen én jongeren is toegenomen, net als mentale druk en problematiek. Een grote groep inwoners hebben te kampen met onzekerheid ten aanzien van werk en inkomen. Veel mensen zijn minder gaan sporten en bewegen.

De coronacrisis heeft ook een beroep gedaan op het aanpassingsvermogen van de gemeentelijke organisatie. Ten gevolge hiervan hebben we in 2021 een aantal doelen moeten temporiseren. Toch is op deze doelen wel voortgang geboekt, omdat ze in de uitvoering zijn aangepast. We zijn blij te constateren dat het overgrote deel van de transformatie- en de programmadoelen is behaald.

Dit jaar is, zoals verwacht, de vraag aan jeugdzorg opnieuw toegenomen en we zien ook een grotere complexiteit van de casuïstiek. In de Wmo is het aantal voorzieningen per saldo heel licht gestegen. Het aantal uitkeringen is in tegenstelling tot de eerdere verwachting gedaald. Een van de verklaringen hiervoor zijn de coronasteunpakketten als TOZO en TONK.

Van de verwachte toename van werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis is evenmin sprake geweest. In tegendeel, we begonnen in 2021 de krapte op de arbeidsmarkt te merken, bij onze partners en uitvoerende partijen. Ook merken we als gemeentelijke organisaties dat vacatures en tijdelijke vervanging minder snel vervuld worden.

De grote maatschappelijke opgaven vereisen samenwerking met ketenpartners. Hierin zijn in 2021 stappen gezet door onder meer:

- intensievere samenwerking met huisartsen;
- brede samenwerking in "Samen voor Ryan" rondom kinderen;
- start van het Geldloket, Voorzieningenwijzer en vroeg-signalering van financiële problemen;
- gezamenlijke trainingen positieve gezondheid met ketenpartners.

Dit jaar stond ook in het teken van grote wettelijke veranderingen. Zo zijn de voorbereidingen getroffen voor de decentralisatie Beschermd Wonen en de start van de Wet Inburgering per 1 januari 2022.

We zijn gestart met een brede aanpak in de transformatie, om de ondersteuning uit het Sociaal Domein toekomstbestendig en duurzaam te houden.

Transformatie 2.0; verrijken, verbeteren en versoberen:

⁷ Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers

⁸ Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten

In 2021 is er binnen het programma Transformatie 2.0 hard gewerkt om de met de raad afgesproken mijlpalen te realiseren. Hierbij heeft de focus in 2021 gelegen op de basis op orde (verbeteren) en grip op kosten (versoberen).

Daarnaast zijn we er bij een drietal doelen niet in geslaagd om deze binnen de met de raad afgesproken planning te realiseren.

1. Het Dasboard Sociaal Domein met bijbehorende KPI's⁹ is actief.
 - Door de complexiteit van het realiseren van een goede ICT voorziening om een dashboard te kunnen ontwikkelen, is ervoor gekozen aan te sluiten bij de gemeentebrede ontwikkeling van databewust werken.
2. De leidende principes zijn naar een leidraad vertaald en worden toegepast.
 - Binnen het team Uitvoering Sociaal Domein worden de 7 leidende principes in de dagelijkse praktijk toegepast. Het vertalen naar een leidraad is de volgende logische stap maar heeft door de hoge werkdruk binnen het team vertraging opgelopen.
3. De inkoop van zorg(trajecten) is afgestemd op onze visie en uitgangspunten.
 - Naast de beperkingen die de (landelijke) regels rondom corona met zich meebrachten hebben de hoge werkdruk, het personeelsverloop en herprioritering van taken ervoor gezorgd dat dit vertraging heeft opgelopen.

Onze ambities uit het “Het Hernieuwd Perspectief” (HHP) zijn hieronder vertaald in doelen, beoogd resultaten in 2021 en bijbehorende acties/processtappen. Dit presenteren we volgens de 3 thema's uit het programma ‘Samenredzaam’: Inclusieve samenleving, preventie en ondersteuning.

❖ Trends en ontwikkelingen

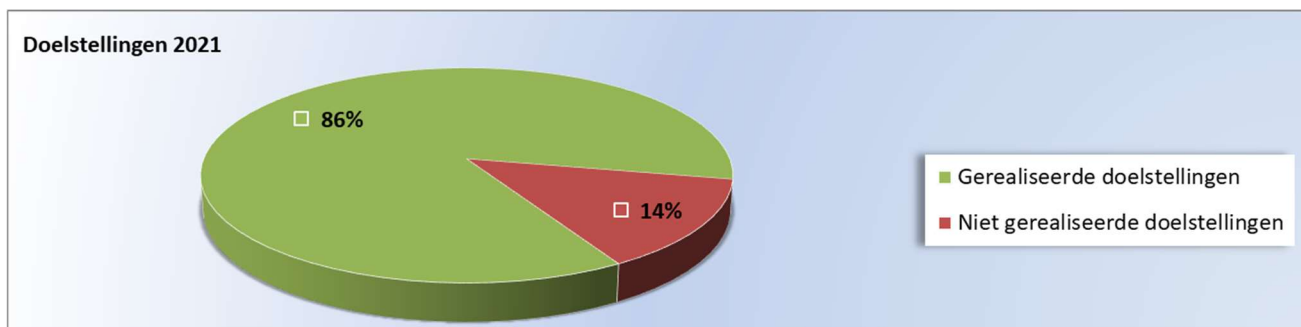
Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ In tegenstelling tot eerdere voorspellingen en corona scenario's is het aantal Participatiewet uitkeringen ook in 2021 gedaald van 702 per 1 januari 2021 naar 647 per 31 december 2021. 108 personen zijn uitgestroomd naar werk en scholing.
- ▲ Het aantal inwoners dat met een loonkostensubsidie aan het werk is gegaan is van 110 naar 147 gestegen in 2021. In lijn met onze visie is ingezet op maximale participatie. Het inzetten van loonkostensubsidie is geïntensiveerd en draagt positief bij aan participeren via betaald werk van uitkeringsgerechtigden met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt.
- ▲ De verbinding en samenwerking tussen sociaal domein en huisartsen(praktijken) groeit gestaag, daarmee wordt vaker passende lichtere ondersteuning ingezet.
- ▲ De visie op gezondheid is veranderd en verbreed. Veel factoren zijn van invloed op je gezond en veerkrachtig voelen. Het gedachtegoed van positieve gezondheid wordt door veel maatschappelijke partijen (sociaal en zorg) omarmd. De aandacht voor preventie wordt groter.
- ▲ Werken met en vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid laat zien dat in sommige gebieden een bredere wijkgerichte integrale aanpak wenselijk is waarin ook aandacht voor fysiek en sociaal nodig is. Hiermee zijn we onder andere aan de slag in de wijk Clingenborgh.
- ▲ Er is een landelijke beweging zichtbaar naar een meer systemische aanpak om onderwijsachterstanden te verkleinen. Dit komt tot uiting in de bredere inzetbaarheid van NPO-middelen (Nationaal Programma Onderwijs) voor gemeenten t.o.v. GOA-middelen (Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid). Deze landelijke beweging is in lijn met de al eerder ingezette Steenwijkerlandse beweging in Samen voor Ryan
- ▲ Toegenomen landelijke aandacht voor basisvaardigheden, in lijn met de “Steenwijkerlandse aanpak Laaggeletterdheid”. In 2021 is de aandacht vanuit het bedrijfsleven verder toegenomen.
- ▼ Corona maakt het belang van een gezonde leefstijl en de plek van bewegen daarin, nog meer zichtbaar dan voorheen. Bijna een kwart van de volwassenen in Steenwijkerland is minder gaan bewegen als gevolg van de coronamaatregelen; tegelijkertijd geeft zo'n 15 % aan meer te zijn gaan bewegen/sporten. In het algemeen zien we dat kinderen minder goed en minder vaak bewegen.
- ▼ We zien ten gevolge van corona impact op de mentale gezondheid van volwassenen, meer stress, meer eenzaamheid. Bij jong volwassenen zijn de gevolgen nog sterker. De GGD monitor Volwassenen en Ouderen 2021 geeft aan dat 20% van de volwassenen meer stress ervaart, voor jong volwassenen (18-34 jaar) is dat 25%. 11% van de volwassenen en 5% van de ouderen voelt zich meer depressief. Vooral jongvolwassenen (18-34 jaar en 35-49 jaar) voelen zich meer depressief (12% en 13%). Alle leeftijdsgroepen zijn zich meer eenzaam gaan voelen, maar de jongvolwassenen (18-34 jaar) het vaakst (22%).
- ▼ Afname van mentale weerbaarheid en toename van mentale druk onder jongeren. Landelijk blijkt uit onderzoek van het RIVM¹⁰ dat het percentage jongeren (12-25 jarigen) dat aangeeft last te hebben van psychische klachten in 2021 is gestegen naar 30%. Dit vraagt om een goede samenwerking tussen organisaties die zich begeven in de leefwereld van jongeren.
- ▼ In de hele zorgketen zien we toenemende druk als gevolg van schaarste aan mensen; dit leidt tot oplopende wachtlijsten en zet ook ontwikkelkansen (die tijd vragen) onder druk.
- ▼ Vrijwilligerswerk staat onder druk; het is moeilijker om vrijwilligersfuncties voor langere tijd ingevuld te krijgen.

⁹ Kritieke Prestatie indicatoren

¹⁰ Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu

- ▼ Toenemende complexiteit binnen casuïstiek maakt dat meer casus- en procesregie noodzakelijk is. Dit past bij de maatschappelijke trend waarin meer gevraagd wordt van de gemeentelijke toegang.

In het programma "Samenredzaam" zijn geen speerpunten opgenomen.

Thema 10: Transformatie 2,0 versoberen en versnellen

Inwoners die een maatwerkvoorziening nodig hebben worden goed geholpen vanuit één geïntegreerde (WMO, jeugdhulp, Participatiewet) gemeentelijke toegang

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Alle medewerkers van de toegang werken met de omgekeerde toets		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 20210 te behalen?	
		Trainingen zijn gerealiseerd. De werkprocessen zijn aangepast. Casuïstiekbesprekingen zijn vormgegeven. Daarnaast is de juridische borging ondergebracht in de doorontwikkeling van het project juridische kwaliteitszorg.	●

Inwoners krijgen zo thuis nabij mogelijk ondersteuning en hebben zo min mogelijk last van grenzen tussen zorgwetten en zorgverleners

Is er een afstemmingsoverleg met de huisartsen, zorgaanbieders, gemeente en andere maatschappelijke partners		Er bestaat overleg met alle partijen, maar dit is nu nog vooral op beleidsniveau. Wij merken dat doorontwikkeling is vertraagd door het beslag dat corona heeft gelegd op betrokken partijen. Daarnaast zijn huisartsen nog eens extra belast vanwege vertrek van een aantal collega-huisartsen. Tegelijkertijd zagen we de verbinding vanuit het Sociaal domein met huisartsen(praktijken) wel groeien. Er sluiten meer praktijken aan bij de aanpak integrale ouderenzorg, een aantal praktijkondersteuners volgt een training positieve gezondheid - gezamenlijk met andere professionals in de wijk. Ook is bij een van de praktijken een jeugdconsulent aangesloten.	●
--	--	--	---

In 2022 is er een goede afstemming tussen de zorg die vanuit onderwijs wordt ingezet en de jeugdhulp

In 2021 is de opgedane ervaring vertaald naar een integrale structurele werkwijze		De opgedane ervaring in SO+ is vertaald naar een integrale structurele werkwijze.	●
De intensieve aanpak van onderwijs en jeugdhulp binnen 't Tij resulteert in een sluitende aanpak		Deze is in 2021 gerealiseerd.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Zie algemene inleiding en toelichting op de ontwikkelingen.

Thema 11: Maatschappelijke opgaven

Mensen met een arbeidsbeperking wordt een beschutte werkplek geboden

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Het minimaal realiseren van de landelijke taakstelling van 21 beschutte werkplekken in onze gemeente in 2021	19 beschutte werkplekken	Eind 2021 zijn er door NoordWestGroep in afstemming met ons Uitvoeringsteam Sociaal domein 24 beschutte werkplekken gerealiseerd. Gemiddeld over 2021 komen we uit op 21 gerealiseerde beschutte werkplekken. Ook dit jaar komen we weer uit boven onze landelijke taakstelling.	●

Het aantal mensen dat niet kan deelnemen aan de samenleving vanwege armoede neemt af

In 2021 zijn we aangesloten bij 'Sam & Overijssel'		Het actieplan Schuldhulpverlening is geïmplementeerd. Speerpunt is het zo vroeg mogelijk opsporen van inwoners met schulden. De verwachting was, dat we voor het eind van het jaar aangesloten zouden zijn bij Sam & Overijssel. Dit bleek technisch complexer dan gedacht waardoor we 2 maanden vertraging hebben opgelopen. Vanaf 1 maart 2022 zijn we aangesloten. Verder zijn we aangesloten bij de Nederlandse Schuldhulproude (NSR) en is de Voorzieningenwijzer in september gestart.	✗
--	--	--	---

Onderwijsachterstanden en voortijdig schoolverlaten wordt teruggedrongen

De Steenwijkerlandse Academie heeft een programma van deskundigheidsbevordering		In 2021 zijn er diverse scholingstrajecten aangeboden aan professionals van deelnemende organisaties van Samen voor Ryan. Vanwege corona wordt het grotendeels aangeboden op een online platform, waar 650 Steenwijkerlandse professionals bij aangesloten zijn.	●
Levensvaardigheden wordt als les aangeboden binnen het praktijkonderwijs		Niet alleen in praktijkonderwijs, maar op het totale Voortgezet Onderwijs in Steenwijkerland is 'Levensvaardigheden' onderdeel van het curriculum.	●
Er is een meetlat ontwikkeld om het taalniveau en sociaal-emotionele ontwikkeling bij (anderstalige) kinderen in beeld te brengen		Er is een intake ontwikkeld, voor zowel taalniveau als sociaal-emotionele ontwikkeling, voor deze doelgroep. Daarnaast is op basis van onderzoek een handleiding ontwikkeld waarmee organisaties de ondersteuning van anderstalige kinderen kunnen borgen in hun beleid. Voorgaande en nog meer recente kennis en handvaten zijn gevat in een fysieke map voor alle deelnemende locaties van Samen voor Ryan.	●

Alle kinderen krijgen de kans om zich goed te ontwikkelen

90% van de 2- en 3- jarigen gaat naar een voorschoolse voorziening		Door lockdowns en gesloten kinderopvang is 90% bereik peuters niet gehaald. Tegelijkertijd waren kwetsbare peuters in die periode juist wel in beeld bij de noodkinderopvang en was er brede ondersteuning voor de gezinnen die dat nodig hadden.	✗
--	--	---	---

Het vergroten van duurzame gezondheidswinst en versterken van veerkracht

Consulenten sociaal domein en sociaal werkers hebben een gezamenlijke training 'werken vanuit positieve gezondheid' gehad		Vanwege de grote werkdruk in de uitvoering en de veranderingen vanuit de transformatie 2.0 is ervoor gekozen de start van de trainingen op te schuiven. Eind	●
---	--	--	---

		2021 zijn de eerste trainingen gestart. In 2022 worden de volgende trainingen gegeven.	
Er is en gezamenlijke aanpak partijen integrale ouderenzorg gerealiseerd		Huisartsen kennen een grote werkdruk, met name vanwege het huisartsentekort. Per 2022 is wel een nieuwe huisartsenpraktijk gestart. Het realiseren van een gezamenlijke aanpak van partijen integrale ouderenzorg (huisartsen, thuiszorg sociaal werk, gemeente) kent daarom verschillende snelheden. Drie huisartsenpraktijken (HAP's) werken al met kernteams. Vier HAP's zijn zeer geïnteresseerd en bereiden zich voor op deze manier van werken. De overige twee HAP's hebben de prioriteit om dit moment elders liggen.	X
De kwaliteit van het bewegingsonderwijs op enkele scholen vergroot en zijn er meer beweegmomenten ingevoerd gedurende de dag		Er zijn vanuit het Steenwijkerlands Sport & Beweegakkoord verschillende initiatieven opgepakt vanuit het thema Jong leren bewegen. Een aantal noemen we: - o Er is een doorgaande leerlijn ontwikkeld voor voorschoolse opvang en het basisonderwijs. - o er zijn beweegkaarten gemaakt gericht op bewegend leren, pauzespelen en bewegingsonderwijs. - o Circa 12 locaties zijn ondersteund in de toepassing hiervan. Corona is hierbij een vertragende factor geweest omdat scholen en opvang in sommige gevallen geen externen toelieten op scholen. - o In Giethoorn is een pilot gestart met inzet van een brede vakdocent jong leren bewegen.	●
De long Challenge gehouden, waarbij is samengewerkt met het longfonds en de fysiotherapeuten		Er zijn vanuit het Steenwijkerlands Sport & Beweegakkoord verschillende initiatieven opgestart waarmee gewerkt wordt aan het vergroten van duurzame gezondheidswinst. Een daarvan is de Wandelchallenge, in samenwerking met het Longfonds en lokale fysiotherapeuten. Corona heeft voor vertraging gezorgd en voor een aanpaste uitvoering, maar uiteindelijk kon de uitvoering in het 2e deel van 2021 doorgaan. 55 mensen namen deel.	●

Mensen met verward gedrag krijgen passende ondersteuning

Het actieplan voor de sluitende aanpak rondom mensen met verward gedrag wordt uitgevoerd		Vanuit het meerjarig actieplan aanpak verward gedrag zijn een aantal acties vanuit de 9 pijlers uitgevoerd. In 2021 is opnieuw de scholing "grip op verward gedrag" uitgevoerd. Ketenpartners en medewerkers van de gemeente zijn getraind in het herkennen van en omgaan met verward gedrag. Ten gevolge van corona is de intensivering tussen ketenpartners specifiek gericht op veiligheid en zorg vertraagd.	●
In 2021 wordt ingezet op intensivering van de samenwerking		In 2021 is de samenwerking met de GGD en Team VIA geïntensiveerd. Versterking van de ketenaanpak wordt tevens regionaal aangepakt. Er is periodiek overleg op zowel casus- en procesniveau. Casusregie en procesregie vormen de uitgangspunten voor de doorontwikkeling rondom samenwerking. Zowel intern en extern worden hier acties op uitgezet om de keten nog beter te organiseren.	●
De wet verplichte GGZ wordt tussentijds geëvalueerd, waarbij in het bijzonder aandacht is voor de keuze van Steenwijkerland om het 'horen' te mandateren aan medewerkers		1. Voor de evaluatie van de WVGZ en WZD zijn in 2021 voorbereidingen getroffen. De WVGZ en WZD worden in 2022 geëvalueerd door een externe partij. 2. Opdracht aan team VIA voor het verkennend onderzoek is verlengd.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Zie algemene inleiding en toelichting op de ontwikkelingen.

Thema 12: Opgaven die worden getemporiseerd

De Steenwijkerlandse samenleving sluit niemand uit

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB= Niet bekend
De uitvoering van de inclusie Agenda 'onbeperkt samenleven' is getemporiseerd. In 2021 wordt bepaald welke onderdelen uitgevoerd kunnen worden. In 2021 wordt bepaald op welke wijze Regenboogbeleid ingevuld kan worden.		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen? De inclusie agenda was getemporiseerd. In 2021 zijn enkele acties uitgevoerd zoals toegankelijke verkiezingen 2022 en de acties vanuit de werkgroep 'Duidelijke taal'. In 2021 is stichting Regenboog Steenwijkerland opgericht. De input daarvan is gebruikt voor de vorming van het Regenboogbeleid wat in 2022 aangeboden wordt aan college en raad.	●

Het aantal inwoners dat moeite heeft met lezen, schrijven, rekenen of digitale vaardigheden neemt af

Er nemen 150 inwoners deel aan een aanbod om hun taalvaardigheid te vergroten	295 deelnemers	Er worden voorlichtingen gehouden, er is gecommuniceerd via berichten in de media, samenwerking gezocht met meerdere instellingen (denk aan ondersteuners huisartsen) Taalpunt heeft wekelijks twee spreekuren waar iedereen naar toe kan. Er zijn meerdere taalcafé's. Er worden diverse activiteiten uitgevoerd in wijken en kernen.	●
Nog eens 50 inwoners nemen deel aan een aanbod om hun rekenvaardigheid te vergroten	73 deelnemers	Naast individuele ondersteuning is rekenen vaak een onderdeel van cursussen en activiteiten. Denk aan workshops (bv koken) waar gerekend wordt met de benodigdheden in de recepten. Ook is gekeken naar wat er nu precies op de verpakking staat. Bijvoorbeeld % suiker, %vetten, % eiwitten, aantal calorieën, enzovoort.	●
Als laatste beoogd resultaat voor dit jaar nemen 50 inwoners deel aan een aanbod om hun digitale vaardigheden te vergroten	96 deelnemers	Deelnemers namen deel aan taalwandelingen, taalcafé en bijeenkomsten hoe om te gaan met de corona QR-code.	●

Versterken van inzet van vrijwilligers en maatschappelijke initiatieven in het sociaal domein

Het behouden van de vitaliteit van de vrijwilligersorganisaties als belangrijk onderdeel van de vitale samenleving		De ondersteuning van vrijwilligersorganisaties heeft vooral een focus op corona gehad. Ruimte voor doorontwikkeling en ondersteuning op andere thema's was er vaak niet bij vrijwilligersorganisaties. Ze waren vooral druk met anticiperen op geldende maatregelen. De ondersteuning zal in 2022 vanuit het hernieuwd perspectief en sterker uit de crisis met vrijwilligersorganisaties worden opgepakt. Vanuit het noodloket voor maatschappelijke organisaties hebben we verenigingen ondersteund. Door het beantwoorden van vragen, versturen van nieuwsbrieven e.d. hebben we organisaties op de hoogte gehouden. Daarnaast zijn vanuit het Vitaliteitsfonds maatschappelijke organisaties ondersteund die in nood verkeerden. In de loop van het jaar is het Vitaliteitsfonds verbreed met de mogelijkheid om ook subsidie aan te vragen voor doorontwikkeling van het aanbod.	●
--	--	--	---

'Verenigingsleven vitaal houden'

'Corona heeft er flink ingehakt bij bedrijven, maar ook het verenigingsleven en veel maatschappelijke organisaties raakten financieel gedupeerd. Die konden bij de gemeente terecht voor steun uit het Vitaliteitsfonds, er zijn in totaal 24 aanvragen gedaan. Denk aan culturele instellingen, muziekverenigingen, sportclubs, maar ook multifunctionele centra, theaters en zwembaden. Instellingen die normaliter nooit bij de gemeente aanklopten om subsidie. Maar door corona kregen ze de jaarbegroting niet rond, konden ze de dirigent niet meer betalen of vielen belangrijke toernooigelden en kantine-inkomsten weg. Het Vitaliteitsfonds bood uitkomst.'

Trijn Jongman

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Zie algemene inleiding en toelichting op de ontwikkelingen.

Wat voor effect / impact heeft corona voor het programma "Samenredzaam" in 2021 gehad

Onderwerp	Extra	Uit- of afstel
Integrale toegang (Wmo, Jeugd, Werk,	Complexiteit en ernst van de meldingen nemen toe; psychische problematiek (ook bij jongeren), vechtscheidingen en minder rek bij inwoners.	Consulenten konden als gevolg van coronamaatregelen minder op huisbezoek dan idealiter het geval is. Dit zorgt enerzijds voor kwalitatief minder goede vraag-verheldering en anderzijds voor vertraging in het proces. Dankzij de mogelijkheid van videogesprekken zijn de gevolgen beperkt.
Sociaal werk	Er waren fors minder groepsactiviteiten. Waar mogelijk zijn deze vervangen door online activiteiten of een-op-een-contact	Wordt telkens opgepakt zodra regelgeving rond corona dat toelaat.
Onderwijsachterstanden / samen voor Ryan	Extra nadruk op primaire processen: onderwijs en opvang in stand houden/noodopvang organiseren. Tegelijkertijd wel voortgang op doelstellingen van alle projecten. Zorgelijke signalen vanuit de ketenpartners in het Preventieplatform	Fysieke scholingsactiviteiten konden niet door gaan, maar moesten digitaal plaats vinden.
Hulp bij het huishouden	In overleg met inwoner en zorgaanbieder zo veel mogelijk doorgedaan, maar soms wel beperkt tgv corona	
Dagbesteding	In overleg met inwoner en aanbieder zo veel mogelijk doorgedaan, soms wel beperkt of digitaal	
Vrijwilligersbeleid	Corona heeft er voor gezorgd dat de interne samenwerking is versterkt om organisaties op het gebied van cultuur, sport en kernen en wijken te ondersteunen. Dit heeft geleid tot een integraal aanbod van ondersteuning aan verenigingen.	
Verward gedrag	De actualisering van het actieplan verward gedrag is nog niet uitgevoerd.	Uitstel naar 2022.
Jeugdhulp	Intensievere hulpvragen	
Uitkeringen	Uitvoering geven aan tijdelijke overbruggingsregeling TOZO	
Kinderopvang	Door lockdowns minder bereik peuters. Kwetsbare kinderen wél opvang tijdens lockdowns.	Ouderbijdragen peuteropvang tijdens lockdowns zijn door gemeente gecompenseerd.
Inburgering		Inburgeringslessen konden minder doorgaan
Lokale Inclusie Agenda		Enkele onderdelen uitgevoerd, maar deels uitgesteld naar verdere uitvoering in 2022.
Regenbooggemeente		Uitstel van regenboogbeleid van 2021 naar 2022.

Preventie / positieve gezondheid / sportakkoord

Door de hoge werkdruk binnen het Sociaal domein en de beperkingen die door corona zijn opgelegd is er vertraging ontstaan in de uitvoering van de trainingen positieve gezondheid. Structureel afstemmingsoverleg HA, zorgaanbieders, gemeente loopt vertraging op.

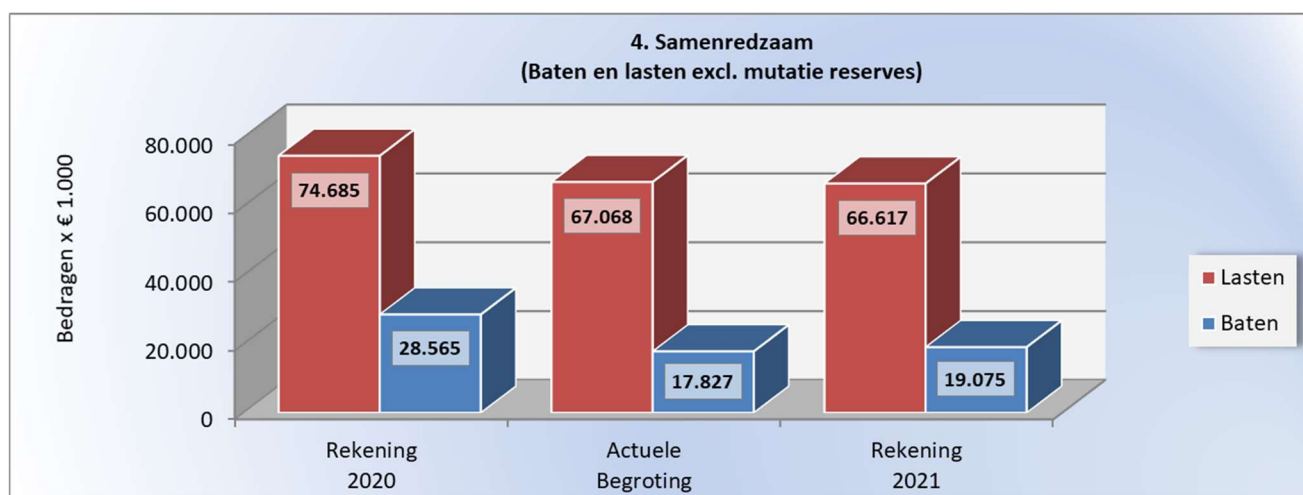
Uitstel naar 2022 (en wellicht 2023). Er lopen verschillende samenwerkingsprojecten, deze worden verder uitgebouwd

'Grote druk op corona-noodloket'

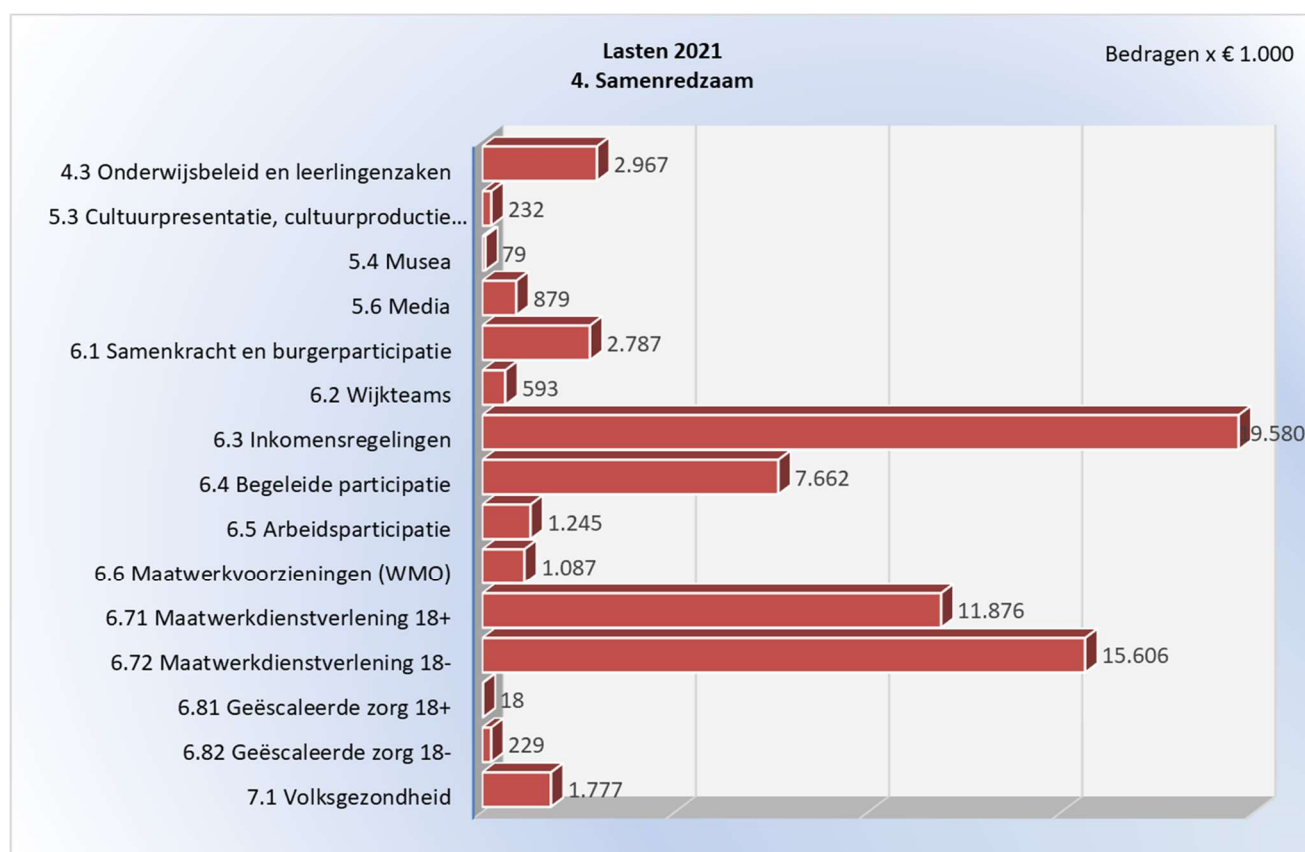
'Ruim 1100 ondernemers hebben in de coronajaren 2020 en 2021 een beroep gedaan op het noodloket van de lokale overheid. Vanuit TONK (Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten) en TOZO (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandig Ondernemers) is financiële steun geboden. De verwerking van al die aanvragen had uiteraard een grote impact op de gemeentelijke organisatie, er werden heel veel extra gesprekken gevoerd over de gevolgen van corona die voor elke ondernemer weer anders uitpakt: welke regels zijn veranderd en op mijn bedrijf van toepassing? Krijg ik wel of geen vergunning? Kan mijn geplande evenement wel of niet doorgaan? We hebben ze daar als gemeente zo goed als mogelijk bij willen ondersteunen.'

Trijn Jongman

Overzicht baten en lasten programma Samen redzaam

Waaraan is het geld besteed?

2.5 Mijn Steenwijkerland

Waar gaan we voor?

AMBITIE: HUISVESTING

Een passende woning voor jong en oud
Nieuwe sociale huurwoningen
Vergrijzing als kans
Goede en duurzame schoolgebouwen

We willen dat iedereen goed kan wonen in onze gemeente. Samen met de kernen en wijken zoomen we in op de woonbehoefte van jongeren en ouderen. Voor mensen met een lager inkomen, zetten we in op voldoende sociale huurwoningen.

AMBITIE: MOBILITEIT

Betere fietspaden
Veilige kernen en wijken
Slimme en duurzame mobiliteit

De strategische Mobiliteitsvisie 'Steenwijkerland duurzaam in beweging' is in concept klaar. Speerpunten zijn het verder ontwikkelen als fiets- en wandelgemeente, het realiseren van transfers, de zorg voor basismobiliteit en het verduurzamen van woon-werk-en bedrijfsverplaatsingen.

AMBITIE: LEEFOMGEVING

Verbeteren toegankelijkheid openbare ruimte
Versterken biodiversiteit
Stimulerende omgeving voor sport en cultuur

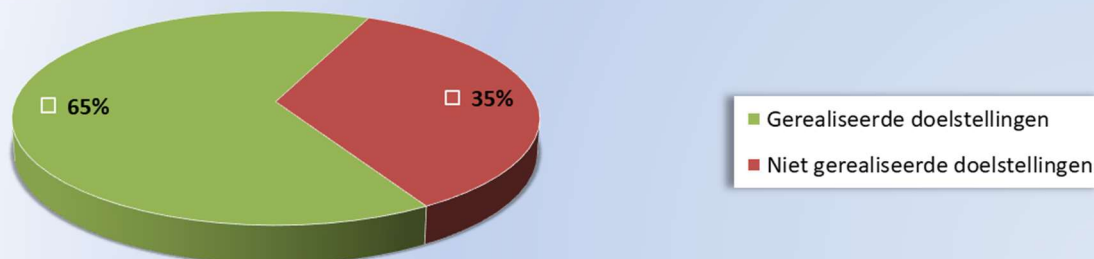
Mensen wonen graag in Steenwijkerland. Dat willen we graag verder verbeteren met een groene en verzorgde omgeving, prima en over de gemeente verspreide voorzieningen en een goede bereikbaarheid voor iedereen.

Onze ambities uit het HHP zijn hieronder vertaald in doelen, beoogd resultaten in 2021 en bijbehorende acties/processtappen. Dit presenteren we volgens de 6 thema's uit het programma 'Mijn Steenwijkerland': Aantrekkelijke en veilige leefomgeving, wonen, kunst en cultuur, sport en bewegen, mobiliteit, onderwijs en onderwijshuisvesting.

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ Verduurzamingsopgave, binnenklimaat
- ▲ Steeds meer verbinding tussen kinderopvang en onderwijs, doorgaande leerlijnen. Ontwikkeling IKC's (Integrale Kindcentra) Ook forse vraagtoename kinderopvang verwacht als dit op termijn gratis wordt.
- ▲ Eigen bijdrage scholen kan alleen voor zover ze het in de exploitatie terug verdienen (verbouw) of verschil tussen Bijna Energie Neutraal (BENG) en ENG (Energie neutraal)
- ▲ Onderwijsfinanciering gaat op termijn veranderen. Nu relatief veel geld naar kleine scholen. Grote scholen krijgen exploitatie juist niet rond. Landelijk staat financiering ter discussie. Verwachting is dat kleine scholen op termijn veel minder geld van het Rijk ontvangen, waardoor levensvatbaarheid in geding kan komen.
- ▲ Veranderde onderwijsconcepten die van invloed zijn op huisvestingsbehoefte
- ▲ Meer ommetje en wandelingen in de openbare ruimte
- ▲ Meer aandacht voor natuur en biodiversiteit vanuit bewoners
- ▲ Klimaatadaptatie en natuur inclusief bouwen staan op de agenda
- ▲ Door de krapte op de woningmarkt nemen inwoners vaker het initiatief voor het starten van een (gezamenlijk) project
- ▲ In de Verstedelijkingsstrategie van de Regio Zwolle krijgt Steenwijkerland mogelijk ruimte om woningen toe te voegen voor de (boven) regionale vraag in Steenwijk
- ▲ Er is meer dan ooit belangstelling voor gemeentelijke kavels en het bouwen van woningen in de gemeente
- ▲ Corona heeft het belang van een gezonde leefstijl en preventie zichtbaar gemaakt en gezorgd dat er meer aandacht voor is.
- ▲ Het belang van een groene omgeving die prettig is om te verblijven en uitnodigt om te bewegen en mee te doen wordt steeds duidelijker in het kader van gezondheid en positief welbevinden van inwoners. Bij herinrichting van speel – of ontmoetingsplekken in de openbare ruimte, speelt bewegen en ontmoeten een steeds prominentere rol.
- ▲ Het sport- en beweegaanbod is in ontwikkeling. Dit zorgt dat het blijft passen bij de behoefte van mensen, waardoor ze actief blijven. Kijk bijvoorbeeld naar de ontwikkeling van 7 x 7 voetbal op een doordeweekse avond en het padel bij tennis.
- ▼ Enorme stijging bouwkosten scholen, waardoor normbedragen ontoereikend zijn.
- ▼ Veranderende onderwijsconcepten die van invloed zijn op huisvestingsbehoefte.
- ▼ Door de krapte op de woningmarkt en de prijsstijgingen wordt het voor starters en ouderen steeds moeilijker een betaalbare en passende woning te vinden
- ▼ Het aantal ouderenuitshoudens neemt toe, maar er is nog weinig doorstroming, ook vanwege gebrek aan geschikte woningen
- ▼ Verduurzamen van (bestaande) woningen is grote kwalitatieve opgave, evenals klimaatadaptatie (voor zowel bestaand als nieuwbouw)
- ▼ Het verenigingsleven staat onder druk doordat er minder vrijwilligers zijn en het besturen van verenigingen complexer wordt.
- ▼ Bewegen in het dagelijks leven is steeds minder vanzelfsprekend. Er moeten steeds bewustere keuzes in gemaakt worden. Een voorbeeld is gebruik van de fiets en lopen in plaats van het gemak van het pakken van de auto. Of de hoeveelheid uren die zittend op een dag worden doorgebracht.
- ▼ De veranderende behoefte van sport- en beweegaanbod (omschreven als positieve trend) kan ook effect hebben op de sportaccommodaties. Bijvoorbeeld omdat er andere eisen gelden aan de accommodatie of het tijdstip waarop wordt gesport kan dit ook effect hebben op wat er aan ons als gemeente wordt gevraagd om te faciliteren.

Doelstellingen 2021

Speerpunt 1: Positieve gezondheid

Een leven lang leren/ontwikkelen en vitale, fitte, participerende inwoners in een duurzame (klimaatadaptieve en biodiverse) verzorgde woon- en leefomgeving, die uitnodigt tot gezond gedrag.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Duurzame woon- en leefomgeving	In 2021 is de groenblauwe structuur van Steenwijkerland in beeld gebracht. Een robuuste groenblauwe structuur is essentieel voor klimaatadaptieve biodiverse kernen. Ook draagt een robuuste groenblauwe structuur bij aan een goed vestigingsklimaat en de waarde van ons vastgoed. De toeristisch recreatieve waarden van onze cultuurhistorische kernen worden mede gevormd door het groen en het water. Door het in beeld brengen van waarden en kansen, zijn de randvoorwaarden en kansen voor versterking van de groenblauwe netwerk inzichtelijk.	●

Thema 13: Aantrekkelijke en veilige leefomgeving

Mensen voelen zich mede-eigenaar van de leefomgeving

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
In samenspraak met kernen en wijken krijgt het gebiedsgericht werk handen en voeten		De gebiedscoördinatoren zijn regelmatig in gesprek met stakeholders en PBW' over de vraag hoe we inwoners nog beter kunnen betrekken bij hun fysieke leefomgeving. De kanttekening is, dat mensen vaak meer energie en betrokkenheid ervaren bij activiteiten in eigen straat of wijk en minder als die locatie/scope wat groter is. Daarnaast is het organisatorisch complex om alle activiteiten in de openbare ruimte tegelijkertijd op te kunnen pakken. Voorbeelden hiervan zijn: lopende contracten, aanbestedingsprocedures, verschil in levensduur /afschrijving, stikstof wetgeving en corona	●
Beheer en/of onderhoud van de openbare ruimte door (groepen van) inwoners wordt toegejuicht	1	Bij de uitvoering van het beheer en onderhoud zijn inwoners wel bereid tot een overzichtelijke beperkte bijdrage, bijvoorbeeld water geven. Voor het overnemen van regulier verzorgende onderhoud zoals onkruidbeheer of maaien is beperkt animo. Continuïteit, omvang en zwaarte van het werk liggen daaraan ten grondslag. Zelfbeheer van de openbare ruimte is in de praktijk bijna altijd afhankelijk van een kleine groep of een individu. In de praktijk blijkt dat daardoor de continuïteit niet altijd geborgd kan worden	✗

Behoud cultuur en eigen identiteit

Antwoord op de vraag of er kernen of gebieden zijn met duurzaam landschapsbeheer aan de slag willen		De nieuwe regeling Streekeigen Landschapsbeheer is ingericht op z.g. gebiedscollectieven van inwoners en ondernemers die zich inzetten voor Streekeigen Landschapsbeheer. Er zijn vanuit het gebied geen (nieuwe) initiatieven ontstaan. Een collectief verplichtingen met zich mee, in de vorm van administratie, verantwoording en werving van deelnemers. Deze verplichting zorgen er mede voor dat vrijwilligers afzien van deze regeling. Corona heeft er ook invloed op gehad, omdat het samenkomen van mensen het hele jaar door lastig is geweest.	✗
---	--	--	---

Een vitaal aantrekkelijk landschap waar het goed wonen		Er is met acties als boomdeeldagen en het aanbieden van hoogstam fruitbomen gewerkt aan de vitaliteit van het landschap. Het beschikbaar stellen van landschappelijke beplanting tegen een gereduceerd tarief is een succes gebleken. Een methode die bijdraagt aan het groen en vitaal houden van het landschap in Steenwijkerland. Ook is ruim 40% van alle landschapselementen opgenomen in de regeling Groene en Blauwe diensten.	●
--	--	---	---

Versterken biodiversiteit

Ontwikkelen van een stimulerende omgeving, waarin variatie en diversiteit bijdragen aan het welbevinden van onze inwoners		In 2021 heeft de gemeente samen met de provincie de samenwerking opgezocht in het programma Natuur voor Elkaar. Ook zijn er verschillende fysieke maatregelen genomen om de ecologische omstandigheden te verbeteren. Voorbeelden zijn: • de aanleg van een faunapassages, • aanleg van bloemrijk grasland, • aanbrengen van nestgelegenheid voor zwaluwen onder twee nieuwe bruggen • het ontwikkelen van bloeiende bermen langs wegen en fietspaden, • de plaatsing van een slechtvalkenkast in de Steenwijker toren • samen met bewoners verbeteren van het wijk- en buurtgroen waarbij ontmoeten, bewegen en het verbeteren van de ecologisch omstandigheden centraal staan	●
---	--	---	---

Veilige kernen en wijken

De verkeersveiligheid in Steenwijkerland neemt toe opzichte van 2017. Dit meten we aan de hand van de landelijke ongevallen registratie		• Het kruispunt Gasthuisdijk/de Klosse is heringericht. • In oktober is gestart met de herinrichting van Kallenkote fase II. Het plan hiervoor is in een nauwe samenwerking met bewoners en dorpsbelangen Kallenkote opgesteld.. • De provincie heeft samen met Kuinre en de gemeente plannen uitgewerkt voor de N351. Deze weg wordt omgebouwd naar een weg binnen de bebouwde kom met een snelheidsregime van 50 km/u. In dit project wordt ook het onderhoud aan de Sleep meegenomen.	●
---	--	--	---

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Het Strategische Plan Verkeersveiligheidsbeleid 2030 is het landelijke beleid met betrekking tot verkeersveiligheid. De nadruk hierin ligt op een proactieve aanpak op basis van risico's in plaats van een reactieve aanpak op basis van ongevallen. Deze aanpak hanteren wij ook bij het maken van plannen voor de aanpak van verkeerssituaties. Dit jaar wordt gestart met de planuitwerking voor de Tukseweg fase 3 in Tuk. Daarnaast gaan we met de Basisschool Don Bosco en het Kindcentrum Immanuel in Steenwijkerwold kijken hoe we de verkeersveiligheid rond de scholen kunnen verbeteren.

Thema 14: Wonen

Realistische groei woningbouw Steenwijkerland

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald?
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend

In 2021 is de kwantitatieve en kwalitatieve woonbehoefte voor alle kernen in kaart gebracht		In 2021 is, in samenwerking met de woningcorporaties een woningmarktonderzoek uitgevoerd in Steenwijkerland, waarin de kwalitatieve en kwantitatieve woonbehoefte in kaart is gebracht voor de voorzieningenkernen, de basiskernen en de (clusters van) woonkernen. De komende 10 jaren is er een toevoeging van 1.735 woningen nodig in Steenwijkerland, waarvan het merendeel koopwoningen (1435) in verschillende woningtypen. Aan huurwoningen is nog een behoefte in de sociale huur (140) en de middenhuur (160). Er is een kernenatlas opgesteld met daarin aanvullende gegevens per kern of cluster van kernen. Op basis hiervan is in 2021 de Woonagenda Steenwijkerland 2022-2027 opgesteld. In 2021 zijn op diverse locaties woningbouwplannen voorbereid, zoals in Steenwijk Zuidoost. Hiervoor is in 2021 een Masterplan ontwikkeld.	●
In 2021 wordt uitvoering gegeven aan het investeringsplan sociale woningbouw 2018-2027 voor de toevoeging van sociale huurwoningen		In Scheerwolde zijn 8 sociale huurwoningen in aanbouw. In Steenwijk zijn 12 sociale huurwoningen aan de Sluisweg en 12 sociale huurwoningen aan de Vesting in voorbereiding (start bouw in 2022) en 5 in aanbouw (Bernardstraat). In Oldemarkt is de planvorming voor de bouw van 15 Sociale huurwoningen opgestart. In de Bloemenbuurt (Steenwijk-West) is de sloop nieuwbouw van 77 sociale huurwoningen gerealiseerd. Het bestemmingsplan Gouden Engel, voor de bouw van 21 sociale huurappartementen is vastgesteld.	●

Een passende woning voor iedereen

De prestatieafspraken 2018-2022 met de woningcorporaties worden conform uitgevoerd met bestuurlijke monitoring	Aantal huurwoningen > dan in 2017	In 2021 is de jaarschijf 2021 van de Prestatieafspraken Steenwijkerland 2018-2022 uitgevoerd, met daarin 32 afspraken over betaalbaarheid, beschikbaarheid en voorraad, kwaliteit en duurzaamheid, leefbaarheid en duurzaamheid en wonen, welzijn en zorg. In het najaar van 2021 is de nieuwe jaarschijf voor 2022 opgesteld. Het aantal sociale huurwoningen is de afgelopen jaren met ca. 80 woningen onder het afgesproken peil van 4.684 woningen (1 januari 2017) gezakt, vooral door sloopnieuwbouwprojecten. In de periode 2022-2026 neemt het aantal, volgens de huidige planning, toe tot 4.786 woningen.	● X
De instelling van een regeling Blijversleningen wordt in 2021 overwogen		De effectiviteit van een regeling Blijversleningen is in 2021 besproken in relatie tot het woningmarktonderzoek Steenwijkerland 2021-2031-2041 en de doelen in de Woonagenda Steenwijkerland. Onderzoek bij omliggende gemeenten wijst uit dat de belangstelling voor een dergelijke regeling minimaal is. In de Woonagenda Steenwijkerland is daarom gekozen voor doorstroming en het toevoegen van voor ouderen geschikte woningen.	●
De taakstelling voor de huisvesting van statushouders wordt gehaald		Ondanks de krapte op de woningmarkt is de taakstelling voor de huisvesting van 62 statushouders in 2021 behaald. Het is de woningcorporaties gelukt hiervoor voldoende woningen beschikbaar te stellen.	●
Vaststelling van beleid voor de huisvesting van woonwageneigenaren		Eind 2021 is een plan van aanpak voor de huisvesting van woonwageneigenaren op hoofdlijnen gereed. In de eerste helft van 2022 wordt dit uitgewerkt.	●

Impuls aan wijken of kernen

In 2021 is de visie voor
wijkvernieuwing in wijk de Gagels
gereed

De Gagels vraagt om een alternatieve aanpak. Hier is op
dit moment geen actief wijkbestuur die zelf aan de slag
gaat met een gedragen strategische / integrale wijkvisie.
We richten ons voorlopig niet op het maken van een visie,
maar op de praktische aanpak van sociale en fysieke
opgaven.

X

‘Wonen voor de verre toekomst’

‘Het masterplan dat in 2021 is vastgesteld voor de nieuwe wijk Steenwijk-Zuidoost, is de eerste stap naar woningbouw op de vroegere locatie van tapijtfabrieken Betap en Crilux. Deze woonvisie richt zich op een veel groter plangebied én op de verre toekomst, dat ook het terrein achter Sportlust en het huidige Defensiegebied beslaat. In totaal gaat het om zo’n 19 hectare met ruimte voor 520 woningen. Het moet een gevarieerde wijk worden, met een mooie mix van (sociale) huur en koop.’

Marcel Scheringa

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Met het in kaart brengen van de woonbehoefte in de kernen van Steenwijkerland in 2021 is een stevige basis gelegd voor de Woonagenda Steenwijkerland 2022-2026. In de woonagenda staat beschreven waar we ons de komende jaren op in gaan zetten om de lokale woningvraag in te vullen. Aanvullend aan de lokale vraag zien we een bovenregionale woningvraag voor onze gemeente. Steenwijkerland is hiervoor betrokken bij het traject van de regio Zwolle waarin de mogelijkheid om een deel van het landelijk woningtekort op te vangen wordt onderzocht.

Een groot deel van de doelstellingen voor Wonen is in 2021 gehaald, ondanks het toenemende aantal taken en ontwikkelingen op dit terrein en de minder optimale werkomstandigheden vanwege de coronamaatregelen. Sommige ontwikkelingen zijn lastig om tijdig bij te sturen, zoals de (tijdelijke) dip in het aantal sociale huurwoningen in de gemeente. Gemaakte afspraken op dit punt hebben pas over een langere tijd effect. Maar dit heeft de aandacht en zal dit ook de komende jaren hebben in de nieuw op te stellen prestatieafspraken met de woningcorporaties.

Thema 15: Kunst en cultuur

We stimuleren een brede cultuurparticipatie

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald NB = Niet bekend
In 2020 wordt voor Scala een plan van aanpak opgesteld		In 2021 werd het plan van Scala verder opgesteld en afgerond. Het beschikbare subsidiegeld aan Scala wordt vanaf 2021 ingezet voor activiteiten. De besparings-opdracht van € 100.000 die in het kader van de bestuurlijke herprioritering (Programma-begroting 2020-2023) is bepaald, hiervan is € 70.000 ingevuld, de volledige besparing van € 100.000 gaat in per 1-1-2025.	●
In 2020 zou het subsidiebeleid te versterking van de amateurkunst zij geëvalueerd en herzien		In 2021 zou het subsidiebeleid ter versterking van de amateurkunst worden geëvalueerd en herzien. Vanwege de voortdurende Covid-19 crisis kan het beleid pas in 2022 worden herzien. In 2021 werd gestart met evaluatie van dit subsidiebeleid. Dit heeft ook te maken met dat fysiek bijeenkomen van de organisaties voor amateurkunst vanwege Covid-19 niet mogelijk was.	X
Nieuw te opzichte van de programmabegroting 2021-2024 beleid cultuurmakelaar wordt in 2021 herzien		In 2021 zou het subsidiebeleid ter versterking van de amateurkunst worden herzien (Start december 2019 bijeenkomst Hafabra). Evenals in 2020 is in 2021 dit proces gestagneerd als gevolg van Covid-19.	X

Vergroten zichtbaarheid cultuursector en herkenbaarheid gemeente

Instellen / aanstellen cultuurmakelaar		De cultuurmakelaar is op 1 september 2020 begonnen.	●
Instellen culturele netwerkvorming		Het instellen van het culturele netwerkvorming (ook wel cultureel platform zou in 2021 worden opgestart. De cultuurmakelaar heeft hierin de regie, coördineert deze opzet van culturele netwerken en bewaakt de kwaliteit. Ondanks de omstandigheden vanwege Covid-19 heeft zij het culturele netwerk samengebracht in online bijeenkomsten en veel een-op-een afstemming met de diverse organisaties. Dit proces wordt in 2022 gecontinueerd.	●
Vaststellen nieuw beleid kunst in de openbare ruimte		In 2021 zou het beleid op kunst in de openbare ruimte worden herzien. In 2020 is een start gemaakt en is de commissie beeldende kunst aangehaakt bij dit proces. Vanwege Covid-19 heeft dit proces vertraging opgelopen. In 2022 wordt hiermee verder gegaan.	X
Museumproject Steenwijk		Vanwege Covid-19 is aan de raad een informatie nota voorgelegd waarin de voortgang is gecommuniceerd. In december 2021 is een adviesnota aan de raad voorgelegd. De raad is akkoord gegaan met deze adviesnota en in 2022 wordt het masterplan verder uitgewerkt.	●

'De schatkamer van Steenwijk'

'In 2021 hebben we het masterplan "Op weg naar een nieuw museum in Steenwijkerland" vastgesteld. Centraal daarin staan de samenvoeging van Steenwijks Stadsmuseum, het Kermis- en Circusmuseum en de Historische Vereniging aan de Markt en de verhuizing van het Hildo Krop Museum naar de monumentale Spijkervetstallen. Als toekomstig Erfgoedmuseum van Steenwijk hebben we straks een schatkamer (bijna) onder één dak, met één bestuur waarin het grote verhaal van de vestingstad verteld wordt. Ik zie het als een mooi startpunt voor bezoekers – eigen inwoners en gasten – om de stad verder te verkennen, bijvoorbeeld tijdens een rondleiding of door de toren te beklimmen. Nu is het zaak te zorgen voor de exploitatie zodat we ermee verder kunnen.'

Trijn Jongman

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Ontwikkelingen Cultuureducatie:

- 2020 was het laatste jaar van de provinciale subsidie Cultuureducatie aan de Basis 2017-2020. De eindrapportage hiervoor is in 2020 vastgesteld door de provincie Overijssel. Bij de provincie is aangegeven dat, vanwege corona, veel activiteiten niet zijn doorgegaan of uitgesteld zijn en er alternatieve activiteiten voor leerlingen in het basisonderwijs in 2022 worden uitgevoerd.
- In 2021 is er een alternatief plan, plan Vrijheid uitgevoerd in de Meenthe gefinancierd uit de overgebleven subsidie cultuureducatie van 2020. In 2022 wordt overgebleven subsidie uit 2021 besteed aan een vervolg op plan Vrijheid in samenwerking met Scala en de bibliotheken. Dit is ook opgenomen in het financieel verslag en jaarverslag van het Platform Cultuureducatie Steenwijkerland.
- In 2021 kon er een nieuwe provinciale subsidieregeling voor cultuureducatie aangevraagd worden: Cultuureducatie aan de Basis 2.0 2021-2024. Hiervoor is het plan Cultuurmenu Plus ingediend door het Platform Cultuureducatie Steenwijkerland. Deze subsidie is toegekend en is ingegaan vanaf schooljaar 2021/2022.
- In 2021 is de subsidie voor de cultuurcoach verhoogd, en de scholen voor basisonderwijs hebben ook evenredig bijgedragen. Dit zodat de cultuurcoach in vaste dienst is genomen door het onderwijs en daarmee wordt de continuïteit van de cultuureducatie in Steenwijkerland bevordert.

Ontwikkelingen Commissie Beeldende Kunst:

- De Commissie Beeldende Kunst adviseert het college over kunst in de openbare ruimte. Deze commissie bestaat uit kunstenaars, deskundigen en inwoners voornamelijk uit eigen gemeente. Vanwege Covid-19 is het werven van nieuwe leden Commissie Beeldende Kunst uitgesteld naar 2022. Dit zodat de participatie voor kunst in de openbare ruimte gecontinueerd wordt.

- Ondanks dat fysiek bij elkaar komen lange tijd niet mogelijk was, heeft de CBK toch 10 keer advies uitgebracht over kunst in de openbare ruimte. Daarnaast ondersteunt zij het museumproject en organiseert zij lezingen over kunst in de openbare ruimte, al zijn een aantal daarvan niet doorgegaan vanwege Covid-19.

Thema 16: Sport en bewegen

Zoveel mogelijk vitale, fitte, participerende inwoners in Steenwijkerland in een omgeving die uitnodigt tot gezond gedrag

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2020	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Is in drie gebieden samen met sportaanbieders gewerkt aan het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers		Negen clubs zijn ondersteund door de Clubkadercoach. Dit zijn sportaanbieders verspreid over de gemeente. De ondersteuning wordt door de sportaanbieders en trainers positief ontvangen en leidt ook tot verenigings-ondersteuning op andere thema's. In het najaar zijn de eerste interne clubkadercoaches opgeleid om binnen hun vereniging als vrijwilliger deze rol op te pakken, zodat de aanpak geborgd wordt.	●
Zijn ouderen met fittesten en kennismakingslessen geactiveerd via Max Vitaal		Er is een boekje gemaakt (Max Vitaal) met aanbod voor mensen van 55 jaar en ouder in de gemeente op het gebied sport, cultuur en andere vrijetijdsclubs. Dus breder dan in eerste instantie de insteek was. Dit boekje is verspreid onder inwoners van 55 jaar en ouder via diverse kanalen in Steenwijkerland. In verband met corona zijn er geen fittesten georganiseerd.	●
Krijgen alle kinderen uit de basisschoolleeftijd de kans kennis te maken met een divers aanbod van het pro Sjors Sportief en Creatief		In januari 2021 en september 2021 hebben alle kinderen in de basisschoolleeftijd een boekje met een heleboel sport & culturaanbod in Steenwijkerland ontvangen. Hierin staat aanbod waarmee kinderen kennis kunnen maken.	●
Is er een ondersteuningsagenda voor 2022 opgesteld samen met de sportaanbieders		Er is wel op verschillende momenten verenigingsondersteuning geboden, maar er is nog geen ondersteuningsagenda opgesteld voor 2022. Geboden verenigingsondersteuning, onder andere: - Beantwoorden van vragen in het kader van corona - Versturen van nieuwsbrieven - Ontwikkeling van aanbod van een vertrouwenscontactpersoon voor verenigingen via Sociaal Werk De Kop - Subsidie Steenwijkerland sport door waarmee clubs ondersteund worden om een activiteit te organiseren om niet leden kennis te laten maken met hun aanbod.	✗
Uitvoering van de in Oktober 2020 vastgesteld visie beheer en onderhoud		- In oktober 2020 is de visie beheer en onderhoud vastgesteld. Naar aanleiding van deze visie - is de gesprekscyclus met gebruikers van gemeentelijke sportaccommodaties verder ingevuld. - Is het gebruiks- en onderhoudsreglement aangepast. - Hebben verenigingen een eenmalige bijdrage ontvangen voor de overname van taken in dagelijks beheer en onderhoud - Wordt er in het kader van de right to challenge een aantal onderhoudstaken overgedragen aan - SV Steenwijkerwold en FC Oldemarkt en staat dit punt op de agenda bij een aantal andere verenigingen. - Is een onafhankelijk adviseur ingezet bij SVBS en SV Steenwijkerwold. Bij SVBS heeft dit in 2021 geleid tot	●

		concrete aanpassingen om de bespeelbaarheid te vergroten. • Is bij SV VENO extra veldverlichting gerealiseerd en is de veldverlichting geprivatiseerd. Ook de verlichting van VV Blankenham wordt aan de club overgedragen. • Zijn met clubs vanuit right to challenge gesprekken gevoerd voor het realiseren van ledverlichting. Dit heeft geleid tot realisatie tot een raadsvoorstel waarmee er budget is om snel mee te kunnen schakelen wanneer verenigingen ledverlichting willen realiseren. Dit is inmiddels gerealiseerd bij Olde Veste, SVBS, Blankenham en SV VENO. Naast verduurzaming van de veldverlichting wordt hiermee ook het eigenaarschap van de vereniging vergroot. • Voor niet gemeentelijke sportaccommodaties zijn we in vergoed gesprekken met LTC over renovatie van hun sportaccommodatie. Verkennend hebben we o.a. gesproken met een ijsvereniging.	
Stimuleren van verenigingen om gebruik te maken van gratis adviestraject van de Groene Club		Meerdere sportclubs hebben gebruik gemaakt van het gratis adviestraject van de Groene Club. Dit leidt in veel gevallen ook tot gesprekken op het gebied van duurzaamheidsmaatregelen. Ook Zwembad Blokzijl is hier op gewezen.	●
Renovatie van de kunstgrasvelden		De geplande renovatie voor 2021 is uitgesteld vanwege de Europese regelgeving rond microplastics. Omdat duidelijkheid daarover nog niet kwam en uitstel niet langer mogelijk was, heeft dit geleid tot een voorstel aan de gemeenteraad.	X
Bij belangstelling vanuit een vereniging gaan we in gesprek over de mogelijkheden voor privatisering(kleedkamers en gebouwen)		Er zijn gesprekken gevoerd met SV VENO, VV Steenwijk en Noveas. De privatisering van SVBS is afgerond. SV Veno en VV Steenwijk zien voorlopig af van privatisering van kleedkamers. Voor Noveas wordt een onafhankelijk adviseur ingezet om te onderzoeken wat er wel of niet kan, wat noodzakelijk is en welke kaders gelden.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Ook in 2021 heeft corona grote impact gehad op de sport- en beweegsector. Voor veel sportaanbieders was het steeds schakelen tussen maatregelen en zorgen dat ze hun aanbod zo goed mogelijk konden continueren. Dit heeft ook impact op de voortgang van het Steenwijkerlands Sport & Beweegakkoord en het realiseren van de ambities uit het akkoord. Zowel op het thema vitale aanbieders, maar ook op andere onderdelen is het niet altijd gelukt gezamenlijk met spelers plannen te maken en/of uit te voeren. Desondanks zijn er ook mooie stappen gezet. Bijvoorbeeld met de inzet van de clubkadercoach. Deze vorm van ondersteuning past bij de behoefte van de clubs en het is echt praktische ondersteuning, dichtbij georganiseerd. Vanuit het netwerk dat groeit ontstaan ook nieuwe ondersteuningsvragen. Een ander voorbeeld zijn de stappen op het gebied van verduurzaming van sportaccommodaties. Met behulp van landelijke ondersteuning krijgen clubs helder wat ze willen en kunnen, ook op het gebied van ledverlichting. We kunnen hier als gemeente nu een duidelijk (financieel) kader meegeven, waardoor we constructieve gesprekken voeren met clubs over het realiseren van ambities op het gebied van duurzaamheid.

Thema 17: Mobiliteit

Iedereen mobiel

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
De tevredenheid over de voet- en fietsinfrastructuur neemt toe ten opzichte van 2017		De verbetering van de volgende fietspaden zijn afgerond: - fietspad Markeweg-Driewegsluis; - fietspad Ossenzijl-Kalenberg; - fietspad Wetering; - fietspad Steenwijk Ossenzijl; - fietspad Jonenweg (fase 1); - fietspad Belterweg; - fietspad Kalenbergerpad; - fietspaden Woldberg.	●
De toegankelijkheid van de openbare ruimte wordt verbeterd		○ Vanwege corona was een gezamenlijke schouw in de wijk Clingenborgh niet mogelijk. ○ In het najaar is de openbare ruimte in de binnenstad van Steenwijk samen met ervaringsdeskundigen beoordeeld op toegankelijkheid.	✗ ●
Er wordt gestart met maatregelen uit de strategische mobiliteitsvisie		○ Strategische elektrische laadpalen geplaatst ; ○ Start Opstellen fietsplan 2022-2025; ○ Start actualisatie parkeernormen; ○ Aanleg fauna passage Lageweg.	●

'Fietspaden veiliger en mooier'

'Ons bestaande netwerk van recreatieve fietspaden is vernieuwd. Dankzij samenwerking met de provincie en extra geld uit de Regio Deal hebben we in totaal meer dan 35 kilometer aan fietspaden door heel Steenwijkerland kunnen opknappen. Een groot aantal tracés is verbeterd en verbreed, zodat ze toegankelijker en overzichtelijker zijn, en dat maakt deze verbindingen ook een stuk veiliger. Passanten kunnen elkaar makkelijker passeren. Dat is mooi voor onze eigen inwoners, en natuurlijk ook een aantrekkelijk visitekaartje voor de bezoekers van ons gebied. De reacties die ik vanuit de bevolking hoor zijn erg positief.'

Marcel Scheringa

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Van de fietspaden die in het kader van Duurzaam Beleefbaar Toerisme zijn aangepakt wordt het fietspad Kalenbergerpad in het najaar van 2022 verbeterd en verbreed. Voor de fietspaden Wanneperveen-Giethoorn en Jonenweg fase 2 wordt gezocht naar cofinanciering.

Steenwijkerland als fiets- en wandelgemeente blijft een belangrijk thema. Een goede infrastructuur legt daarvoor de basis. Met de goede infrastructuur willen we de uitdaging aangaan om meer inwoners te verleiden de fiets te pakken of te gaan wandelen.

Begin 2022 wordt het Fietsplan Steenwijkerland 2022-2025 opgeleverd. Hierin wordt naast plannen voor verbeteringen en ontbrekende schakels in het bestaande fietsnetwerk ook een programma voor het stimuleren van fietsen gepresenteerd.

Dit najaar wordt gestart met het opstellen van een Wandelplan waarin we kijken naar verbeteringen van de wandelinfrastructuur.

Thema 18: Onderwijs en onderwijshuisvesting

Kwalitatief goede en duurzame schoolgebouwen

Wat wilden we bereiken in 2021	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend

Het integraal huisvestingsplan onderwijs is vertaald in 4 fasen en fase 1 hiervan (Tuk, Wanneperveen, de Gagels en Eekeringe) is in voorbereiding of uitvoering

School PuzzelStuk en dorps huis Tuk		- Gestart met de bouw van de nieuwbouw (85% gereed) - Gestart met de aanbesteding 'Inrichting rondom school- en dorps huis terrein Tuk' - Vertraging door te late levering van bouwmaterialen als gevolg van Corona Uitvoering en oplevering gebouw was gepland in zomer 2021, wordt nu voorjaar 2022	X
Scouting Tuk (relatie met school en dorps huis)		- Bestemmingsplan 'De Bult, Onderduikersweg 2' is vastgesteld (afgerond) - Omgevingsvergunning aangevraagd en verleend - Initiële afspraken gemaakt met omwonenden over de inrichting van het terrein Realisatie 2022	●
Samenlevingsschool De Lisdodde Wanneperveen		- Programma van Eisen opgesteld door schoolbestuur - Gestart met de marktconsultatie door het schoolbestuur - Integrale visie op wonen/onderwijs vastgesteld (college) - Onderzoeken uitgevoerd t.b.v. de bestemmingsplanprocedure In 2021 is gestart met de voorbereiding. Realisatie 2022/2023	●
Emma- en Frisoschool, de Gagels Steenwijk		- Voorbereidingen gestart - Programma van Eisen opgesteld door schoolbestuur - Gestart met de marktconsultatie door het schoolbestuur Realisatie 2023 (mogelijk later in verband met heroverweging schoollocatie door snellere ontwikkeling Steenwijk Zuidoost)	●
RSG/CSG Eekeringe Steenwijk		- Raadsbesluit voor een unilocatie Voortgezet Onderwijs - Er worden gesprekken gevoerd met het schoolbestuur over de uitwerking van de plannen	X
KDC Bernhard Steenwijk (renovatie)		- De school is volledig gerenoveerd in 2021 - Afgesproken om in 2 delen te bekostigen (2021 en 2026) Was niet gepland in 2021, maar fase 3 IHP (2025-2028)	●
Nieuwbouw school Giethoorn (geen IHP)		- Gestart met de bouw van de nieuwbouw (85% gereed) - Gestart met de aanbesteding 'Inrichting terrein school en de weg naar de school (N334)' Realisatie voorjaar 2022	X

Leven lang leren / ontwikkelen Steenwijkerland

Uitgewerkt plan op basis waarvan kan worden besloten of en hoe "Een Leven Lang Leren Steenwijkerland" kan worden ingericht		<u>Vertrekpunt projectplan ELL (Een Leven Lang) :</u> Inwoners van Steenwijkerland, van 0 tot 100 jaar (Een Leven Lang), een integraal aanbod te doen dat gericht is op Leren in relatie tot meedoen in de samenleving, talentontwikkeling in de breedste zin van het woord (inclusief digitale vaardigheden) en deskundigheidsbevordering en t.b.v. positieve gezondheid en persoonlijke ontwikkeling. In 2021 is voor de visie op ELL een aanzet tot aanscherping van de doelstellingen gedaan. Vanwege Covid-19 kon de aangescherpte visie nog niet vastgesteld worden en de verwachting is deze in 2022 aan te scherpen. De projectwerkgroep gaat hiermee dan verder.	X
--	--	---	---

		De nog vast te stellen randvoorwaarden zijn kort samengevat: Aanbod ELL is laagdrempelig en bereikbaar, fysiek en online, vraaggericht, met inzet netwerk Steenwijkerland, haalbaar dus kostendekkend en praktisch uitvoerbaar, op basis van intrinsieke motivatie, gemeente is initiërend, ELL is onafhankelijk platform, stuurt en coördineert. De opzet organisatie laaggeletterdheid wordt als aanpak overgenomen. Financiële bijdragen door de gemeente aan partijen komen pas in beeld wanneer aanbod in opdracht van de gemeente ontwikkeld moet worden.	
--	--	--	--

‘Mijlpalen in Giethoorn en Tuk’

‘In 2021 is de bouw gestart van de scholen in Giethoorn en Tuk. Twee mooie mijlpalen die heel belangrijk voor de dorpskernen zijn en beide komend voorjaar worden opgeleverd. Ik vind de nieuwbouw ook een goed voorbeeld van: een verkiezingsbelofte ook waarmaken. Het ging om vurig gekoesterde wensen die nu worden waargemaakt. In Tuk bouwen we voortvarend aan een nieuwe school en dorpshuis onder één dak. Ook in Giethoorn schiet het op. Daar is het schoolbestuur verantwoordelijk voor de bouw en zorgen we als gemeente voor de randvoorwaarden, zoals het bestemmingsplan en de inrichting van de openbare ruimten.’

Marcel Scheringa

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP)

Herijking Integraal Huisvestingsplan (IHP), incl. gymzalen: het IHP uit 2018 wordt momenteel herijkt. Er zijn veel veranderingen geweest, scholen gesloten, besluit tot Unilocatie VO, leerlingenaantallen anders ontwikkelt dan prognoses. Ook zijn een aantal uitgangspunten onderwerp van gesprek, zoals de eigen bijdrage van scholen, de normbedragen irt tot duurzaamheid en bouwkostenstijging. Daarnaast spelen er nog een paar beleidsvraagstukken, zoals levensvatbaarheid van kleine scholen, spreiding van voorzieningen, Integrale Kindcentra (IKC).

Fase 1 (2018-2020)

School ‘t PuzzelStuk & Dorpshuis Tuk

In het voorjaar van 2021 is gestart met de bouw van de school en het dorpshuis in Tuk. Door moeilijk beschikbaarheid en te late levering van bouwmaterialen als gevolg van COVID heeft het project vertraging opgelopen. Verwachte oplevering is 2^e kwartaal van 2022.

Samenlevingsschool De Lisdodde Wanneperveen

In de eerste helft van 2021 is het Programma van Eisen door het schoolbestuur opgeleverd. Tevens is de (concept) visie wonen/onderwijs door het College vastgesteld en gereed om door de Provincie in behandeling te worden genomen. In de tweede helft van 2021 is gestart met een marktconsultatie om te beoordelen of een ontwikkelende aannemer van dermate toegevoegde waarde kan zijn, dat het kwalitatief en financieel structureel iets oplevert. Een voorzichtige planning, mede afhankelijk van de bestemmingsplanprocedure voor de eventuele nieuwe locatie, geeft zicht op een nieuwe school in 2023.

Frisoschool, de Gagels Steenwijk

Na vele overleggen en een relatief lang proces van praten tussen met name de schoolbesturen onderling, heeft Stichting Op Kop besloten de Emmaschool te sluiten. De opgave in de Gagels wordt dan ook een nieuwe Frisoschool. Hiervoor is de huidige Emmalocatie, in samenspraak met schoolbestuur Accrete, als meest geschikte locatie naar voren gekomen. Accrete heeft een Programma van Eisen opgesteld. Deze wordt in 2022 verder uitgewerkt tot aanbestedingstechnische stukken. Ondertussen loopt er een marktconsultatie om te beoordelen of een ontwikkelende aannemer van dermate toegevoegde waarde kan zijn, dat het kwalitatief en financieel structureel iets oplevert. Een voorzichtige planning, mede afhankelijk van de bestemmingsplanprocedure voor de eventuele nieuwe locatie, geeft zicht op een nieuwe school in 2023.

RSG/CSG Eekeringe Steenwijk

In afwijking van het IHP uit 2018 heeft de raad in 2021 besloten om voor het Voortgezet Onderwijs in Steenwijkerland, binnen 10 jaar (2031) te komen tot een unilocatie. Het schoolbestuur is bezig met de voorgenomen fusie en het opstellen van een plan van aanpak ten behoeve van de unilocatie. De herontwikkeling van de achterblijfloccatie Eekeringe zal in 2022 beeld worden gebracht en de toekomstige invulling van de Stationsstraat nader onderzocht.

KDC Bernhard Steenwijk (renovatie)

In de basis was KDC Bernhard formeel onderdeel van fase 3 in het IHP vastgesteld in 2018. Gelet op de noodzaak is in overleg met de andere schoolbesturen de school alsnog in 2021 volledig gerenoveerd. Met het schoolbestuur is afgesproken de bekostiging hiervan in twee delen (2021 en 2026) over te maken.

Nieuwbouw school Giethoorn (geen IHP)

De bouw van de nieuwe school in Giethoorn is in het tweede kwartaal van 2021 gestart. De planning is dat de school in het voorjaar van 2022 wordt opgeleverd, waarna de openbare ruimte, het schoolplein én de aansluiting schoolterrein/N-weg wordt gerealiseerd. Ingebruikname van het gebouw in mei 2022 is realistisch.

Fase 2 (2021-2024)

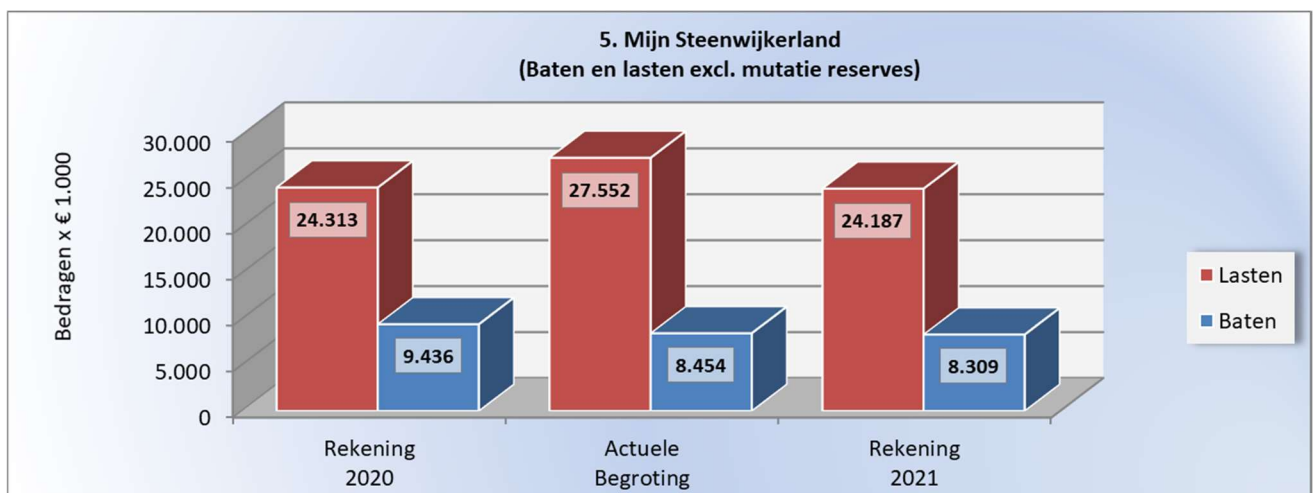
- KDC Willem Alexander, Steenwijk (renovatie). De voorbereidingen zijn nog niet gestart;
- Scholenbouw Sint Jansklooster, KDC De Wiedewereld en GBS Eben Haezer samen onder één dak (nieuwbouw). Er zijn gesprekken gevoerd met de schoolbesturen en PB Sint Jansklooster over mogelijke locaties voor nieuwbouw. Naar verwachting zal in samenspraak met deze stakeholders in het eerste kwartaal van 2022 de nieuwe locatie bepaald.
- KDC De Schutsluis, Blokzijl (renovatie). De voorbereidingen zijn nog niet gestart;
- VO Lijsterbesstraat, Steenwijk (renovatie). Dit is nu onderdeel geworden van de unilocatie.

Wat voor effect / impact heeft corona voor het programma “Mijn Steenwijkerland” in 2021 gehad

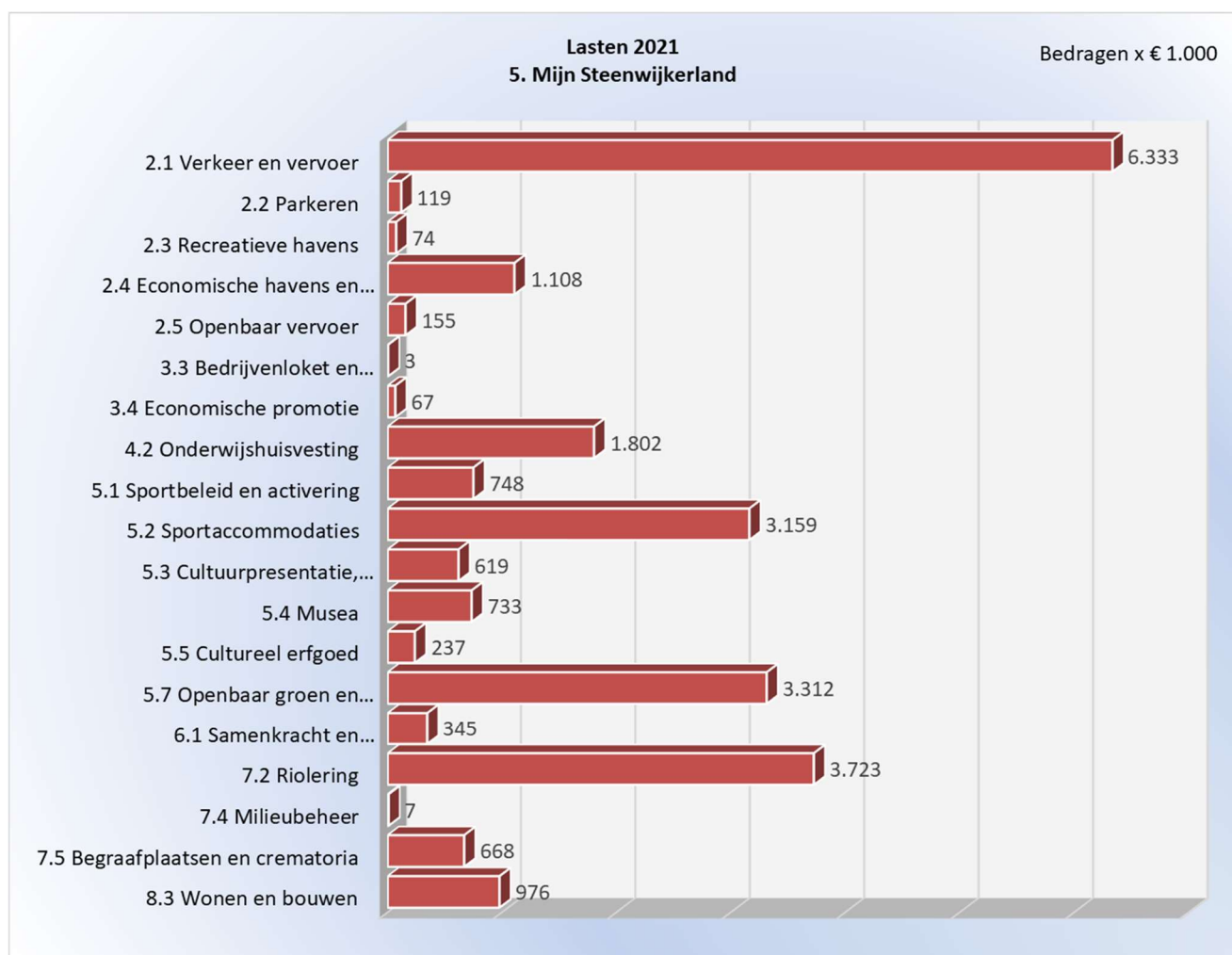
Onderwerp	Extra	Uit- of afstel
Algemeen	De culturele sector heeft het ook in 2021 zwaar te verduren gehad vanwege Covid-19. De musea en galerie langdurig gesloten, theater de Meenthe gesloten of beperkt open, veel evenementen die niet of beperkt door konden gaan. En ook de vele muziekverenigingen en koren konden lange tijd niet repeteren. Ondanks de Rijksregelingen en gemeentelijke regelingen zoals het Vitaliteitsfonds zijn de financiële consequenties nog niet te overzien. Hopelijk komt daar in 2022 meer duidelijkheid over. In 2021 is zoveel mogelijk hulp geboden aan het culturele verenigingsleven in Steenwijkerland door middel van middelen zoals het Vitaliteitsfonds en ‘een frisse start na corona’. Ook heeft de cultuurmakelaar een rol hierin vervuld door zoveel mogelijk de culturele organisaties in Steenwijkerland te informeren over regelingen, fondsen en andere creatieve oplossingen. Tijdens een aantal online bijeenkomsten werd er ook veel geleerd van elkaar. Ook in 2021 liepen we weer aan tegen een spagaathouding: aan de ene kant moest er rekening gehouden worden met de Rijksmaatregelen vanwege de bestrijding van Covid-19. En wat betekende dit voor de culturele organisaties in onze gemeente. Aan de andere kant willen we als gemeente de culturele sector stimuleren zodat zij zich kunnen ontwikkelen, juist tijdens de Covid-19 crisis.	
Sport	Vanuit het noodloket voor maatschappelijke organisaties is extra ingezet op communicatie naar en ondersteuning van sportaanbieders bij vragen. Ook de sport heeft gebruik kunnen maken van het Vitaliteitsfonds en de regeling Steenwijkerland Sport door is opgestart.	Op onderdelen zijn acties uit het Steenwijkerlands Sport & Beweegakkoord uitgesteld. Om dingen samen te ontwikkelen is soms fysiek bij elkaar komen noodzakelijk. En er moet ruimte zijn bij mensen (zowel intern als bij externe partners) om nieuwe dingen op te pakken. Vanwege de wisselende coronamaatregelen en de noodzaak om daarop te anticiperen, is deze ruimte er niet altijd geweest. Hierdoor zijn sommige ambities of acties doorgeschoven naar een later moment.
Cultuur en evenementen	Veel evenementen zijn niet of anders doorgegaan	
Commissie Beeldende Kunst		De Commissie Beeldende Kunst adviseert het college over kunst in de openbare ruimte. Deze commissie bestaat uit kunstenaars, deskundigen en inwoners voornamelijk uit eigen gemeente. Vanwege Covid-19 is het werven van nieuwe leden Commissie Beeldende Kunst uitgesteld naar 2022. Dit zodat de participatie voor kunst in de openbare ruimte gecontinueerd wordt.
Een Leven Lang		In 2021 is voor de visie op ELL een aanzet tot aanscherping van de doelstellingen gedaan. Vanwege Covid-19 kon de aangescherpte visie nog niet vastgesteld worden en de verwachting is deze in 2022

		aan te scherpen. De projectwerkgroep gaat hiermee dan verder.
Biodiversiteit	Ondanks dat het lastig was samen te komen zijn er op verschillende plekken toch verschillende initiatieven ontstaan en uitgevoerd. Of er zonder Corona meer initiatieven waren ontstaan is niet in te schatten. Mogelijk is de aandacht voor de eigen omgeving door corona juiste groter geworden.	Het Plan van aanpak Versterken Biodiversiteit wordt uitgevoerd. Het is een doorlopend proces dat de komende jaren nog volop in de belangstelling zal staan.
Verkeer en vervoer / verkeersveiligheid	Vanwege de beperkte breedte van de betreffende fietspaden is vanaf 1 april tot 26 juni op fietspaden rond Kalenberg, Belt Schutsloot en Jone eenrichtingsverkeer ingesteld. Op het fietspad door Dwarsgracht is tijdelijk een fietsverbod ingesteld. Bij de versoepelingen van 26 juni zijn de beperkingen opgeheven.	
Verbeteren toegankelijkheid openbare ruimte		Vanwege corona was een gezamenlijke schouw in de wijk Clingenborgh niet mogelijk
Onderwijshuisvesting	Corona heeft gezorgd voor vertraging in zowel de voorbereidingsfase als de realisatie van projecten. Het is vooralsnog onduidelijk wat de gevolgen van de coronacrisis op de lange termijn zijn op onderwijshuisvesting. Er is in ieder geval weer meer aandacht voor ventilatie, dus beste binnenklimaat. Ook heeft Corona geleid tot stijging van bouwkosten.	De projecten "Nieuwbouw school Giethoorn" en "School 't PuzzelStuk & Dorpshuis Tuk" worden onder andere hierdoor 6 tot 9 maanden later opgeleverd

Overzicht baten en lasten programma Mijn Steenwijkerland

Waaraan is het geld besteed?

2.6 Financiën en Overhead

Waar gaan we voor?

Programmabegroting 2021-2024

AMBITIE: VERANTWOORDE GEMEENTELIJKE FINANCIËN

Sluitende meerjarenbegroting
Voldoende weerstandsvermogen
Gematigde ontwikkeling lokale lasten

Een sluitende meerjarenbegroting voor alle jaren, een gematigde ontwikkeling van de lokale lasten en voldoende buffers om financiële tegenvallers op te kunnen vangen.

AMBITIE: PROFESSIONELE ORGANISATIE

Wendbaar en toekomstbestendig
Programmatische werken

Een nieuwe koers voor de organisatie is uitgezet, waarin samenwerken, meedenken, professionaliteit en plezier centraal staan. Een belangrijk onderdeel van onze organisatieontwikkeling is het programmatisch werken. Een prima manier van werken gelet op de grote opgaven van onze gemeente.

In het Coalitieakkoord 'Door verbinding naar resultaat' is voor wat betreft de financiën een aantal uitgangspunten meegegeven aan het college:

1. Wij willen een solide financieel beeld voortzetten met een reëel sluitende meerjarenbegroting;
2. De algemene reserve zit nu op voldoende omvang en wij willen dat zo houden als een veilige achtervang;
3. De lokale lasten worden jaarlijks trendmatig aangepast en stijgen niet meer;
4. Financiële ruimte voor prioriteiten moet gevonden worden door herschikking;
5. Voor de uitvoering van de programma's wordt per programma een aanjaagbudget beschikbaar gesteld.

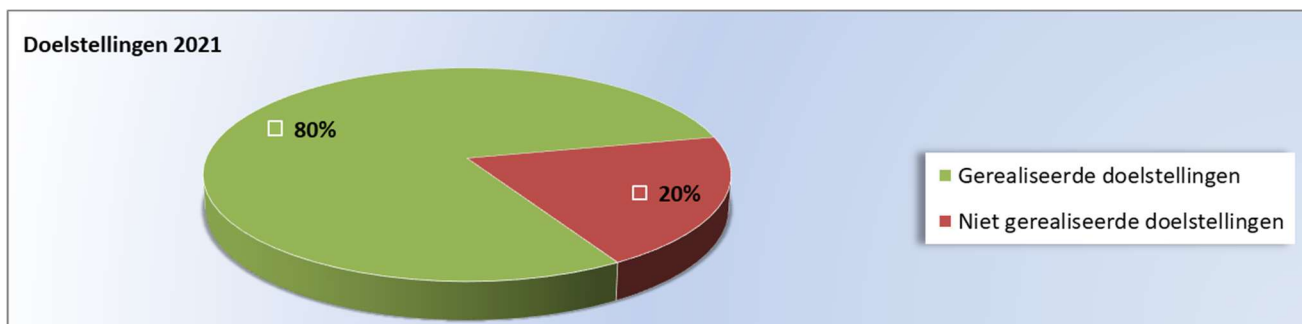
Deze uitgangspunten zijn hieronder vertaald in doelen en resultaten.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ We zijn er in geslaagd om voor 2021 en latere jaren een sluitende meerjarenbegroting bij uw raad in te dienen. In tegenstelling tot het jaar 2020 hebben we geen aanvullende bezuinigingen tijdens het lopende jaar doorgevoerd.
- ▲ De weerstandsratio die een indicatie geeft over de mogelijkheden van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen, scoort ruim voldoende.
- ▲ De corona compensatiepakketten van het Rijk waren toereikend en hebben we kunnen gebruiken om onze inwoners en ondernemers te ondersteunen tijdens de crisis.
- ▲ Inhuurpercentage is in 2021 gedaald naar 8,21% wat onder de norm is.
- ▼ In 2021 is de OZB verhoogd met 9,9% ten opzichte van 2020. Dat was 6,1% bovenop het percentage van 3,8% aan 'toegestane' opbrengstenstijging op grond van de trendmatige groei in 2021. Hierdoor zijn we gezakt van plaats 28 naar plaats 34 van gemeenten met de laagste woonlasten (Coelo Atlas 2021).
- ▼ Het ziekteverzuim is toegenomen tot 6,27% in 2021, waarmee we boven de landelijke norm uitkomen.

- ▼ Er bestaat nog steeds onzekerheid over de financiële gevolgen van de herverdeling van het gemeentefonds en de structurele compensatie door het rijk voor onder andere de Jeugdhulp. In het voorjaar van 2022 komt daar meer duidelijkheid over via de meicirculaire van het gemeentefonds.

Thema 19: Verantwoorde gemeentelijke financiën

Sluitende meerjarenbegroting

Wat wilden we bereiken in 2021?	Norm 2021	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2021 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Een materieel en reëel sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt	Materieel sluitende begroting	De programmabegroting 2021-2024 was structureel en reëel in evenwicht. Dat was alleen mogelijk door een fors bezuinigingspakket door te voeren en de lokale lasten voor onze inwoners en ondernemers extra te verhogen.	●

Gematigde ontwikkeling lokale lasten

De OZB jaarlijks niet meer dan trendmatig te verhogen	Trendmatig	In 2021 is de OZB met 9,9% gestegen. Dat percentage komt niet overeen met het inflatiepercentage van 3,8% dat is gehanteerd voor de inkomstenramingen vermeld in de PPN 2021-2024 van de gemeente Steenwijkerland.	✗
Voor de afvalstoffenheffing en de riolrechten worden wijzigingen in de kosten verhaald door de tarieven dienovereenkomstig aan te passen (gesloten huishouding)	Kosten verhaald door tarieven	De kostenstijgingen bij afval zijn doorberekend in de tarieven voor 2021 (+15,1%). Bij riolering zijn de kosten eveneens doorberekend in de riolheffing. Dit betreft onder meer kosten voor onderzoek, planvorming en onderhoud. Per saldo konden de tarieven voor de riolheffing dalen (-6%), omdat de stand van de voorziening riolering dit toeliet.	●

In de Coelo Atlas 2021 zijn we gedaald van plek 28 naar 34 van gemeenten met de laagste lokale woonlasten (OZB, riolheffing en afvalstoffenheffing).

In 2021 heeft de gemeenteraad besloten de hondenbelasting met ingang van 1 januari 2022 af te schaffen.

Voldoende weerstandsvermogen als veilige achtervang

Op basis van een goede en betrouwbare risicocontrole komen tot een juiste analyse, beoordeling en beheersing van risico's	Goede risico-inschatting	In de programmabegroting 2021 zijn de belangrijkste financiële risico's benoemd inclusief de mogelijke impact en getroffen beheersmaatregelen en de kans van optreden ('risicokans'). Op basis van de programmabegroting 2021 bedraagt het totale risicobedrag afgerond € 9,4 miljoen (excl. de risico's die niet konden worden gekwantificeerd). Het gewogen risico – rekening houdend met de 'risicokans' – bedraagt afgerond € 3,5 miljoen.	●
Voldoende weerstandscapaciteit om financiële tegenvallers op te kunnen vangen	Weerstandsratio > 2	De weerstandscapaciteit van de gemeente Steenwijkerland wordt aan de vermogenskant gevormd door de Algemene reserve vaste buffer. Daarnaast bestaat financiële ruimte aan de exploitatiekant doordat de tarieven voor de OZB kunnen worden verhoogd (de 'onbenutte	●

belastingcapaciteit'). Met het financiële kengetal 'weerstandsratio' zetten we de weerstandscapaciteit af tegen de gewogen risico's. Voor 2021 is de berekende weerstandsratio 4,6, ruim boven de signaalwaarde van minimaal 2,0.¹¹

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Op basis van de jaarrekening 2021 en de begroting 2022-2025 is er een financieel gunstige ontwikkeling waarneembaar. Financieel staan we er goed voor en we hebben nog steeds voldoende buffers om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. De financiën zijn als gevolg van de extra middelen voor jeugd, hoewel voorlopig incidenteel verstrekt, sterk verbeterd. Ook hebben de forse aanvullende bezuinigingen en de hogere gemiddelde woonlasten van 5,9% in 2021 ten opzichte van de trendmatige ontwikkeling van 3,8% bijgedragen aan deze positieve ontwikkeling.

In 2022 dalen de gemiddelde woonlasten met 2,6% en wordt de hondenbelasting afgeschaft. Dit terwijl in de begroting een inflatie is opgenomen van 1,7%.

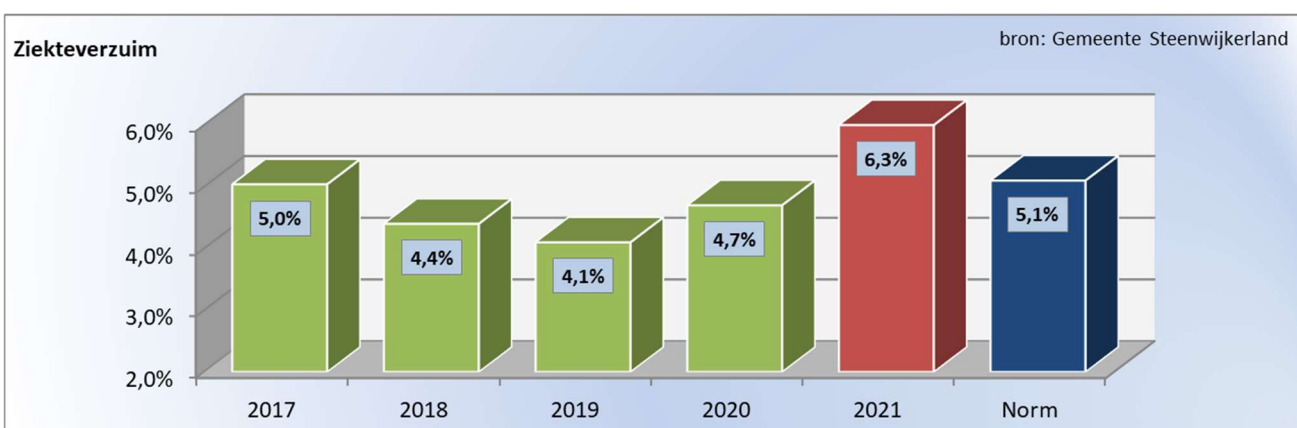
We zien de financiële risico's wel verder toenemen. De grootste onzekerheid is op dit moment hoe lang de coronacrisis aanhoudt en hoe snel we uit deze crisis komen. Ook zien we een stijging van de inflatie. Tegelijkertijd zijn er ook positieve ontwikkelingen. Voor 2022 zijn extra middelen toegekend als tegemoetkoming in de structurele tekorten binnen het sociaal domein en dan met name voor de jeugdhulp. Vanaf 2023 is op basis van de "Commissie van Wijzen" een stelpost van 75%, vooruitlopend op definitieve besluitvorming, opgenomen. Het is aan een nieuw kabinet om hierover een besluit te nemen. Datzelfde geldt voor de nieuwe herverdeling van het gemeentefonds waarbij de laatste cijfers een financieel gunstig beeld laten zien voor de gemeente Steenwijkerland.

Het oordeel van de provincie Overijssel als financieel toezichthouder over de begroting 2022 is positief. Deze is structureel en reëel in evenwicht.

'Bodycams voor veiligheid'

'Al onze Buitengewoon Opsporingsambtenaren (Boa's) en toezichthouders zijn sinds 2021 uitgerust met bodycams; een kleine camera op het uniform, waarmee de handhaver beelden kan opnemen als een situatie dreigt te escaleren. De vraag kwam vanuit het werkveld zelf, er is mee proefgedraaid en nu worden ze – alleen als dat nodig is voor de eigen veiligheid of die van collega's – blijvend gebruikt. Ik ben trots op het team van handhaving, dat z'n werk gedaan heeft in een maatschappelijk onrustige periode. Hun rol in coronatijd was zeker niet altijd dankbaar en er lag grote druk op hun taken die soms tot agressie leiden. De Boa's en toezichthouders worden steeds vaker uitgescholden of bedreigd als ze in functie zijn; dat is natuurlijk onacceptabel. Onze handhavers moeten veilig hun werk kunnen doen.'

Bram Harmsma

- Werkelijk 2021: ziekteverzuim percentage 6,27%

¹¹ In de programmabegroting 2021-2024 is nog uitgegaan van een weerstandsratio van 1,7. Dit was te conservatief geraamd. We zijn namelijk uitgegaan van het ongewogen risicoprofiel van de gemeente, terwijl in de definitie van het kengetal weerstandsratio wordt gesproken over 'gewogen risico's'. Met ingang van de Programmabegroting 2022-2025 hebben we dit hersteld.

- Norm 2021: In 2021 zijn we uitgegaan van het modale verzuimpercentage van gemeentes met een vergelijkbare grootte (tussen 20.000 en 50.000 inwoners). Dit is 5,1%.

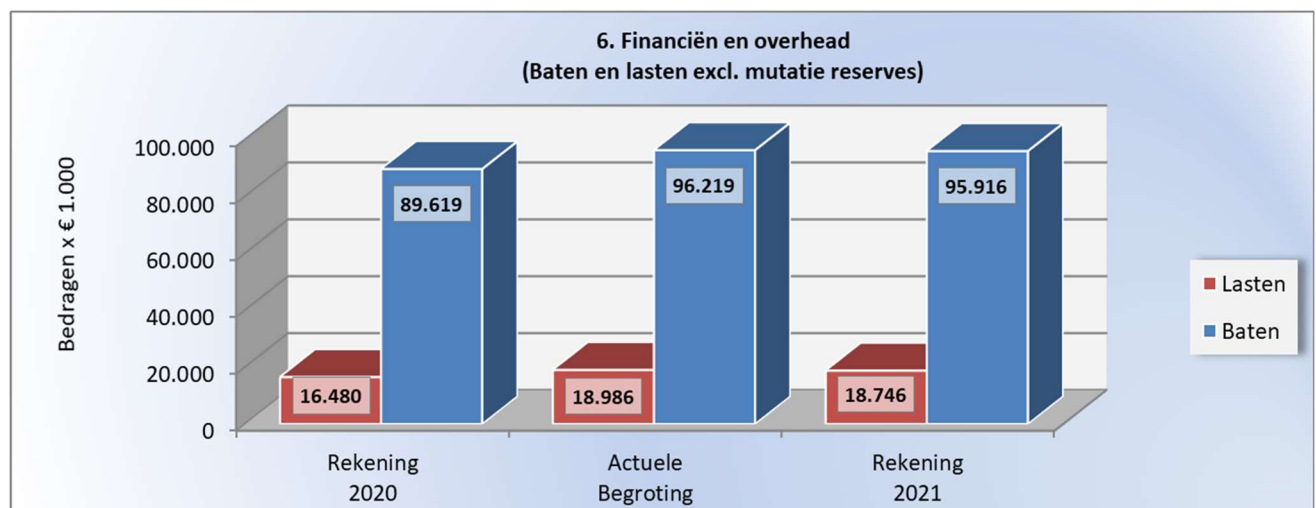
- Werkelijk 2021: inhuurpercentage 8,21%

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2021 werd er ingehuurd om aan de dienstverlening te kunnen voldoen, ondanks de coronamaatregelen. Ook werd er ingehuurd op moeilijk vervulbare vacatures. Desondanks is het inhuurpercentage gedaald naar 8,21%, dit is onder de norm. Dit is het resultaat van het structureel invullen van vacatures.

Het ziekteverzuimpercentage is gestegen tot 6,27%. Dit komt mogelijk door uitval door het coronavirus en de toegenomen werkdruk. De stijging van het ziekteverzuimpercentage past in een landelijke trend. Het verzuimcijfer is ook beïnvloed door een toename van het langdurig verzuim. Voor een verdere toelichting op het ziekteverzuim wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Overzicht baten en lasten programma Financiën en overhead

Waaraan is het geld besteed?

3. Integrale programma's

In de programmabegroting 2021-2024 zijn vanuit het coalitieakkoord "Door verbinding naar resultaat" 3 integrale programma's geïntroduceerd. Voor het programma Duurzaam verwijzen we naar het bestuursprogramma Duurzaam. De voortgang en ontwikkelingen van de programma's DBT en Omgevingswet zijn:

Duurzaam en Be-Leefbaar Toerisme (DBT)

Speerpunt 1: Uitvoering geven aan de Regiodeal Regio Zwolle

De gemeente Steenwijkerland heeft als onderdeel van de Regiodeal Regio Zwolle het Rijk verzocht bij te dragen aan enerzijds het realiseren van projecten op het gebied van slimme mobiliteit (smart mobility) en slimme gastvrijheid (smart hospitality) en anderzijds voor het versterken van de poort Ossenzijl (bezoekerscentrum Staatsbosbeheer). De hoogte van de uiteindelijke bijdrage wordt in het najaar 2020 bekend. In 2021 zullen de projecten worden voorbereid zodat deze in de periode tot 2023 kunnen worden gerealiseerd..

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Vorbereiding ter versterking van de poort Intercitystation Steenwijk	In 2021 zijn er grote stappen gemaakt die de basis vormen voor de uiteindelijke transformatie in uiterlijk 2023 van Intercitystation Steenwijk als poort, visitekaartje en mobiliteitsknooppunt voor de (toeristische) regio. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de NS, ProRail en de Meenthe. Zo is er een ontwikkelkader opgesteld en een waardestellend onderzoek uitgevoerd. Inwoners en ondernemers zijn nauw betrokken bij de toekomst van het station door een enquête en inloopbijeenkomsten.	●
Vorbereiding door Staatsbosbeheer ter versterking van de poort Ossenzijl	Voor de realisatie van het European Wetland Center is Staatsbosbeheer in samenwerking met ondernemers verantwoordelijk. Vanuit de gelden van de Regiodeal Regio Zwolle kunnen we hieraan bijdragen. In 2021 is er bij de directie van Staatsbosbeheer sterk op aangedrongen om te komen met een businesscase. Eind 2021 heeft Staatsbosbeheer een businesscase voorgelegd.	●

Speerpunt 2: Samen met partners uitvoering geven aan de toeristisch- recreatieve visie "Perspectief Bestemming Weerribben-Wieden 2025"

De Stichting Weerribben-Wieden heeft in opdracht van de gemeente deze visie opgesteld welke in najaar 2020 ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Het is een gezamenlijke visie waarin ook een concept uitvoeringsprogramma is opgenomen. Het is ook aan alle gebiedspartijen, inclusief de gemeente Steenwijkerland, om hier gevolg aan te geven. Voor de specifieke acties wordt verwezen naar dat uitvoeringsprogramma.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Samen met de Stichting Weerribben-Wieden gevolg geven aan uitvoering van de toeristisch-recreatieve visie	Er is in 2021, veelal door de Stichting Weerribben-Wieden, een groot aantal zaken gerealiseerd die passen binnen de speerpunten van deze visie. Enkele voorbeelden:	✗

'Perspectief Bestemming Weerribben-Wieden'	- Er zijn toeristische overstap- en informatievoorzieningen gerealiseerd in Vollenhove, Oldemarkt, Kalenberg, Blokzijl, Belt-Schutsloot en Sint Jansklooster - Er zijn een vijftal digitale audiotours gerealiseerd die inzicht geven in de verhalen van het gebied en die de toerist uitdagen de gehele regio te bezoeken - Het herstel van de Spinnenkopmolen De Wicher is ondersteund - Er is een koppeling gemaakt met de Koloniën van Weldadigheid door middel van plaatsing van borden in Willemsoord - Een toeristisch winterarrangement bij Taman Indonesia is ondersteund zodat zij ook in het laagseizoen bezoekers kunnen ontvangen - De voorbereiding voor een toeristisch digitaal platform is gestart; in 2022 zal een app op basis van dit platform worden gerealiseerd - De voorbereiding is gestart voor een interactieve route in samenwerking met Steenwijk Vestingstad - Er is vormgegeven aan de data alliantie Weerribben-Wieden - Er is een gebiedsmasterplan opgesteld samen met MarketingOost en IVN - De invoering van het merk Wiedennis is ondersteund - De voorbereiding voor een project m.b.t. benutting van biomassa is opgestart - Er is een streekproductenproject opgezet - Medewerking is verleend aan tv uitzendingen van TV1 en Arte - De publicatie van de boeken 'De Grote Vuurvlinder', 'Boeren tussen riet, turf en adel' zijn ondersteund net als de documentaire 'De otter: een legende keert terug' - Er zijn diverse studentenprojecten uitgevoerd en afgerond De visie is gericht op 2025 maar de speerpunten zullen naar verwachting ook na 2025 blijven gelden. Hoewel er heel veel is gebeurd is dit nog niet afgerond en zullen we samen met de Stichting Weerribben-Wieden ook na 2021 blijven werken aan het realiseren van onze toeristisch-recreatieve visie.	
---	---	--

Speerpunt 3: Samen met partners uitvoering geven aan de "Toekomstvisie Giethoorn"

Samen met bewoners ('t Gieters Belang) en ondernemers (Giethoorn Onderneemt) is een 'Toekomstvisie Giethoorn' opgesteld, welke op 1 september 2020. door de raad is vastgesteld. Ook hier geldt dat in de visie een uitvoeringsprogramma is opgenomen waarbij we samen aan de slag gaan om deze te realiseren.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021? Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
Samen met bewoners ('t Gieters Belang) en ondernemers (Giethoorn Onderneemt) uitvoering geven aan de 'Toekomstvisie Giethoorn'	Er is gestart met de uitvoering op basis van de 'Toekomstvisie Giethoorn'. - De reconstructie van het Binnenpad tussen 't Vonder en de Langesteeg is afgerond. - Per 2021 is het vaar- en verhuurbeleid ingevoerd en inmiddels heeft ook een evaluatie plaatsgevonden. - De verkeerssituatie rondom de loswal aan de Kerkweg is fysiek helder gemaakt. - Een onderzoek naar de parkeerbalans is uitgevoerd. - In overleg met 't Gieters Belang en Giethoorn Onderneemt is een begin gemaakt aan de nadere invulling van de Gieters Polder en het centrum. - Met de Stichting Koornmeule is het onderzoek gestart naar de volledige renovatie van de molen. - Met ondernemers is gekomen tot een aanpak voor meer uniforme reclame-uitingen. De komende periode wordt gewerkt aan het verder realiseren van de uitvoering van deze visie.	●

Omgevingswet

Speerpunt 1: Omgevingsplan

Het werken aan het omgevingsplan heeft door het vertrek van de programmamanager en spoortrekkers vertraging opgelopen. Met de komst van de nieuwe programmamanager willen wij hier weer constructief aan verder werken. De deadline is niet in gevaar, maar het is wel goed om een duidelijk beeld te hebben van het werk wat er nog verzet moet worden.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	
Inventariseren van het gedane werk	Er is in kaart gebracht welke stappen er gezet moesten worden om klaar te zijn voor de implementatie van de Omgevingswet. De in het verleden gezette stappen, samen met kennis van het Omgevingsplan is vervolgens breed gedeeld binnen de organisatie en zodoende beter geborgd. De inventarisatie is afgerond en taken zijn belegd. Daarnaast is er in de vorm van de Informatienota 'bouwstenen Omgevingsplan' informatie gedeeld met de gemeenteraad.	●
Aanpassen plan van aanpak	Er is een plan van aanpak geschreven op basis van de geïdentificeerde bouwstenen. Momenteel wordt er uitvoering gegeven aan het plan van aanpak.	●
Opzetten projectgroep omgevingsplan	Er is in verschillende samenstellingen in projectgroepen binnen het spoor Omgevingsplan gewerkt. Zo is er een projectgroep die als doel heeft om in 2022 een handboek op te leveren waarmee het Omgevingsplan gewijzigd kan worden. Hier worden de ketenpartners bij betrokken. Daarnaast is in samenspraak met de projectgroep het stuk 'Bindend adviesrecht', de vervanger van de huidige VVGB, opgesteld en vastgesteld door de raad. Ook wordt er samen met de projectgroep gewerkt aan het delegatiebesluit, een lijst van initiatieven met een participatieplicht, de participatieverordening, de toepasbare regels en de Verordening fysieke leefomgeving.	●

Speerpunt 2: Dienstverlening

Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de dienstverlening per 2022 omgevingswetproof zijn

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	
Trainen medewerkers door het omgevingsspel	In verschillende samenstellingen zijn er online fysieke trainingssessies gehouden, waarin medewerkers van de gemeente zijn getraind in het werken onder de Omgevingswet. De trainingen hebben bijgedragen met het zetten van grote stappen aan het 'omgevingswetproof' maken van onder andere het vergunningsproces.	●
Op basis van het spel inventariseren waar extra vraagstukken liggen	De trainingssessies en gesprekken in de organisatie hebben geleid tot inzicht in de kennis, vaardigheden en trainingen die nodig zijn om straks goed van start te kunnen gaan bij de inwerkingtreding van de wet. Op basis daarvan wordt gewerkt aan een aanbesteding voor een integraal scholingsprogramma Omgevingswet.	●

Waar nodig extra trainingsmogelijkheden aanbieden	Het integrale scholingsprogramma geeft invulling aan de extra trainingsmogelijkheden die wenselijk zijn voor (delen van) de organisatie.	●
---	--	---

Speerpunt 3: Aanschaf en training software

Net als de dienstverlening, is ook de software een aandachtspunt, omdat er vanaf 2022 mee gewerkt gaat worden.

Wat wilden we bereiken in 2021?	Wat is er bereikt in 2021?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald NB = Niet bekend
	Welke acties zijn uitgevoerd om de speerpunten te realiseren?	
Verder werken aan de aansluiting tussen de verschillende systemen	Alle benodigde aansluitingen zijn gerealiseerd. De software voor de (digitale) dienstverlening rondom de aanvraag van vergunningen, afstemming met ketenpartners om aanvragen te kunnen afhandelen en om omgevingsplannen en toepasbare regels (vragenbomen, aanvraag-formulieren) te kunnen publiceren op de landelijke systemen is op orde.	●
Trainen medewerkers die met de software gaan werken	De medewerkers die met de software gaan werken zijn getraind en krijgen waar nodig een vervolgtraining aangeboden.	●

4. Specifieke paragrafen

4.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn ook in 2021 een belangrijke inkomstenbron voor onze gemeente geweest.. Bij het verkrijgen van deze inkomsten is de gemeente aan regels gebonden.

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- de belastingen en
- de rechten.

Belastingen zijn heffingen waar geen aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente tegenover staat.

Beleidsuitgangspunt belastingen

De belangrijkste functie van belastingen is de budgettaire functie. Dit houdt in dat de opbrengst van de heffing bedoeld is voor het financieren van collectieve goederen en diensten waarvan de politiek bepaald dat zij algemeen toegankelijk moeten zijn. Te denken valt onder andere aan wegen, onderwijs, politie, etc..

De raad heeft een grote mate van vrijheid bij het vaststellen van de belastingtarieven. Op de bestaande opbrengsten van 2020 is het inflatiecorrectie toegepast.

Beleidsuitgangspunt rechten

Door het karakter van de rechten als bestemmingsheffing bestaat er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeente geleverde prestatie. Uitgangspunt is daarom een reden voor kostendekkendheid van de betrokken tegenprestatie. De mate hiervan bepaalt in principe het in rekening brengen van het tarief aan de inwoner.

Zowel voor de afvalstoffenheffing als de rioolheffing geldt dat de tarieven maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. De overschotten en tekorten worden verrekend met de egalisatievoorziening. Voor wat betreft de overhead wordt deze aan de afvalstoffenheffing niet geheel doorberekend. Voor wat betreft de BTW wordt deze niet doorberekend aan de afvalstoffenheffing en voor een klein gedeelte aan de rioolheffing.

De middelen zijn niet toegevoegd aan algemene middelen, maar gestort in de voorziening riolering. Hiermee wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt (BBV artikel 44 lid 2) dat deze door derden verkregen middelen specifiek ingezet moeten worden.

De tarieven voor rioolrechten zijn in 2021 met 6% verlaagd en afvalstoffenheffing met 15,1% verhoogd.

Vermakelijkhedenretributie

Deze retributie werd geheven over het tegen betaling aangeboden amusement of vermaak en werd geïntroduceerd bij het nieuwe vaar- en verhuurbeleid. Voor het gebruik van de dorpsgracht in Giethoorn voor bedrijfsmatig ter beschikking gestelde boten moest een vergoeding betaald worden. Er werden verschillende categorieën boten gehanteerd. Per boot werd aan de hand van de categorie per jaar een tarief in rekening gebracht. De exploitant kon dit doorberekenen in zijn tarieven. De bedoeling was dat er een bedrag van € 400.000 aan extra inkomsten werd gegenereerd. Door de maatregelen in verband met corona is dit niet gehaald.

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapbelastingen. Kwijtschelding wordt verleend over de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Wat de afvalstoffenheffing in 2021 betreft was het mogelijk dat een inwoner maximaal € 195,40 kwijtschelding kon krijgen over het vaste tarief met GFT (zonder GFT € 163,94) en € 20,15 (13 x € 1,55) over het variabele deel. Voor de rioolheffing was kwijtschelding voor de gebruiker mogelijk voor een bedrag van € 91,35. Daarnaast bestond de mogelijkheid om kwijtschelding te verlenen voor eigenaren als de woning "onder water" staat. Verder zijn er nog kwijtscheldingen verleend over 2020 in verband met de afrekening van de afvalstoffenheffing voor maximaal € 17,55 (13 x € 1,35).

In 2021 zijn ook voorlopige kwijtscheldingen verleend, daar de definitieve afrekening van de afvalstoffenheffing pas in februari 2022 zijn verzonden.

In 2021 zijn 664 aanvragen binnengekomen, waarvan er 446 deels of volledig zijn gehonoreerd. 218 verzoeken zijn afgewezen.

bedragen x € 1.000

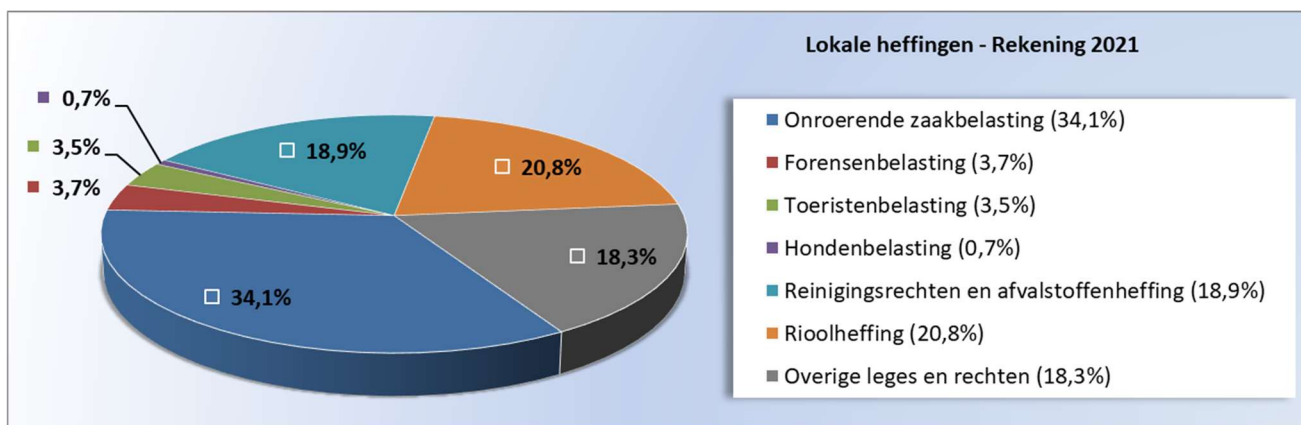
Kwijtscheldingen	Actuele Begroting	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Bedrag				
Lasten	- 235	- 186	49 V	- 182
Aantal				
Aantal binnengekomen verzoeken	900	664	- 236	950
Aantal (deels) gehonoreerde verzoeken	900	446	- 454	780

Het totale beeld van belastingen en heffingen over 2021 ziet er als volgt uit:

bedragen x € 1.000

Lokale belastingen en heffingen	Actuele Begroting	Rekening 2021	Vershil	Rekening 2020
Belastingen				
Onroerende zaak belasting gebruikers	1.277	1.269	- 9 N	1.138
Onroerende zaak belasting eigenaren	6.667	6.734	66 V	6.126
Toeristenbelasting	827	811	- 16 N	495
Forensenbelasting	839	858	19 V	847
Hondenbelasting	172	171	- 0 N	169
Totaal Belastingen	9.782	9.843	61 V	8.776
Heffingen				
Rioolheffing	4.819	4.888	69 V	5.153
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	4.343	4.446	103 V	3.835
Marktgelden	26	25	- 2 N	25
Totaal Heffingen	9.189	9.359	170 V	9.013
Leges en rechten				
Secretarieleges burgerzaken	379	365	- 14 N	321
Begraafplaatsrechten	603	602	- 1 N	501
Overige leges en rechten	2.479	3.164	685 V	2.112
Totaal Leges en rechten	3.461	4.131	671 V	2.934
Totaal lokale belastingen en heffingen	22.432	23.334	902 V	20.723

In onderstaande cirkeldiagram wordt het aandeel van de belastingsoorten en verschillende heffingen in het totaal van de gemeentelijke belastingen in beeld gebracht.

Woonlasten 2021

In het collegeprogramma was afgesproken dat de tarieven van de gemeentelijke belastingen alleen maar trendmatig mochten worden verhoogd met het jaarlijks inflatiepercentage. Uitzondering hierop zijn echter de rioolheffingen en de afvalstoffenheffingen. Deze zijn aangepast in verband met een aantal ontwikkelingen.

Woonlasten eigenaar en gebruiker	2021	2020	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Eigenaar en gebruiker				
OZB eigenaar	€ 242,92	€ 221,04	€ 21,88	9,9%
Afvalstoffenheffing, inclusief GFT	€ 223,30	€ 194,00	€ 29,30	15,1%
Rioolrechten/rioolheffing	€ 210,19	€ 223,61	€ -13,42	-6,0%
Woonlasten eigenaar en gebruiker	€ 676,41	€ 638,65	€ 37,76	5,9%
Gebruiker				
Afvalstoffenheffing, inclusief GFT	€ 223,30	€ 194,00	€ 29,30	15,1%
Rioolrechten/rioolheffing	€ 91,35	€ 97,18	€ -5,83	-6,0%
Woonlasten gebruiker	€ 314,65	€ 291,18	€ 23,47	8,1%

Ten aanzien van de OZB is uitgegaan van de tarieven zoals opgenomen in de Programmabegroting 2021-2024 met de daarbij behorende WOZ-waarden.

De lokale belastingdruk was voor de eigenaar met € 37,76 toegenomen en voor de gebruiker met € 23,47. Verder wordt opgemerkt dat de gemeente Steenwijkerland met ingang van 1 januari 2013 het begrip "rioolheffing" in plaats van "rioolrechten" hanteert. Nu worden ook onbebouwde percelen voor de rioolheffing aangeslagen. Er is immers sprake van waterbeheer in de ruimste zin van het woord en gaat het niet meer alleen om het afvoeren en verwerken van rioolwater.

In 2021 zijn de gemiddelde woonlasten voor eigenaren en gebruikers met 5,9% gestegen. Dit werd voornamelijk veroorzaakt door de kostenstijgingen bij afval die zijn doorberekend in de tarieven. Het tarief steeg gemiddeld met 15,1%. De OZB steeg met 9,9%. Dit was 6,6% bovenop het percentage van 3,8% aan 'toegestane' opbrengstenstijging op grond van de trendmatige groei in 2021 (zie tabel 'Uitgangspunten voor de programmabegroting in paragraaf 3.2.') Bij de rioolheffingen werd de daling van het tarief met 6,0%. De stand van de voorziening riolering liet het toe om een fors bedrag te onttrekken, waardoor het tarief kon dalen.

Woonlastendruk COELO

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van Economie voor Lagere Overheden (COELO) een uitgave verzorgd met hierin een vergelijking van de lasten voor de burger per gemeente. Ter vergelijking is een aantal omringende gemeenten in beeld gebracht voor 2021 en 2020 respectievelijk de bijbehorende plaats in de COELO atlas.

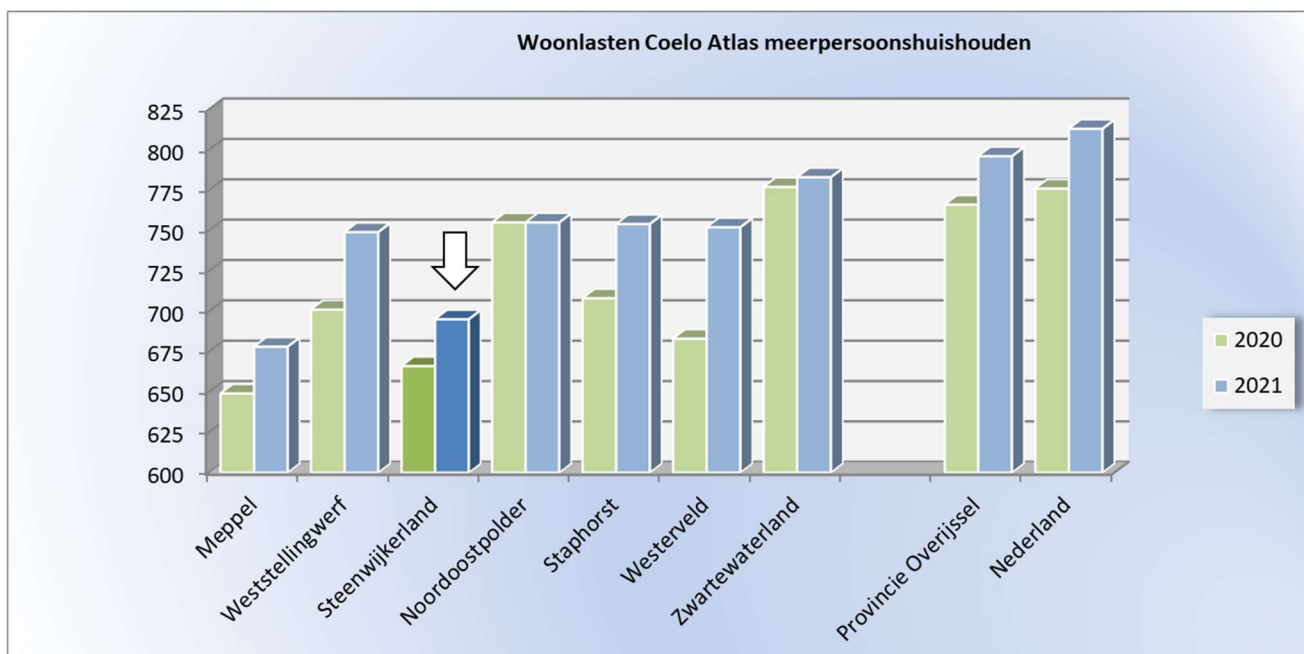
Hierbij dient opgemerkt te worden dat de COELO atlas nog geen rekening houdt met door de gemeente Steenwijkerland gewijzigde vorm van afvalverwijdering. Dit zal naar verwachting in de toekomst wanneer meer gemeenten overgaan op omgekeerd inzamelen wel het geval zijn.

Netto woonlastendruk

De gemeente werkt voortdurend aan een goed leefklimaat voor haar inwoners, ondernemers en bezoekers. Dit heeft de nodige inspanningen van de gemeente gekost. Deze inspanningen hebben veel geld gekost. Uiteindelijk bepaalt de gemeenteraad welke bijdrage jaarlijks wordt gevraagd van de inwoners en ondernemers van Steenwijkerland. De raad heeft de nieuwe tarieven voor de lokale belastingen en heffingen op 15 december 2020 vastgesteld.

Woonlasten Coelo Atlas meerpersoonshuishouden	2021	2020	Ranglijst 2021	Ranglijst 2020
Meppel	678	649	26	23
Weststellingwerf	749	701	74	52
Steenwijkerland	695	666	34	28
Noordoostpolder	755	755	84	119
Staphorst	754	708	81	63
Westerveld	752	683	75	36
Zwartewaterland	783	777	109	156
Provincie Overijssel	796	766		
Nederland	813	776		

De gemeente is van de 28^e plaats in 2020 naar de 34^e plaats gedaald in de COELO Atlas, de jaarlijkse woonlasten monitor. Wel wordt opgemerkt dat de lastendruk in onze gemeente negatief wordt beïnvloed doordat de tarieven van de leges voor begraafrechten niet 100% kostendeckend zijn. Verder zijn van invloed de kosten van het aanleggen van riolering op plaatsen waar een slechte bodemstructuur en natuurlijk ook extra kosten in verband met de uitgestrektheid van onze gemeente.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de nota van aanbidding hebben we gemeld dat het noodzakelijk is dat er een goed inzicht bestaat in de risico's die de gemeente loopt. Op basis hiervan kan een juiste analyse worden gemaakt voor de beoordeling en beheersing van de risico's.

De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is geweest van de gemeente Steenwijkerland. Opgemerkt wordt dat het proces van risico control nog de nodige aandacht verdient.

Daarom heeft het college de volgende doelstellingen gehanteerd:

- dat het optreden van risico's geen effect mag hebben op de uitvoering van bestaand beleid en op de gemeentelijke voorzieningen;
- dat er een koppeling bestaat tussen het risicoprofiel en de omvang van de weerstandscapaciteit;
- dat de (project)risico's worden beheerst;
- dat het bewust denken in risico's een onderdeel is van de beleidsprocessen.

Risicomanagement

Dit is het identificeren en kwantificeren van risico's, alsmede het vaststellen van beheersmaatregelen om risico's zoveel mogelijk te voorkomen. Belangrijk is dat bewust nagedacht moet worden over mogelijke risico's bij onze beleidsprocessen.

Bij het opstellen van de begroting 2021 is getracht het risicomanagement verder te verbeteren. Belangrijke aandachtspunten die hierbij een rol spelen zijn:

- de processen binnen onze organisatie zodanig in te richten en op te zetten, zodat risico's worden voorkomen, c.q. worden weggenomen dan wel in een vroeg stadium worden onderkend en herkend;
- de risico-inventarisatie zo goed mogelijk te voorzien van een plan van aanpak om deze risico's te beheersen. Dit houdt in dat maatregelen worden genomen om risico's weg te nemen.

Overigens kan het ook voorkomen dat voor niet-beïnvloedbare risico's, dus risico's waar de gemeente niets aan kan doen, vooraf geen maatregelen getroffen kunnen worden.

Bij de begroting is een inventarisatie gemaakt van de risico's om te komen tot een risicoprofiel voor onze gemeente. Hieronder treft u de diverse beleidsterreinen aan waarbij gedacht werd dat een risico gelopen zou worden:

- privatisering bouwtoezicht;
- planschade bestemmingsplannen;
- verhoging van de afvalstoffenbelasting;
- uitbreiding van de BTW sportvrijstelling;
- rentestijging;
- dividenduitkering nutsbedrijven (verlaging WACC¹²);
- dividenduitkering nutsbedrijven (toename investeringen);
- dividenduitkering Wadinko;
- rioolheffing (lopende bezwaarprocedures);
- herverdeling gemeentefonds vanaf 2022;
- loonkostensubsidies;
- minimabeleid (incl. schuldhelpverlening);
- Participatiewet (re-integratie en WSW);
- Participatiewet (uitkeringen en rijksbijdrage);
- BTW compensatiefonds (BCF);
- dividenduitkering N.V. Rendo Holding;
- onderhoud openbare ruimte;
- Essentaksterfte;
- nieuwe CAO gemeentepersoneel en mogelijke stijging pensioenpremies;
- Participatiewet (uitkeringen en rijksbijdrage stelpost BUIG);
- ontwikkeling algemene uitkering uit het gemeentefonds;
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO);
- Jeugdzorg;
- omgevingswet;
- investeringsprojecten ruimtelijk domein;
- grondexploitaties;
- programma Openbare ruimte en PAS (Programmatische Aanpas Stikstof);
- prijsstijgingen gas en elektra;

¹² Weighted Average Cost of Capital : gewogen gemiddelde kosten van kapitaal

- aansprakelijkstelling.

Verhoging van de afvalstoffenbelasting

Met betrekking tot de verhoging van de afvalstoffenbelasting zijn er geen ontwikkelingen. In 2021 zijn de prijzen voor oud papier gestegen wat betekent dat we een kleine meevaller hebben gehad ten opzichte van 2019 en 2020. Wat de prijzen voor 2022 doen, is afwachten. Door de corona-epidemie zien we dat de hoeveelheid afval niet afneemt, maar zelfs toeneemt. Dit zorgt voor hogere verwerkingskosten voor o.a. grof tuinafval en gft.

Ook is de grondstoffenmarkt in beweging: producenten of importeurs krijgen steeds vaker de (mede) verantwoordelijkheid voor het afvalbeheer van de producten die door hen op de markt zijn (of worden) gebracht. Dit betekent iets voor de manier van inzamelen en de inzamelkosten. Voor welke stromen dit gaat gelden en wat de financiële impact is, wordt op een later moment duidelijk.

Uitbreiding van de BTW sportvrijstelling (SPUK¹³)

Per 1 januari 2019 is de sportvrijstelling in de Wet op de omzetbelasting verruimd. Door deze wetwijziging vervalt het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Ook de gemeente Steenwijkerland heeft in 2021, net als in 2019 en 2020 een SPUK-aanvraag ingediend. In totaal hebben de gemeenten aanvragen ingediend met een omvang van € 237 miljoen, terwijl er een uitkeringsbudget was van € 182 miljoen. Het uitkeringspercentage wordt naar rato bepaald en komt voor 2021 neer op 76,94%. Inmiddels is een bedrag van plm. € 333.000 als voorschot ontvangen. Destijds was een bedrag van ruim € 456.000 gedeclareerd. De verantwoording vindt plaats op basis van de SISA-systematiek bij de jaarrekening 2021. Vervolgens zal het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) op basis van de gerealiseerde kosten de aanvragen van de gemeente definitief vaststellen. In de Najaarsnota 2021 is voor het begrote jaarlijkse tekort een budget toegekend van € 97.000. Het risicobedrag is hierdoor sterk afgenomen.

Fiscale procesbeheersing

De organisatie is zich niet altijd bewust van fiscale risico's en kansen, waardoor mogelijk onnodige risico's worden gelopen. Het is daarom van belang om vast te leggen hoe de organisatie met de fiscaliteit omgaat.

Het college van de gemeente Steenwijkerland heeft zich gecommitteerd aan horizontaal toezicht (HT) door ondertekening van een convenant met de Belastingdienst op 9 juli 2012. In het convenant zijn kernwaarden als transparantie, begrip en vertrouwen sleutelbegrippen en vormen de basis voor een goede fiscale verantwoording. Sinds de invoering van horizontaal toezicht in 2005 is de werkwijze niet wezenlijk veranderd. De (fiscale) wereld daaromheen is dat wel. De Belastingdienst is daarom een project gestart met als doel het horizontaal toezicht te onderzoeken en waar nodig door te ontwikkelen. Het project doorontwikkeling horizontaal toezicht is tussen medio 2018 en medio 2019 uitgevoerd en heeft geleid tot verbetervoorstellen voor zowel de individuele convenanten als convenanten via fiscaal dienstverleners. Gemeente Steenwijkerland heeft in 2012 een individueel convenant afgesloten met de Belastingdienst. Ook voor de gemeente Steenwijkerland geldt dat het convenant gemoderniseerd en aangescherpt zal worden, met een beperkte looptijd van drie jaar.

Er zijn zes criteria opgesteld, waaraan grote ondernemingen moeten voldoen, willen zij een convenant willen sluiten. Organisaties, zoals de gemeente Steenwijkerland, die thans onder de overgangsregeling van Horizontaal toezicht vallen, dienen uiterlijk ultimo 2022 aan deze criteria te voldoen. Binnen het horizontaal toezicht verschuift de nadruk naar het gezamenlijk kunnen vaststellen dat door organisaties onder het handhavingsconvenant ingediende aangiften aanvaardbaar zijn. Daarbij hoort de verwachting dat een organisatie een fiscale self-assessment maakt en deelt met de Belastingdienst.

Inmiddels is een overleg gestart met de Belastingdienst om te komen tot een nieuw convenant. Daartoe is een 1^e concept Fiscaal beleidsplan opgesteld en besproken. De volgende stap is deze verder uit te werken en binnen de gemeente te behandelen. Ook zal een risicoanalyse worden opgesteld en in april 2022 worden besproken met de Belastingdienst. Het streven is om eind 2022 een nieuw convenant af te sluiten.

De gemeente streeft ernaar om van controle (achteraf) naar control (vooraf) te komen. Hierbij kunnen kansen eerder worden gelokaliseerd en risico's vooraf worden vermeden.

Rentestijging

De rente bevindt zich al geruime tijd op een laag niveau. Bij een aantrekkende economie is een rentestijging niet ondenkbaar. Verder hebben spanningen in de wereld invloed op het rentepercentage. Deze risico's zijn niet te beïnvloeden door de gemeente. Zij kunnen zich wel degelijk voordoen. Het eventuele overschrijdingsrisico werd voor 2021 ingeschat op 25%, in de categorie laag. Een rentestijging van 1% werd gekwantificeerd op ongeveer € 100.000 in 2021 oplopend naar € 400.000 in 2025.

Jaarlijks wordt voor de begroting op basis van de rentegegevens per 1 september een herberekening gemaakt van de rentecomponent. Bij de rapportage van de P&C cyclus is over de financiële gevolgen van de rente gerapporteerd.

Dividenduitkeringen nutsbedrijven

Het WACC percentage bedroeg in 2021 2,75%. Doordat dit percentage erg laag is staan de dividenduitkeringen van de nutsbedrijven onder druk. Zij hebben immers te maken met beperkte winstmogelijkheden. In het slechtste geval moeten zij teveel gemaakte winst terugbetalen via de tarieven. Verder zijn hierdoor de mogelijkheden om te investeren beperkt, terwijl die vraag naar bijvoorbeeld

¹³ Specifieke uitkering

drinkwater en stroom wel toeneemt. Inmiddels heeft dit tot gevolg gehad dat van Vitens in 2021 geen dividenduitkering is ontvangen. Van Enexis is in 2021 een bedrag ontvangen van € 152.820 en van Rendo een bedrag van € 1.498.488.

Dividenduitkeringen nutsbedrijven (toename investeringen)

Lagere of geen dividenduitkering van nutsbedrijven als gevolg van de enorme investeringen die de komende jaren gedaan moeten worden in verband met de energietransitie. Gevolg een lager bedrijfsresultaat en een lagere of geen dividenduitkering.

In 2020 heeft Enexis forse investeringen gedaan in verband met de energietransitie. Over 2020 is dan ook een lagere dividenduitkering ontvangen omdat het resultaat na belastingen plm. € 102 miljoen lager was dan voorgaand jaar.

Van Rendo Holding N.V. is over 2020 nog de geheel geraamde dividenduitkering ontvangen. Het resultaat werd beïnvloed door incidentele baten uit de fraudezaak.

Dividenduitkering Wadinko

Meer dan de helft van de participaties waarin Wadinko deelneemt heeft in 2020 steun van de rijksoverheid ontvangen in de vorm van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). Eén van de voorwaarden bij deze maatregel is het beperken van de mogelijkheid om dividend-, winst- en bonusuitkeringen te doen. Het is niet de bedoeling dat door het verkrijgen van overheidssubsidie bestuurders en/of aandeelhouders extra worden beloond. Daarmee zou indirect de subsidie ten goede komen aan de aandeelhouders en bestuurders.

Deze beperking geldt overigens formeel niet voor de participaties van Wadinko waar zij een minderheidsbelang heeft. Echter, bij een van de participaties die een bijdrage voor NOW heeft ontvangen heeft Wadinko een meerderheidsbelang. Daarom kon Wadinko over 2020 geen dividend uitkeren aan haar aandeelhouders. Ander aspect dat meegespeeld heeft bij de afweging om wel of geen dividend uit te keren was het grote aantal toegekende NOW-aanvragen bij de andere participaties.

Loonkostensubsidies

Het aantal inwoners dat met een loonkostensubsidie aan het werk is, is in 2021 gestegen van 110 in januari naar 147 in december. Vanuit onze visie dat we in zetten op maximale participatie van onze inwoners en het liefst naar betaald werk, zien we dit als een goede ontwikkeling. Hierdoor is er in 2021 een nadeel van afgerond € 220.000 t.o.v. de gewijzigde begroting. De gemeenteraad heeft in de najaarsnota 2021 besloten in de begroting 2022-2025 het budget loonkostensubsidie structureel te verhogen met € 200.000. Echter blijft de loonkostensubsidie een open-eind regeling. Om die reden is ook in de begroting 2022 het risico opgevoerd.

Minimabeleid (incl. schuldhulpverlening)

Het benoemde risico heeft zich niet voorgedaan. Er is een voordeel op de bbz van circa € 93.000 en een voordeel op minimabeleid van circa € 380.000 (t.o.v. de gewijzigde begroting). Deze voordelen worden veroorzaakt door onderstaande ontwikkelingen:

1. In 2021 zijn er minder aanvragen bbz gedaan. De oorzaak ligt met name bij de coronacrisis. Men heeft aanspraak gedaan op één van de coronaregelingen (TOZO/TONK).
2. Dit jaar wordt door de consultants anders gekeken naar de schuldhulpvraag. Hierdoor worden minder inwoners doorverwezen naar het GKB. Dit heeft een voordelig effect op de bijdrage aan de GKB.
3. Er wordt minder aanspraak gemaakt op minimaregelingen dan vooraf ingeschat. Als we kijken naar de daling van het uitkeringsbestand heeft dat te maken met een doelgroep die afgelopen jaar kleiner is geworden dan het jaar daarvoor. Wat de regelingen betreft: met name de regeling 'tegemoetkoming eigen risico' en de regeling 'sociaal culturele activiteiten' zijn minder aangevraagd. Inwoners hebben minder gebruik kunnen maken van de zorg in brede zin. Waardoor inwoners geen of een lagere wettelijke eigen risico hoeven te betalen. De regeling tegemoetkoming eigen risico is daarom minder benut. Aan de andere kant zijn deze kosten dus ook niet gemaakt door inwoners. Voor wat betreft de regeling sociaal cultureel geldt dat veel activiteiten op sport en cultureel gebied niet konden plaatsvinden. Dus ook deze kosten zijn dus niet gemaakt.

De verwachting is wel dat de impact van de coronacrisis op de schuldhulpverlening nog gaat komen. In de Perspectiefnota en de begroting 2022 is om die reden het risico opgevoerd.

Rioolheffing

De raad is de afgelopen jaren regelmatig geïnformeerd over het dossier inzake de aanslag rioolheffing woningbouwstichting. Het college heeft in het verleden dan ook gemeld dat er een procedure speelt van een woningstichting tegen de aanslag voor de rioolheffing. Op dit moment lopen de zaken tegen de aanslagen 2016 tot en met 2020 nog. Gezien de eerdere uitspraak van het Hof van 21 juni 2019 wordt verwacht dat het risico dat de gemeente loopt laag is. In het cassatieberoep zijn immers alle aangedragen punten door de woningstichting ongegrond verklaard. De verordeningen en de opgelegde aanslagen zijn in stand gebleven. Verwacht wordt dan ook dat de gemeente bij genoemde aanslagen geen risico meer loopt.

Sociaal domein

Participatiewet (re-integratie en WSW)

In oktober 2021 heeft de raad het toekomstscenario voor de komende 6 jaar vastgesteld voor NoordWestGroep. Uitgangspunt is dat NWG fungeert als een participatiebedrijf en sociale onderneming. Hierbij dient de focus te liggen op arbeidsontwikkeling en door – en

uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt. Voor inwoners waar deze uitstroom niet haalbaar voor is kan NWG ook als vangnet dienen. Hiervoor heeft de raad ook extra financiële middelen beschikbaar gesteld van € 330.000 in 2022, oplopend tot € 626.000 in 2025.

Evenals in 2020 heeft NWG ook in 2021 een compensatie van de Rijksoverheid ontvangen voor de nadelige gevolgen van corona. Hiervoor is een bedrag ontvangen van € 164.000. Het uiteindelijke financiële resultaat (gemeentelijke bijdrage) over 2021 is € 42.000 positiever dan begroot en blijft hiermee net onder de € 1 mln.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Ten opzicht van de gewijzigde begroting 2021 is er bij Wmo (totaal) sprake van een voordeel. Het overschot wordt met name veroorzaakt door lagere lasten begeleiding en vervoer. De opgaven vanuit de transformatie komen hier financieel tot uitdrukking. Daarentegen is er een fors nadeel op Schoonmaak ondersteuning (huishoudelijke hulp, HH). Dit nadeel is een gevolg van toegenomen aanvragen door demografische ontwikkelingen. Corona heeft momenteel geen aanwijsbaar financieel effect op de realisatie 2021 van HH en het abonnementstarief. Daarentegen wordt geconstateerd dat de HH aanvragen stijgen. De gemeenteraad heeft in de najaarsnota 2021 besloten om in de begroting 2022-2025 de besparingsopgave voor HH terug te draaien.

Jeugdzorg

Ten opzicht van de gewijzigde begroting 2021 is er bij jeugdzorg (totaal) sprake van een fors nadeel. Dit nadeel is voor een groot gedeelte te wijten aan corona. Daarnaast is er een andere ontwikkeling gaande binnen de jeugdzorg welke zich financieel nadelig vertaalt in de financiën en de samenleving. We constateren een toename van de zorgvraag en toename van de complexiteit van deze zorgvraag. Deze ontwikkeling sluit aan bij signalen vanuit onderwijs, schooljaar 2020-2021. De stijging van het aantal aanmeldingen in de jeugdzorg komt met name van jeugdigen in de puberleeftijd. Het lijkt door de aanhoudende impact van corona met name voor pubers 'onrustig'. Opvallend daarin zijn de toenemende signalen van eenzaamheid en verveling. In de verbinding met externe partijen wordt onderzocht of het om iets incidentieels gaat of dat er iets structureels (dieper) aan de hand is. De gemeenteraad heeft in de najaarsnota 2021 besloten om in de begroting 2022-2025 de besparingsopgave voor jeugdzorg (inkoop) terug te draaien. Daarnaast is er in de begroting een risico opgevoerd mbt het inkooptraject jeugd (Regionaal Serviceteam Jeugd).

Dividenduitkering N.V. Rendo Holding

Lagere dividenduitkering N.V. Rendo Holding als gevolg van afschaffing precariorechten en de algemene verordening ondergrondse infrastructuur hebben in 2021 niet geleid tot een lagere nettowinst. Het resultaat over 2020 was positief beïnvloed door bijzondere bate als gevolg van de afwikkeling van de fraude. Tot en met 2021 is een dividenduitkering ontvangen van € 1.498.488. Per 1 januari 2021 is de Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur van kracht. Op dit moment hanteert Rendo een bandbreedte van € 5 tot € 7 miljoen voor de totale dividenduitkering per jaar. Voor onze gemeente betekent dit een dividenduitkering van € 999.000 tot € 1.398.600 in plaats van € 1.498.586.

BTW compensatiefonds

De gemeente Steenwijkerland declareert samen met alle andere gemeenten btw terug bij het rijk op grond van het btw compensatiefonds. Voor dit fonds is wel een maximum aan declaraties (het plafond) ingevoerd. Dit plafond bedroeg voor gemeenten in 2021 € 3.154 miljoen.

Met het Rijk is de afspraak gemaakt dat indien het maximale plafond aan declaraties door gemeenten niet wordt bereikt, het resterende bedrag naar het Gemeentefonds gaat. Uitbetaling vindt dan plaats via de Algemene uitkering. Andersom geldt de gemaakte afspraak dan natuurlijk ook. Als gemeenten meer declareren, vindt een korting plaats binnen het Gemeentefonds. De afgelopen jaren is het plafond overigens nooit bereikt.

In de gemeentelijke begroting 2021 is een structureel te ontvangen bedrag opgenomen ter hoogte van € 295.000. Uiteindelijk hebben wij in 2021 een bedrag ontvangen van € 530.000.

Ontwikkeling Algemene uitkering

Gemeenten ontvangen het grootste gedeelte van hun inkomsten uit de Algemene uitkering van het Gemeentefonds. Hoeveel uitkering wordt ontvangen is voor een groot gedeelte afhankelijk van de hoogte van de rijksuitgaven. Wijzigingen in de rijksuitgaven hebben direct invloed op de omvang van de Algemene uitkering (samen de trap op en samen de trap af). De jaarlijkse toe- of afname van de Algemene uitkering op basis van dit principe wordt het accres genoemd.

In de primitieve begroting was een bedrag aan inkomsten geraamd van bijna € 78 miljoen. Uiteindelijk is er een bedrag van € 82,8 miljoen ontvangen. Dit is inclusief de bedragen die binnen de Algemene uitkering van het rijk zijn ontvangen ter compensatie van de coronapandemie en een extra bedrag van het rijk voor Jeugdzorg. Hierover is uitgebreid gerapporteerd in de diverse Informatienota's.

Participatiewet en loa (uitkeringen en rijksbijdrage) / stelpost BUIG

De gemeente is volledig financieel verantwoordelijk voor het bijstandsgedeelte van de wet. Van het Rijk wordt hiervoor jaarlijks wel een bijdrage ontvangen. Het in de begroting opgenomen te ontvangen Buigbudget betreft een voorlopig inschatting van hetgeen door het Rijk toegekend gaat worden. In oktober van het begrotingsjaar wordt het definitieve budget pas bekend gemaakt. De hoogte van het budget is o.a. afhankelijk van de conjuncturele ontwikkelingen op landelijk niveau. Bij minder verstrekte bijstandsuitkeringen dan van tevoren is ingeschat wordt het budget naar beneden bijgesteld, bij meer verstrekte bijstandsuitkeringen wordt het budget naar boven

bijgesteld. In onze (bijgestelde) begroting is een Buigbudget geraamd van € 12.929.000. Het werkelijke budget bedraagt € 12.801.000. Op rekeningbasis een nadeel van € 128.000.

Het gemiddeld aantal verstrekte uitkeringen Participatiewet (Pw) is in 2021 uitgekomen op 675 (per 1 januari 2021: 702 / per 1 januari 2022: 647). In de begroting is uitgegaan van een gemiddeld aantal van 701. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 350.000. De gemiddelde kosten per uitkering zijn uitgekomen op € 14.310. In totaal is er een bedrag van € 9.659.000 aan uitkeringen verstrekt. Bij Terugvordering en Verhaal is een nadeel ontstaan ter hoogte van € 37.000. In de begroting stond een bedrag geraamd van € 300.000. Uitgangspunt in de begroting was een gemiddelde van 35 loaw/loaz-uitkeringen. Dit verwachte gemiddelde is ook uitgekomen. Op het geraamde bedrag van € 525.000 is wel een voordeel ontstaan van € 15.000 door de iets lagere kosten per uitkering.

Herijking verdeling Gemeentefonds

De fondsbeheerders hebben de Tweede Kamer per brief geïnformeerd over het vervolgproces van de herijking van de verdeling van het gemeentefonds. De fondsbeheerders hebben besloten de besluitvorming over de invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds aan het volgend kabinet te laten. Dit betekent dat de invoering van de nieuwe verdeling opschuift van 1 januari 2022 naar 1 januari 2023.

In de Programmabegroting 2021-2024 was rekening gehouden, door middel van een stelpost, met een negatief herverdeeleeffect van € 700.000 in het jaar 2022, oplopend tot € 1.000.000 structureel in het jaar 2024. Dit omdat in eerste instantie de berekening van het herverdeeleeffect voor onze gemeente een fors nadeel liet zien. Vandaar dat in de begroting rekening is gehouden met een stelpost om dit verwachte nadelige effect op te vangen.

Inmiddels zijn er nieuwe berekeningen gemaakt door een onderzoeksbureau dat in opdracht van het Rijk het onderzoek uitvoert. Op basis van het nieuwe onderzoek is gebleken dat Steenwijkerland is veranderd van een nadeelgemeente in een voordeelgemeente. Op dit moment kunnen geen harde conclusies worden getrokken, omdat besluitvorming door het (nieuwe) kabinet nog moet plaatsvinden. Hoewel de financiële uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds nog steeds onzeker zijn, is bij de Perspectiefnota 2021 – 2025 wel besloten dat een stelpost aan de uitgavenkant niet langer noodzakelijk is. Deze is dan ook komen te vervallen.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is een grote opgave voor de organisatie. De inwerkingtredingsdatum is wederom uitgesteld. Na 2022 zijn we niet klaar, maar zullen we de omgevingswet nog verder implementeren, leren werken met de nieuwe instrumenten en ook leren werken in de geest van de Omgevingswet (Ja-mits). Dit traject loopt tot uiterlijk 2029 (uiterlijke datum vaststellen omgevingsplan). De focus voor nu ligt op de periode tot en met 2022. Momenteel wordt vanuit het programma invoering omgevingswet toegewerkt naar de deadline waarop de wet in werking treedt. Risico's betreffen:

1. Niet halen van de deadline van invoering door lokale of landelijke oorzaken en daarmee niet kunnen uitvoeren van wettelijke taken op de datum dat de wet in werking treedt.
2. Niet halen van de deadline/op schema blijven lopen en daarmee niet halen van eigen ambities.

Overschrijding van het budget voor invoering/onvoldoende middelen voor een goede invoering.

Binnen de organisatie is het programma omgevingswet opgezet. In dit programma worden de inhoudelijke en financiële risico's in de gaten gehouden en worden er maatregelen op getroffen. Risico's die te groot dreigen te worden of daadwerkelijk optreden worden besproken in de stuurgroep omgevingswet van waaruit beheersmaatregelen worden genomen. In relatie tot voorgaande risico's worden/zijn de volgende maatregelen genomen:

1. Om de vergunningprocedure goed in te richten is enerzijds de hulp ingeschakeld van een bureau dat de processen uitwerkt en wordt anderzijds t.z.t. een implementatiemanager ingezet die deze processen daadwerkelijk moet laten werken in de organisatie.
2. Op de tweede groep risico's met betrekking tot de eigen lokale ambities zijn geen specifieke beheersmaatregelen getroffen. Wel wordt continu gekeken naar de voortgang van het programma, de beschikbare capaciteit en de balans tussen interne en externe inzet.

Met betrekking tot de financiële risico's vindt structureel overleg plaats met de afdeling financiën. In 2021 zijn er geen overschrijdingen geweest. Ook zijn er nog geen beheersmaatregelen getroffen.

Privatisering bouwtoezicht

De Wet kwaliteitsborging is net als de omgevingswet uitgesteld tot 1 oktober 2022 of 1 januari 2023. Vanaf dat moment gaat de kwaliteitscontrole bij bouwprojecten over naar de markt. Bouwers moeten een private kwaliteitsborger inhuren. Deze onafhankelijke, gecertificeerde controleur ziet erop toe dat gebouwen conform de bouwtechnische voorschriften tot stand komen. Een positieve gereedheidsverklaring van het gebouw gaat straks in het bouwdoossier naar de gemeente, die daarna geen inhoudelijke technische toetsingstaak meer heeft, maar niettemin als bevoegd gezag verantwoordelijk blijft. Als de positieve verklaring ontbreekt, bijvoorbeeld omdat de kwaliteitsborger oordeelt dat het gebouw niet BBL¹⁴-proof is, kan de gemeente in een lastig parket terecht komen. Zonder deze verklaring zijn de gevolgen voor de gemeente. Wettelijk gezien is het gebruik van het gebouw dan niet toegestaan. Maar strikt genomen moet er wel worden gehandhaafd. De consequentie is dat het gebouw leeg staat en onbenut blijft. Verwacht wordt dat initiatiefnemers het hier niet bij laten zitten. In het ergste geval kan dit tot rechtszaken leiden. De gemeente heeft dan weinig keus en is

¹⁴ Besluit Bouw Leefomgeving

genoodzaakt zich het bouwdoossier eigen te maken om zelf een oplossing te zoeken. Mogelijk moet ze een externe deskundige inhuren. Dit kan flink in de papieren lopen.

Essentaksterfte

De essentaksterfte is voor een aantal grotere boomstructuren in de gemeente nog steeds een bedreiging. Door het droge voorjaar van de afgelopen jaren heeft de veroorzakende schimmel minder bomen aangetast. Het is echter niet uit te sluiten dat het aantal aantastingen, met uiteindelijk afsterven tot gevolg, weer gaat toenemen. Grote laanstructuren in de polders en de boomstructuren langs de paden in Giethoorn bestaan uit essen. Het wegvallen van deze boomstructuren zal leiden tot ernstige kwaliteitsverlies, herplant zal altijd nodig zijn om de landschapskarakteristiek en het dorpskarakter te behouden.

Het wegvallen van de boomstructuur langs de paden in Giethoorn heeft ruimtelijke consequenties, het dorpsbeeld wordt ernstig aangetast. Ook is het verwijderen van grote bomen op deze locatie complex door de moeilijke bereikbaarheid. Verder hebben laanstructuren in de polders een sterke invloed op de ruimtelijke kwaliteit.

Alle essen zijn in 2021 geïnspecteerd. Aangetaste essen zijn gemonitord. De bomen worden gefaseerd vervangen. Zo blijft de kwantiteit en de kwaliteit van het dorp Giethoorn en het polderlandschap (o.a. Polder Giethoorn en polder IJsselham) behouden.

Achterstallig onderhoud openbare ruimte

Voor het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte wordt gebruik gemaakt van speciale computerprogramma's. De afgelopen jaren is hard gewerkt aan het op orde brengen van deze programma's. Ondertussen is het gehele areaal ingevoerd. D.m.v. inspecties wordt de staat van onderhoud bepaald. Het risico van schade als gevolg van achterstallig onderhoud is afhankelijk van de gekozen frequentie van inspecteren. Op basis van deze gegevens wordt de besteding van het jaarlijkse onderhoudsbudget bepaald. In 2017 zijn de beleidsplannen voor wegen, fietspaden, openbare verlichting en oeververbindingen geactualiseerd en is een belangrijke slag gemaakt in het inzichtelijk maken van de onderhoudstoestand van deze kapitaalgoederen. Op basis hiervan kan planmatiger worden gewerkt. De meerjarige onderhoudsplannen zijn met ingang van 2022 over het algemeen op het onderhoudsniveau 'basis' gebaseerd en begraven op 'hoog'.

Het financieel risico werd ingeschat op € 250.000. Het budget voor 2021 was toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau te onderhouden.

Waardering onroerende zaken

Gemeenten zijn met ingang van 2022 verplicht te beschikken op basis van oppervlakte, daar waar dit nu gebeurt op inhoud. Inmiddels is het contract met de taxateur beëindigd. Dit omdat het pakket niet voldeed aan de geldende wet- en regelgeving. De combinatie van taxeren op basis van gebruikersoppervlakte en de nieuwe applicatie kan in 2022 zorgen voor een toename van het aantal bezwaarschriften.

Doordat tijdig is begonnen met de omzetting naar gebruiksoppervlakte was het project in 2020 al afgerond in plaats van in 2021. Als gevolg hiervan hebben we meer tijd gehad om de groepsindeling kritisch te beoordelen, voorafgaand aan de beschikking te communiceren met belanghebbende en de voorlopige eindwaardes te controleren. Hiermee konden we voorkomen dat foutieve waardes toch beschikt werden. In 2021 is intensief samengewerkt met de nieuwe leverancier. Verder is gevraagd een plan van aanpak te schrijven voor de omzettingen.

Investeringsprojecten ruimtelijk domein

De in de meerjarenbegroting opgenomen investeringen en lopende investeringen (verlichting, berm, routekaart energieneutraal, speelvoorzieningen en het IHP) zullen als gevolg van de prijsstijgingen financieel onder druk komen te staan.

Projecten Openbare Ruimte en Wet natuurbescherming (Wnb)

Te veel stikstofneerslag is slecht voor de natuur. Sinds 1 juli 2021 is er voor bouwwerkzaamheden en aanlegwerkzaamheden geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) nodig. Dit betekent dat voor de meeste werkzaamheden die de gemeente uitvoert er momenteel geen probleem is in relatie tot stikstof.

Prijsstijgingen gas en electra

De energieprijzen zijn de afgelopen jaren door onder andere de energiebelasting gestegen. In het afgelopen jaar zijn ook de prijzen van energie enorm gestegen. Dit heeft met name gevolgen voor de begroting 2022-2027. In totaal gaat het om een voorlopige raming van € 550.000 waarvan € 200.000 voor riolering.

Aansprakelijkstelling

Met betrekking tot de aansprakelijkstelling loopt er een zaak. De actuele stand van zaken is als volgt.

Eind februari 2019 ontvangt de gemeente een dagvaarding welke betrekking heeft op een schadeclaim van 3 miljoen euro van een veehouder die de gemeente aansprakelijk stelt voor de verontreiniging met rioolwater van een perceel waarop de veehouder voeder gewassen voor zijn vee verbouwde. De veehouder beweert dat hij sinds 2007 te maken heeft gehad met de verontreiniging van een stuk land, doordat sprake was van overstromingen van een gemeentelijke rioolput. De veehouder stelt dat hij dientengevolge te kampen heeft gekregen met diverse problemen, waaronder sterfte van vee en medische klachten.

Eind juni 2020 heeft de rechtbank vonnis gewezen in deze zaak. De vorderingen van de veehouder zijn afgewezen en de veehouder is veroordeeld in de kosten. Volgens de rechtbank is het causaal verband tussen de schade en de overstromingen van de gemeentelijke rioolput niet komen vast te staan. Ook is niet gebleken dat de riolering gebrekkig was.

In september 2020 heeft de veehouder hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van de rechtbank. Begin november 2021 heeft het gerechtshof het vonnis van de rechtbank bekrachtigd. Alleen de deskundigenkosten heeft het gerechtshof deels toegewezen aan de veehouder, op de grondslag dat is komen vast te staan dat de rioolput gelekt heeft. De termijn waarbinnen het cassatieberoep moet worden ingesteld is begin februari 2022 verstreken, zonder dat cassatieberoep is ingesteld door de veehouder.

Grondexploitaties

Ultimo van elk jaar worden de grondexploitaties op basis van de jaarrekening geactualiseerd.

Sinds 2018 wordt de POC (Percentage Of Completion) methode toegepast. Het risicoprofiel van alle grondexploitaties is bij de jaarrekening 2021 circa € 1,88 miljoen (2020: 2,65 miljoen). In de programmabegroting was nog rekening gehouden met een risicoprofiel van € 2,65 miljoen. Door realisatie en verbeterde marktomstandigheden is het afzetrisico in een aantal individuele grondexploitaties afgenomen.

Corona

In zowel 2020 als in 2021 zijn door het Rijk compensatieregelingen beschikbaar gesteld om noodzakelijke lasten te kunnen voldoen. Dit heeft in 2021 niet geleid tot grote financiële tekorten voor de gemeente.

De crisis heeft in 2021 geleid tot ongekende aanpassingen van het dagelijkse leven en het kabinet heeft allerlei beperkingen, c.q. maatregelen opgelegd teneinde deze crisis het hoofd te kunnen bieden.

In 2021 hebben onder andere de volgende zaken gespeeld:

- toegenomen uitgaven en inkomsten voor inkomensondersteuning;
- meerkosten WMO externe partijen en huishoudelijke verzorging;
- lagere inkomsten van de havengelden en dividenduitkering;
- onderuitputting bij diverse investeringsprojecten als gevolg van vertraging van de uitvoering;
- extra maatregelen voor verkeersgeleiding in onder andere Giethoorn;
- kwijtschelding huur van de Meenthe en sportverenigingen;
- extra kosten bij verkiezingen;
- extra kosten voorlichting en communicatie.

Verder worden nog problemen verwacht bij de rechtmatigheidscontrole, doordat kosten voor de jeugdzorg zijn doorbetaald.

Op dit moment is moeilijk een inschatting te maken van het te verwachten financiële effect voor de gemeente Steenwijkerland. Op basis van de ervaringen uit het jaar 2020 worden geen grote financiële effecten verwacht.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking had, c.q. kon beschikken om onverwachte tegenvallers op te vangen mochten deze zich voordoen. Uit onderstaande tabel blijkt dat de weerstandscapaciteit in 2021 € 380,75 per inwoner bedroeg en hoger is dan in 2020 (€ 354,83).

bedragen x € 1			
Weerstandscapaciteit	Begroting 1-1-2021	Rekening 31-12-2021	Rekening 31-12-2020
Weerstandscapaciteit vermogen			
Algemene reserve vaste buffer	€ 11.411.000	€ 13.125.359	€ 11.815.468
Storting vanuit de algemene reserve vrij besteedbaar	€ 1.059.000		
Weerstandscapaciteit exploitatie			
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 3.218.125	€ 3.910.000	€ 3.910.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 15.688.125	€ 17.035.359	€ 15.725.468
Aantal inwoners	44.126	44.741	44.318
Weerstandscapaciteit per inwoner	€ 355,53	€ 380,75	€ 354,83

Diverse kengetallen

Op grond van regelgeving is de gemeente sinds 2015 verplicht om inzicht te geven in de financiële kengetallen. De cijfers van deze kengetallen geven in samenhang de raad een globaal inzicht van de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente bij het jaarverslag. Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze afhankelijk zijn van de lokale situatie. Wel kan de raad eigen normen stellen voor deze kengetallen. Ook kan zij bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen.

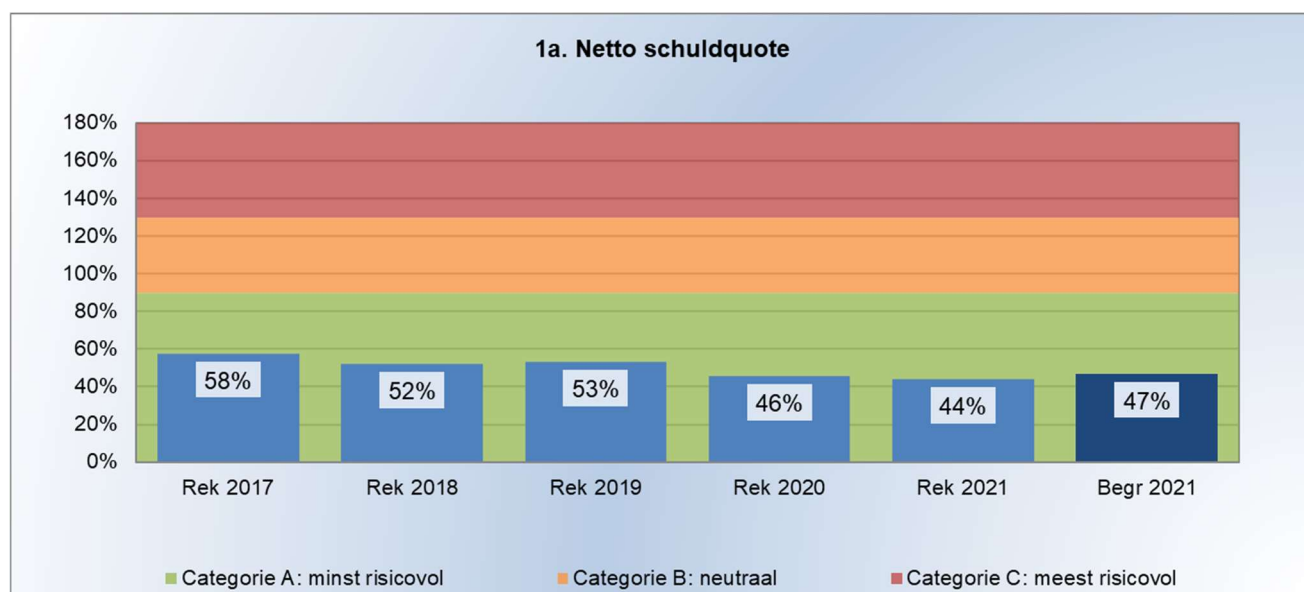
Hierbij gaat het om de volgende kengetallen:

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
2. Solvabiliteitsratio;
3. Grondexploitatie;
4. Structurele exploitatieruimte;
5. Belastingcapaciteit en
6. Weerstandsratio.

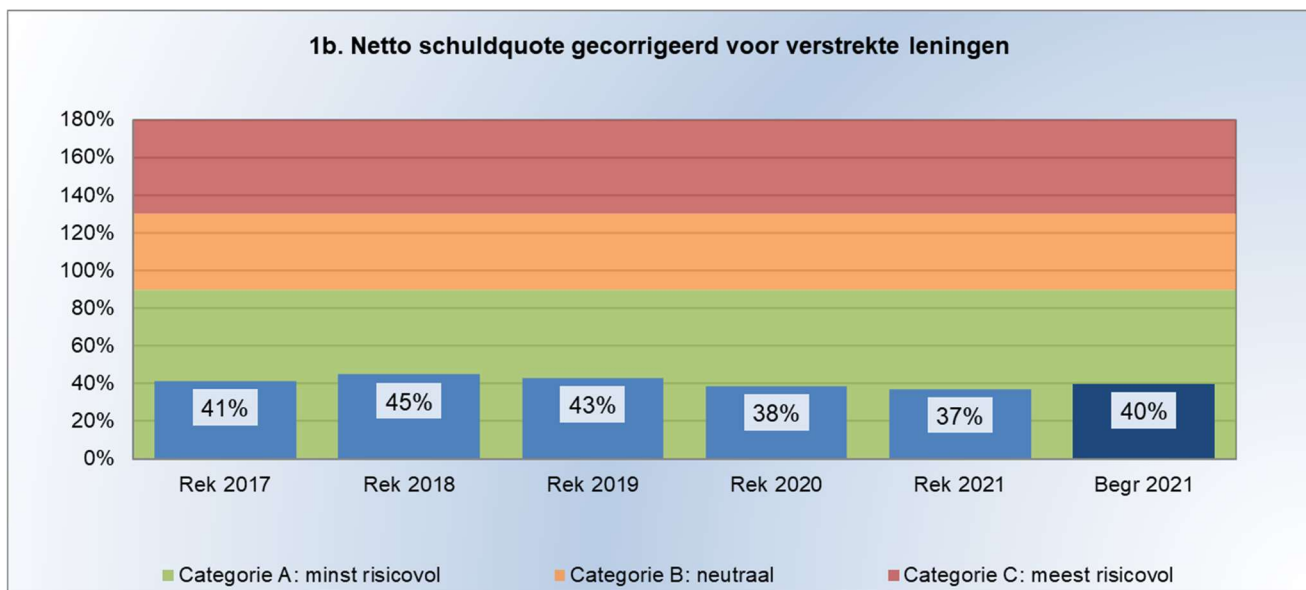
Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schulden ten opzichte van de eigen inkomsten van de gemeente. Als regel geldt dat hoe hoger de inkomsten zijn des te meer schuld een gemeente mag hebben. Normaal bevindt deze schuldquote zich in de bandbreedte tussen 0% en 100%. Een laag percentage is gunstig. Doordat er bijvoorbeeld grote investeringen of een flinke meevaller is geweest kan de netto schuldquote hoger of lager zijn.

De schuldquote geeft een vertekend beeld door uitgeleende gelden aan derden en verbonden partijen. Met name de verstrekte leningen aan de woningcorporaties (Wetland Wonen en Woonconcept) en de nutsbedrijven (Enexis en Vitens) zijn hiervan een goed voorbeeld. Daarom moet de netto schuldquote nog worden gecorrigeerd voor uitgeleende gelden. In de volgende grafiek is de ontwikkeling van beide schuldquotes weergegeven.

Zoals u ziet is de netto schuldquote in de periode 2017-2021 gedaald van 58% naar 44%. De ontwikkeling van dit percentage wordt deels verklaard door de extra uitkeringen die in 2020 en 2021 zijn ontvangen vanwege de coronacrisis. Dit verklaart de daling van 53% naar 46% eind 2020. De verdere daling in 2021 naar 44% zijn het gevolg van de hoge opbrengsten van grondverkoop in 2021, de achterblijvende investeringen, waardoor geen situatie ontstond om een langlopende lening af te sluiten.

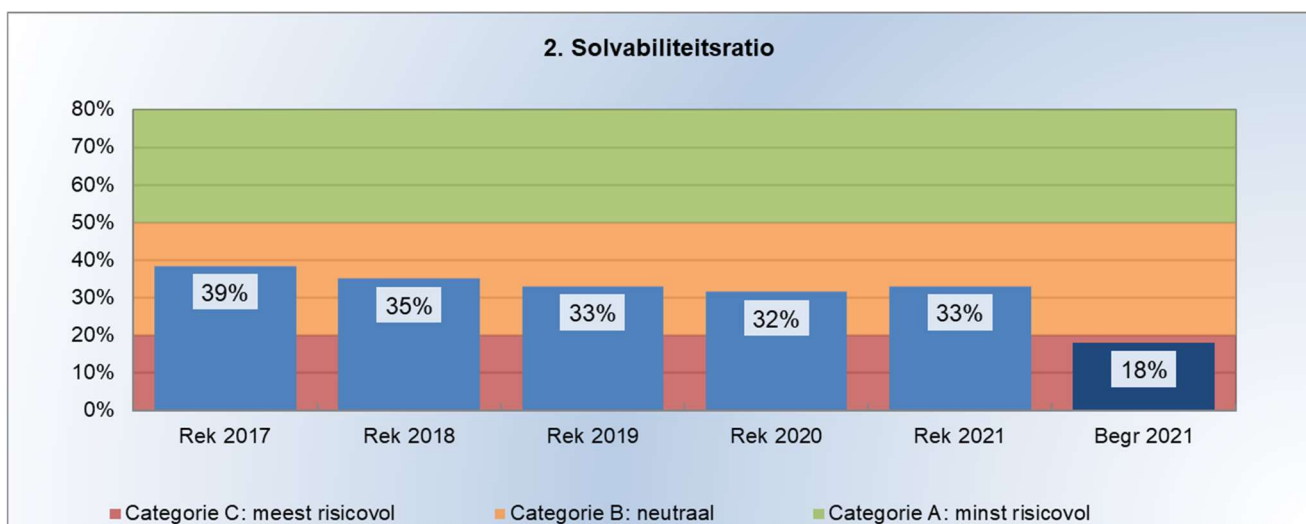
Zoals u ziet is de gecorrigeerde netto schuldquote gecorrigeerd in de periode 2017-2021 gedaald van 41% naar 37%. Het percentage bij de rekening 2021 is lager dan het genoemde percentage in de programmabegroting 2021-2024. De oorzaken zijn gelijk aan de vermeld bij 1a netto schuldquote.

Schommelingen in inkomsten kunnen dus het kengetal van de netto schuldquote beïnvloeden. Er ontstaat dan het zogenaamde noemer effect. Vaak betreft het kleine schommelingen, met lichte trendbreuken tot gevolg. In 2015 was er sprake van een forse trendbreuk door de overheveling van taken in het sociaal domein. De inkomsten zijn hierdoor fors gestegen. Ook in 2020 en 2021 is dit het geval. De gemeente is in deze jaren sterk gecompenseerd voor coronagerelateerde uitgaven. Omdat dit hoofdzakelijk exploitatieuitgaven betreft die geen effect hebben op de balanspostie, maar wel tot meer inkomsten leiden heeft dit een dempend effect op de schuldquote. Daarnaast is in 2021 voor ongeveer € 6,6 miljoen aan grond verkocht. Deze twee grote inkomstenstijgingen zijn van grote invloed op de schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre het bezit van de gemeente op de balans is afbetaald. Ook geeft deze ratio inzicht of de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

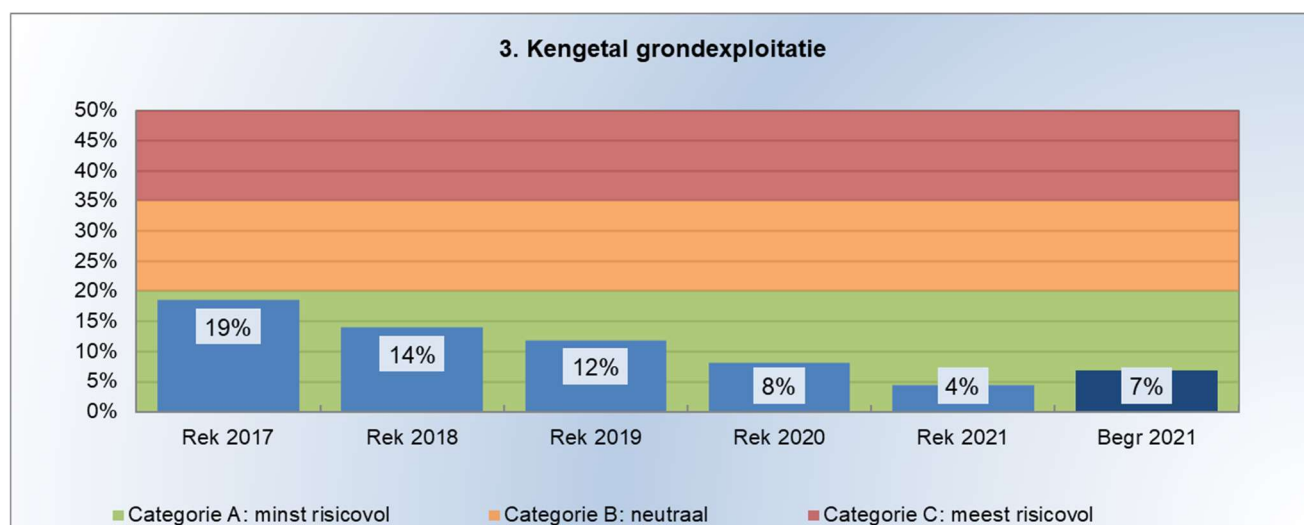
Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. Bij een ratio boven de 80% heeft de gemeente per saldo geen schulden. Bij een ratio onder de 20% heeft de gemeente veel schuld. Dus hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. In de nota "Weerstandsvormogen en risicomanagement 2019" wordt een minimumpercentage genoemd van 20%.

De gemeente Steenwijkerland heeft eind 2021 een solvabiliteitsratio van 33%. Zoals u ziet is de solvabiliteit hoger ten opzichte van de programmabegroting 2021-2024. Dit heeft onder andere te maken met de uitvoering van de investeringen die achterblijft ten opzichte van de planning en die ten laste van de reserves komen. Het rekeningssaldo bedraagt bijna € 3,1 miljoen en is toegevoegd aan de reserves. De ratio wordt hierdoor 2,2% positief beïnvloed. Dit geldt ook voor de stortingen die zijn gedaan op het gebied van het sociaal domein van €1,2 miljoen en de bestemde budgetten van € 907.000. Deze hebben een positief effect van 1,5%.

Grondexploitatie

Voor de gemeente betekent het aanhouden van voorraden bouwgrond een risico. Het is immers altijd de vraag of de bouwgrond met winst verkocht kan worden. Om de hoogte van dit financiële risico in beeld te brengen, is het kengetal grondexploitatie vastgesteld. Dit kengetal geeft de verhouding aan tussen de waarde van de voorraden bouwgrond en de jaarlijkse gemeentelijke inkomsten. Hoe hoger dit kengetal hoe meer risico er wordt gelopen. Opgemerkt wordt dat naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, dit rentekosten en risico's met zich mee brengt. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Dus hoe lager dit percentage is, hoe beter het met de gemeente gaat.

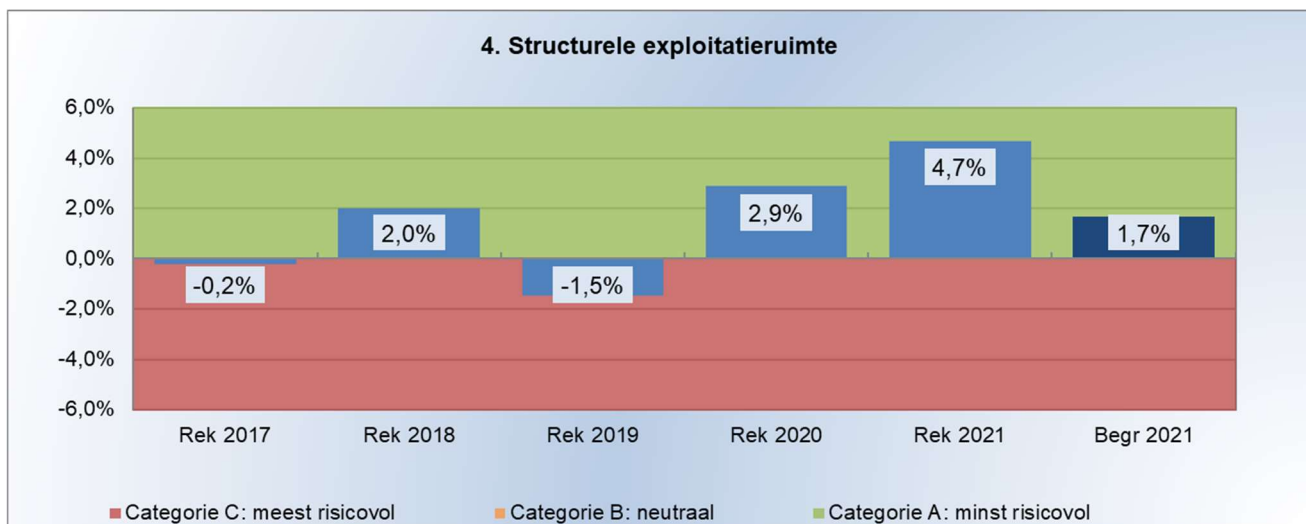
Het kengetal voor de grondexploitatie bedraagt eind 2021 4%. Dit percentage wijkt af van het percentage dat meegenomen is bij de programmabegroting 2021-2024. Dit omdat de boekwaarde met ruim € 6 miljoen is gedaald door de grote omvang van verkopen in 2021.

De daling van 19% in 2017 naar 4% in 2021 is in financiële zin een gunstige ontwikkeling. Naast de financieel gunstige jaren zijn er in deze periode ook geen gronden in exploitatie genomen om nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken.

Omdat het percentage wordt berekend door de boekwaarde uit te drukken in een percentage ten opzichte van de totale baten van de gemeente (exclusief reserves) is het percentage gunstiger omdat in zowel 2020 als in 2021 de gemeente extra inkomsten heeft ontvangen voor de uitvoering van de compensatieregelingen als gevolg van de coronacrisis.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te kunnen dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten. Op deze manier ontstaat er een percentage voor de structurele exploitatieruimte. Als dit percentage negatief is, betekent dit dat de structurele baten onvoldoende ruimte bieden om de structurele lasten te dekken. Dus hoe hoger dit percentage is, des te beter het gaat met de gemeente.

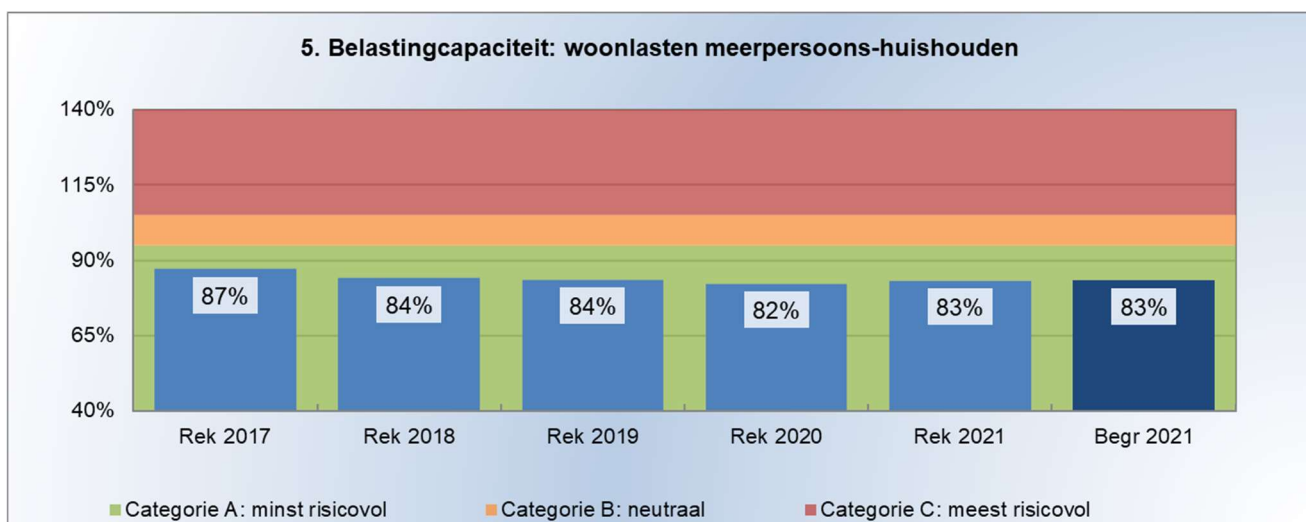
Het kengetal voor de structurele exploitatieruimte bedraagt eind 2021 4,7% (2020: 2,9%). Dit percentage geeft een vertekend beeld omdat in 2021 vanwege de coronapandemie tal van budgetten niet zijn besteed en hierdoor als structurele bestedingsruimte wordt aangemerkt. De structurele exploitatieruimte wordt evenwel bepaald op basis van het saldo minus de incidentele bestedingen. In het percentage is juist sprake van geen bestedingen, maar incidentele voordelen als gevolg hiervan.

Hoe deze structurele ruimte zich in de komende periode ontwikkelt is sterk afhankelijk van zowel de ontwikkeling in de lasten en van de inkomsten van het Rijk voor de gemeente Steenwijkerland.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

Door de hoogte van de woonlasten (ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing) in de gemeente te vergelijken met het landelijk gemiddelde kan een indicatie worden gegeven van de belastingcapaciteit. Het kengetal vergelijkt de woonlasten in jaar t met de landelijk gemiddelde woonlasten (COELO) in jaar (t-1). Als dit percentage hoog ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. Als indicatie kan worden gegeven dat hoe lager dit percentage is, des te beter het met de gemeente gaat. Voor 2021 komt dit cijfer uit op 83%.

Zoals u ziet is in deze grafiek een stabiele trend waarneembaar. Dit betekent dat de woonlasten zich onder het landelijk gemiddelde bewegen en de belastingcapaciteit vanaf 2017 is toegenomen en de laatste jaren stabiel blijft.

5. Gemeentelijke belastingcapaciteit		Rekening 2020	Actuele Begroting	Rekening 2021
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	221	243	243
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	223	210	210
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	194	223	223
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		638	676	676
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	/	776	813	813
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor		82%	83%	83%

Weerstandsratio

In de raadsvergadering van 21 mei 2019 is de nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. Hierin is een nieuwe signaleringswaarde opgenomen, te weten de weerstandsratio. Dit is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de totale omvang van de gewogen risico's. Het minimum van deze ratio is bepaald op 1,0.

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door alle reserves, tenzij er (juridische) verplichtingen zijn aangegeven, de stille reserves en eventuele onbenutte belastingcapaciteit. Deze is in eerste instantie op nul geraamd. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van risico's, die de gemeente loopt. Voor de berekening worden omvang en kans van de risico's in een risicomodel ingevoerd. Zie hiervoor hoofdstuk 4.2.3. van de programmabegroting 2021-2024.

Deze ratio wordt bepaald door de algemene reserve vaste buffer en de onbenutte belastingcapaciteit uit te drukken in een ratio / getal in welke mate de gekwantificeerde risico's kunnen worden betaald / opgevangen. In de begroting 2021 is een gewogen ratio van 4,5 opgenomen.

Het zegt iets over het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen.

Bij de bepaling van het weerstandsvermogen ultimo 2021 hebben wij de in de begroting van 2022 opgenomen risico's nader beoordeeld en ongemoeid gelaten indien er geen aanleiding tot aanpassing aanwezig was. De verwachting is dat vanwege de corona en de toekomstige effecten hiervan de risico's zullen toenemen. Deze zijn met name te verwachten op het gebied van rente /inflatie / toename instroom PW / jeugdhulp en lagere dividenduitkeringen.

De gewogen weerstandsratio bedraagt eind 2021 3,2 (2021 begroot: 4,5). Dit betekent dat de gemeente in staat is om de op dit moment bekende financiële tegenvallers op te vangen en haar taken kan blijven uitvoeren.

Resumé

Kengetallen	Rekening 2020	Actuele Begroting	Rekening 2021
Verplichte kengetallen			
1a. Netto schuldquote	46%	47%	44%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	38%	40%	37%
2. Solvabiliteitsratio	32%	18%	33%
3. Grondexploitatie	8%	7%	4%
4. Structurele exploitatieruimte	2,9%	1,7%	4,7%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	82%	83%	83%
Overige kengetallen			
6. Weerstandsratio	4,1	4,5	3,2

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A minst	Categorie B neutraal	Categorie C meest
Verplichte kengetallen			
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%
Overige kengetallen			
6. Weerstandsratio	> 2	1 - 2	< 1

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen van de gemeente zijn voorzieningen in de openbare ruimte waarvoor investeringen zijn gedaan. Het gaat hierbij om voorzieningen zoals wegen, groen, water, riolering en gebouwen. Het onderhoud aan deze voorzieningen is van groot belang voor het optimaal functioneren van de gemeente, bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. Het onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen.

De processen die uiteindelijk leiden tot onderhoudsmaatregelen of investeringen zijn ingericht volgens de filosofie van assetmanagement zoals beschreven in NEN-ISO 5500. Hiervoor maakt de gemeente gebruik van een beheerpakket dat aan de hand van inventarisaties en inspecties in het veld up-to-date wordt gehouden. Uitgangspunt voor het gewenste kwaliteitsniveau is de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR), die in 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld. Een nadere uitwerking hiervan is vastgelegd in verschillende beleidsdocumenten. In deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen zal per onderdeel de situatie van 2021 worden besproken.

Wegen

Areaal

Het wegenareaal bestaat uit:

Areaal Wegen	Oppervlakte	%
• Asfalt	191 ha.	45,8%
• Cementbeton	21 ha.	4,9%
• Elementen	185 ha.	44,3%
• Onverhard	21 ha.	5,0%
Totaal	417 ha.	100,0%

Beleidskader

Het beleidskader voor onze wegen is vastgelegd in het Beleidsplan 'Overwegen' (april 2017) en het beleidsplan Verkeer (2017).

Wij beschouwen ons uitgebreide, grotendeels historische, netwerk van wegen, paden en pleinen als een waardevol bezit en als een belangrijk middel om het dagelijkse woon-, werk- en recreatieve verkeer mogelijk te maken en veilig, efficiënt en duurzaam af te wikkelen. Het beleidsplan kent de thema's:

- Wegen net up to date,
- Onderhoud op maat,
- Inspirerend partnerschap.

Wij zien de inbreng van inwoners, ondernemers en partijen als uitgangspunt, óók voor onze wegbeheertaak. Opvolging van wettelijke (wegbeheer)taken en behoud/versterking van sociale-, milieu en kapitaalswaarde ("People, Planet, Profit") zijn daarbij essentiële randvoorwaarden. Wij richten onze wegbeheertaak daarom vraaggestuurd, risicobewust en gebiedsgericht in.

Voor het wegenonderhoud heeft de raad ingestemd met het kwaliteitsniveau "basis". Hierbij wordt het risicoprofiel "laag" aangehouden.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De financiële consequenties van het vastgestelde kwaliteitsniveau zijn berekend in het beleidsplan "Overwegen" 2017-2020". Door middel van jaarlijkse inspecties wordt de houdbaarheid van het beleid regelmatig tegen het licht gehouden. Iedere weg wordt minimaal eens per twee jaar geïnspecteerd, waarbij de wegen worden beoordeeld op verschillende schadebeelden. De inspectiegegevens worden met het geautomatiseerde wegbeheerpakket vertaald naar benodigde maatregelen.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Met het vaststellen van het beleidskader "Overwegen" in 2017 heeft de gemeenteraad ingestemd met het benodigde wegenbudget voor het kwaliteitsniveau "basis" en besloten tot het instellen van een voorziening.

Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er voldoende budget is. Dit tekort/overschot wordt verwerkt in de jaarrekening.

Openbare verlichting

Areaal

Areaal openbare verlichting	Aantal	Eenheid
• Lichtmasten	10.786	stuks

Beleidskader

Uitgangspunt voor het beleidsplan Openbaar Licht (2017) is 'donkerte'. "Even dimmen graag" is het devies. De volgende ambities zijn in dit beleidsplan benoemd: de veiligheid van inwoners staat voorop, ruimte voor donkerte en duurzaamheid. Communicatie over openbare verlichting is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

In het gekozen scenario Beperkt Basis wordt enige achterstand in de vervanging geaccepteerd. Er wordt in de komende 12 jaar 80% van de openbare verlichting vervangen. In de periode 2017-2026 wordt 80% van de openbare verlichting vervangen door energiezuinige LED-verlichting.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het beleidsplan Openbaar Licht is niet alleen het beleidskader vastgelegd, maar zijn ook de financiële consequenties bepaald. Uiteindelijk is gekozen voor het niveau beperkt basis. Per jaar worden de concrete plannen die gebaseerd zijn op het beleidsplan Openbaar Licht opgenomen in het Uitvoeringsplan Openbare Ruimte.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van het beleidsplan Openbaar Licht zijn één op één verwerkt in de programmabegroting.

Riolering

Areaal

De areaalgegevens van het riool zijn als volgt:

Areaal Riool	Aantal	Eenheid
• Vrijverval riolering	420	km
• Persleiding	61	km
• Drukriolering	341	km
• Gemalen	144	stuks
• Randvoorzieningen	12	stuks
• Minigemalen	1.150	stuks

Beleidskader

De beleidskaders voor de riolering zijn vastgesteld in het Watertakenplan Fluvius 2016-2022, dat is opgesteld met het toenmalig waterschap Reest en Wieden en de zes inliggende gemeenten van het beheergebied van dit waterschap. Voor de gemeentelijke watertaken zijn de volgende vijf bestuurlijke doelen gedefinieerd:

1. Risico's voor de volksgezondheid door aanraking schadelijke stoffen en geur-overlast maximaal beperken.
2. Beperk wateroverlast door water op straat en beperk overstroming maximaal.
3. Beperk hinder door falen van riolen en door verstopping of werkzaamheden.
4. Zorg voor goede oppervlaktewater-kwaliteit, voer zo weinig mogelijk schoon water af naar de zuivering.
5. De klant staat voorop. Aantal klachten zit onder het landelijk gemiddelde.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het watertakenplan is niet alleen het beleidskader vastgelegd, maar zijn ook de financiële consequenties bepaald. Per jaar worden de concrete plannen die gebaseerd zijn op het watertakenplan opgenomen in het Uitvoeringsplan Openbare Ruimte.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van het watertakenplan zijn één op één verwerkt in de programmabegroting.

Water en kunstwerken

Areaal

Het areaal water- en kunstwerken bestaat uit:

Areaal water	Aantal	Eenheid
• Watergangen stedelijk gebied	46	km
• Niet schouwsloten	124	km
• Schouwsloten	226	km
• Greppels	106	km
• Duikers	1.500	stuks

Areaal Kunstwerken	Aantal	Eenheid
• Kunstwerken (bruggen, steigers en voorzieningen)	355	stuks
• Havens	9	stuks
• Beschoeiingen	120	km

Beleidskader

Het gewenste kwaliteitsniveau van de water- en kunstwerken in de gemeente is vastgelegd in diverse beleidsnota's en plannen. De volgende documenten liggen ten grondslag aan het nagestreefde kwaliteitsniveau:

- Beleidsplan oeverconstructies Steenwijkerland (2021-2026);
- Beleidsplan oeververbindingen Steenwijkerland (2022-2027);
- Beheerplan Havens 2022-2027
- Watertakenplan Fluvius 2016-2022;

In 2020 is het beleidsplan oeverconstructies 2021-2026 door de raad vastgesteld. Dit beleidsplan zet het eerder vastgestelde beleidsscenario voort waarbij daar waar beschoeiing echt nodig is bij vervanging gekozen wordt voor kunststof. Dit is een duurzaam en financieel gunstig scenario. Dit betekent dat er bij constatering van een matige, slechte of zeer slechte kwaliteit wordt gekeken of:

1. De beschoeiing onder verantwoordelijkheid van de gemeente valt (als het onder particuliere verantwoordelijkheid valt dan dient de gemeente de particulier aan te schrijven en te wijzen op de slechte staat van de beschoeiing, maar verder geen actie te ondernemen);
2. De locatie vraagt om beschoeiing of dat kan worden volstaan met een natuurlijke oever (als de huidige beschoeiing kan worden vervangen door een natuurlijke oever dan is dat een duurzamere invulling);
3. De beschoeiing kan worden vervangen door een duurzame kunststof beschoeiing (als er toch beschoeiing dient te komen dan heeft een kunststof toepassing de voorkeur boven hout als de omstandigheden dit toelaten).

In 2021 is door de raad het beleidsplan Oeververbindingen 2022-2027 vastgesteld met de daarbij benodigde middelen. Hierbij is gekozen voor het onderhoudsscenario basis.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De financiële consequenties van de verschillende beleidsplannen en de bijbehorende kwaliteitsniveaus zijn becijferd.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Ten aanzien van het beheer van het stedelijk water (waterwegen en beschoeiingen) is door middel van het vaststellen van het watertakenplan voorzien in een gedeeltelijke dekking van de benodigde middelen. Voor de oeverconstructies geldt dat het benodigde geld beschikbaar is gesteld. Voor wat betreft de baggeropgave wordt samen met de andere waterbeheerders in het gebied getracht om door middel van slim en integraal aan te besteden het gekozen onderhoudsniveau te realiseren. Ten aanzien van oeververbindingen geldt dat het budget behorende bij het onderhoudsscenario basis beschikbaar is gesteld.

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Areaal

Het areaal groen, sport- en speelvoorzieningen bestaat uit:

Areaal Groen en speelvoorzieningen	Aantal	Eenheid
• Bomen	35.000	stuks
• Gazon	106	ha
• Extensief beheerd gras	90	ha
• Bermen	262	ha
• Hagen	32.000	m2
• Plantsoen	16	ha
• Landschappelijk groen (bos en houtwallen)	89	ha
• Speelplekken	180	stuks

Beleidskader

Openbaar groen heeft betrekking op boombeheer, plantsoenbeheer, maaibeheer en dierenweides. Hierbij zijn de volgende nota's en plannen van belang:

- De Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR);
- Beleidsnota Groen, 2007;
- Meerjarenprogramma Groen (MJP Groen), 2011;
- Landschapsonwikkelingsplan (LOP), 2005;
- Kwaliteitshandboek onderhoud openbare ruimte gemeente Steenwijkerland.

Voor de speelvoorzieningen zijn de volgende nota's van belang:

- Speelplekkenbeleid (2009);
- Meerjarenplan Spelen (2014).

In het landschapsonwikkelingsplan is aangegeven hoe het landschap ontwikkeld en beheerd kan worden. In de beleidsnota Groen worden de beheerambities met betrekking tot het groen beschreven. Een basis onderhoudsniveau is daarbij het uitgangspunt. Naast het dagelijks beheer zijn er ambities op het gebied van duurzaamheid, streekeigen beplanting en een schone en veilige omgeving. Het meerjarenplan Groen geeft aan hoe aan deze ambitie invulling kan worden gegeven.

In 2014 heeft de gemeenteraad op basis van een evaluatie besloten om de lijn van het speelplekkenbeleid uit 2009 ('Plekken om (mee) te spelen') te continueren. In dit plan is vastgesteld dat de gemeente spelen en bewegen stimuleert en dat daarvoor voldoende speelruimte aangeboden wordt. Om het buitenspelen te stimuleren zijn er uitdagende natuurspeelplekken ontwikkeld gericht op beweging en het prikkelen van de fantasie. Bij het ontwerpen van speelplekken wordt rekening gehouden met medegebruik door kinderen met een beperking. Open schoolpleinen dragen bij in de behoefte aan speelruimte. Er zijn daarover met diverse scholen afspraken gemaakt. Bij het ontwerp en onderhoud van de openbare ruimte in het algemeen wordt nagegaan hoe de bespeelbaarheid verhoogd kan worden. Het onderhoud van de speelvoorzieningen zal op het basisniveau van 'schoon heel en veilig' worden uitgevoerd.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In de beleidsnota Groen is niet alleen het beleidskader vastgelegd, maar zijn ook de financiële consequenties bepaald. Per jaar worden de concrete plannen die gebaseerd zijn op de beleidsnota Groen opgenomen in het Uitvoeringsplan Openbare Ruimte.

In het meerjarenplan Spelen is voor een periode van 10 jaren becijferd hoeveel geld er nodig is om het vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van de beleidsnota Groen zijn één op één verwerkt in de programmabegroting.

In 2014 is voor het onderhoud van de speelvoorzieningen besloten tot het instellen van een voorziening, met als doel kosten die in de toekomst worden verwacht te kunnen opvangen. Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er voldoende budget is. Een eventueel tekort/overschot wordt verwerkt in de jaarrekening.

Gebouwen

Areaal

Hieronder is een overzicht gegeven van de verschillende gebouwen die door de gemeente worden beheerd:

Areaal Gebouwen	Aantal	Eenheid
• Binnensport accommodaties	8	stuks
• Buitensport accommodaties	15	stuks
• Gemeentelijke panden	1	stuks
• Werkplaatsen	2	stuks
• Brandweer	6	stuks
• Musea	5	stuks
• Wijkgebouwen	3	stuks
• Peuterspeelzalen	3	stuks
• Jeugdhonken	2	stuks
• Begraafplaatsen	16	stuks
• Woningen	2	stuks
• Recreatie	12	stuks
• MFC	1	stuks
• Theater	1	stuks
• Overige panden	42	stuks
• Zwembaden	3	stuks

Beleidskader

Voor de gebouwen die de gemeente in onderhoud heeft zijn onderhoudsplannen opgesteld. Hierin is het te verrichten onderhoud voor meerdere jaren vastgelegd, inclusief de onderhoudskosten waarmee rekening moet worden gehouden. Uitgegaan wordt van drie categorieën onderhoud. Het klachtenonderhoud betreft dagelijks voorkomende calamiteiten en storingen. Daarnaast is er het onderhoud waarvoor servicecontracten zijn afgesloten. Dit betreft voornamelijk technische installaties. Tenslotte is er het planmatig onderhoud.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Op basis van bovengenoemde onderhoudsplannen is voor een periode van minimaal 10 jaar een Meerjarenplan Maatschappelijk Vastgoed opgesteld. Deze plannen worden ieder jaar bij de jaarrekening geactualiseerd. Bij de laatste actualisatie is berekend dat de jaarlijkse kosten aan planmatig onderhoud gemiddeld circa € 1.000.000 bedragen. Uitbreidingen en duurzame maatregelen vallen buiten dit planmatig onderhoud en zullen via investeringen moeten worden gerealiseerd.

In 2018 zijn de zwembaden aan de voorziening toegevoegd. De daarvoor benodigde middelen zijn opgenomen in het meerjarenplan. Verder is er voor het verduurzamen van het vastgoed incidenteel geld beschikbaar gesteld.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Het Meerjarenplan Maatschappelijk Vastgoed is verwerkt in de begroting.

Voor het Maatschappelijk Vastgoed is een voorziening ingesteld. Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er voldoende budget is. Dit tekort/overschot wordt verwerkt in de jaarrekening.

4.4 Financiering

De financieringsparagraaf bevat informatie over het financieringsgedrag van de gemeente. In het kader van de Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) zijn regels vastgesteld, die van kracht zijn voor het beheersen van financiële risico's op aangetrokken en uitgezette middelen. De Wet FIDO is een raamwerk die de risico's in het financieringsbeleid van de gemeente binnen de perken moet houden en tegelijkertijd flexibiliteit en transparantie in de financieringsstructuur mogelijk maakt. De Wet FIDO is voor onze gemeente nader uitgewerkt in het "Treasurystatuut gemeente Steenwijkerland". Dit statuut is op 10 maart 2020 door de raad vastgesteld.

Een gevolg hiervan is dat de kaders met betrekking tot het beheren en beheersen van de geldstromen zijn vastgesteld.

Verder geeft de financieringsparagraaf informatie over algemene ontwikkelingen en concrete beleidsplannen van het risicobeheer, de gemeentefinanciering en het kasbeheer.

De gemeente Steenwijkerland streeft er naar om zorgvuldig (doeltreffend en doelmatig) om te gaan met de beschikbare financiële middelen. Daarom wordt gestreefd dat benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten worden aangetrokken, waardoor de renterisico's kunnen worden beheerst. Bij het afsluiten van leningen wordt rekening gehouden met de bestaande leningenportefeuille, maar ook met de rentevisie en de renterisiconorm. Wel wordt opgemerkt dat het aantrekken van gelden, alsmede de hoogte van het bedrag, afhankelijk zijn van de inkomende en uitgaande geldstromen bij de gemeente.

Risicobeheer

Een kernonderdeel van de financieringsparagraaf is het risicoprofiel. In dit verband worden onder risico verstaan:

- Renterisico's;
- Koersrisico's
- Kredietrisico's;
- (intern) liquiditeitsrisico's en
- Valutarisico's.

Bij onze leningenportefeuille loopt de gemeente een risico in verband met renteherziening en een risico in verband met herfinanciering. In 2021 is een lening van het voormalig woningbedrijf IJsselham vervroegd afgelost.

Verder hebben we in 2021 in beperkte mate te maken gehad met zgn. kredietrisico's. Dit zijn risico's die zich kunnen voordoen bij het verstrekken van leningen aan onder andere publieke instellingen. Daarnaast zijn er drie duurzaamheidsleningen verstrekt.

De totale omvang van deze leningen bedroeg op 1 januari 2021 afgerond € 7,4 miljoen, exclusief startersleningen. Per 31 december 2021 bedroeg de restantschuld afgerond € 6,7 miljoen, eveneens exclusief startersleningen.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanig opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico door renteaanpassing en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Als de leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld gelijkmatig in de tijd zijn gespreid. Als bovengrens wordt 20% van het begrotingstotaal per 1 januari 2021 gehanteerd. Indien de jaarlijks te herfinancieren bedragen onder de norm blijven is er sprake van een beheerste en overzienbare situatie. Zoals uit onderstaande tabel blijkt bedraagt de ruimte onder de risiconorm in 2021 plm. € 15,5 miljoen.

bedragen x € 1.000		
Renterisico	Rekening 2021	Rekening 2020
Renterisico vaste schulden		
Renteherziening o/g	6.000	515
Vervroegde aflossing	364	168
Betaalde aflossingen	4.063	4.095
Renterisico vaste schulden	10.427	4.778
Toegestane renterisiconorm		
Omvang begroting 2021 (=grondslag)	129.631	128.776
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%
Toegestane renterisiconorm	25.926	25.755
Toets renterisiconorm		
Ruimte onder renterisiconorm	15.499	20.977
Overschrijding renterisiconorm		

Kasgeldlimiet

Ieder kwartaal wordt een opgave gedaan aan het CBS via informatieverstrekking derden (lv3). Hieruit kunnen gegevens worden gehaald met betrekking tot de gemiddelde netto vlottende schuld. Dit bedrag mag de kasgeldlimiet –dit is de maximaal toegestane netto vlottende schuld- niet overschrijden. Het percentage voor de kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal, zijnde afgerond € 130 miljoen, waarbij geen rekening is gehouden met stortingen uit de reserves. Het bedrag van de kasgeldlimiet bedraagt afgerond € 11 miljoen.

bedragen x € 1.000				
Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	10.394	8.665	1.292	1.613
Omvang vlottende middelen	787	461	243	262
Netto vlottende schuld	9.607	8.205	1.050	1.351
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting 2021 (=grondslag)	129.631	129.631	129.631	129.631
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	11.019	11.019	11.019	11.019
Toets kasgeldlimiet				
Ruimte onder kasgeldlimiet	1.411	2.814	9.969	9.667
Overschrijding kasgeldlimiet				

Zoals u ziet is de kasgeldlimiet per saldo in de kwartalen van 2021 niet overschreden. Bij overschrijding kan de toezichthouder indien de overschrijding meer dan twee kwartalen voortduurt ons "verplichten" een langlopende geldlening af te sluiten.

Koersrisico

In 2021 heeft de gemeente geen overtollige middelen uitgezet.

Kasbeheer

Het kasbeheer bestaat uit het saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen van de debiteuren en crediteuren. Dagelijks wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie van voldoende omvang is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt elektronisch uitgevoerd door de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Naast een rekening bij de BNG heeft de gemeente nog een betaalrekening bij de Rabobank voor de internetontvangsten van burgerzaken. In verband met een effectief saldobehoor en ter voorkoming van extra rentelasten worden positieve saldi regelmatig overgeboekt naar de betaalrekening van de BNG.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekeningcourantrekening. Voordat middelen worden aangetrokken met een looptijd korter dan 1 jaar, maar langer dan een maand, moet bij minimaal twee instellingen een offerte worden gevraagd. Kasgeldleningen met een looptijd korter dan een maand worden uit praktische overwegingen meestal afgesloten bij de huisbankier (BNG).

Het kasbeheer bestaat naast het liquiditeitenbeheer uit het beheer van de geldstromen van de debiteuren en crediteuren. De wettelijke betaaltermijn voor inkomende facturen bedraagt 28 dagen na dagtekening van de factuur, tenzij er redenen zijn om hiervan af te wijken. De gemeente Steenwijkerland hanteert met ingang van 1 januari 2020 een betaaltermijn van 0 dagen. Dit betekent dat zodra de factuur is gefiatteerd door de budgethouder de betaling meegaat met de eerstvolgende betaalbatch. Verder wordt in principe drie keer in de week zo'n batch aangemaakt, te weten op maandag, woensdag en vrijdag.

Het debiteurenbeheer omvat het zorg dragen voor een tijdige ontvangst van betalingen. De betaaltermijn van uitgaande facturen bedraagt standaard 14 dagen na dagtekening van de factuur, tenzij anders is aangegeven. Te denken valt hierbij aan nota's voor bijvoorbeeld kosten begraven, grafrechten. De termijn die hier wordt gehanteerd is 30 dagen.

De inning van belastingdebiteuren geschiedt zoveel mogelijk door middel van automatische incasso. Gemiddeld maakt 60% van de belastingdebiteuren gebruik hiervan. Verder komt het nog steeds voor dat er automatische incasso's worden ingetrokken wegens onvoldoende saldo op de rekeningen van de belastingdebiteuren. Verwacht wordt dan ook dat dit percentage niet verder zal stijgen.

Financieringspositie

Net als in het bedrijfsleven is het bij de gemeente belangrijk om te weten of zij haar kortlopende en langlopende verplichtingen na kan komen. Hierbij wordt gekeken naar de stand van de investeringen enerzijds en de aanwezige financieringsmiddelen anderzijds. Als de boekwaarde van de investeringen groter is dan de aanwezige financieringsmiddelen, is er sprake van een financieringstekort. Van een

financieringsoverschot is sprake als er minder is geïnvesteerd dan de aanwezige financieringsmiddelen. De gemeente beschikt over de volgende financieringsmiddelen: algemene en bestemmingsreserves, voorzieningen en langlopende leningen.

bedragen x € 1.000

Financieringsbehoefte	Begroting 1-1-2021	Rekening 1-1-2021	Rekening 31-12-2021	Vershil
Boekwaarde				
Boekwaarde vaste activa incl. voorraden	125.187	111.707	113.495	1.787
Boekwaarde leningen u/g	10.198	10.071	9.426	- 645
Totaal boekwaarde	135.386	121.778	122.921	1.142
Aanwezige financieringsmiddelen				
Eigen vermogen				
Reserves	30.008	39.681	43.214	3.532
Resultaat boekjaar		4.397	3.091	- 1.306
Totaal eigen vermogen	30.008	44.078	46.305	2.227
Vreemd vermogen				
Voorzieningen	9.893	11.789	13.358	1.569
Langlopende leningen	61.765	62.078	58.172	- 3.906
Totaal vreemd vermogen	71.658	73.868	71.530	- 2.338
Totaal financieringsmiddelen	101.666	117.946	117.835	- 111
Financieringstekort (-/-) c.q. overschot (+/+)	- 33.720	- 3.833	- 5.086	- 1.253

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt is het financieringstekort gedurende 2021 (31-12 / 1-1) met € 5,086 miljoen toegenomen. Dit wordt onder andere veroorzaakt doordat niet alle begrote investeringen tot uitvoering zijn gekomen.

Treasury.

Met ingang van 2017 wordt geen rekening gehouden met rente over het eigen vermogen en voorzieningen, de zogenaamde bespaarde rente. Deze rente werd gebruikt als dekkingsmiddel voor de exploitatie.

Een gevolg hiervan is dat de wekelijkse rentelasten lager uitvallen. Ook het omslagpercentage is lager. Doordat het omslagpercentage overeenkomstig de Kadernota is vastgesteld is er een saldo ontstaan een saldo op het taakveld treasury. Per saldo is er een nadelig saldo van € 3.000 bij de jaarrekening.

bedragen x € 1.000

Renteschema		Actuele Begroting	Rekening 2021	Vershil
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(-)	- 1.314	- 1.327	- 13 N
b. Externe rentebaten	(+)	261	271	10 V
Totaal door te rekenen externe rente		- 1.054	- 1.056	- 3 N
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	86	86	0 V
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	- 208	- 208	0 V
c3. De rentebaat van aangetrokken en weer verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(-)	208	208	- 0 N
Saldo door te rekenen externe rente		- 967	- 970	- 3 N
d1. Rente over eigen vermogen	(-)	-	-	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(-)	-	-	-
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		- 967	- 970	- 3 N
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(+)	1.047	1.053	5 V
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		80	83	3 V

EMU saldo

Op grond van artikel 3 van het Besluit Begroting en Verantwoording moet het EMU-saldo in de jaarstukken worden opgenomen. Genoemd artikel vereist dat ook de jaarstukken inzicht bieden dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten.

In Europees verband is afgesproken dat het overheidstekort maximaal 3% van het BBP mag bedragen. Binnen ons land is dit tekort van 3% verdeeld tussen de verschillende overheden. Decentrale overheden mogen als afgeleide hiervan een tekort hebben van 0,4% van het BBP. Het aandeel hierin voor gemeenten is 0,27% van het BBP en bedraagt voor 2021 € 2,218 miljoen. Deze norm is in de septembercirculaire 2020 bekendgemaakt.

Er kunnen een aantal scenario's ontstaan:

Bij een positief EMU-saldo krijgt de gemeente via reële transacties meer geld binnen dan dat ze uitgeeft. Dit schept ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te verhogen. Daarmee draagt zij positief bij aan het EMU-saldo van Nederland.

Als het EMU-saldo grenst aan 0 dan krijgt de gemeente via reële transacties ongeveer evenveel geld binnen als dat er wordt uitgegeven. Bij een negatief EMU-saldo geeft de gemeente via reële transacties meer geld uit dan dat er binnenkomt. Gemeente maakt schulden, trekt leningen aan en spreekt het gespaarde geld aan. Ook nemen de reserves af. Hiermee draagt zij bij aan het EMU-saldo van Nederland.

In onderstaande tabel is het EMU-saldo van onze gemeente over het jaar 2021 weergegeven. In 2021 hebben wij een positief berekend EMU-saldo van € 2,008 miljoen.

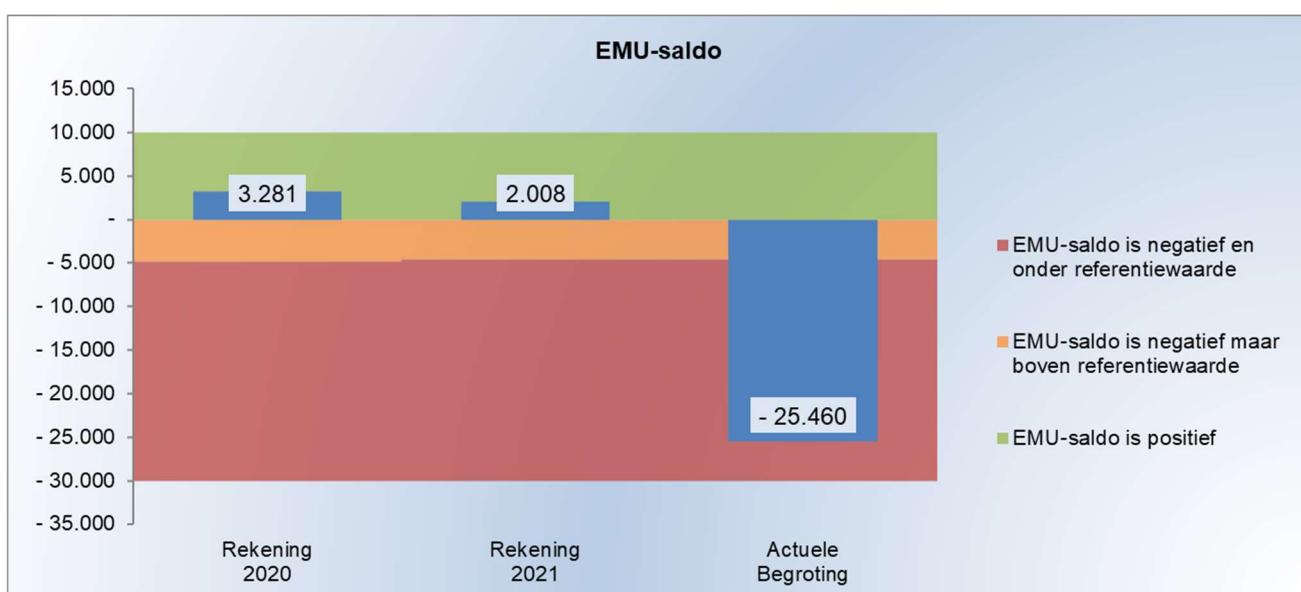
bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)			Rekening 2020	Rekening 2021	Actuele Begroting
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	- 1.715	2.227	- 8.861
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	2.246	7.735	15.479
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	1.330	1.569	- 1.896
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 5.912	- 5.948	- 776
5.	(-)	Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-
Berekend EMU-saldo			3.281	2.008	- 25.460

In onderstaande tabel is het EMU-saldo afgezet tegen de referentiewaarde. Dit is de waarde die is vastgesteld voor de gemeente Steenwijkerland en gepubliceerd in de septembercirculaire 2020 van het gemeentefonds. De individuele EMU-referentiewaarde betreft een indicatie van het aandeel dat een gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft. We blijven ruim binnen de referentiewaarde.

bedragen x € 1.000

EMU-saldo referentiewaarde	Rekening 2020	Rekening 2021	Actuele Begroting
EMU-saldo volgens berekening	3.281	2.008	- 25.460
EMU-SALDO referentiewaarde	- 4.820	- 4.626	- 4.626
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde	8.101	6.634	
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde			- 20.834

De rekening 2020 laat een onderschrijding zien van de referentiewaarde met € 8,101 miljoen. De rekening 2021 laat een onderschrijding zien van de referentiewaarde met € 6,634 miljoen.

Verder laat de actuele begroting van 2021 zien dat we de referentiewaarde van de EMU tekortnorm fors overschrijden, te weten met een bedrag van € 20,834 miljoen. Dit wordt veroorzaakt doordat geplande investeringen niet zijn uitgevoerd in voorgaande jaren. In de begroting 2022 is wederom een hoog investeringsniveau opgenomen. Wanneer deze investeringen tot besteding komen zal dit tot gevolg hebben dat het tekort ook in de rekening 2022 gaat toenemen.

Op dit moment is geen sprake van een sanctiemaatregel omdat landelijk de tekortnorm van 0,27% van het BBP van toepassing is. Deze optie is wel in beeld en geldt voor alle gemeenten indien landelijk de tekortnorm wordt overschreden. Daarbij is niet van belang of een gemeente hierin wel of niet heeft bijgedragen.

4.5 Bedrijfsvoering

Het jaar 2021 was het tweede jaar op rij dat we geconfronteerd werden met maatregelen tegen het coronavirus. Maatregelen die onze inwoners en ondernemers diep geraakt hebben. Jong en oud, niemand uitgezonderd. Ook op onze gemeentelijke organisatie waren de effecten van corona merkbaar. Ondanks dat hebben we op diverse onderdelen stappen kunnen zetten. Maar we zien ook dat het ziekteverzuim flink is toegenomen. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door het langdurig verzuim. De hoge werkdruk, de effecten van de coronamaatregelen op het sociale leven en het aantal langdurig COVID-zieken hebben net als bij andere gemeenten dit verzuim verhoogd.

In 2021 hebben de nieuwe leidinggevenden, die in 2020 zijn begonnen, hun plek gevonden in de organisatie. De eerste stappen in de organisatieontwikkeling zijn en worden gezet: wendbaarheid en flexibiliteit, samenwerken, professionaliteit en vitaliteit stonden op de agenda. De beperkingen die er waren in aantallen bij elkaar, het verplichte thuiswerken en daardoor de ontbrekende ontmoetingsmogelijkheden hebben de verbinding vanzelfsprekend niet bevorderd. Verbinding tussen leidinggevenden en medewerkers en tussen leidinggevenden onderling. Binnen die mogelijkheden hebben we ons werk gedaan, maar we zijn daardoor minder ver dan gehoopt.

De doelstellingen voor 2021 in de begroting 2021 richtten zich op drie specifieke doelen:

- samenleving tevreden;
- bestuur tevreden en;
- medewerkers tevreden.

In 2021 zijn deze meer concreetiseerd naar de plaat hieronder. Deze is rond de zomer in een aantal digitale sessies aan de organisatie toegelicht.

Hieronder leest u wat we in 2021 hebben bereikt.

1. Betrouwbaar en professioneel

Informatievoorziening

Overheidsinformatie moet duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist en volledig zijn. Maar ook veilig en met bescherming van de privacy van persoonsgegevens worden opgeslagen. Hierdoor zijn de onderwerpen privacy, informatiebeveiliging en informatiebeheer onlosmakelijk aan elkaar verbonden. In samenhang hebben we één strategisch beleidsdocument voor de jaren 2021-2024 opgesteld. De uitwerking van dit beleid vindt zijn weg in jaarplannen. Te beginnen met het jaarplan 2021-2022.

In 2021 is de telefooncentrale van het Klantcontactcentrum (KCC) vervroegd vervangen. De vorige centrale had veel storingen en er was sprake van een niet goed werkbare applicatie. De hinder voor onze inwoners en ondernemers is beperkt gebleven, maar er was veel ergernis bij de medewerkers van het KCC. De nieuwe oplossing is zeer stabiel en werkt prettig voor de medewerkers.

In 2021 is een aanbesteding gedaan voor alle Microsoft licenties waaronder Office365. Direct na levering is gestart met de implementatie van de eerste onderdelen. Microsoft Teams is geïmplementeerd en gekoppeld aan de nieuwe telefooncentrale. Teams is bekend van het video vergaderen maar kan nu, door de koppeling aan de telefooncentrale, ook ingezet worden om te bellen naar normale telefoonlijnen. In 2022 wordt dit uitgebreid met het samen kunnen werken aan bestanden waarmee Teams de basis voor onze digitale werkplek gaat zijn.

Verder is de technische implementatie van het zaakstelsel afgerond waardoor in 2022 gestart kan worden met het overzetten van alle data.

Processen

Processen lopen door de hele organisatie en dus over de teams heen. Daarin samen optrekken en bedenken hoe processen beter kunnen (bijvoorbeeld sneller, hogere kwaliteit) is voor ons belangrijk. In het coronajaar 2021 hebben we hier niet organisatiebreed op gestuurd. We hopen daar in 2022 stappen in te kunnen zetten.

Het proces dat leidt tot een besluit van het college is in 2021 gestroomlijnd en wordt volledig ondersteund door een systeem. In 2022 wordt dit verfijnd en zal met de nieuwe raad, in nauw overleg met de griffie, worden bepaald of het wenselijk is dit door te trekken naar het besluitvormingsproces van de raad.

Implementatie Visie op control

Bij een betrouwbare en professionele organisatie hoort een goede beheersing (control) van taken en verantwoordelijkheden. In 2021 is een visie op control opgesteld, die uitgaat van een inrichting volgens het zogenaamde 'Three lines of defence-model'. Dit model past bij onze organisatiestructuur. Het laat zien dat control van iedereen is en dat de belangen van de drie lijnen dezelfde zijn. Namelijk het werken aan dezelfde doelen. Hierbinnen heeft iedereen (iedere lijn) zijn eigen verantwoordelijkheden. De implementatie van het model is gestart in 2021 en gaat organisch en stapsgewijs.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de huidige situatie geeft de accountant in haar controleverklaring een oordeel over de rechtmatigheid van het handelen van de gemeente. In de toekomstige situatie ligt deze verantwoordelijkheid bij het college, aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Het wetsvoorstel hiertoe heeft vertraging opgelopen. Naar verwachting zullen wij voor het verslagjaar 2022 voor de eerste keer een rechtmatigheidsverantwoording op moeten nemen in de jaarrekening. De voorbereidingen hiertoe zijn opgepakt.

Regionale samenwerking

Op aantal terreinen werken wij regionaal samen:

- KCC (Zwartewaterland)
- Inkoop (Staphorst)
- Functionaris gegevensbescherming (FG) (Westerveld, Staphorst en Zwartewaterland)
- Verbijzonderde Interne Controle (VIC) (Westerveld, Zwartewaterland, Meppel).

Eind 2021 is de samenwerking voor de VIC beëindigd. Door vele personele wisselingen bij de andere gemeenten waren de inspanningen voor Steenwijkerland groter dan de baten uit de samenwerking. De behaalde voordelen op het gebied van werkwijzen, formats e.d. blijven we zeker gebruiken voor onze eigen organisatie.

Bij de samenwerking voor de FG wordt door het vertrek van de FG bij Staphorst opnieuw bepaald hoe we die rol zien en specifiek in de samenwerking. Meppel is hier inmiddels ook bij betrokken.

Inkoop

Om de kwetsbaarheid op de inkoopadviesfunctie te verkleinen werken we samen met de gemeente Staphorst. Door het vertrek van de inkoopadviseur van de gemeente Staphorst is er een tijdlang sprake geweest van onderbezetting. Sinds 1 februari 2021 is de formatie echter weer op orde.

Rechtmatig (volgens wet- en regelgeving) en doelmatig inkopen is belangrijk. We kopen tenslotte voor grote bedragen in. De bevindingen van de accountant zijn een belangrijke bron van informatie om te kunnen verbeteren. Bij de jaarrekening 2020 was een accountantsbevinding dat we via Europese aanbestedingen raamovereenkomsten afsloten waarin geen maximale omvang was vastgelegd. Hiermee voldeden we niet aan een uitspraak van het Europese Hof. Naar aanleiding van deze bevinding zijn de standaard formats aangepast.

De manier waarop we in de organisatie onze inkoopfunctie hebben georganiseerd (waaronder de doelmatigheid) hebben we eind 2021 door een externe partij laten onderzoeken. Het bureau heeft zijn rapport met conclusies en aanbevelingen inmiddels opgeleverd. In 2022 wordt gestart met een (meerjarig) implementatietraject.

Doelmatigheidsonderzoek

Jaarlijks wordt een doelmatigheidsonderzoek gehouden. Afgelopen jaar is de uitvoering van de hondenbelasting het onderzoeksonderwerp geweest, onder andere gelet op de al jaren dalende opbrengsten. Het onderzoek heeft er mede toe geleid dat de

hondenbelasting inmiddels is afgeschaft. Als onderzoeksonderwerp voor 2022 is gekozen voor onze telefonische dienstverlening, en specifiek daarbij de onbeantwoorde gesprekken en terugbelverzoeken van inwoners.

Mandaatregeling

Een mandaatregeling legt officieel vast wie welke bevoegdheden heeft. Vaak is de insteek dat bevoegdheden omlaag (naar lagere niveaus) worden gemandateerd. Bij onze organisatieontwikkeling past de overweging om niet van boven naar beneden te mandateren, maar om te bepalen welke bevoegdheden je niet op medewerkersniveau wilt regelen maar een of meerdere lagen daarboven. Het omgekeerde mandaat. Dit is nog niet zover. Hiervoor is een uniforme organisatiestructuur en functiestructuur met een heldere beschrijving en afbakening van de taakvelden van de teams nodig. Dit moet worden vastgelegd in een Organisatiebesluit. Een eerste evaluatie van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de directeurs, teamleiders en coördinatoren gaat daar nog input voor leveren. Daarna zal worden bepaald of en hoe het omgekeerd mandaatstelsel kan worden ingevoerd.

2. Samenleving tevreden

Inwoner op 1 betekent dat de wensen en behoeften van de samenleving centraal staan. Dat zien we bijvoorbeeld terug in (inwoners)participatie. De visie hierop heeft uw raad vastgesteld en vormt daarmee de leidraad voor de uitwerking in praktische handreikingen voor initiatiefnemers én collega's. Een belangrijk onderdeel, ook voor de Omgevingswet.

In 2021 hebben we letterlijk in beeld gebracht hoe inwoners onze dienstverlening waarderen en hoe we presteren: het overzicht 'dienstverlening in cijfers' hebben we aangeboden aan uw raad. De uitkomsten zijn heel positief. De waardering in het tweede halfjaar (meest recent) van telefonische dienstverlening is een 7,9, van een baliebezoek een 8,5, de e-diensten een 7,9, de afhandeling van een Melding Openbare Ruimte (MOR) een 7,2. Cijfers om trots op te zijn. Dat neemt niet weg dat we blijven kijken waar en wat we nog verder kunnen verbeteren. Daar hebben en houden we continu aandacht voor.

Huisvesting

Begin 2021 is De Vesting leeg opgeleverd en is de verbouwing aan het atrium in het gemeentehuis aan de Vendelweg inclusief werkcafé afgerond. Daarmee is verbouwing vanwege de komst van de IGSD klaar. Onze inwoners hebben hiermee één plek waar zij terecht kunnen met vragen over jeugd, Wmo, werk en inkomen. Dat biedt overzicht.

3. Bestuur tevreden

Met de uitkomsten van een raadstevredenheidsonderzoek dat we eind 2020 hebben gehouden zijn we aan de slag gegaan. In raadsvoorstellen besteden we aandacht aan de geuite wensen zoals het opnemen van de voorgeschiedenis en het uitwerken van verschillende scenario's. De leesbaarheid is vergroot door de informatie slechts op een plek op te nemen en te verwijzen. De raad uitte ook veel tevredenheid over de betere leesbaarheid dit jaar van producten uit de P&C cyclus (zoals de begroting). Daarnaast hebben we in overleg met de griffie de voorbereiding van werkvergaderingen aangepast.

Programmatisch en projectmatig werken

De doorontwikkeling van programmatisch en projectmatig werken is in 2021 laag geprioriteerd en heeft daardoor geen voortgang gekregen. Het toerusten van de organisatie – via een leer- en werkprogramma – om deze methode Programmatisch Creëren toe te passen staat voor 2022 op het programma.

4. Medewerkers tevreden

Ook in 2021 hebben we zoveel mogelijk thuisgewerkt om verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Wanneer medewerkers wel op een werklocatie aanwezig waren, hebben we afstand gehouden en hygiënemaatregelen in acht genomen. We hebben in 2021 een start gemaakt met ons vitaliteitsbeleid, we hebben ons pilotbeleid 'Plaats- en tijdonafhankelijk werken' klaargezet voor uitrol en zijn begonnen met het geven van een plek aan dienend leiderschap in onze organisatie. Daarnaast zijn we begonnen met het herzien van de digitale (e-HRM-)processen, is een conceptbeleid voor het 'goede gesprek' geformuleerd en is een start gemaakt met de strategische HR-visie. Vanwege capaciteitsproblemen is het niet gelukt om de ontwikkeling van deze onderwerpen af te ronden in 2021.

Vitaliteitsbeleid

In 2021 zijn we gestart met de ontwikkeling van het vitaliteitsbeleid. Er is een werkgroep opgericht met een afvaardiging van P&O, leidinggevend, medewerkers en de ondernemingsraad. De werkgroep heeft verkend wat de essentie is van het vitaliteitsbeleid. Op dit moment worden de gevolgen van het conceptbeleid uitgezocht. Dit vanwege de samenhang van het onderwerp 'vitaliteit' met andere HR-onderwerpen. Deze fase verwachten we in 2022 af te ronden.

Pilotbeleid plaats- en tijdonafhankelijk werken

In 2021 is ook een pilotbeleid 'Plaats- en tijdonafhankelijk werken' ontwikkeld. De duur van de pilot is 1,5 jaar vanaf de start van de uitrol. Daarna vindt een evaluatie plaats. Plaats- en tijdonafhankelijk werken biedt medewerkers een moderne en belangrijke arbeidsvoorwaarde. Uit onderzoek naar de werkbeleving in coronatijd is gebleken dat veel medewerkers ook na opheffing van de coronamaatregelen gedeeltelijk thuis willen blijven werken. Dit komt met name de werk-privébalans ten goede. De uitrol van het pilotbeleid heeft vanwege de coronamaatregelen nog niet plaatsgevonden. Naar verwachting bieden de coronamaatregelen in 2022 ruimte voor uitrol.

Dienend leiderschap

In 2021 is begonnen met de uitrol van dienend leiderschap in de organisatie. Een dienend leider stelt "het welzijn van mensen en het bijdragen aan de samenleving op de eerste plaats, heeft de wijsheid om te zien wat nodig is, de capaciteiten om daar iets mee te doen en de moed om daarnaar te handelen." Leidinggevend en medewerkers hebben kennisgemaakt met het gedachtegoed van dienend leiderschap en wat dat van hen vraagt. Dit door middel van training en inspiratiesessies. Daarnaast zijn er diverse boeken over dit thema beschikbaar voor leidinggevend en medewerkers. Leidinggevend hebben gekozen voor een aanbestedingstraject voor de verdere uitrol van dienend leiderschap in de organisatie. Onderdeel hiervan is een management-ontwikkeltraject en ontwikkelmogelijkheden voor medewerkers. De voorbereiding op deze aanbesteding is in 2021 gestart en wordt in 2022 voortgezet.

Het 'goede gesprek'

In 2019 zijn we afgestapt van de gesprekscyclus zoals we die kenden. In 2021 hebben we gewerkt aan nieuw beleid voor het 'goede gesprek'. De essentie is dat leidinggevende en medewerker het 'goede gesprek' voeren over de doelen van het team waarin de medewerker zit en wat de medewerker nodig heeft om daaraan bij te dragen. In het beleid worden een aantal onderwerpen uitgelicht die tijdens het gesprek aandacht krijgen. De medewerker stemt zelf de vorm van het gesprek af met de leidinggevende. Dit stimuleert de eigen regie van de medewerker. De organisatie zal diverse mogelijkheden faciliteren om de medewerker op weg te helpen.

HR-visie

De HR-visie is door herprioritering doorgeschoven naar 2022. Verwacht wordt begin 2022 tot een strategische HR-visie te komen. Vooruitlopend daarop is al wel de keuze gemaakt voor een nieuw systeem voor het werving- en selectieproces. Dit sluit aan bij andere P&O-systemen en helpt bij een gestroomlijnd proces. Daarnaast worden de systemen uitgebreid met enkele modules die de efficiëntie en het thuiswerken ten goede komen, zoals een module voor digitale handtekeningen.

HR21

De implementatie van het functiewaarderingssysteem HR21 is in 2021 afgerond. HR21 is een functiewaarderingssysteem van de VNG dat door veel gemeenten wordt gebruikt. Eind 2020 zijn alle medewerkers geïnformeerd over de indeling van hun functie in een HR21 functieprofiel. Als de medewerker het niet eens is met zijn indeling, is in het proces de mogelijkheid om respectievelijk een zienswijze bij de werkgever, of een verzoekschrift bij de geschillencommissie in te dienen. Er zijn 22 individuele en 4 groeps-zienswijzen behandeld. Vervolgens zijn 4 individuele en 1 groeps-verzoekschrift ingediend bij de geschillencommissie. Door de voorkeur voor een fysieke zitting is de behandeling van de verzoekschriften een aantal keren uitgesteld. Inmiddels zijn ze behandeld en is de implementatie van HR21 daarmee afgerond. Om de functieprofielen up to date te houden is er tweemaal per jaar de mogelijkheid voor een herziening van de functieprofielen. Dit kan op initiatief van de leidinggevende of de medewerker in gang worden gezet.

bedragen x € 1.000					
Aantal medewerkers / formatie ²	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal aantal medewerkers	344	337	354	408	419
Aantal mannen	167	159	165	190	196
Aantal vrouwen	177	178	189	218	223
Totale formatie (fte)	317	328	345	390	392
Totale bezetting (fte)	305	308	313	363	372

² Fte staat voor fulltime-equivalent. Het is een rekeneenheid waarmee de omvang van een functie of de personeelssterkte kan worden uitgedrukt. Eén fte is een volledige werkweek van 1 medewerker.

In 2020 is de IGSD opgeheven. Dit veroorzaakt de stijging van het aantal medewerkers in 2020 ten opzichte van 2019.

Het totale aantal medewerkers is toegenomen in 2021, terwijl de totale formatie nagenoeg gelijk is gebleven ten opzichte van 2020. Er zijn in totaal 47 nieuwe medewerkers in dienst gekomen, terwijl er 37 zijn uitgestroomd. Dit komt doordat in 2021 is ingezet op het vervullen van moeilijk vervulbare vacatures en het in dienst nemen van medewerkers in plaats van het inhuren van medewerkers.

Hieronder een overzicht van het aantal medewerkers, de formatie en de totale bezetting van de afgelopen vijf jaren. Deze cijfers zijn van 31 december 2021 en geven hiermee een volledig beeld van het afgelopen jaar.

bedragen x € 1.000					
Stagiaires en trainees	2017	2018	2019	2020	2021
Stagiaires	7	14	17	21	19
Trainees	8	5	5	3	2
Interne detachering	9	24	12	8	6

Er is in 2021 voor gekozen om het traineeprogramma van onze organisatie te evalueren, voordat we starten met een nieuwe lichting. Bij de evaluatie willen we terug naar de doelen van het traineeprogramma: verjonging en toekomstbestendigheid van de organisatie, en in hoeverre de bestaande aanpak hieraan bijdraagt. In de tussentijd mogen leidinggevenden wel decentraal trainees werven. Deze trainees doen mee aan externe ontwikkelprogramma.

bedragen x € 1.000					
Ziekteverzuim	2017	2018	2019	2020	2021
Ziekteverzuim	5,0%	4,4%	4,1%	4,7%	6,3%

Het verzuimpercentage is in 2021 gestegen. Het grootste deel van het verzuim betreft langdurig verzuim. Daarnaast heeft het coronavirus impact gehad op onze medewerkers, op zowel een directe als indirecte manier. Een aantal medewerkers is besmet geraakt (vooral in het najaar) en dit heeft bij een deel van deze mensen geleid tot verzuim. Daarnaast brengt het coronavirus en de coronamaatregelen extra werk met zich mee. Dit extra werk, gecombineerd met de uitval van besmette medewerkers, heeft geleid tot een stijging van het verzuim vanwege te hoge werkdruk. Dit is een trend die ook bij andere gemeenten zichtbaar is.

Overig: verplichte vermelding niet financiële onrechtmatigheden

In de notitie bedrijfsvoering van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording staat dat de niet financiële onrechtmatigheden moet worden meegenomen in de paragraaf bedrijfsvoering met ingang van het verslagjaar 2021.

Een niet financiële onrechtmatigheid kan zich voordoen bij de wet Fido en onderliggende regelingen. Aan overtredingen van deze wet, bijvoorbeeld overschrijding van de kasgeldlimiet of renterisiconorm, zijn meestal geen directe financiële gevolgen verbonden. Deze onrechtmatigheden hoeven dan ook niet te worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Wel kan het van belang zijn voor het beeld van de raad over de financiële positie van de gemeente.

Er is in 2021 geen sprake van een niet financiële onrechtmatigheid. Hieronder wordt dat toegelicht. De wet Fido kent een tweetal instrumenten om de renterisico's binnen de perken te houden, te weten de kasgeldlimiet voor de kortlopende schuld en de renterisiconorm voor de langlopende schuld.

Bij aanvang van de begroting is de kasgeldlimiet vastgesteld op € 10,97 miljoen. Dit houdt in dat saldi van de diverse rekeningcourantrekeningen plus opgenomen kasgeldleningen een totaalbedrag van € 10,97 miljoen mochten bedragen. In 2021 is optimaal van deze mogelijkheid gebruikgemaakt. Soms is dit saldo overschreden. Door gebruik te maken van kasgeldleningen werd geprofiteerd van de lage rentestanden op de kapitaalmarkt en werd er rentevergoeding ontvangen. Volgens artikel 4, 2e lid van de Wet FIDO is overschrijding gedurende 2e kwartalen toegestaan. In 2021 was er per saldo dan ook geen sprake van overschrijding van de kasgeldlimiet.

De renterisiconorm bepaalt voor welk leningsbedrag er in een jaar renteherziening of herfinanciering is toegestaan. Bij de begroting, exclusief resultaatbestemming is deze vastgesteld op € 25,8 miljoen. In 2021 is bij een lening het rentepercentage herzien en is een lening vervroegd afgelost. Dit waren de effecten van de afgesloten renteherzieningen en vervroegde aflossingen van medio juni 2020. Verder zijn er acties ondernomen om bij een tweetal leningen met ingang van 2022 het rentepercentage te herzien. De effecten hiervan zijn zichtbaar in de programmabegroting 2022-2025. Daarnaast zal in 2022 wederom een lening van het voormalige woningbedrijf vervroegd worden afgelost.

Genoemde acties hebben in 2021 niet geleid tot overschrijding van de renterisiconorm.

Gemeente Steenwijkerland heeft geen gelden elders heeft belegd. Wel zijn er een aantal duurzaamheidsleningen verstrekt aan instellingen en een particulier.

4.6 Verbonden partijen

Op 9 februari 2016 heeft de raad de nota “Verbonden partijen” vastgesteld. Het proces van deelnemingen is echter een dynamisch gebeuren. Regelmatig moet deze nota dan ook worden herzien. Hieronder treft u de belangrijkste resultaten en wijzigingen aan welke binnen de kaders van de reeds vastgestelde nota passen.

Bij de begroting is al aangegeven welke voornemens de gemeente had met haar aandelenbezit, namelijk het streven naar een zo hoog mogelijk rendement in de vorm van dividend.

De visie van ons certificatenbezit bij Dataland moet leiden tot het op korte termijn verlagen van de lastendruk bij verzoeken om gebouwgegevens en het verbeteren van de kwaliteit van de eigen vastgoedgegevens. Dataland heeft haar activiteiten per 1 januari 2022 beëindigd. Na 31 maart 2022 zullen de certificaathouders bericht ontvangen over de vereffening.

Zowel het college als de gemeenteraad hadden een besluit genomen om de consequenties van toetreding van de gemeente Steenwijkerland tot de gemeenschappelijke regeling Historisch Centrum Overijssel per 1-1-2020 nader uit te werken. (PPN 2019-2022). Toetreding tot genoemde regeling is in afwachting van de ontwikkeling over voortzetting door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen uitgesteld. Nu helder is dat het rijk uit de GR HCO stapt, maar financieel wel verbonden blijft, zijn de gesprekken over het wel of niet deelnemen in het Historisch Centrum weer hervat. Inmiddels zijn de verkenningen voor het wel of niet toetreden tot de gemeenschappelijke regeling afgerond en zijn we tot de conclusie gekomen dat een eventuele toetreding tot de gemeenschappelijke regeling onvoldoende oplossing biedt voor de uitdagingen waarvoor het gemeentearchief staat.

Landelijke, regionale of plaatselijke ontwikkelingen hebben in 2021 geen aanleiding gegeven bovengenoemde standpunten los te laten en over te gaan tot vervreemding. Afhankelijk van de mate van verbondenheid (bijv. geplaatst aandelenkapitaal) zijn we in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen. De genoemde verbonden partijen kennen hun eigen risicopositie. Daar waar sprake is van een aanzienlijk, niet afgedekt, risico wordt dit meegenomen bij de paragraaf weerstandsvermogen. De op 1 april 2022 ontvangen jaarstukken van verbonden partijen zijn opgenomen. Van enkele verbonden partijen zijn nog geen jaarstukken 2021 beschikbaar en deze ontbreken dan ook in deze paragraaf.

De bijlage is conform het raadsvoorstel van 9 februari 2016 opgesteld en worden in de volgende categorieën gepresenteerd (zie ook paragraaf 4.2):

- vennootschappen en coöperaties
- stichtingen en verenigingen
- gemeenschappelijke regelingen en

De 4^e categorie, de “overige verbonden partijen” is momenteel niet voorradig.

Onder verwijzing naar bovenvermelde notitie “Verbonden partijen” geven wij onderstaand de posities per ultimo van het rekeningjaar weer. Deze zijn aangevuld met ontwikkelingen en risico's.

1. Vennootschappen en coöperaties

1.1 BNG

bedragen x € 1.000

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.					
Vestigingsplaats:	Den Haag				
Aantal Aandelen:	129.675				
Zeggenschap:	0,24%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa				
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Tier-1 ratio	Bedrijfsresultaat
2017	328	4.953.000	135.041.000	37%	393.000
2018	370	4.991.000	132.518.000	38%	337.000
2019	165	4.887.000	144.802.000	38%	163.000
2020	235	5.097.000	155.262.000	39%	221.000
2021	296	5.062.000	143.995.000	38%	236.000

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2021 in 2022 worden ontvangen. Als gevolg van de opschorting van de dividenduitkering over 2019 is deze op 19 maart en 4 oktober 2021 alsnog uitgekeerd.

Ontwikkelingen	De bank verwacht toenemende investeringen door woningcorporaties in nieuwe woningen en een toename van duurzaamheidsinvesteringen, zoals die in hernieuwbare energie. Deze ontwikkelingen zullen de kredietaanvraag van de klanten positief beïnvloeden. Gegeven de afhankelijkheid van marktomstandigheden is een betrouwbare prognose over de financiële transacties niet te geven. De bank acht het niet verantwoord om nu al een uitspraak te doen over de te verwachten nettowinst over 2022. Het uitkeringspercentage van de nettowinst bedraagt de komende jaren weer 50%.
Risico's	Beperkt, tot deelname aandelenkapitaal. Financiers hebben vertrouwen in de bank dat het risico van kredietverlening aan de BNG bank beperkt is, gezien het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat.

1.2 Enexis

bedragen x € 1.000

Enexis Holding N.V.						
Vestigingsplaats:	Den Bosch					
Aantal Aandelen:	304.012					
Zeggenschap:	0,207%					
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa					
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	210	-	3.808.000	3.860.000	50%	207.000
2018	249	-	4.024.000	3.691.000	52%	319.000
2019	213	-	4.112.000	4.146.000	50%	210.000
2020	152	-	4.116.000	4.635.000	47%	108.000
2021	202	14	4.241.000	5.091.000	45%	199.000

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2021 in 2022 worden ontvangen.

Ontwikkelingen	In 2022 wordt het strategisch beleid geactualiseerd. Enexis stelt zichzelf de volgende missie: "Wij brengen mensen steeds meer duurzame energie. Dat doen we door mede richting te geven aan het energiesysteem van de toekomst en door slim te investeren in betrouwbare energie en infrastructuur. Zo houden we de energietransitie haalbaar en betaalbaar." Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie, participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving), digitale transformaties.
Risico's	Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment 50% eigen vermogen. Het risico dat de gemeente hierbij loopt is laag. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.

1.3 Rendo Holding N.V.

bedragen x € 1.000

N.V. Rendo Holding					
Vestigingsplaats:	Meppel				
Aantal Aandelen:	198				
Zeggenschap:	19,98%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa				
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	1.498	70.342	66.962	51%	10.596
2018	1.498	72.404	72.027	50%	10.001
2019	1.498	74.600	92.685	45%	9.501
2020	1.498	76.899	98.621	44%	9.555
2021	nnb	nnb	nnb	nnb	nnb

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2021 in 2022 in drie termijnen worden ontvangen.

Ontwikkelingen	Rendo houdt in haar begroting van 2022 rekening met een resultaat van € 6 miljoen. Dit ligt in de lijn van de begroting 2021, dat een begroot resultaat had van € 6,2 miljoen. Verder heeft zij forse investeringen meegenomen in verband met de energietransitie. Door de hoge inflatie heeft Rendo te maken met hogere personeelslasten en stijgende energiekosten. Daarnaast heeft zij te maken met een lager resultaat op glasvezel doordat projecten worden opgeleverd, waarna dan pas kan worden begonnen met de afschrijving op de investeringen.
Risico's	N.V. Rendo Holding is de moedermaatschappij van verschillende vennootschappen..Re-Flex Beheer B.V.is een dochteronderneming en bestaat uit Enavi B.V., N-Tra B.V., Rendo Netwerken B.V., Re-Net B.V. en Rendo Duurzaam. Rendo Netwerken beheert en onderhoudt het gas- en elektriciteitsnetwerk. Verder houdt zij zich ook bezig met warmte en glasvezelprojecten. Gezien de aard van de activiteiten is Rendo een vrij stabiele vennootschap. Bij een eventuele overname in verband met sectorordering vervalt het dividend. De opbrengst is naar verwachting (aanzienlijk) lager dan de huidige dividendopbrengst.

1.4 Vitens N.V.

bedragen x € 1.000

Vitens N.V.						
Vestigingsplaats:		Zwolle				
Aantal Aandelen:		60.227				
Zeggenschap:		1,042%				
Vertegenwoordiger:		wethouder Scheringa				
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	199	37	533.700	1.194.400	31%	47.700
2018	54	26	533.000	1.233.500	30%	13.000
2019	-	18	533.300	1.293.000	29%	11.100
2020	-	10	559.200	1.340.100	29%	23.900
2021	-	7	600.300	1.387.800	30%	19.400

Vanaf 2019 heeft Vitens geen dividend meer uitgekeerd.

Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de verwachting dat Vitens geen dividend zal uitkeren als gevolg van de lage WACC (Weighted Average Cost of Capital of vermogenskostenvoet) en het hoge investeringsniveau voor de komende jaren. De afgelopen jaren heeft Vitens samen met andere drinkwaterbedrijven en met hulp van de aandeelhouders gelobbyd bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de Tweede Kamer voor een betere invulling van de WACC (zogenoemde Weighted Average Cost of Capital). Dit resulteerde erin dat de minister medio 2021 een WACC heeft vastgesteld van 2,95% voor de periode 2022-2024. Op korte termijn biedt deze maatregel ruimte, maar voor de lange termijn is dit percentage niet voldoende. Met de bestaande systematiek voor het vaststellen van de WACC ontstaan na 2026 problemen met het financieren van het investeringsprogramma. Inmiddels is een onderzoek gestart door bureau Berenschot. De lobby op dit onderwerp heeft de hoogste prioriteit, waarbij samen wordt opgetrokken met provincies en gemeenten. De lobby voor een aanpassing van de WACC wordt dus onverminderd doorgezet. We zien dat door inflatie de prijzen flink stijgen, het investeringsprogramma een stijgend volume aangeeft en de doorkijk voor de komende jaren aangeeft dat de solvabiliteit en de andere ratio's verder onder druk staan. Dit en de toekomstige financieringsstrategie, waarin mogelijk een beroep op de aandeelhouders en kapitaalmarkt zal worden gedaan, maakt dat het uitkeren van dividend helaas een logisch besluit is.
Risico's	De deelneming brengt voor de gemeente een gering risico met zich mee. Vitens opereert maar zeer beperkt in een concurrerende omgeving, de marktrisico's zijn daarom beperkt. De operationele risico's zijn niet klein omdat het product moet voldoen aan hoge kwaliteitseisen.

1.5 Rova N.V.

bedragen x € 1.000

N.V. Rova Holding						
Vestigingsplaats:	Zwolle					
Aantal Aandelen:	579					
Zeggenschap:	8,24%					
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa					
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	348	81	30.906	47.091	37%	7.441
2018	252	81	32.516	53.791	36%	5.784
2019	252	81	33.817	61.391	30%	5.686
2020	239	81	35.111	53.383		5.057
2021	nmb	81	nmb	nmb	nmb	nmb

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo wordt de dividenduitkering over 2021 in 2022 ontvangen.

Ontwikkelingen	De behaalde resultaten in de transitie van afval naar grondstoffen (omgekeerd inzamelen) en de implementatie van de BOR-dienstverlening zijn positief te noemen. De Rova zal zich hierop blijven inzetten. Verder wordt gezocht door het uitbreiden van samenwerking met gemeenten, bijvoorbeeld op het terrein van beheer openbare ruimte en groenbeheer en is Rova actief rondom de implementatie van de participatiewet (bijvoorbeeld door het bieden van leerwerktrajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt).
Risico's	Beperkt tot deelname aandelenkapitaal.

1.6 Wadinko N.V.

bedragen x € 1.000

Wadinko N.V.					
Vestigingsplaats:	Zwolle				
Aantal Aandelen:	130				
Zeggenschap:	5%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa				
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	65	67.657	1.521	98%	3.225
2018	65	67.999	1.512	98%	1.537
2019	65	68.870	1.605	98%	2.065
2020	-	65.496	5.454	92%	- 3.375
2021	-	74.147	6.923	92%	8.651

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo wordt de dividenduitkering over 2021 in 2022 ontvangen.

Ontwikkelingen	Wadinko zet het bestaand beleid voort met enige accentverschuivingen waarbij thema's duurzaamheid en digitalisering meer aandacht krijgen. Ook zullen de (post)coronaeffecten in de regionale economie een rol spelen bij haar investeringsbeleid. Verder is er een besluit genomen in de aandeelhoudersvergadering van 11 juni 2021 dat de komende 5 jaar een bedrag van € 1,5 miljoen per jaar zal worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Eén en ander onder voorwaarde dat NOW-uitkeringen in bedrijven waarin Wadinko deelneemt niet een belemmering vormen. Het resultaat van Wadinko wordt sterk bepaald door de gevolgen van mogelijke verkopen van belangen en noodzakelijke afwaarderingen bij de participaties. Daarnaast verwacht Wadinko dat het resultaat in 2022 positief zal zijn. Verder verwacht zij dat het aantal medewerkers bij Wadinko gelijk zal blijven.
Risico's	Verbonden met de taken van Wadinko zijn er ondernemingsrisico's. De participatiemaatschappij zorgt dat zij invloed uitoefent op de ondernemingen waarin zij participeert via een Raad van Commissarissen of een aandeelhoudersovereenkomst. Het is echter niet te zeggen welke risico's Wadinko precies loopt met betrekking tot de aangeane participaties. De afgelopen jaren is een positief financieel resultaat gedraaid. Dit wil echter niet zeggen dat het bedrijf financieel gezond blijft, vanwege de afhankelijkheid van de financiële posities van de participerende partijen. Vooralsnog is het eigen vermogen (liquide middelen) hoog genoeg om risico's op te vangen.

1.7 Noordwestgroep N.V.

bedragen x € 1.000

Noordwestgroep N.V.					
Vestigingsplaats:	Steenwijk				
Aantal Aandelen:	1.200				
Zeggenschap:	100%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Bijl-Oord				
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	970	1.045	1.740	38%	-
2018	508	1.045	2.111	33%	-
2019	1.500	1.045	2.298	31%	-
2020	1180*)	1.045	2.479	30%	-
2021	988**)	1.045	2.386	31%	-
*) excl. corona € 294.500 **) € 164.000					

Ontwikkelingen	De Noordwestgroep is in ontwikkeling naar een sociale onderneming gericht op onze maatschappelijke impact: zo veel mogelijk inwoners van Steenwijkerland laten participeren. De Noordwestgroep staat voor duurzaam en eerlijk werk voor iedereen die wil en kan werken, niet alleen voor de huidige generatie, maar ook voor de volgende generaties. De Noordwestgroep richt zich op het zijn van sociale onderneming en leerwerkbedrijf, waarin de samenwerking met ondernemers, onderwijs en overheid centraal staat. Dat is een forse, maar wel mooie uitdaging waar zij zich vol overgave op richt. Stap voor stap worden verbeteringen doorgevoerd die de dienstverlening optimaliseren. In september 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het collegevoorstel dat Noordwestgroep en de USD de uitvoeringsorganisaties zijn in het sociaal domein en dat de Noordwestgroep een breed arbeidsontwikkelbedrijf is voor sociale werkvoorziening, doelgroepen, beschut nieuw en nieuwkomers. In 2022 zal hier verder invulling worden aangegeven met de samenwerkingspartners, waarbij ook de positionering van NWG Kopwerk en de strategische ambities voor de komende jaren verder uitgewerkt gaan worden. Naast de intensivering van de samenwerking met de gemeente gaat zij ook als arbeidsontwikkelbedrijf de samenwerking opzoeken met samenwerkingspartijen in het bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Verder wordt ingezet op verbetering van de organisatie. Dit bestaat uit een verbeteringstraject voor het proces van de hoveniers, waar ingezet wordt op een efficiëntere en effectievere organisatie. Ook wordt ingezet op de kwaliteit van de organisatie, waaronder ontwikkeling van het managementteam. Daarnaast wordt geïnvesteerd in de toeleiding naar reguliere arbeid, zowel voor huidige medewerkers als ook in het kader van de dienstverlening aan gemeenten voor uitkeringsgerechtigden. De focus zal in de komende jaren specifiek komen te liggen op de doorstroom van de doelgroepen naar regulier werk. Met bovengenoemde ontwikkelingen wordt verder gebouwd aan een verbetering van de organisatie en een toekomstbestendige organisatie, gericht op duurzaam en eerlijk werk voor iedereen die kan en wil werken, voor de huidige generatie en voor de toekomstige generaties.
Risico's	Jaarlijkse verlaging van de rijksbijdrage betekent een financieel risico voor de gemeente als Noordwestgroep hier geen nieuwe inkomsten tegenover zet. Bijkomend risico is dat het huidig bestand niet genoeg krimpt.

1.8 Vennootschappen na verkoop Essent

In 2009 werd het productie- en leveringsdeel van Essent verkocht aan RWE. Bij de verkoop is een aantal tijdelijke B.V.'s opgericht om de belangen van de aandeelhouders te behartigen. De CBL Vennootschap B.V., Verkoop Vennootschap B.V. en Vordering op Enexis B.V. zijn in 2020 opgeheven.

bedragen x € 1.000

CSV Amsterdam B.V.					
Jaar	Agio uitkering	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	4	870	53		- 110
2018	-	746	45		- 124
2019	-	452	84		- 294
2020	16	393	27		172
2021	-	312	23		- 43

Publiek Belang Electriciteitsproductie B.V.					
Jaar	Agio uitkering	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs- resultaat
2017	-	1.620	18		- 18
2018	-	1.605	24		- 15
2019	-	1.590	455		- 15
2020	-	1.569	20		- 20
2021	-	1.532	7		- 37

Ontwikkelingen	CSV Amsterdam B.V. De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op dit moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van deze reactie en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met de aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voortgezet. <i>Gebeurtenissen na balansdatum:</i> Begin maart 2021 werd via de media bekend dat er misbruik had plaatsgevonden van de rekening die onder beheer werd gehouden door advocatenkantoor Pels Rijcken, en met name Oranje als de Escrow Agent. Op dinsdag 9 maart heeft Pels Rijcken, CSV formeel schriftelijk op de hoogte gebracht van voornoemd misbruik en dat verschuivingen van gelden van de Escrow naar een externe rekening in het verleden hadden plaatsgevonden door Mr. Oranje. Inmiddels hebben Pels Rijcken en CSV overeenstemming bereikt over de vergoeding van de financiële schade, die CSV hierdoor heeft geleden. Pels Rijcken heeft op 13 juli 2021 de totale vergoeding ad € 75.122,71 aan CSV betaald. Daarmee is de zaak verder afgesloten. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. Ondanks dat het General Escrow Fonds sinds juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.
Risico's	Als aandeelhouder loopt de gemeente een zeer beheerst risico's op Enexis voor de niet-tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (ongeveer € 20.000). Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven tot het bedrag van € 8.035,783 die nog resteert op de escrow-rekening en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.

2. Stichtingen en verenigingen

2.1. Stichting Dataland

Verbonden partij	Stichting administratiekantoor Dataland
Activiteiten	Dataland verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoed, GEO- en WOZ-informatie voor publieke en private afnemers in Nederland.
Inhoudelijk belang	Deelname is een vorm van samenwerking tussen gemeenten ter behartiging van het openbaar belang en met als resultaat efficiëntie en kennisvoordelen op het gebied van toegankelijkheid van overheidsinformatie. Dankzij de samenwerking met deelnemende gemeenten, vele afnemers en andere betrokkenen bij de overheidsinformatievoorziening is Dataland uitgegroeid tot het landelijke kennis- en dataknooppunt voor vastgoed, GEO- en WOZ gerelateerde gemeentelijke gegevens.

Bestuursprogramma	De inwoner op 1
Deelnemende partijen	Diverse Nederlandse gemeenten
Aandeel en zeggenschap	De gemeente bezit 22.640 certificaten à € 0,10 per certificaat. Participatie geschiedt door de eenmalige aankoop van certificaten naar rato van het aantal gebouwen in de gemeente. Hiermee krijgt de gemeente zeggenschap over het beleid van Dataland.
Vertegenwoordiger	De gemeente is als participant vertegenwoordigd in de certificaathouders vergadering.

bedragen x € 1.000

Stichting administratiekantoor Dataland					
Jaar	Ontvangen vergoeding	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	-	751	522	59%	- 96
2018	-	112	463	20%	- 639
2019	-	422	477	47%	310
2020	-	817	347	70%	395
2021	-	1.004	122	89%	187

(*) vergoeding voor gemeente als verstrekker van gegevens

Ontwikkelingen	Inmiddels heeft Dataland haar activiteiten per 1 januari 2022 beëindigd. Diverse onderdelen zijn door de VNG overgenomen. Zoals het zich nu laat zien eindigt Dataland zijn bestaan met een positief batig saldo. Als met al wordt verwacht dat na de liquidatie en de vereffening nog een aanzienlijk deel van hun oorspronkelijke inleg aan de certificaathouders kan worden uitgekeerd. Na 31 maart 2022 zal bericht worden ontvangen over de vereffening.
Risico's	Het maximale risico voor de certificaathouders was dat de gelden die de certificaathouders hebben ingelegd niet terugbetaald kunnen worden. Voor onze gemeente ging het om een bedrag van circa. € 2.264.

2.2. Stichting Weerribben- Wieden

Verbonden partij	Stichting Weerribben-Wieden
Activiteiten	In de stichtingsakte is het doel van de stichting als volgt omschreven "Het bewerkstelligen van aantoonbare maatschappelijke (economische en ecologische) meerwaarde voor het gebied Weerribben-wieden (Steenwijkerland) met als hart het Nationaal Park, alsmede het verbinden van beide entiteiten". De activiteiten zijn daarop gericht.
Inhoudelijk belang	De stichting heeft tot doel het bewerkstelligen van aantoonbare maatschappelijke meerwaarde voor het gebied Weerribben-Wieden (Steenwijkerland) met als hart het Nationaal Park. Hierbij staat de balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid centraal.
Bestuursprogramma	Werk aan de winkel
Deelnemende partijen	Stichting Weerribben-Wieden is een organisatie van, voor en uit het gebied. Bewoners, ondernemers, terreinbeheerders en gemeente werken samen via deze stichting (Koninklijke Horeca Nederland, afd. Steenwijkerland, KOPTOP, LTO Noord, afd. Steenwijkerland, Natuurmonumenten, gebiedseenheid De Wieden, Staatsbosbeheer, regiodirectie Oost, Ondernemersplatform Steenwijkerland, Plaatselijke Belangen in de Weerribben en De Wieden).
Aandeel en zeggenschap	De gemeente neemt als één van de partners deel aan de stichting.
Vertegenwoordiger	De gemeente is vertegenwoordigd in het stichtingsbestuur op basis van het raadsbesluit van 20 juni 2017. Dit is vastgelegd in de stichtingsakte. Het aantal bestuursleden bedraagt ten minste 3 waaronder een lid van het college, te weten wethouder Harmsma.

bedragen x € 1.000

Stichting Weerribben-Wieden					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2018	-	-	-		-
2019	-	14	125	10%	14
2020	-	14	51	21%	-
2021	-	27	210	12%	14

Ontwikkelingen	De organisatie van de Stichting Weerribben-Wieden heeft zich in 2021 doorontwikkeld. Marga Kool is aangesteld als onafhankelijk voorzitter en twee bestuursleden zijn benoemd die de inwonerscontacten verzorgen. Bovendien is de werkorganisatie versterkt met enkele gebiedsontwikkelaars. De Stichting Weerribben-Wieden heeft zich in 2021 o.a. bezig gehouden met de opgaven op basis van het projectplan Nationaal Park Weerribben-Wieden Nieuwe Stijl waarvoor het Rijk in 2020, voor een periode van 3 jaar, budget beschikbaar heeft gesteld.
Risico's	De Stichting Weerribben-Wieden is een stichting zonder winstoogmerk. Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het leveren van een jaarlijkse financiële bijdrage.

3. Gemeenschappelijke regelingen

3.1. GGD IJsselland

Verbonden partij	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) IJsselland
Activiteiten	De GGD IJsselland bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van de ruim 500.000 inwoners van 11 gemeenten in IJsselland
Inhoudelijk belang	De gemeente heeft de wettelijke taak om de gezondheid van de burgers te bevorderen en te beschermen tegen ziekten en calamiteiten. Daarnaast is de gemeente verplicht een gemeenschappelijke gezondheidsdienst te hebben. Het publiek belang kan het best gediend worden door middel van een publiekrechtelijke deelname op basis van de Wgr.
Bestuursprogramma	Samenredzaam
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	Gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft 1 stem. De (basis)bijdrage per gemeente wordt berekend aan de hand van het aantal inwoners.
Vertegenwoordiger	Algemeen bestuur: wethouder Jongman-Smit

bedragen x € 1.000

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) IJsselland					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	790	1.378	9.215	13%	211
2018	1.344	3.014	8.657	26%	1.692
2019	1.455	2.423	8.426	22%	1.055
2020	1.479	2.916	17.477	14%	293
2021	1.579	2.546	18.302	12%	- 368

Ontwikkelingen	Toekomstbestendig samenwerken aan gezondheid was de titel van de Ontwikkelingenbrief 2023, de basis voor de programmabegroting 2023. Toekomstbestendig samenwerken aan een belangrijke opdracht: het bewaken, beschermen en bevorderen van een gezonde en veilige leefomgeving voor alle Nederlanders. De coronacrisis en de impact daarvan op alle inwoners van de regio heeft het belang van gezondheid meer dan ooit zichtbaar gemaakt. Voor de GGD was en is de bestrijding van Covid 19 nog steeds een taak waarin zij graag een betekenisvolle bijdrage wil blijven leveren. Herstel en versteviging van de publieke gezondheid, verschuiving van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag en het realiseren van een robuuste crisisorganisatie. Inmiddels is de volgende crisis aan de orde van de dag: de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en het bieden van de zorg aan hen. Samen met de elf gemeenten en veel lokale en regionale partners richt de GGD zich op een integrale aanpak van "gezondheid over alle beleidsterreinen heen". Dit is nodig om de zorgkosten in de toekomst betaalbaar te houden en de steeds groter wordende gezondheidsverschillen tussen inwoners te verkleinen.
Risico's	De risico's die de GGD in haar begroting heeft vermeld hebben niet geleid tot extra kosten. Dit omdat de reserves toereikend waren.

3.2. Veiligheidsregio IJsselland

Verbonden partij	Veiligheidsregio IJsselland
Activiteiten	Veiligheidsregio IJsselland werkt met gemeenten en andere partners samen in het voorkomen, bestrijden en beperken van de gevolgen van branden, ongevallen, rampen en crisis in de regio IJsselland.
Inhoudelijk belang	De brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing en het bieden van geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen zijn alle publieke belangen. Deze belangen kunnen het beste behartigd worden door middel van een gemeenschappelijke regeling op basis van de Wgr.
Bestuursprogramma	De inwoner op 1
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Ommen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	Gemeenten hebben zitting in het algemeen bestuur. Iedere gemeente heeft 1 stem.
Vertegenwoordiger	Algemeen bestuur: burgemeester Bats

bedragen x € 1.000

Veiligheidsregio IJsselland						
Jaar	Bijdrage	Opbrengst huur kazernes	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	2.745		2.745	33.321	8%	556
2018	2.706	155	5.065	32.077	14%	1.454
2019	2.816	159	5.376	30.935	15%	- 759
2020	2.953	163	7.324	32.545	18%	1.864
2021	2.983	165	8.958	34.692	21%	- 2.583

Ontwikkelingen	Binnen de brandweer en crisisbeheersing zijn een aantal ontwikkelingen gaande die in 2023 een vervolg zullen krijgen. - Met Europese regelgeving als directe aanleiding en goed werkgeverschap als drijvend motief, worden organisatievormen, waarbij brandweervrijwilligers gekazerneerd of geconsigneerd zijn, tegen het licht gehouden. Tevens wordt er een nieuwe keuze gemaakt over de organisatievorm en de eventuele aanstelling van vrijwilligers. Met het nieuwe dekkingsplan als uitgangspunt wordt ook de gehele regionale uitrukorganisatie beoordeeld en worden er nieuwe scenario's uitgewerkt. Dit met als doel om de huidige uitrukorganisatie te verbeteren. De verwachting is dat eind 2022 een kader ligt hoe het regionaal wordt uitgewerkt. - Op het gebied van crisisbeheersing wordt er voorbereid op crisis dat voort kan komen uit de risico's van het regionaal risicoprofiel. Er wordt op het gebied van crisisbeheersing ingezet op het versterken van integrale sturing, omdat er steeds vaker sprake is van bovenregionale
----------------	--

	crisis. Daarnaast wordt er meer aandacht gegeven aan netwerken en informatievoorziening, de voorbereiding op een eventuele crisis en de nafase daarvan. • Er worden voorbereidingen getroffen op de samenvoeging van de drie meldkamers in Oost-Nederland. De samenvoeging is begin 2023 gepland.
Risico's	Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. Deze zijn in een rapportage vastgelegd. De tien risico's met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit zijn: Grootchalige/langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek, transitie meldkamer, besluiten van het Veiligheidsberaad met financiële of personele gevolgen, marktontwikkelingen oefentrajecten, wijzigingen in beleid of financiering van de Rijksoverheid en complexiteit Europese aanbestedingen. Op basis van alle risico's met bijbehorende inschatting is een analyse gemaakt van de benodigde weerstandsvermogen voor Veiligheidsregio IJsselland. Met behulp van een zogenaamde Monte-Carlo (MC)-simulatie is het verband tussen risico en aan te houden weerstandsvermogen bepaald. Uit de rapportage van risicomangement blijkt dat, op basis van een zekerheidspercentage van 90%, het weerstandsvermogen 1,18 miljoen euro zou moeten bedragen. De benodigde weerstandscapaciteit ligt in de lijn der verwachting op basis van de bedragen die andere veiligheidsregio's hanteren. Veiligheidsregio IJsselland heeft op 31-12-2021 een weerstandsvermogen van één miljoen euro, dat geeft een betrouwbaarheid van 85%. Dit betekent dat de Veiligheidsregio bij een dergelijke weerstandscapaciteit naar verwachting eenmaal in de zes à zeven jaar niet in staat zal zijn zonder aanvullende financiering een positief eigen vermogen te behouden. Op basis van het huidige risicoprofiel is de beschikbare weerstandscapaciteit als onvoldoende te beschouwen. Het is echter wel raadzaam definitieve uitspraken pas te doen wanneer enige ervaring is opgedaan met de gevolgde werkwijze in het benoemen en inschatten van risico's. De benoemde risico's kunnen langdurige financiële gevolgen hebben. De eventuele financiële gevolgen kunnen voor een beperkte periode worden gedekt. In die periode moet een structurele oplossing worden gevonden. De gemeente kan worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort, zie bovenstaand percentage. De kosten worden vanaf 2017 voor 75% verdeeld op basis van de historische kosten en voor 25% op basis van een meer geobjectiveerde methodiek, te weten het gemeentefonds.

3.3. Omgevingdienst (v.h. Regionale Uitvoeringsdienst)

Verbonden partij	Omgevingsdienst (v.h. Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)) IJsselland
Activiteiten	De RUD is een netwerkorganisatie op het gebied van de milieuwetgeving, - regelgeving en – handhaving.
Inhoudelijk belang	Het is een publiek belang dat de gemeente de wettelijke milieutaken uitvoert op een regionale schaal om zo minder kwetsbaar en meer efficiënt te zijn.
Bestuursprogramma	Duurzaam
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel en de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente heeft een zetel in het bestuur. Het bestuur bestaat uit de vertegenwoordigers van de colleges en gedeputeerde staten.
Vertegenwoordiger	Wethouder Bijl-Oord

bedragen x € 1.000

Omgevingsdienst IJsselland (vh Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) IJsselland)					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	65	-	-		-
2018	827	755	2.102	26%	755
2019	822	406	2.179	16%	5
2020	822	327	1.409	9%	313
2021	914	316	3.076	31%	108

Ontwikkelingen	De nog relatief jonge organisatie gaat de komende jaren aan de slag om een efficiencyverbetering door te voeren. Verder zien we op het werkveld van de Omgevingsdienst veel nieuwe ontwikkelingen, zoals de komst van de Omgevingswet met het bijbehorende Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) en de opgaven op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook de sanering van asbestdaken < 2028 in Overijssel is een dossier dat onze aandacht vraagt. In overleg met de 12 deelnemers van de Omgevingsdienst wordt de kennis en expertise ingezet om op deze dossiers de gewenste resultaten te boeken. De primaire meerwaarde van de Omgevingsdienst is natuurlijk gelegen in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de milieutaken. In het volgende jaar van ons bestaan zullen we de basis hiervan verder verstevigen en uitbouwen. In 2022 en verder zullen wij ook de samenwerking met de Veiligheidsregio en de GGD verder intensiveren. Beide gemeenschappelijke regelingen zijn ook actief in het fysieke domein.
Risico's	Het verslagjaar stond in het teken van Samen Toekomstbestendig. Er is hard gewerkt om vanaf 2022 de bezetting van het bedrijfsbureau op orde te krijgen. Maar ook is veel energie gestoken in maatregelen die een toekomstige werking hebben. De begroting 2023 zal beter aansluiten op het takenpakket van de dienst en zal meer inzicht bieden in totstandkoming van de budgetten.

3.4. Jeugdzorg IJsselland (RSJ)

Verbonden partij	Uitvoeringsorganisatie Jeugdzorg IJsselland
Activiteiten	De uitvoeringsorganisatie fungeert als aankoopcentrale voor gemeenten. Verder beheert de uitvoeringsorganisatie namens de gemeenten de in het kader van de inkoop gesloten overeenkomsten. Sinds januari 2018 valt ook de coördinatie van de beleidsafstemming tussen de 11 gemeenten onder de gemeenschappelijke regeling.
Inhoudelijk belang	Het is een publiek belang dat voor de gemeente de wettelijke jeugdhulptaken worden uitgevoerd en de gemeente daarbij regionaal samenwerkt om zo efficiënt mogelijk te zijn. Gekozen is voor een lichte vorm van samenwerking ofwel de uitvoerende taken en niet de beleidsvormende taken.
Bestuursprogramma	Samenredzaam
Deelnemende partijen	De gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle.
Aandeel en zeggenschap	De gemeente heeft een zetel in het bestuur. Het college wijst uit haar midden één lid van het bestuur aan.
Vertegenwoordiger	Wethouder Jongman-Smit

bedragen x € 1.000

RSJ IJsselland (regionaal servicepunt) (vh Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Jeugdzorg IJsselland)					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2017	168	-	17.335		-
2018	176	-	25.061		-
2019	154	-	7.249		-
2020	115	-	2.713		-
2021	132	-	2.065		-

Ontwikkelingen	De 1^e helft van 2021 stond voornamelijk in het teken van de ontwikkeling van de Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025. Zo hebben aanbieders, toegangen van gemeenten, bestuurders, gemeenteraden, beleidsadviseurs maar ook jongeren hun input kunnen leveren. De komende jaren moet deze visie verder worden uitgewerkt en in de praktijk worden gebracht. Bovenregionale samenwerking krijgt een steeds prominenter positie mede door de inzet van de landelijke overheid. Met de inzet van verschillende SPUK-regelingen zet de landelijke overheid in op bovenregionale samenwerking op thema's zoals Acute aanpak wachtlijsten GGZ, JeugdzorgPlus en drie milieuvorzieningen. Vanuit RSJ IJsselland worden de SPUK-regelingen in nauwe samenwerking met de kwartiermaker Transformatie opgepakt. In navolging van de bestuurlijke 24-uurs is er in 2021 een opzet gemaakt voor de uitvoering van visitaties. Doel hiervan is om gemeenten van elkaar te laten leren op het thema 'opdrachtgeverschap in het sociaal domein'. De insteek van de visitatie zal per gemeente verschillen en is afhankelijk van de leerbehoefte van de betreffende gemeente.
Risico's	Het jaar 2019 is een start gemaakt met het uitwerken van het 'werkgeverschap'. In 2021 is een besluit genomen door het bestuur om zo veel mogelijk te werken met medewerkers in loondienst. De personeels- en salarisadministratie is ingericht en de eerste medewerkers zijn in loondienst gekomen. Hiermee bouwt RSJ IJsselland aan stabiliteit. Een ander risico betreft de financiële uitkomsten van het nieuwe inkoopmodel. Deze zullen worden vooraf onderzocht en daarna gemonitord.

4.7 Uitvoering grondbeleid 2021

In 2021 zijn in de gemeentelijke grondexploitatie meer particuliere kavels verkocht (62) dan verwacht (29). De bouw van sociale huurwoningen door de woningcorporaties heeft vertraging opgelopen waardoor er in 2021 geen enkele kavel is verkocht. Voor bedrijventerreinen geldt dat er meer is verkocht (8.325 m²) dan verwacht (20.042 m²).

Grondverkoop	Prognose 2021	Realisatie 2021
Woningbouw (particulier)	29	62
Woningbouw (sociale huurwoningen)	22	-
Bedrijventerreinen	11.717	20.042

De prognose van de verwachte grondverkoop in de grondexploitatie is voor de lange termijn gebaseerd op de historische uitgifte en voor de korte termijn op opties. De verwachtingen voor 2022 en verder voor wat betreft de uitgifte van kavels worden niet zozeer getemperd door de verwachte vraag maar meer door het beperkte aanbod van kavels in de diverse grondexploitatie.

Naar aanleiding van achterblijvende grondverkoop is een deel van het bedrijventerrein Boterberg Zuid verhuurd als zonnepark tot 1 januari 2034. Voor deze grondexploitatie is een langere looptijd vastgesteld dan de geldende richttermijn vanuit het BBV van maximaal 10 jaar. Bij de herziening van de grondexploitatie per 1-1-2022 is dit deel van de grondexploitatie ingerekend in de jaren 2034 tot en met 2038. Naar aanleiding van de aantrekkende woningmarkt is de verwachting ten aanzien van de verkoop van kavels in de grondexploitatie Kornputkwartier bijgesteld en valt weer binnen de 10-jars termijn.

Nota Grondbeleid 2020-2024

Op 17 december 2019 is de Nota Grondbeleid 2020-2024 vastgesteld. Voor de visie op het grondbeleid en de wijze waarop het grondbeleid wordt gevoerd wordt verwezen naar de Nota Grondbeleid 2020-2024.

Grondbeleid is in zijn algemeenheid een middel om ruimtelijke doelstellingen te realiseren, bijvoorbeeld op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur, duurzaamheid of maatschappelijke voorzieningen. Het grondbeleid is daarmee een vorm van 'facetbeleid' dat volgend/dienend is aan het 'sectorale beleid'.

Het beleidsmatige uitgangspunt van de gemeente Steenwijkerland is faciliterend grondbeleid, tenzij vanwege volkshuisvestelijke en/of economische redenen actief grondbeleid gewenst is. Per 25 januari 2022 is de Woonagenda 2022-2026 vastgesteld waarin is besloten om meer sturend op te treden in de vorm van actief grondbeleid in kernen waar de vraag niet wordt opgepakt door inwoners zelf of door marktpartijen.

Belangrijke gebeurtenissen 2021

In 2021 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die gevolgen hebben voor de financiële positie van het gemeentelijke grondbedrijf.

De grondprijzenbrief 2022 is op 21 december 2021 vastgesteld door het college en ter kennisname verstuurd naar de raad. De grondprijzen opgenomen in de grondprijzenbrief 2022 zijn verwerkt bij de herziening van de grondexploitatie per 1-1-2022. De grondprijzen van de kavels voor woningbouw zijn in 2022 verhoogd met 2,5% ten opzichte van 2021. In 2021 zijn de verkoopprijzen van koopwoningen aanzienlijk gestegen tegenover een geringe stijging van de bouwkosten. De toename van deze marge biedt ruimte voor een stijging van de grondprijzen. De grondprijzen van de kavels voor bedrijfsterreinen hebben wij verhoogd met 1,5% ten opzichte van 2021. Dit is gelijk aan de jaarlijkse opbrengstenstijging waarmee rekening hebben gehouden in de meerjarenbegroting 2022-2025. De verhoging van de grondprijzen heeft hiermee dus uitsluitend een positief effect op de woningbouw grondexploitatie resultaten.

De parameter rente en kosten- en opbrengstenstijging zijn vastgesteld op 0,75% respectievelijk 2% en 1,5%.

Programma Woningbouw

In 2021 zijn in totaal 62 woningbouwkavels verkocht (particulier + projectmatig), terwijl de prognose uitging van de verkoop van 29 woningbouwkavels (particulier + projectmatig). Hiermee is in 2021 meer verkocht dan verwacht.

De woningbouwafspraken met de woningcorporaties over de afname van kavels voor de bouw van sociale huurwoningen in 2021 bleken niet haalbaar en zijn nu gefaseerd in de jaren 2022 tot en met 2024.

Programma Bedrijventerreinen

In 2021 is ten opzichte van de prognose bijna het dubbele aantal m2 bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat afgelopen jaren de werkelijke verkopen aanzienlijk lager waren dan de geschatte 2,3 hectare per jaar volgens het document *Afspraken Regionale Bedrijventerreinen Programmering West Overijssel 2019-2022*. Een positieve ontwikkeling is ook dat op het particuliere bedrijventerrein Eeserwold te Steenwijk ruim 12 hectare is verkocht.

Eind 2021 is de totale gemeentelijke voorraad circa 5,6 hectare.

Resultaten

De prognose van het gezamenlijk resultaat op eindwaarde van de onderhanden grondexploitaties was eind 2020 € 4,6 miljoen positief. De prognose van het gezamenlijk resultaat op eindwaarde van de onderhanden grondexploitaties was eind 2021 € 4,1 miljoen positief. Dat is een vermindering van circa 0,5 miljoen, met name veroorzaakt door winstneming in de woningbouwcomplex Giethoorn Noord.

Door de mutaties in de grondexploitaties en de invoering van de POC-methode kunnen en moeten er in verschillende complexen winsten genomen worden, terwijl in andere complexen verliezen moeten worden genomen. Per saldo betekent dit voor 2021 een winst binnen het grondbedrijf van circa € 0,4 miljoen. In 2021 is een winst van € 0,5 miljoen toegevoegd aan de *Algemene Reserve vrij besteedbaar*. Met de vaststelling van de *Nota Reserves en voorzieningen* op 19 december 2017 is de Algemene Reserves Grondexploitatie (ARG) opgegaan in de Algemene Reserve vaste Buffer. Hiermee wordt benadrukt dat het grondbedrijf deel uitmaakt van de algemene dienst en geen apart onderdeel is binnen de financiële huishouding van de gemeente. Het totale risico binnen de grondexploitaties is op basis van de jaarrekening 2021 ca. € 1,88 miljoen (2020: € 2,65 miljoen).

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt het totale pakket aan risico's gepresenteerd.

5. Verklaring Ensia

De gemeente staat midden in de informatiesamenleving en draagt daar actief aan bij. Inwoners en ondernemers moeten kunnen rekenen op een betrouwbare overheid die informatie duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist en volledig beschikbaar heeft en veilig en met inachtneming van de privacy persoonsgegevens opslaat. Dit is noodzakelijk voor het goed functioneren van de gemeente en is de basis voor het beschermen van de rechten van inwoners en ondernemers.

Het College van B&W legt verantwoording af over de kwaliteit van de informatieveiligheid. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde ENSIA¹⁵ methode. De horizontale verantwoording die hieruit ontstaat bestaat uit een zelfevaluatie en een verklaring van het College van B&W over de (informatie)veiligheid van de diverse informatiesystemen. Het gaat dan over de geselecteerde beveiligingsnormen inzake DigiD¹⁶, Suwinet¹⁷, BAG¹⁸, BGT¹⁹, BRO²⁰, WOZ²¹, BRP²² en PUN²³.

IB beleid, doelstellingen en afspraken.

Onder informatiebeveiliging wordt verstaan het treffen en onderhouden van een samenhangend pakket van maatregelen om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening aantoonbaar te waarborgen. Kernpunten daarbij zijn beschikbaarheid, integriteit (juistheid) en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en andere informatie.

Het informatiebeveiligingsbeleid geldt voor alle processen van de gemeente en borgt daarmee de informatievoorziening gedurende de hele levenscyclus van informatiesystemen, ongeacht de toegepaste technologie en ongeacht het karakter van de informatie. Het beperkt zich niet alleen tot de ICT en heeft betrekking op het politieke bestuur, alle medewerkers, inwoners en ondernemers, gasten, bezoekers en externe relaties.

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

In 2019 is het strategische informatiebeveiligingsbeleid 2020-2022 vastgesteld. Dit (informatie)beveiligingsbeleid is richtinggevend en kaderstellend en wordt aangevuld met onderwerp specifieke beleidsdocumenten voor informatiebeveiliging op tactisch niveau en werkinstructies op operationeel niveau. In 2021 is de verdere implementatie van het normenkader van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) opgepakt. Tevens is in 2021 het strategische beleid privacy, informatieveiligheid en informatiebeheer opgesteld. Hiermee is de onlosmakelijke verbondenheid van de onderwerpen informatieprivacy, informatiebeveiliging en informatiebeheer benadrukt.

Collegeverklaring

Op 5 april 2022 heeft het college de Ensia verklaring 2021 vastgesteld waarna de IT auditor hierop assurance heeft verleend.

Meerjarenperspectief

De belangrijkste trends en ontwikkelingen voor de gemeentelijk informatieveiligheid voor 2022 zijn:

1. Het waarborgen van een veilige omgeving voor alle gegevens die wij verwerken op basis van de 7 in het beleid gestelde uitgangspunten te weten: betrouwbaarheid, verantwoordelijkheid, risk-based, integrale aanpak, leren en ervaren, maatwerk per domein en de één loket gedachte.

2. De moderne informatie- en communicatietechnologieën (IT) hebben de samenleving ingrijpend gewijzigd. We raken steeds meer bedreven en afhankelijk van IT. Bij digitalisering gaat het om evenwicht te scheppen tussen innoveren om de dienstverlening te verbeteren en informatieveiligheid. Aan beide aspecten moet zorgvuldig aandacht worden besteed. Digitale veiligheid, of cybersecurity, is hierbij van vitaal belang voor een stabiele samenleving en organisatie. Op basis hiervan is informatieveiligheid, privacy en stabiliteit als topprioriteit benoemd in de i-Visie 2022-2024.

¹⁵ Eenduidige Normatiek Single Information Audit

¹⁶ Digitale Identiteit

¹⁷ De Gemeenschappelijke elektronische Voorziening Suwi (GeVS, ook wel Suwinet genoemd)

¹⁸ Basisregistratie Adressen en Gebouwen

¹⁹ Basisregistratie Grootchalige Topografie

²⁰ Basisregistratie Ondergrond

²¹ Wet Onroerende Zaken

²² Basisregistratie Personen

²³ Paspoort Uitvoeringsregeling Nederland